

Централна библиотека на Историјско Етнографско Друштво

W. A. ...

Ι. Ν. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ Δ. Φ.
ΠΡΩΗΝ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΩΝ ΘΗΛΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΥΣΑ

- α) ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΤΑ ΕΝΔΕΔΕΙΓΜΕΝΑ ΩΣ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΜΕΡΗ ΕΚ ΤΩΝ 4 ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ 3 ΚΑΙ 4 ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ.
β) ΤΟΥ ΔΟΥΚΙΑΝΟΥ ΤΟ ΕΝΥΠΝΙΟΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΝΑΧΑΡΣΙΝ.

ΜΕΡΟΣ Α'. Κείμενον ἐντελῶς κειχωρισμένον.

*ΜΕΡΟΣ Β'. Μετὰ τὸ Κείμενον, ἐπικουρήματα λεξι-
κογραφικῶς, περιλήψεις (εἰς τε τὰ διδαντέα καὶ εἰς τὰ πα-
ραλιπόμενα μέρη) ἐρμηνευτικά, Γραμματικά καὶ Πραγμα-
τικά ὑπομνήματα μετὰ εἰκόνων.*

ΞΕΝΟΦΩΝ

ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ι. ΒΑΡΤΣΟΥ — ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 21
1915

17896, 17873 (εἰς)

397 Μέρος Α' - ω ----

---- . ω - ω Μέρος Β'

397 Περιόχων α:

Α' Το Ζου . ω - ω β'

Ι. Ν. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ Δ. Φ.
ΠΡΩΗΝ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΩΝ ΘΗΛΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΥΣΑ

- α') ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΤΑ ΕΝΔΕΔΕΙΓΜΕΝΑ ΩΣ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΜΕΡΗ ΕΚ ΤΩΝ 4 ΤΕΛΕΥ-
ΤΑΙΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ 3 ΚΑΙ 4 ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ.
- β') ΤΟΥ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΤΟ ΕΝΥΠΝΙΟΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΝΑΧΑΡΣΙΝ.

*ΜΕΡΟΣ Α'. Κείμενον έντελῶς κεχωρισμένον, δυνάμε-
νον νά αποχωρίζηται.*

*ΜΕΡΟΣ Β'. Μετά τὸ κείμενον ἐπικουρήματα λεξικο-
γραφικῶς, περιλήψεις, ἐρμηνευτικά, Γραμματικά καὶ Πραγ-
ματικά ὑπομνήματα.*

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΙΩ. ΒΑΡΤΣΟΥ — ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 21

1915

17896 , 17873 (έντός)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Αθήνα, 1975

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΔΟΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ
1975

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἔνθα ὁ μὲν Τίγρης ποταμὸς παντάπασιν ἄπορος ἦν διὰ τὸ βάθος καὶ μέγεθος, πάροδος δὲ οὐκ ἦν, ἀλλὰ τὰ Καρδούχεια ὄρη ἀπότομα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐκρέματο, ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς διὰ τῶν ὄρεων πορευτέον εἶναι. Ἦκουον γάρ τῶν ἀλίσκομένων ὅτι, εἰ διέλθοιεν τὰ Καρδούχεια ὄρη, ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, ἦν μὲν βούλωνται, διαβήσονται, ἦν δὲ μὴ βούλωνται, περιίασι. Καὶ τοῦ Εὐφράτου δὲ τὰς πηγὰς ἐλέγετο οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος εἶναι, καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον. Τὴν δ' εἰς τοὺς Καρδούχους ἐμβολὴν ᾧδε ποιοῦνται, ἅμα μὲν λαθεῖν πειρώμενοι, ἅμα δὲ φθάσαι πρὶν τοὺς πολεμίους καταλαβεῖν τὰ ἄκρα.

5. Ἦνικα δ' ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν καὶ ἐλείπετο τῆς νυκτὸς ὅσον σκοταίους διελθεῖν τὸ πεδῖον, τηγικαῦτα ἀναστάντες ἀπὸ παραγγέλσεως πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἅμα τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος. ἔνθα δὲ Χειρίσοφος μὲν ἠγεῖτο τοῦ στρατεύματος λαβὼν τὸ ἀμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς γυμνήτας πάντας, Ξενοφῶν δὲ σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξιν ὀπλίταις εἶπετο οὐδένα ἔχων γυμνήτα· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἐδόκει εἶναι μή τις ἄνω πορευομένων ἐκ τοῦ ὀπισθεν [ἄνω] ἐπίσποιτο. καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος πρὶν τινας αἰσθῆσθαι τῶν πολεμίων· ἔπειτα δ' ὑψηγεῖτο· ἐφείπετο δὲ αἰεὶ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς κόμας τὰς ἐν τοῖς

ἀγχεσί τε καὶ μυχοῖς τῶν ὄρέων. ἔνθα δὴ οἱ μὲν Καρδοῦχοι ἐκλιπόντες τὰς οἰκίας ἔχοντες καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας ἔφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη. τὰ δὲ ἐπιτήδεια πολλὰ ἦν λαμβάνειν, ἦσαν δὲ καὶ χαλκώμασι παμπόλλοις κατεσκευασμένοι αἱ οἰκίαι, ὧν οὐδὲν ἔφερον οἱ Ἕλληνες, οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίωκον, ὑποφειδόμενοι, εἴ πως ἐθελήσειαν οἱ Καρδοῦχοι διέναι αὐτοὺς ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας, ἐπέπερ βασιλεῖ πολέμιοι ἦσαν· τὰ μέντοι ἐπιτήδεια ὅτω τις ἐπιτυγχάνοι ἐλάμβανεν· ἀνάγκη γὰρ ἦν. οἱ δὲ Καρδοῦχοι οὔτε κελούτων ὑπήκουον οὔτε ἄλλο φιλικὸν οὐδὲν ἐποίουν. ἐπεὶ δὲ οἱ τελευταῖοι τῶν Ἑλλήνων κατέβαινον εἰς τὰς κόμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἤδη σκοταῖοι — διὰ γὰρ τὸ στενὴν εἶναι τὴν ὁδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν ἢ ἀνάβασις αὐτοῖς ἐγένετο καὶ κατάβασις — τότε δὴ συλλεγόντες τινὲς τῶν Καρδοῦχων τοῖς τελευταίοις ἐπετίθεντο, καὶ ἀπέκτεινάν τινας καὶ λίθοις καὶ τοξείμασι κατέτρωσαν, ὀλίγοι ὄντες· ἔξ ἀπροσδοκίτου γὰρ αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἑλληνικόν. εἰ μέντοι τότε πλείους συνελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν διαφθαρῆναι πολὺ τοῦ στρατεύματος. καὶ ταύτην μὲν τὴν νύκτα οὕτως ἐν ταῖς κόμας ἠδύσθησαν· οἱ δὲ Καρδοῦχοι πυρὰ πολλὰ ἔκαιον κύκλω ἐπὶ τῶν ὄρέων καὶ συνεβόων ἀλλήλους.

12. Ἐπειδὴ δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἑλλήνων ἔδοξε τῶν τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα καὶ δυνατώτατα ἔχοντας πορεύεσθαι, καταλιπόντας τὰλλα, καὶ ὅσα ἦν νεωστὶ αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ στρατιᾷ πάντα ἀφεῖναι. σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ ὄντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα, πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες ἀπόμαχοι ἦσαν, διπλάσιά τε ἐπιτήδεια ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων. δόξαν δὲ ταῦτα ἐκήρυξαν οὕτω ποιεῖν.

15. Εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν γίνεταί χεიმὼν πολὺς, ἀναγκαῖον δ' ἦν πορεύεσθαι· οὐ γὰρ ἦν ἱκανὰ τὰπιτήδεια. καὶ ἦγετο μὲν Χειρίσοφος, ὠπισθοφυλάκει δὲ Ξενοφῶν. καὶ οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπετίθεντο, καὶ στενῶν ὄντων τῶν χωρίων ἐγγὺς προϊόντες ἐτόξενον καὶ ἐσφενδόνων· ὥστε ἠναγκάζοντο οἱ Ἕλληνες ἐπιδιώκοντες καὶ πάλιν ἀναχάζοντες σχολῇ πορεύεσθαι· καὶ θαμινὰ παρήγγελλεν ὁ Ξενοφῶν ὑπομένειν, ὅτι οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπικείοντο. ἐνταῦθα ὁ Χειρίσοφος ἄλλοτε μὲν, ὅτε παρεγγυῶτο, ὑπέμενε, τότε

δὲ οὐχ ὑπέμενεν, ἀλλ' ἤγε ταχέως καὶ παρηγγύα ἔπεσθαι, ὥστε δῆλον ἦν ὅτι προᾶγμά τι εἶη· σχολή δ' οὐκ ἦν ἰδεῖν παρελθόντι τὸ αἴτιον τῆς σπουδῆς· ὥστε ἡ πορεία ὁμοία φυγῇ ἐγένετο τοῖς ὀπισθοφύλαξι. καὶ ἐνταῦθα ἀποθνήσκει ἀνὴρ ἀγαθὸς Λακωνικὸς Κλεώνυμος τοξευθεὶς διὰ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς σπολάδος εἰς τὰς πλευράς, καὶ Βασίλας Ἀρκὰς διαμπερὲς τὴν κεφαλὴν.

19. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ σταθμόν, εὐθύς ὥσπερ εἶχεν ὁ Ξενοφῶν ἐλθὼν πρὸς τὸν Χειρίσοφον ἠτιάτο αὐτὸν ὅτι οὐχ' ὑπέμενεν, ἀλλ' ἠναγκάζοντο φεύγοντες ἅμα μάχεσθαι. καὶ νῦν δύο καλῶ τε καὶ ἀγαθῶ ἀνδρε τέθνατον καὶ οὔτε ἀνελέσθαι οὔτε θάψαι ἐδυνάμεθα. ἀποκρίνεται ὁ Χειρίσοφος· Βλέψον, ἔφη, πρὸς τὰ ὄρη καὶ ἰδὲ ὡς ἄβατα πάντα ἐστί· μία δ' αὕτη ὁδός, ἦν ὄρᾶς, ὄρθια, καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἀνθρώπων ὄρᾶν ἔξεστί σοι ὄχλον τοσοῦτον, οἱ κατελιηφότες φυλάττουσι τὴν ἔκβασιν. ταῦτ' ἐγὼ ἔσπευδον καὶ διὰ τοῦτο σε οὐχ ὑπέμενον, εἴ πως δυναίμην φθάσαι πρὶν κατελιηφθαι τὴν ὑπερβολήν· οἱ δ' ἠγεμόνες, οὓς ἔχομεν οὐ φασιν εἶναι ἄλλην ὁδόν. ὁ δὲ Ξενοφῶν λέγει· Ἀλλ' ἐγὼ ἔχω δύο ἀνδρας· ἐπεὶ γὰρ ἡμῖν πράγματα παρεῖχον, ἐνηδρεύσαμεν, ὅπερ καὶ ἡμᾶς ἀναπνεῦσαι ἐποίησε, καὶ ἀπεκτείναμέν τινες αὐτῶν, καὶ ζῶντας προθυμήθημεν λαβεῖν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα ὅπως ἠγεμόσιν εἰδόσι τὴν χώραν χρῆσαιμεθα.

23. Καὶ εὐθύς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους ἤλεγχον διαλαβόντες εἴ τινα εἶδειεν ἄλλην ὁδὸν ἢ τὴν φανεράν. ὁ μὲν οὖν ἕτερος οὐκ ἔφη μάλα πολλῶν φόβων προσαγομένον. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ὠφέλιμον ἔλεγεν, ὀρῶντος τοῦ ἑτέρου, κατεσφάγη. ὁ δὲ λοιπὸς ἔλεξεν ὅτι οὗτος μὲν οὐ φαίη διὰ ταῦτα εἰδέναι ὅτι αὐτῷ ἐτύγχανε θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη· αὐτὸς δ' ἔφη ἠγήσασθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίους πορεύεσθαι ὁδόν. ἐρωτώμενος δ', εἰ εἶη τι ἐν αὐτῇ δυσπάριτον χωρίον, ἔφη εἶναι ἄκρον ὃ, εἰ μὴ τις προκαταλήψοιτο, ἀδύνατον ἔσεσθαι παρελθεῖν. Ἐνταῦθα δ' ἐδόκει συγκαλέσαντας [τοὺς] λοχαγούς καὶ [ταξιάρχας] τῶν πελταστῶν καὶ τῶν ὀπλιτῶν λέγειν τε τὰ παρόντα καὶ ἐρωτᾶν, εἴ τις αὐτῶν ἔστιν ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐθέλοι ἂν γενέσθαι καὶ ὑποστὰς ἐθελοντῆς πορεύεσθαι. ὑφίσταται τῶν μὲν ὀπλιτῶν Ἀριστόνυμος Μεθυδριεὺς [Ἀρκὰς] καὶ Ἀγασίας Στυμφάλιος [Ἀρκὰς], ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλ-

λίμαχος Παροράσιος [Ἄρκας καὶ οὗτος] ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι προσλαβὼν ἐθέλοντάς ἐκ παντὸς τοῦ στρατεύματος· ἐγὼ γάρ, ἔφη, οἶδα ὅτι ἔφονται πολλοὶ τῶν νέων, ἐμοῦ ἡγουμένου. Ἐκ τούτου ἐρωτῶσιν, εἴ τις καὶ τῶν γυμνήτων ταξίαρχος ἐθέλοι συμπορεύεσθαι. Ὑφίσταται Ἀριστέας Χίος, ὃς πολλαχοῦ πολλοῦ ἄξιος τῆ στρατιᾶ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

1. Καὶ ἦν μὲν δὴ δείλη, οἱ δ' ἐκέλευον αὐτοὺς ἐμπαρόντας πορεύεσθαι. καὶ τὸν ἡγεμόνα δήσαντες παραδιδόασιν αὐτοῖς, καὶ συντίθενται τὴν μὲν νύκτα, ἦν λάβωσι τὸ ἄκρον, τὸ χωρίον φυλάττειν, ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ σάλπιγγι σημαίνειν· καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας ἰέναι ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν φανεράν ἐκβασιν, αὐτοὶ δὲ συμβοηθήσειν ἐκβαίνοντες ὡς ἂν δύνωνται τάχιστα. ταῦτα συνθέμενοι οἱ μὲν ἐπορεύοντο πλῆθος ὡς δισχίλιοι· καὶ ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ. Ξενοφῶν δὲ ἔχων τοὺς ὀπισθοφύλακας ἡγεῖτο πρὸς τὴν φανεράν ἐκβασιν, ὅπως ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἱ πολέμιοι προσέχοιεν τὸν νοῦν καὶ ὡς μάλιστα λάθοιεν οἱ περιμόντες. Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ χαράδρᾳ οἱ ὀπισθοφύλακες, ἦν ἔδει διαβάντας πρὸς τὸ ὄρθιον ἐκβαίνειν, τηνικαῦτα ἐκυλίνδουν οἱ βάρβαροι ὀλοιστρόχους ἀμαξιαίους καὶ μείζους καὶ ἐλάττους, οἱ φερόμενοι πρὸς τὰς πέτρας διεσφενδονῶντο· καὶ παντάπασιν εὐδὲ πελάσαι οἷόν τ' ἦν τῇ εἰσόδῳ. ἔνιοι δὲ τῶν λεχαγῶν, εἰ μὴ ταύτῃ δύναιτο, ἄλλῃ ἐπειρῶντο· καὶ ταῦτα ἐποίουν μέχρι σκότος ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ὦντο ἀφανεῖς εἶναι ἀπίοντες, τότε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον· ἐτύγγανον δὲ καὶ ἀνάριστοι ὄντες αὐτῶν οἱ ὀπισθοφυλακήσαντες. Οἱ μέντοι πολέμιοι οὐδὲν ἐπαύσαντο δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κυλινδουῦντες τοὺς λίθους· τεκμαίρεσθαι δ' ἦν τῷ ψόφῳ.

5. Οἱ δ' ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα κύκλῳ περιμόντες καταλαμβάνουσι τοὺς φύλακας ἀμφὶ πῦρ καθημένους· καὶ τοὺς μὲν κατακονόντες τοὺς δὲ καταδιώξαντες αὐτοὶ ἐνταῦθ' ἔμενον ὡς τὸ ἄκρον κατέχοντες. Οἱ δ' οὐ κατεῖχον, ἀλλὰ μαστὸς ἦν ὑπὲρ αὐτῶν, παρ' ὃν ἦν ἡ στενὴ αὕτη ὁδός, ἐφ' ἣ ἐκάθηντο οἱ φύλακες. Ἐφοδος μέντοι αὐτόθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἦν, οἱ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ ἐκάθηντο. Καὶ τὴν μὲν νύκτα ἐνταῦθα διήγαγον· ἐπεὶ δ' ἡμέρα ὑπέφαιεν,

ἐπορεύοντο σιγῇ συντεταγμένοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ γὰρ ὁμίχλη ἐγένετο, ὥστ' ἔλαθον ἐγγὺς προσελθόντες· ἐπεὶ δὲ εἶδον ἀλλήλους, [καὶ] ἢ τε σάλπιγξ [ἐπι-] ἐφθέγγετο καὶ ἀλαλάζαντες ἵεντο ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους. οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λιπόντες τὴν ὁδὸν φεύγοντες ὀλίγοι ἀπέθνησκον· εὗζωνοι γὰρ ἦσαν. Οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον ἀκούσαντες τῆς σάλπιγγος εὐθὺς ἵεντο ἄνω κατὰ τὴν φανεράν ὁδόν· ἄλλοι δὲ τῶν στρατηγῶν κατὰ ἀτριβεῖς ὁδοὺς ἐπορεύοντο, ἧ ἔτυχον ἕκαστοι ὄντες, καὶ ἀναβάντες ὡς ἐδύναντο ἀνίμιον ἀλλήλους τοῖς δόρασι. Καὶ οὗτοι πρῶτοι συνέμειξαν τοῖς προκαταλαβοῦσι τὸ χωρίον.

9. Ξενοφῶν δὲ ἔχων τῶν ὀπισθοφυλάκων τοὺς ἡμίσεις ἐπορεύετο, ἥπερ οἱ τὸν ἡγεμόνα ἔχοντες· εὐδοωτάτη γὰρ ἦν τοῖς ὑποζυγίοις· τοὺς δὲ ἡμίσεις ὀπισθεν τῶν ὑποζυγίων ἔταξε. πορευόμενοι δ' ἐντυγχάνουσι λόφῳ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ κατειλημμένῳ ὑπὸ τῶν πολεμίων, οὓς ἢ ἀποκόψαι ἦν ἀνάγκη ἢ διεξεῦχθαι ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. καὶ αὐτοὶ μὲν ἂν ἐπορεύθησαν, ἥπερ οἱ ἄλλοι, τὰ δὲ ὑποζύγια οὐκ ἦν ἄλλη ἢ ταύτη ἐκβῆναι. ἐνθα δὴ παρακελευσάμενοι ἀλλήλοις προσβάλλουσι πρὸς τὸν λόφον ὀρθίοις τοῖς λόχοις, οὐ κύκλῳ ἀλλὰ καταλιπόντες ἄφοδον τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλοιντο φεύγειν. καὶ τέως μὲν αὐτοὺς ἀναβαίνοντας, ὅπη ἐδύναντο ἕκαστος, οἱ βάρβαροι ἐτόξευον καὶ ἔβαλλον, ἐγγὺς δ' οὐ προσίεντο, ἀλλὰ φυγῇ λείπουσι τὸ χωρίον. καὶ τοῦτόν τε παρεληλύθεσαν οἱ Ἕλληνες καὶ ἕτερον ὀρθῶσιν ἔμπροσθεν λόφον κατεχόμενον, ἐπὶ τοῦτον αὖτις ἐδόκει πορεύεσθαι. ἐννοήσας δ' ὁ Ξενοφῶν μή, εἰ ἔρημον καταλίποι τὸν ἐαλωκότα λόφον, [καὶ] πάλιν λαβόντες οἱ πολέμιοι ἐπιθοῖντο τοῖς ὑποζυγίοις παριοῦσιν — ἐπὶ πολὺ δ' ἦν τὰ ὑποζύγια, ἅτε διὰ στενῆς τῆς ὁδοῦ πορευόμενα — καταλείπει ἐπὶ τοῦ λόφου λοχαγοὺς Κηφισόδωρον Κηφισοφῶντος Ἀθηναῖον καὶ Ἀμφικράτην Ἀμφιδήμου Ἀθηναῖον καὶ Ἀρχαγόραν Ἀργεῖον φυγάδα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπορεύετο ἐπὶ τὸν δεῦτερον λόφον, καὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τοῦτον αἰροῦσιν.

14. Ἐπι δὲ αὐτοῖς τρίτος μαστός λοιπὸς ἦν πολὺ ὀρθιώτατος ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τῷ πυρὶ καταληφθείσης φυλακῆς τῆς νυκτὸς ὑπὸ τῶν ἐθελοντῶν. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο οἱ Ἕλληνες, λείπουσιν οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαστόν, ὥστε θαυμαστόν πᾶσι γενέσθαι καὶ

ὑπόπτεον δεισαντας αὐτούς, μὴ κυκλωθέντες πολιορκοῖντο, ἀπολιπεῖν. οἱ δ' ἄρα ἀπὸ τοῦ ἄκρου καθορῶντες τὰ ὀπισθεν γιγνώμενα πάντες ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐχώρουν. καὶ Ξενοφῶν μὲν σὺν τοῖς νεωτάτοις ἀνέβαιναν ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκέλευσεν ὑπάγειν, ὅπως οἱ τελευταῖοι λόχοι προσμείξαιαν, καὶ προελθόντας κατὰ τὴν ὁδὸν ἐν τῷ ὁμαλῷ θέσθαι τὰ ὄπλα [εἶπε].

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

1. Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, συνταξάμενοι ἀμφὶ μέσον ἡμέρας ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Ἀρμενίας πεδίον ἅπαν καὶ λειοὺς γηλόφους οὐ μείον ἢ πέντε παρασάγγας· οὐ γὰρ ἦσαν ἐγγὺς τοῦ ποταμοῦ κῶμαι διὰ τοὺς πολέμους τοὺς πρὸς τοὺς Καρδούχους. Εἰς δὲ ἦν ἀφίκοντο κώμη μεγάλη τε ἦν καὶ βασιλεῖον εἶχε τῷ σατραπῇ καὶ ἐπὶ ταῖς πλείσταις οἰκίαις τύρσεις ἐπῆσαν· ἐπιτήδεια δ' ἦν δαιφυλῆ. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα μέχρι ὑπερῆλθον τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Τηλεβόαν ποταμόν. Οὗτος δ' ἦν καλὸς μὲν, μέγας δ' οὐ· κῶμαι δὲ πολλαὶ περὶ τὸν ποταμόν ἦσαν. Ὁ δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἢ πρὸς ἑσπέραν. Ὑπαρχος δ' ἦν αὐτῆς Τιρίβαζος, ὁ καὶ βασιλεῖ φίλος γενόμενος, καὶ ὁπότε παρείη, οὐδεὶς ἄλλος βασιλεὺς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν. Οὗτος προσήλασεν ἰππέας ἔχων, καὶ προπέμψας ἐρμηνέα εἶπεν ὅτι βούλοιο διαλεχθῆναι τοῖς ἄρχουσι. Τοῖς δὲ στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀκοῦσαι· καὶ προσελθόντες εἰς ἐπήκοον ἠρώτων τί θέλει. Ὁ δὲ εἶπεν ὅτι σπείσασθαι βούλοιο ἐφ' ᾧ μῆτε αὐτὸς τοὺς Ἕλληνας ἀδικεῖν μῆτε ἐκείνους καίειν τὰς οἰκίας, λαμβάνειν τε τὰπιτήδεια ὅσων δέοιντο. ἔδοξε ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἐσπείσαντο ἐπὶ τούτοις.

7-14. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς διὰ πεδίου παρασάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Τιρίβαζος παρηκολούθει ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἀπέχων ὡς δέκα σταδίους· καὶ ἀφίκοντο εἰς βασιλεῖα καὶ κώμας περίε πολλὰς πολλῶν τῶν ἐπιτηδείων μεστάς. Στρατοπεδευομένων δ' αὐτῶν γίγνεται τῆς νυκτὸς χιῶν πολλή· καὶ ἔωθεν ἔδοξε διασηκῆσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγοὺς κατὰ τὰς κώμας· οὐ γὰρ ἐώρων πολέμιον οὐδένα καὶ ἀσφαλὲς ἐδόκει

εἶναι διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος. Ἐνταῦθα εἶχον τὰ ἐπιτήδεια, ὅσα ἐστὶν ἀγαθὰ, ἱερεῖα, σῖτον, οἴνους παλαιούς εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὄσπρια παντοδαπά. τῶν δὲ ἀποσκευασμένων τινὲς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον ὅτι κατίδοιεν νύκτωρ πολλὰ πυρὰ φαίνοντα. ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι δισκοηνοῦν, ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. ἐντεῦθεν συνήλθον· καὶ γὰρ ἐδόκει διαιθριάζειν. νυκτερευόντων δ' αὐτῶν ἐνταῦθα ἐπιπίπτει χιὼν ἄπλετος, ὥστε ἀπέκρυψε καὶ τὰ ὄπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατακειμένους· καὶ τὰ ὑποζύγια συνεπόδισεν ἡ χιὼν· καὶ πολὺς ὄκνος ἦν ἀνίστασθαι· κατακειμένων γὰρ ἄλεινον ἦν ἡ χιὼν ἐπιπετωκυῖα ὅτῳ μὴ παραρροεῖη. ἐπεὶ δὲ Ξενοφῶν ἐτόλμησε γυμνὸς ἀναστὰς σχίζειν ξύλα, τάχ' ἀναστὰς τις καὶ ἄλλος, ἐκείνου ἀφελόμενος, ἐσχίζεν. ἐκ δὲ τούτου καὶ ἄλλοι ἀναστάντες πῦρ ἔκαιον καὶ ἐχρίοντο· πολὺ γὰρ ἐνταῦθα ἠϋρίσκετο χοῖμα, ᾧ ἐχρῶντο ἀντ' ἐλαίου, σύειον καὶ σησάμινον καὶ ἀμυγδάλινον ἐκ τῶν πιερῶν καὶ τεομίνθιον. Ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ μύρον ἠϋρίσκετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

1. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐδόκει πορευτέον εἶναι ὅπῃ δύναιντο τάχιστα πρὶν ἢ συλλεγῆναι τὸ στράτευμα πάλιν καὶ καταλαβεῖν τὰ στενά. συσκευασάμενοι δ' εὐθὺς ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς ἠγεμόνας ἔχοντες πολλούς· καὶ αὐθημερὸν ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον, ἐφ' ᾧ ἔμελλεν ἐπιτίθεσθαι Τριβάζος κατεστρατοπεδεύσαντο. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν, καὶ διέβαινον αὐτὸν βροχόμενοι πρὸς τὸν ὀμφαλόν. ἐλέγοντο δ' οὐδ' αἰ πηγαὶ πρόσω εἶναι.

3. Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πέντε. ὁ δὲ τρίτος ἐγένετο χαλεπὸς καὶ ἄνεμος βορρᾶς ἐναντίος ἔπνει παντάπασιν ἀποκαίων πάντα καὶ πηγνύς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐνθα δὴ τῶν μάντεων τις εἶπε σφαγιασσοῦναι τῷ ἀνέμῳ, καὶ σφαγιάζεται· καὶ πᾶσι δὴ περιφανῶς ἔδοξεν ἀπεῖναι τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος ἦν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος ὄργυιᾶ· ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ ἀπώλετο καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς τριάκοντα. Διεγένοντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ καίοντες· ξύλα δ' ἦν ἐν τῷ σταθμῷ πολλά· οἱ δὲ ὀψὲ προ-

σιόντες ξύλα οὐκ εἶχον. Οἱ οὖν πάλαι ἦκοντες καὶ [τὸ] πῦρ καιόντες οὐπροσίεσαν πρὸς τὸ πῦρ τοὺς ὀψίζοντας, εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς πυροὺς ἢ ἄλλο [τι] εἴ τι ἔχοιεν βρωτόν. ἔνθα δὴ μετεδίδοσαν ἀλλήλοις ὧν εἶχον ἕκαστοι. Ἐνθα δὲ τὸ πῦρ ἔκαίετο, διατηρομένης τῆς χιόνος βόθροι ἐγένοντο μεγάλοι ἔστε ἐπὶ τὸ δάπεδον· οὗ δὴ παρῆν μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος.

7. Ἐντεῦθεν δὲ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ὅλην ἐπορεύοντο διὰ χιόνος, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐβουλιμίασαν. Ξενοφῶν δ' ὀπισθοφυλακῶν καὶ καταλαμβάνων τοὺς πίπτοντας τῶν ἀνθρώπων ἠγγόει ὅ,τι τὸ πάθος εἶη. ἐπειδὴ δὲ εἶπέ τις αὐτῶ τῶν ἐμπείρων ὅτι σαφῶς βουλιμιῶσι κἄν τι φάγωσιν ἀναστήσονται, περιῶν περὶ τὰ ὑποζύγια, εἴ πού τι ὀρώη βρωτόν, διεδίδου καὶ διέπεμπε διδόντας τοὺς δυναμένους παρατρέχειν τοῖς βουλιμιῶσιν. Ἐπειδὴ δέ τι ἐμφάγοιεν, ἀνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο. Πορευομένων δὲ Χειρίσοφος μὲν ἀμφὶ κνέφας πρὸς κόμην ἀφικνεῖται, καὶ ὑδροφορούσας ἐκ τῆς κόμης πρὸς τῇ κρήνῃ γυναῖκας καὶ κόρας καταλαμβάνει ἔμπροσθεν τοῦ ἐρύματος. Αὗται ἠρώτων αὐτοὺς τίνας εἶεν. Ὁ δ' ἐρμηνεὺς εἶπε περισσιτὶ ὅτι παρὰ βασιλέως πορεύονται πρὸς τὸν σατράπην. Αἱ δὲ ἀπεκρίναντο ὅτι οὐκ ἐνταῦθα εἶη, ἀλλ' ἀπέχει ὅσον παρασάγγην. Οἱ δ', ἐπεὶ ὄψῃ ἦν, πρὸς τὸν κόμαρχον συνεισέρχονται εἰς τὸ ξοῦμα σὺν ταῖς ὑδροφόροις. Χειρίσοφος μὲν οὖν καὶ ὅσοι ἐδυνήθησαν τοῦ στρατεύματος ἐνταῦθα ἐστρατοπεδεύσαντο, τῶν δ' ἄλλων στρατιωτῶν οἱ μὴ δυνάμενοι διατελέσαι τὴν ὁδὸν ἐνυκτέρευσαν ἄσιτοι καὶ ἄνευ πυρός· καὶ ἐνταῦθά τινες ἀπόλοντο τῶν στρατιωτῶν.

12. Ἐφείποντο δὲ τῶν πολεμίων συνειλεγμένοι τινὲς καὶ τὰ μὴ δυνάμενα τῶν ὑποζυγίων ἤρπαζον καὶ ἀλλήλοις ἐμάχοντο περὶ αὐτῶν. ἐλείποντο δὲ τῶν στρατιωτῶν οἱ τε διεφθαρμένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμοὺς οἱ τε ὑπὸ τοῦ ψύχους τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσσηπότες. Ἦν δὲ τοῖς μὲν ὀφθαλμοῖς ἐπικούρημα τῆς χιόνος, εἴ τις μέλαν τι ἔχων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπορεύετο, τῶν δὲ ποδῶν εἴ τις κινοῖτο καὶ μηδέποτε ἤσυχίαν ἔχοι καὶ εἰς τὴν νύκτα ὑπολούιτο· ὅσοι δε ὑποδεδεμένοι ἐκοιμῶντο, εἰσεδύοντο εἰς τοὺς πόδας οἱ ἱμάντες καὶ τὰ ὑποδήματα περιεπήγγυντο· καὶ γὰρ ἦσαν, ἐπειδὴ ἐπέλιπε τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα, καρβᾶτιναι πε-

ποιημένοι ἐκ τῶν νεοδάρτων βοῶν. Διὰ τὰς τοιαύτας οὖν ἀνάγκας ὑπελείποντο τινες τῶν στρατιωτῶν· καὶ ἰδόντες μέλαν τι χωρίον διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι αὐτόθι τὴν χιόνα ἤκαζον τετηγῆναι· καὶ ἐτετήκει διὰ κρήνην τινὰ ἢ πλησίον ἦν ἀτμίζουσα ἐν νάπη. Ἐνταῦθ' ἐκτραπόμενοι ἐκάθηντο, καὶ οὐκ ἔφρασαν πορευέσθαι. Ὁ δὲ Ξενοφῶν, ἔχων τοὺς ὀπισθοφυλάκας, ὡς ἦσθετο, εἶδεῖτο αὐτῶν πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ μὴ ἀπολείπεσθαι, λέγων ὅτι ἔτονται πολλοὶ πολέμοι συνειλεγμένοι, καὶ τελευτῶν ἐχαλέπαινεν. Οἱ δὲ σφάττειν ἐκέλευον· οὐ γὰρ ἂν δύνασθαι πορευθῆναι. Ἐνταῦθα ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοὺς ἐπομένους πολεμίους φοβῆσαι, εἴ τις δύναιτο, μὴ ἐπίοιεν τοῖς κάμνουσι. Καὶ ἦν μὲν σκότος ἤδη, οἱ δὲ προσῆσαν πολλῶ θορύβῳ ἀμφὶ ὧν εἶχον διαφερόμενοι. Ἐνθα δὴ οἱ ὀπισθοφυλάκες, ἅτε ὑγιαίνοντες ἐξαναστάντες ἔδραμον εἰς τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ κάμνοντες ἀνακραγόντες ὅσον ἐδύναντο μέγιστον τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ δόρατα ἐκρούσαν. Οἱ δὲ πολέμοι δείσαντες ἦκαν αὐτοὺς κατὰ τῆς χιόνος εἰς τὴν νάπην, καὶ οὐδεὶς ἔτι οὐδαμοῦ ἐφθέγγετο.

19. Καὶ Ξενοφῶν μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἰπόντες τοῖς ἀσθενοῦσιν ὅτι τῇ ὑστεραίᾳ ἤξουσί τινες ἐπ' αὐτούς, πορευόμενοι πρὶν τέταρα στάδια διελθεῖν ἐντυγγάνουσιν ἐν τῇ ὁδῷ ἀναπαυομένοις ἐπὶ τῆς χιόνος τοῖς στρατιώταις ἐγκεκαλυμμένοις, καὶ οὐδὲ φυλακὴ οὐδεμία καθειστήκει· καὶ ἀνίστασαν αὐτούς. Οἱ δ' ἔλεγον ὅτι οἱ ἔμπροσθεν οὐχ ὑποχωροῦσιν. Ὁ δὲ παριῶν καὶ παραπέμπων τί ν πελαστῶν τοὺς ἰσχυροτάτους ἐκέλευε σκέψασθαι τί εἴη τὸ κωλύον. Ἐὶ δὲ ἀπήγγελλον ὅτι ὅλον οὕτως ἀναπαύοιτο τὸ στράτευμα. Ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα ἠύλισθησαν αὐτοῦ ἄνευ πυρὸς καὶ ἄδειπνοι, φυλακὰς οἷας ἐδύναντο καταστησάμενοι. Ἐπεὶ δὲ πρὸς ἡμέραν ἦν, ὁ μὲν Ξενοφῶν πέμψας πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας τοὺς νεωτάτους ἀναστήσαντας ἐκέλευσεν ἀναγκάζειν προΐεναι.

22. Ἐν δὲ τούτῳ Χειρίσοφος πέμπει τῶν ἐκ τῆς κόμης σκεφομένους πῶς ἔχοιεν οἱ τελευταῖοι. Οἱ δὲ ἄσμενοι ἰδόντες τοὺς μὲν ἀσθενοῦντας τούτοις παρέδοσαν κομίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, αὐτοὶ δὲ ἐπορεύοντο, καὶ πρὶν εἴκοσι στάδια διεληλυθῆναι ἦσαν πρὸς τῇ κόμῃ ἔνθα Χειρίσοφος ἠύλιζετο. Ἐπεὶ δὲ συνεγένοντο ἀλλήλοις, ἔδοξε κατὰ τὰς κόμας ἀσφαλῆς εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν.

Καὶ Χειρίσοφος μὲν αὐτοῦ ἔμενον, οἱ δὲ ἄλλοι διαλαχόντες, ὡς ἐόρων κόμας ἐπορεύοντο ἕκαστοι τοὺς ἑαυτῶν ἔχοντες. Ἐνθα δὲ Πολυκράτης Ἀθηναῖος λοχαγὸς ἐκέλευσεν ἀφιέναι ἑαυτόν· καὶ λαβὼν τοὺς εὐζώνους, θέων ἐπὶ τὴν κόμην, ἦν εἰλήχει Ξενοφῶν, καταλαμβάνει πάντας ἔνδον τοὺς κωμήτας καὶ τὸν κώμαρχον, καὶ πώλους εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένους ἑπτακαίδεκα, καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ κωμάρχου ἐνάτην ἡμέραν γεγαμημένην· ὃ δ' ἀνήρ αὐτῆς λαγῶς ὄχετο θηράσων καὶ οὐχ ἦλω ἐν τῇ κόμῃ. Αἱ δ' οἰκίαι ἦσαν κατάγειοι, τὸ μὲν στόμα ὥσπερ φρέατος, κάτω δ' εὐρεῖαι· αἱ δὲ εἴσοδοι τοῖς μὲν ὑποζυγίοις ὄρυκται, οἱ δὲ ἄνθρωποι κατέβαινον ἐπὶ κλίμακος. Ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦσαν αἶγες, οἶες, βόες, ὄρνιθες, καὶ τὰ ἔκγονα τούτων· τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλῶ ἔνδον ἐτρέφοντο. Ἦσαν δὲ καὶ πυροὶ καὶ κριθαὶ καὶ ὄσπρια καὶ οἶνος κριθίνος ἐν κρατῆρσιν. Ἐνῆσαν δὲ καὶ αὐταὶ αἱ κριθαὶ ἰσοχειλεῖς, καὶ κάλαμοι ἐνέκειντο, οἱ μὲν μείζους οἱ δὲ ἐλάττους, γόνατα οὐκ ἔχοντες· τούτους ἔδει ὁπότε τις διψῶν λαβόντα εἰς τὸ στόμα μύζειν. Καὶ πάνυ ἄκρατος ἦν, εἰ μὴ τις ὕδωρ ἐπιχείοι· καὶ πάνυ ἠδὺ [τῶ] συμμαθόντι τὸ πῶμα ἦν.

28. Ὁ δὲ Ξενοφῶν τὸν ἄρχοντα τῆς κόμης ταύτης σύνδειπνον ἐποιήσατο καὶ θαρρεῖν αὐτὸν ἐκέλευε λέγων ὅτι οὔτε τῶν τέκνων στερήσειτο τὴν τε οἰκίαν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες τῶν ἐπιτηδείων ἀπίασιν, ἦν ἀγαθόν τι τῷ στρατεύματι ἐξηγησάμενος φαίνεται, ἔστ' ἂν ἐν ἄλλῳ ἔθναι γένωνται. Ὁ δὲ ταῦτα ὑπισχνεῖτο, καὶ φιλοφρονούμενος οἶνον ἔφρασεν ἔνθα ἦν κατορωρυγμένος. Ταύτην μὲν τὴν νύκτα διασκηνήσαντες οὕτως ἐκοιμήθησαν ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις πάντες οἱ στρατιῶται, ἐν φυλακῇ ἔχοντες τὸν κώμαρχον καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ὁμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς.

30. Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Ξενοφῶν λαβὼν τὸν κώμαρχον πρὸς Χειρίσοφον ἐπορεύετο· ὅπου δὲ παρῖοι κόμην, ἐτρέπετο πρὸς τοὺς ἐν ταῖς κόμαις καὶ κατελάμβανε πανταχοῦ εὐχουμένους καὶ εὐθυμουμένους, καὶ οὐδαμῶθεν ἀφίεσαν πρὶν παραθεῖναι αὐτοῖς ἄριστον· οὐκ ἦν δ' ὅπου οὐ παρετίθεσαν ἐπὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν κρέα ἄρνια, ἐρίφεια, χοίρεια, μόσχεια, ὄρνιθια, σὺν πολλοῖς ἄρτοις τοῖς μὲν πυρίνοις τοῖς δὲ κριθίνοις. Ὅποτε δὲ τις φιλοφρονούμενός τῳ βούλοιο προπιεῖν, εἶλκεν ἐπὶ τὸν κρατῆρα, ἔνθεν

ἐπικύψαντα ἔδει ῥοφοῦντα πίνειν ὥσπερ βοῦν. Καὶ τῷ κωμάρχῳ ἐδίδοσαν λαμβάνειν ὅ,τι βούλοιο. Ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐδέχετο, ὅπου δὲ τινα τῶν συγγενῶν ἴδοι, πρὸς ἑαυτὸν αἰεὶ ἐλάμβανεν. Ἐπεὶ δ' ἦλθον πρὸς Χειρίσοφον, κατελάμβανον κἀκείνους σκηνοῦντας ἐστεφανωμένους τοῦ ξηροῦ χιλοῦ στεφάνοις, καὶ διακονοῦντας Ἀρμενίους παῖδας σὺν ταῖς βαρβαρικαῖς στολαῖς τοῖς δὲ παισὶν ἐδείκνυσαν ὥσπερ ἔνεοῖς ὅ,τι δέοι ποιεῖν.

30. Ἐπεὶ δ' ἀλλήλους ἐφιλοφρονήσαντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν, κοινῇ δὴ ἀνηρώτων τὸν κωμάρχον διὰ τοῦ περσίζοντος ἐρμηνέως τίς εἴη ἢ χώρα. Ὁ δ' ἔλεγεν ὅτι Ἀρμενία. Καὶ πάλιν ἠρώτων τίνοι οἱ ἵπποι τρέφονται. Ὁ δ' ἔλεγεν ὅτι βασιλεῖ δασμός· τὴν δὲ πλησίον χώραν ἔφη εἶναι Χάλυβας, καὶ τὴν ὁδὸν ἔφραζεν ἢ εἴη. Καὶ αὐτὸν τότε μὲν ᾤχετο ἄγων ὁ Ξενοφῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκέτας, καὶ ἵππον, ὃν εἰλήφει παλαιότερον, δίδωσι τῷ κωμάρχῳ ἀναθρέψαντι καταθῦσαι, ὅτι ἤκουεν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἥλιου, δεδιὼς μὴ ἀποθάνῃ· ἐκεκῆκωτο γὰρ ὑπὸ τῆς πορείας· αὐτὸς δὲ τῶν πῶλων λαμβάνει, καὶ τῶν ἄλλων [στρατηγῶν καὶ] λοχαγῶν ἔδωκεν ἑκάστῳ πῶλον. Ἦσαν δ' οἱ ταύτη ἵπποι μείονες μὲν τῶν Περσικῶν, θυμοειδέστεροι δὲ πολὺ. Ἐνταῦθα δὴ καὶ διδάσκει ὁ κωμάρχος περὶ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑποζυγίων σακία περιειλεῖν, ὅταν διὰ τῆς χιόνος ἄγωσιν· ἄνευ γὰρ τῶν σακίων κατεδύοντο μέχρι τῆς γαστροῦς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

4-10. Μετὰ τοῦτο ἐπορευθήσαν ἑπτὰ σταθμοὺς ἀνὰ πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας παρὰ τὸν Φᾶσιν ποταμόν, εὖρος πλεθριαῖον. Ἐντεῦθεν ἐπορευθήσαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα· ἐπὶ δὲ τῇ εἰς τὸ πεδῖον ὑπερβολῇ ἀπήντησαν αὐτοῖς Χάλυβες καὶ Τάοχοι καὶ Φασιανοί. Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ κατεῖδε τοὺς πολεμίους ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ, ἐπαύσατο πορευόμενος, ἀπέχων εἰς τριάκοντα σταδίους, ἵνα μὴ κατὰ κέρας ἄγων πλησιάσῃ τοῖς πολεμίσις· παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις παραγεῖν τοὺς λόχους, ὅπως ἐπὶ φάλαγγος γένοιτο τὸ στράτευμα. Ἐπεὶ δὲ ἦλθον οἱ ὀπισθοφυλάκες, συνεκάλεσε στρατηγὸς καὶ λοχαγούς, καὶ ἔλεξεν ὧδε. Οἱ μὲν πολέμοι, ὡς ὄρατε, κατέχουσι τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ὄρους· ὥρα δὲ βουλευέσθαι ὅπως

ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. Ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ παραγγεῖλαι μὲν ἀριστοποιεῖσθαι τοῖς στρατιώταις, ἡμᾶς δὲ βουλεύεσθαι εἴτε τήμερον εἴτε αὐριον δοκεῖ ὑπερβάλλειν τὸ ὄρος. Ἐμοὶ δέ γε, ἔφη ὁ Κλεάνωρ, δοκεῖ, ἐπὰν τάχιστα ἀριστήσωμεν, ἐξοπλισαμένους ὡς κράτιστα ἰέναι ἐπὶ τοὺς ἀνδρας. Εἰ γὰρ διατρίβομεν τὴν τήμερον ἡμέραν, οἱ τε νῦν ἡμᾶς ὀρῶντες πολέμοιοι θαρραλεώτεροι ἔσονται καὶ ἄλλους εἰκὸς τούτων θαρρούντων πλείους προσγενέσθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

18-28. Ἐκ τούτων οἱ Ἕλληνες ἀφίκοντο ἐπὶ Ἄρπασον ποταμόν, εὖρος τεττάρων πλέθρων. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Σκαθηνῶν σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι διὰ πεδίου εἰς κώμας· ἐν αἷς ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο.

Ἐντεῦθεν διήλθον σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι πρὸς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα καὶ οἰκουμένην, ἣ ἑκαλεῖτο Γυμνιάς. Ἐκ ταύτης ὁ τῆς χώρας ἄρχων τοῖς Ἕλλησιν ἠγεμόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς. Ἐλθὼν δ' ἐκεῖνος λέγει ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς χωρίον, ὅθεν ὄψονται θάλατταν· εἰ δὲ μὴ, τεθνάναι ἐπηγγεῖλατο, καὶ ἠγούμενος, ἐπειδὴ ἐνέβαλεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πολεμίαν, παρεκελεύετο αἶθειν καὶ φθεῖρειν τὴν χώραν· ᾧ καὶ δῆλον ἐγένετο, ὅτι τούτου ἕνεκα ἔλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐνοίας. Καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὄρος τῆ πέμπτη ἡμέρᾳ· ὄνομα δὲ τῷ ὄρει ἦν Θήχης. ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὄρους, καὶ κατεῖδον τὴν θάλατταν κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο. Ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες φήθησαν ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους· εἶποντο γὰρ ὅπισθεν ἐκ τῆς καιομένης χώρας, καὶ αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τε τινας καὶ ἐξώγησαν ἐνέδραν ποιησάμενοι, καὶ γέρορα ἔλαβον δασειῶν βοῶν ὠμοβόεια ἀμφὶ τὰ εἴκοσι. Ἐπειδὴ δὲ ἡ βοή πλείων τε ἐγίνετο καὶ ἐγγύτερον καὶ οἱ αἰεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς αἰεὶ βοῶντας καὶ πολλῶ μείζων ἐγίνετο ἡ βοή, ὅσῳ δὴ πλείους ἐγίνοντο, ἐδόκει δὴ μείζον τι εἶναι τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππον καὶ Λύκιον καὶ τοὺς ἱππέας ἀναλαβὼν παρεβόηθει καὶ τάχα δὴ ἀκούουσι βοῶντων τῶν στρατιωτῶν Θάλαττα θάλαττα καὶ παρεγγυόντων· ἔνθα δὴ ἔθεον πάντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο

καὶ οἱ ἵπποι. Ἐπεὶ δὲ ἀρίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἔνταῦθα δὴ περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγούς καὶ λοχαγούς δακρύνοντες. Καὶ ἑξαπίνης, ὅτου δὴ παρεγγυήσαντος, οἱ στρατιῶται φέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν. Ἐνταῦθα ἀντείθεσαν δερμάτων πλῆθος ὠμοβοσείων καὶ βακτηρίας καὶ τὰ αἰχμάλωτα γέρορα, καὶ ὁ ἡγεμὼν αὐτὸς τε κατέτεμνε τὰ γέρορα καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο. Μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμόνα οἱ Ἕλληνες ἀποπέμπουσι δῶρα δόντες ἀπὸ κοινοῦ ἵππον καὶ φιάλην ἀργυρᾶν καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικούς δέκα· ἤτει δὲ μάλιστα τοὺς δακτυλίους, καὶ ἔλαβε πολλοὺς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. Κώμην δὲ δεῖξας αὐτοῖς, οὗ σκηνήσουσι, καὶ τὴν ὁδόν, ἣν πορεύσονται εἰς Μάκρωνας, ἐπεὶ ἔσπερα ἐγένετο, ὄψατο τῆς νυκτὸς ἀπιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΔΕΚΑΤΟΝ

22. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν δύο σταθμοὺς παρασάγγας ἑπτὰ, καὶ ἦλθον ἐπὶ θάλατταν εἰς Τραπεζοῦντα πόλιν Ἑλληνίδα οἰκουμένην ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, Σινωπέων ἀποικίαν ἐν τῇ Κόλχων χώρα. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς τριάκοντα ἐν ταῖς τῶν Κόλχων κόμαις· κἀντεῦθεν ὁρμώμενοι ἐλήξοντο τὴν Κολχίδα. Ἄγορᾶν δὲ παρεῖχον τῷ στρατοπέδῳ Τραπεζοῦντιοι, καὶ ἐδέξαντό τε τοὺς Ἕλληνας καὶ ξένια ἔδωσαν βοῦς καὶ ἄλφιτα καὶ οἶνον. Συνδιεπράττοντο δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν πλησίον Κόλχων τῶν ἐν τῷ πεδίῳ μάλιστα οἰκούντων, καὶ ξένια καὶ παρ' ἐκείνων ἦλθον βόες. Μετὰ δὲ τοῦτο τὴν θυσίαν, ἣν ἠϋξάντο παρεσκευάζοντο· ἦλθον δ' αὐτοῖς ἱκανοὶ βόες ἀποθῦσι τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι καὶ τῷ Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ἃ ἠϋξάντο. ἐποίησαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ὄρει ἔνθαπερ ἐσκήνουν· εἵλοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτην, ὃς ἔφυγε παῖς ὢν οἴκοθεν παῖδα κατακτανὼν ξυήλην πατάξας, δρόμου τ' ἐπιμεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προσταῆσαι.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ θυσία ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδωσαν τῷ Δρακοντίῳ, καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον ὅπου τὸν δρόμον πεποιηκῶς εἴη. Ὁ δὲ δεῖξας, οὐπερ ἐστηκότες ἐτύγχανον. Οὗτος ὁ λόφος, ἔφη, κάλλιστος τρέχειν ὅπου ἂν τις βούληται. Πῶς οὖν, ἔφρασαν, δυνήσονται παλαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτως; Ὁ δ' εἶπε· Μᾶλλον τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών. Ἡγωνίζοντο δὲ παῖδες μὲν στάδιον

τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλείστοι, δόλιχον δὲ Κρηῆτες πλείους ἢ ἑξήκοντα, ἔθεον, πάλιν δὲ καὶ πυγμῆν καὶ παγκράτιον [Ἀρκάδες], καὶ καλὴ θεὰ ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ κατέβησαν καί, ἄτε θεωμένον τῶν ἑταίρων, πολλὴ φιλονικία ἐγίγνετο. Ἔθεον δὲ καὶ ἵπποι καὶ ἔδει αὐτοὺς κατὰ τοῦ πρανοῦς ἐλάσαντας ἐν τῇ θαλάττῃ ὑποστρέφαντας πάλιν πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν. Καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκυλινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον μόγις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι· ἔνθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρεκέλευσις ἐγίγνετο.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

4. Ἐνταῦθα, ἐν Κερασσοῦντι, καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων ἀργύριον γενόμενον. καὶ τὴν δεκάτην [ἦν] τῷ Ἀπόλλωνι ἔξεilon καὶ τῇ Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδι καὶ [δι]έλαβον οἱ στρατηγοὶ τὸ μέρος ἕκαστος φυλάττειν τοῖς θεοῖς· ἀντὶ δὲ Χειρισόφου Νέων ὁ Ἀσιναῖος ἔλαβε. Ξενοφῶν οὖν τὸ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος ἀνάθημα ποιησάμενος ἀνατίθησιν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν Ἀθηναίων θησαυρὸν καὶ ἐπέγραψε τό τε αὐτοῦ ὄνομα καὶ τὸ Προξένου, ὃς σὺν Κλεάρχῳ ἀπέθανεν· ξένος γὰρ ἦν αὐτοῦ. Τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας, ὅτ' ἀπήει σὺν Ἀγησιλάῳ ἐκ τῆς Ἀσίας τὴν εἰς Βοιωτοὺς ὁδόν, καταλείπει παρὰ Μεγαβύζῳ τῷ τῆς Ἀρτέμιδος νεωκόρῳ, ὅτι αὐτὸς κινδυνεύσων ἐδόκει ἰέναι, καὶ ἐπέστειλεν, ἦν μὲν αὐτὸς σωθῆναι, αὐτῷ ἀποδοῦναι· ἦν δέ τι πάθη, ἀναθεῖναι ποιησάμενον τῇ Ἀρτέμιδι, ὅ,τι οἷοιτο χαριεῖσθαι τῇ θεῷ.

Ἐπειδὴ δ' ἔφευγεν ὁ Ξενοφῶν, κατοικοῦντος ἤδη αὐτοῦ ἐν Σκιλλοῦντι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων οἰκισθέντος [παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν] ἀφικνεῖται Μεγάβυζος εἰς Ὀλυμπίαν θεωρήσων καὶ ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ. Ξενοφῶν δὲ λαβὼν χωρίον ὠνεῖται τῇ θεῷ ὅπου ἀνεῖλεν ὁ θεός. ἔτυχε δὲ διαρρέων διὰ τοῦ χωρίου ποταμὸς Σελινοῦς. Καὶ ἐν Ἐφέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος νεῶν Σελινοῦς ποταμὸς παραρρεῖ. καὶ ἰχθύες τε ἐν ἀμφοτέροις ἔνεισι καὶ κόγχαι· Ἐν δὲ τῷ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίῳ καὶ

θήραι πάντων ὁπόσα ἐστὶν ἀγρευόμενα θηρία. Ἐποίησε δὲ καὶ βωμὸν καὶ ναὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου, καὶ τὸ λοιπὸν δὲ ἀεὶ δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὥραϊα θυσίαν ἐποίει τῇ θεῷ, καὶ πάντες οἱ πολῖται καὶ οἱ πρόσχωροι ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετεῖχον τῆς ἐορτῆς. παρεῖχε δὲ ἡ θεὸς τοῖς σκηνοῦσιν ἄλφιστα, ἄρτους, οἶνον, τραγήματα, καὶ τῶν θυομένων ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς λάχος, καὶ τῶν θηρευομένων δέ. καὶ γὰρ θήραν ἐποιοῦντο εἰς τὴν ἐορτὴν οἱ τε Ξενοφῶντος παῖδες καὶ οἱ τῶν ἄλλων πολιτῶν, οἱ δὲ βουλόμενοι καὶ ἄνδρες ξυνεθήρων· καὶ ἠλίσκετο τὰ μὲν ἕξ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φολόης σύες καὶ δορκάδες καὶ ἔλαφοι.

11-14. Ἔστι δὲ ἡ χώρα, ἣ ἐκ Λακεδαιμόνος εἰς Ὀλυμπίαν πορεύονται, ὡς εἴκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἱεροῦ. Ἐνὶ δ' ἐν τῷ ἱερῷ χώρῳ καὶ λειμὸν καὶ ὄρη δένδρων μεστὰ, ἱκανά σῦς καὶ αἶγας καὶ βοῦς τρέφειν καὶ ἵππους, ὥστε καὶ τὰ τῶν εἰς τὴν ἐορτὴν ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι. Περὶ δὲ αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλλος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη ὅσα ἐστὶ τρωχτὰ ὥραϊα. Ὁ δὲ ναός, ὡς μικρὸς μεγάλῳ, τῷ ἐν Ἐφέσῳ ἦκασται, καὶ τὸ ξόανον ἔοικεν ὡς κυπαρίττινον χρυσοῦ ὄντι τῷ ἐν Ἐφέσῳ. καὶ στήλη ἔστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα· **ΙΕΡΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ΕΧΟΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΥΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΚΑΤΑΘΥΕΙΝ ΕΚΑΣΤΟΥ ΕΤΟΥΣ. ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΕΙΝ. ΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗΙ ΤΑΥΤΑ ΤΗΙ ΘΕΩΙ ΜΕΛΗΣΕΙ.**

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Ἐπεὶ μὲντοι Τισσαφέρνης, πολλοῦ ἄξιος βασιλεὶ δόξας γενῆσθαι ἐν τῷ πρὸς τὸν ἀδελφὸν πολέμῳ, σατραπῆς καταπέμφθη, ὧν τε αὐτὸς πρόσθεν ἦρχε καὶ ὧν Κῦρος, εὐθύς ἡξίου τὰς Ἴωνικὰς πόλεις ἀπάσας ἑαυτῷ ὑπηκόους εἶναι, αἱ δὲ ἅμα μὲν ἐλεύθερα βουλόμεναι εἶναι, ἅμα δὲ φοβούμεναι τὸν Τισσαφέρνην, ὅτι Κῦρον, ὅτ' ἔζη, ἀντ' ἐκείνου ἠρημέναι ἦσαν, εἰς μὲν τὰς πόλεις οὐκ ἐδέχοντο αὐτόν, εἰς Λακεδαίμονα δὲ ἔπεμπον πρέσβεις, καὶ ἡξίου, ἐπεὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος προστάται εἰσίν, ἐπιμελεθῆναι καὶ σφῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων, ὅπως ἢ τε χώρα μὴ δημοῖτο αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἐλεύθεροι εἶεν, οἱ οὖν Λακεδαιμόνιοι πέμπουσιν αὐτοῖς Θίβρωνα ἀροσστήν, δόντες στρατιώτας τῶν μὲν νεοδαμῶδων εἰς χιλίους, τῶν δὲ ἄλλων Πελοποννησίων εἰς τετρακισχιλίους. ἠτήσατο δ' ὁ Θίβρων καὶ παρ' Ἀθηναίων τριακοσίους ἰππέας, εἰπὼν ὅτι αὐτὸς μισθὸν παρέξει, οἱ δ' ἔπεμψαν τῶν ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἰππευσάντων, νομίζοντες κέρδος τῷ δήμῳ, εἰ ἀποδημοῖεν καὶ ἐναπόλουντο. ἐπεὶ δ' εἰς τὴν Ἀσίαν ἀφίκοντο, συνήγαγε [μὲν] στρατιώτας καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ ἡπειρῷ Ἑλληνίδων πόλεων, πᾶσαι γὰρ τότε αἱ πόλεις ἐπειθοντο ἵσ τι Λακεδαιμόνιος ἀνὴρ ἐπιτάττει, καὶ σὺν μὲν ταύτῃ τῇ στρατιᾷ ὄρων ὁ Θίβρων (πρὸς) τὸ ἰπικὸν εἰς τὸ πεδῖον οὐ κατέβαινε, ἡγάπα δὲ εἰς ἵππου τυγχάνοι ὧν, δύναιτο ταύτην τὴν χώραν ἀδήωτον διαφυλάττειν, ἐπεὶ δὲ σωθέντες οἱ ἀναβάντες μετὰ Κύρου συνέμειξαν αὐτῷ, ἐκ τούτου ἤδη καὶ ἐν τοῖς πεδίοις ἀντετάττετο τῷ Τισσαφέρνει, καὶ πόλεις Πέργαμον μὲν ἐκούσαν προσέλαβε καὶ Τευθρανίαν καὶ Ἀλίσαρνον, ὧν Εὐρυσθένης τε καὶ Προκλῆς ἦρχον οἱ ἀπὸ Δημαράτου τοῦ Λακεδαιμονίου, ἐκείνῳ δ' αὕτη ἡ χώρα δῶρον ἐκ βα-

σιλέως ἐδόθη ἀντὶ τῆς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα συστρατείας· προσεχώρησαν δὲ αὐτῷ καὶ Γοργίων καὶ Γογγύλος, ἀδελφοὶ ὄντες, ἔχοντες ὁ μὲν Γάμβριον καὶ Παλαιγάμβριον, ὁ δὲ Μύριαν καὶ Γρύνειον· δῶρον δὲ καὶ αὐταὶ αἱ πόλεις ἦσαν παρὰ βασιλέως Γογγύλω, ὅτι μόνος Ἑσθριέων μηδίσας ἔφυγεν· ἦν δὲ ἄς ἀσθενεῖς οὖσας καὶ κατὰ κράτος ὁ Θίβρων ἐλάμβανε· Λάρισάν γε μὴν τὴν Αἴγυπτιαν καλουμένην, ἐπεὶ οὐκ ἐπέιθετο, περιστρατοπεδευσάμενος ἐπολιόρχει· ἐπεὶ δὲ ἄλλως οὐκ ἐδύνατο εἶναι, φρεατίαν τεμόμενος ὑπόνομον ὠρυττεν, ὡς ἀφαιρησόμενος τὸ ὕδωρ αὐτῶν. ὡς δ' ἐκ τοῦ τείχους ἐκθέοντες πολλάκις ἐνέβαλον εἰς τὸ ὄρυγμα καὶ ξύλα καὶ λίθους, ποιησάμενος αὐτῶν χελώνην ξυλίην ἐπέστησεν ἐπὶ τῇ φρεατίᾳ· καὶ ταύτην μέντοι ἐκδραμόντες οἱ Λαρισαῖοι νύκτωρ κατέκασαν. δοκοῦντος δ' αὐτοῦ οὐδὲν ποιεῖν, πέμπουσιν οἱ ἔφοροι ἀπολιπόντα Λάρισαν στρατεύεσθαι ἐπὶ Καρίαν.

8. Ἐν Ἐφέσῳ δὲ ἤδη ὄντος αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ Καρίαν πορευομένου, Δερκυλίδας ἄρξων ἀφίκετο ἐπὶ τὸ στράτευμα, ἀνὴρ δοκῶν εἶναι μάλα μηχανητικός· καὶ ἐπεκαλεῖτο δὲ Σίσυφος. Ὁ μὲν οὖν Θίβρων ἀπῆλθεν οἴκαδ· καὶ ζημιώθεις ἔφυγε· κατηγοροῦν γὰρ αὐτοῦ οἱ σύμμαχοι ὡς ἐφείη ἀρπάζειν τῷ στρατεύματι τοὺς φίλους· ὁ δὲ Δερκυλίδας ἐπεὶ παρέλαβε τὸ στράτευμα, γνοὺς ὑπόπτους ὄντας ἀλλήλους τὸν Τισσαφέρην καὶ τὸν Φαρναβάζον, κοινολογησάμενος τῷ Τισσαφέρει ἀπήγαγεν εἰς τὴν Φαρναβάζου χώραν τὸ στράτευμα, ἐλόμενος θάτερον μᾶλλον ἢ ἅμα ἀμφοτέροις πολεμεῖν. Ἦν δὲ καὶ πρόσθεν ὁ Δερκυλίδας πολέμιος τῷ Φαρναβάζῳ· ἀμοσστής γὰρ γενόμενος ἐν Ἀβύδῳ ἐπὶ Λυσάνδρου ναυαχοῦντος διαβληθεὶς ὑπὸ Φαρναβάζου, ἐστάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων, ὁ δοκεῖ κηλὶς εἶναι τοῖς σπουδαίοις Λακεδαιμονίων· ἀταξίας γὰρ ζημίωμα ἐστὶ· καὶ διὰ ταῦτα διή πολὺ ἥδιον ἐπὶ τὸν Φαρναβάζον ἦεν. Καὶ εὐθύς μὲν τοσούτῳ διέφρασεν εἰς τὸ ἄρχειν τοῦ Θίβρωνος, ὥστε παρήγαγε τὸ στράτευμα διὰ τῆς φιλίας χώρας μέχρι τῆς Φαρναβάζου Αἰολίδος οὐδὲν βλάβας τοὺς συμάχους.

10. Ἡ δὲ Αἰολὶς αὕτη ἦν μὲν Φαρναβάζου, ἐσατραπέυε δ' αὐτῷ ταύτης τῆς χώρας, ἕως μὲν ἔζη, Ζήνιος Δαρδανεύς· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος νόσῳ ἀπέθανε, παρουσκουαζόμενον τοῦ Φαρναβάζου ἄλλῳ δοῦναι τὴν σατραπείαν, Μανία ἢ τοῦ Ζήνιος γυνή, Δαρδανὶς καὶ

αὐτή, ἀναζεύξασα στόλον καὶ δῶρα λαβοῦσα ὥστε καὶ αὐτῷ Φαρναβάζῳ δοῦναι καὶ παλλακίαιν αὐτοῦ χαρίσασθαι καὶ τοῖς δυναμένοις μάλιστα παρὰ Φαρναβάζῳ, ἐπορευέτο. Ἐλθοῦσα δὲ εἰς λόγους εἶπεν· ὦ Φαρνάβαζε, ὁ ἀνὴρ σοι ὁ ἐμὸς καὶ τᾶλλα φίλος ἦν καὶ τοὺς φόρους ἀπεδίδου ὥστε σὺ ἐπαινῶν αὐτὸν ἐτίμας. Ἄν οὖν ἐγὼ σοι μηδὲν χειρὸν ἐκείνου ὑπηρετῶ, τί σε δεῖ ἄλλον σατραπὴν καθιστάναι; ἂν δέ τι σοι μὴ ἀρέσκω, ἰεπὶ σοὶ δήπου ἔσται ἀφελομένῳ ἐμὲ ἄλλῳ δοῦναι τὴν ἀρχήν. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Φαρναβάζος ἔγνω δεῖν τὴν γυναῖκα σατραπεύειν. Ἡ δ' ἐπεὶ κυρία τῆς χώρας ἐγένετο, τοὺς τε φόρους οὐδὲν ἤττον τάνδρὸς ἀπεδίδου, καὶ πρὸς τούτοις, ὁπότε ἀφικνοῖτο πρὸς Φαρνάβαζον, αἰεὶ ἤγε δῶρα αὐτῷ, καὶ ὁπότε ἐκεῖνος εἰς τὴν χώραν καταβαίνοι, πολὺ πάντων τῶν ὑπάρχων κάλλιστα καὶ ἡδίστα ἐδέχετο αὐτόν, καὶ ἅς τε παρέλαβε πόλεις διεφύλαττεν αὐτῷ καὶ τῶν οὐκ ὑπηκόων προσέλαβεν ἐπιθαλατιδίας Λάρισον τε καὶ Ἀμαξιτὸν καὶ Κολωνάς, ξενικῶ μὲν Ἑλληνικῶ προσβαλοῦσα τοῖς τείχεσιν, αὐτὴ δὲ ἐφ' ἀρμαμάξης θεωμένη· ὃν δὲ ἐπαινέσειε, τούτῳ δῶρα ἀμέμπτως ἐδίδου, ὥστε λαμπρότατα τὸ ξενικὸν κατεσκευάσατο. συνεστρατεύετο δὲ τῷ Φαρναβάζῳ καὶ ὁπότε εἰς Μυσσοὺς ἢ Πισίδας ἐμβάλοι, ὅτι τὴν βασιλέως χώραν κακουργοῦσιν· ὥστε καὶ ἀντετίμα αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς ὁ Φαρναβάζος καὶ σύμβουλον ἔστιν ὅτε παρεκάλει. Ἦδη δ' οὔσης αὐτῆς ἐτῶν πλέον ἢ τετραράκοντα Μειδίας θυγατρὸς ἀνὴρ αὐτῆς ὢν, ἀναπτρωθὴς ὑπὸ τινων ὡς ἀισχρὸν εἶη γυναῖκα μὲν ἀρχεῖν, αὐτὸν δ' ἰδιώτην εἶναι, τοὺς μὲν ἄλλους μάλᾳ φυλαττομένης αὐτῆς, ὥσπερ ἐν τυραννίδι προσῆκεν, ἐκείνῳ δὲ πιστευούσης καὶ ἀσπάζομένης ὥσπερ ἂν γυνὴ γαμβρόν ἀσπάζοιτο, εἰσελθὼν ἀποπνίξαι αὐτὴν λέγεται. ἀπέκτεινε δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς τό τε εἶδος ὄντα πάγμαλον καὶ ἐτῶν ὄντα ὡς ἑπτακαίδεκα, ταῦτα δὲ ποιήσας Σκῆψιν καὶ Γέργιθα ἐχυρὰς πόλεις κατέσχεν, ἐνθα καὶ τὰ χρήματα μάλιστα ἦν τῇ Μανίᾳ· αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις οὐκ ἐδέχοντο αὐτόν, ἀλλὰ Φαρναβάζῳ ἔσφρον αὐτὰς οἱ ἐνόητες φρουροί. καὶ δὲ τούτου ὁ Μειδίας πέμπας δῶρα τῷ Φαρναβάζῳ ἠξίου ἔχειν τὴν χώραν ὥσπερ ἡ Μανία. ὁ δ' ἀπεκρίνατο φυλάττειν αὐτὰ, ἐστ' ἂν αὐτὸς ἐλθὼν σὺν αὐτῷ ἐκείνῳ λάβῃ τὰ δῶρα· οὐ γὰρ ἔφη ζῆν βούλεσθαι μὴ τιμωρήσας Μανίαν. Ὁ δὲ Δερκυλίδης ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἀφικνεῖται, καὶ εὐθὺς μὲν ἐν μισ

ἡμέρας Λάρισσον καὶ Ἀμαξιτὸν καὶ Κολωνὰς τὰς ἐπιθαλαττίους
 πόλεις ἐκούσας παρέλαβε· πέμπων δὲ καὶ πρὸς τὰς Αἰολίδας πό-
 λεις ἠξίον ἐλευθεροῦσθαι τε αὐτὰς καὶ εἰς τὰ τείχη δέχεσθαι καὶ
 συμμάχους γίνεσθαι. Οἱ μὲν οὖν Νεανδροεῖς καὶ Ἰλιεῖς καὶ Κο-
 κυλίται ἐπέειθοντο, καὶ γὰρ οἱ φρουροῦντες Ἕλληνες ἐν αὐταῖς,
 ἐπεὶ ἡ Μανία ἀπέθανεν, οὐδὲν πάνυ τι καλῶς περιείποντο· ὁ δ' ἐν
 Κεβροῖνι, μάλα ἰσχυρῶ χωρίῳ, τὴν φυλακὴν ἔχων, νομίσας, εἰ
 διαφυλάξειε Φαρναβάζω τὴν πόλιν, τιμηθῆναι ἂν ὑπ' ἐκείνου, οὐκ
 ἐδέχετο τὸν Δερκυλίδαν. ὁ δὲ ὀργιζόμενος, παρεσκευάζετο προσ-
 βάλλειν. ἐπεὶ δὲ θυομένω, αὐτῷ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερὰ τῇ πρώτῃ,
 τῇ ὑστεραίᾳ πάλιν ἐθύετο· ὥς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἐκαλλιερεῖτο, πάλιν
 τῇ τρίτῃ καὶ μέχρι τεττάρων ἡμερῶν ἐκαρτέρει θυόμενος μάλα
 χαλεπῶς φέροντι ἔσπευδε γάρ, πρὶν Φαρνάβαζον βοηθῆσαι, ἐγκρα-
 τὴς γενέσθαι πάσης τῆς Αἰολίδος. Ἀθηνάδας δὲ τις Σικυώνιος
 λοχαγός, νομίσας τὸν μὲν Δερκυλίδαν φλυαρεῖν διατρίβοντα αὐ-
 τὸς δ' ἰκανὸς εἶναι τὸ ὕδωρ ἀφελέσθαι τοὺς Κεβρονήσιους προσ-
 δραμῶν σὺν τῇ ἑαυτοῦ τάξει ἐπειράτο τὴν κρήνην συγχῶν. οἱ δὲ
 ἐνδοθεν ἐπεξελάθοντες αὐτόν τε συνέτρωσαν καὶ δύο ἀπέκτειναν,
 καὶ τοὺς ἄλλους πύιοντες καὶ βάλλοντες ἀπήλασαν. ἄχθομένου δὲ
 τοῦ Δερκυλίδου, καὶ νομιζόντος ἀθυμοτέρους κατὰ τὴν προσβολὴν
 ἔσεσθαι, ἔρχονται ἐκ τοῦ τείχους παρὰ τῶν Ἑλλήνων κήρυκες
 καὶ εἶπον ὅτι, ἃ μὲν ὁ ἄρχων ποιοίη, οὐκ ἀρέσκοι σφίσι, αὐτοὶ
 δὲ βούλοιντο σὺν τοῖς Ἕλλησι μᾶλλον ἢ σὺν τῷ βαρβάρῳ εἶναι.
 ἔτι δὲ διαλεγομένων αὐτῶν ταῦτα, παρὰ τοῦ ἄρχοντος αὐτῶν ἦκε
 λέγων ὅτι ὅσα λέγοιεν οἱ πρόσθεν καὶ αὐτῶν δοκοῦντα λέγοιεν.
 ὁ οὖν Δερκυλίδας εὐθύς ὥσπερ ἔτυχε κεκαλλιερηκῶς ταύτῃ τῇ
 ἡμέρᾳ, ἀναλαβὼν τὰ ὄπλα ἠγεῖτο πρὸς τὰς πύλας· οἱ δ' ἀναπε-
 τάσαντες ἐδέξαντο. καταστήσας δὲ καὶ ἐνταῦθα φρουροὺς εὐθύς
 ἦει ἐπὶ τὴν Σκῆψιν καὶ τὴν Γέργιθα· ὁ δὲ Μειδίας προσδοκῶν
 μὲν τὸν Φαρνάβαζον, ὀκνῶν δὲ ἤδη τοὺς πολίτας, πέμψας πρὸς
 τὸν Δερκυλίδαν εἶπεν ὅτι ἔλθοι ἂν εἰς λόγους· εἰ δὲ μήρους λάβοι.
 ὁ δὲ πέμψας αὐτῷ ἀπὸ πόλεως ἐκάστης τῶν συμμάχων ἓνα ἐκέ-
 λευσε λαβεῖν τούτων ὅποσους τε καὶ ὁποίους βούλοιο. ὁ δὲ λα-
 βὼν δέκα ἐξῆλθε, καὶ συμμείξας τῷ Δερκυλίδᾳ ἠρώτα ἐπὶ τίσιν
 ἂν σύμμαχος γένοιτο. ὁ δ' ἀπεκρίνατο ἐφ' ὅτι τοὺς πολίτας ἐλευ-
 θέρους τε καὶ αὐτονόμους ἔσῃ, καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ἦει πρὸς

τὴν Σκιήην. Γνοὺς δὲ ὁ Μειδίας ὅτι οὐκ ἂν δύναιτο καλύειν βία τῶν πολιτῶν, εἶασεν αὐτὸν εἰσιέναι. ὁ δὲ Δερκυλίδας θύσας τῇ Ἀθηνᾷ ἐν τῇ τῶν Σκιησίων ἀκροπόλει τοὺς μὲν τοῦ Μειδίου φρουροὺς ἐξήγαγε, παραδοὺς δὲ τοῖς πολίταις τὴν πόλιν, καὶ παρεκελευσάμενος, ὥσπερ Ἑλληνας καὶ ἑλευθέρους χρή, οὕτω πολιτεύειν, ἐξελθὼν ἤγειτο ἐπὶ τὴν Γέρογθα, συμπροῦπεμπον δὲ πολλοὶ αὐτὸν καὶ τῶν Σκιησίων, τιμῶντές τε καὶ ἠδόμενοι τοῖς πεπραγμένοις. ὁ δὲ Μειδίας παρεπόμενος αὐτῷ ἤξιον τὴν τῶν Γεργιθίων πόλιν παραδοῦναι αὐτῷ, καὶ ὁ Δερκυλίδας μέντοι ἔλεγεν ὡς τῶν δικαίων οὐδενὸς ἀτυχῆσαι ἅμα δὲ ταῦτα λέγων ἤειπρός τὰς πύλας σὺν τῷ Μειδίᾳ, καὶ τὸ στρατεύμα ἠκολούθει αὐτῷ εἰρηνικῶς εἰς δύο. οἱ δ' ἀπὸ τῶν πύργων καὶ μάλα ὑψηλῶν ὄντων ὀρῶντες τὸν Μειδίαν σὺν αὐτῷ οὐκ ἔβαλλον· εἰπόντος δὲ τοῦ Δερκυλίδου· Κέλευσον, ὦ Μειδία, ἀνοίξαι τὰς πύλας, ἵνα ἡγήμην σὶ, ἐγὼ δὲ σὺν σοὶ εἰς τὸ ἱερὸν ἔλθω κἀνταῦθα θύσω τῇ Ἀθηνᾷ, ὁ Μειδίας ὄκνει μὲν ἀνοίγειν τὰς πύλας, φοβούμενος δὲ μὴ παραχορήμα συλληφθῆ, ἐκέλευσεν ἀνοίξαι. ὁ δ' ἔπει εἰσηλθεν, ἔχων αὖ τὸν Μειδίαν ἐπορεύετο πρὸς τὴν ἀκρόπολιν· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους στρατιώτας ἐκέλευσε θέσθαι περὶ τὰ τεῖχη τὰ ὄπλα αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἔθυε τῇ Ἀθηνᾷ. ἔπει δ' ἐτέθυτο, ἀνεῖπε καὶ τοὺς Μειδίου δορυφόρους θέσθαι τὰ ὄπλα ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ἑαυτοῦ στρατεύματος, ὡς μισθοφορήσοντος· Μειδία γὰρ οὐδὲν ἔτι δεινὸν εἶναι· ὁ μὲντοι Μειδίας ἀπορῶν ὅ τι ποιήσει, εἶπεν· Ἐγὼ μὲν τοίνυν ἄπειμι, ἔφη, ξενία σοὶ παρῴσκευσαν· ὁ δὲ Οὐ, μὰ Δί', ἔφη, ἔπει αἰσχρὸν ἐμὲ τεθνηκότα ξενίζεσθαι ὑπὸ σοῦ, ἀλλὰ μὴ ξενίζειν σέ, μένε σὺν παρ' ἡμῖν· ἐν ᾧ δ' ἂν τὸ δεῖπνον παρῴσκειν αἴτῃται, ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δίκαια πρὸς ἀλλήλους καὶ διασκεψόμεθα καὶ ποιήσομεν. ἔπει δ' ἐκαθέζοντο, ἠρώτα ὁ Δερκυλίδας. Εἰπέ μοι, ὦ Μειδία, ὁ πατήρ σε ἀρχόντα τοῦ οἴκου κατέλιπε; Μάλιστα, ἔφη. Καὶ πόσαι σοὶ οἰκίαι ἦσαν; πόσοι δὲ χῶροι; πόσαι δὲ νομαί; ἀπογράφοντες δ' αὐτοῦ οἱ παρόντες τῶν Σκιησίων εἶπον· Ψεύδεται σε ὄντος, ὦ Δερκυλίδα. Ὑμεῖς δέ γ', ἔφη, μὴ λίαν μικρολογεῖσθε. ἐπειδὴ δὲ ἀπεγέγραπτο τὰ πατρῷα, Εἰπέ μοι, ἔφη, Μανία δὲ τίνοσ ἦν; οἱ δὲ πάντες εἶπον ὅτι Φαρναβάζου. Οὐκοῦν καὶ τὰ ἐκείνης, ἔφη, Φαρναβάζου; Μάλιστα, ἔφασαν. Ἡμέτερο' ἂν εἴη, ἔφη, ἔπει κρατοῦμεν· πολέμος γὰρ ἡμῖν Φαρ-

νάβαζος. ἀλλ' ἠγείσθω τις, ἔφη, ὅπου κείται τὰ Μανίας καὶ τὰ Φαρνοβάζου, ἠγουμένων δὲ τῶν ἄλλων ἐπὶ τὴν Μανίας οἴκησιν, ἦν παρειλήφει ὁ Μειδίας, ἠκολούθει κάκεινος· ἐπεὶ δ' εἰσῆλθεν, ἐκάλει ὁ Δερκυλίδας τοὺς ταμίας, φράσας δὲ τοῖς ὑπηρέταις λαβεῖν αὐτοὺς προσεῖπεν αὐτοῖς ὥς, εἴ τι κλέπτοντες ἀλώσονται τῶν Μανίας, παραχρῆμα ἀποσφαγήσονται. οἱ δ' ἔδεικνυσαν. ὁ δ' ἐπεὶ εἶδε πάντα, κατέκλεισεν αὐτὰ καὶ κατεσημήνατο καὶ φύλακας κατέστησεν. Ἐξίων δέ, οὓς εὗρεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῶν ταξιαρχῶν καὶ λοχαγῶν, εἶπεν αὐτοῖς· μισθὸς μὲν ἡμῖν, ὧ ἄνδρες, εἴργασται τῇ στρατιᾷ ἐγγὺς ἐνιαυτοῦ ὀκτακισχιλίοις ἀνδράσιν· ἂν δέ τι προσεργασώμεθα, καὶ ταῦτα προσέσται. ταῦτα δ' εἶπε γινώσκων ὅτι ἀκούσαντες πολὺ εὐτακτότεροι καὶ θεραπευτικώτεροι ἔσονται, ἐρομένου δὲ τοῦ Μειδίου· Ἐμὲ δὲ ποῦ χρὴ οἰκεῖν, ὧ Δερκυλίδα; ἀπεκρίνατο· Ἐνθάπερ καὶ δικαιοτάτον, ὧ Μειδία, ἐν τῇ πατρίδι τῇ σουτοῦ Σκήψει καὶ ἐν τῇ πατροφᾷ οἰκίᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

21. | Τούτων δὲ πραττομένων ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὑπὸ Δερκυλίδα, Λακεδαιμόνιοι, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, πάλαι ὀργιζόμενοι τοῖς Ἑλλείοις καὶ ὅτι ἐποίησαντο συμμαχίαν πρὸς Ἀθηναίους καὶ Ἀργεῖους καὶ Μαντινέας, καὶ ὅτι δίκην φάσκοντες καταδεδικάσθαι αὐτῶν ἐκώλυον καὶ τοῦ ἵππικοῦ καὶ τοῦ γυμνικοῦ ἀγῶνος, καὶ οὐ μόνον ταῦτ' ἤρκει, ἀλλὰ καὶ Λίγχα παραδόντος Θηβαίοις τὸ ἄρμα, ἐπεὶ ἐκηρύττοντο νικῶντες, ὅτε εἰσῆλθε Λίγχας στεφανώσων τὸν ἠνίοχον, μαστιγοῦντες αὐτὸν ἄνδρα γέροντα ἐξήλασαν, τούτων δ' ὕστερον καὶ Ἄγιδος πεμφθέντος θῦσαι τῷ Διὶ κατὰ μαντείαν τινὰ ἐκώλυον οἱ Ἑλλεῖοι μὴ προσεύχεσθαι νίκην πολέμου, λέγοντες ὥς καὶ τὸ ἀρχαῖον εἶη οὕτω νόμιμον, μὴ χρηστηριάζεσθαι τοὺς Ἑλληνας ἐφ' Ἑλλήνων πολέμῳ, ὥστε ἄθυτος ἀπῆλθεν, ἐκ τούτων οὖν πάντων ὀργιζομένοις ἔδοξε τοῖς ἐφόροις καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ σφροονίσαι αὐτούς. πέμψαντες οὖν πρέσβεις εἰς Ἴλιον εἶπον ὅτι τοῖς τέλεσι τῶν Λακεδαιμονίων δίκαιον δοκοῖ ἔϊναι ἀφιέναι αὐτοὺς τὰς περιοικίδας πόλεις αὐτονόμους. ἀποκρινάμενων δὲ τῶν Ἑλλείων ὅτι οὐ ποιήσοιεν ταῦτα, ἐπιληθὴς γὰρ ἔχοιεν τὰς πόλεις, φρουρὰν ἔφηναν οἱ ἐφοροί. ἄγων δὲ τὸ στρα-

τευμα Ἅγεις ἐνέβαλε διὰ τῆς Ἀχαΐας εἰς τὴν Ἡλείαν κατὰ Λάρισον. ἄσφι δὲ τοῦ στρατεύματος ὄντος ἐν τῇ πολεμίᾳ καὶ κοπτομένης τῆς χώρας σεισμός ἐπιγίγνεται. ὁ δ' Ἅγεις θεῖον ἠγγησάμενος ἐξελθὼν πάλιν ἐκ τῆς χώρας διαρῆκε τὸ στράτευμα. ἐκ δὲ τούτου οἱ Ἡλείοι πολὺ θρασύτεροι ἦσαν, καὶ διεπρεσβασάντο εἰς τὰς πόλεις, ὅσας ἤδεσαν δυσμενεῖς τοῖς Λακεδαιμονίοις οὖσας. περιμόντι δὲ τῷ ἐνιαυτῷ φαίνουσι πάλιν οἱ ἔφοροι φρουρὰν ἐπὶ τὴν Ἡλιν, καὶ συνεστρατεύοντο τῷ Ἄγιδι πλὴν Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων οἳ τε ἄλλοι πάντες σύμμαχοι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι. ἐμβαλόντος δὲ τοῦ Ἄγιδος δι' Αὐλῶνος, εὐθύς μὲν Λεπρεᾶται ἀποστάντες τῶν Ἡλείων προσεχώρησαν αὐτῷ, εὐθύς δὲ Μακίστιοι, ἐχόμενοι δ' Ἐπιταλιεῖς. Διαβαίνοντι δὲ τὸν ποταμὸν προσεχώρουν Λετροῖνοι καὶ Ἀμφίδολοι καὶ Μαργανεῖς.

26. Ἐκ δὲ τούτου ἐλθὼν εἰς Ὀλυμπίαν ἔθνε τῷ Διὶ τῷ Ὀλυμπίῳ κολύειν δὲ οὐδεὶς ἔτι ἐπειράτο. Θύσας δὲ πρὸς τὸ ἄστυ ἐπορεύετο, κόπτων καὶ κῶων τὴν χώραν, καὶ ὑπέροπλλα μὲν κτήνη, ὑπέροπλλα δὲ ἀνδράποδα ἠλίσκετο ἐκ τῆς χώρας ὥστε ἀκούοντες καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀχαιῶν ἐκόντες ἦσαν συστρατευσόμενοι καὶ μετεῖχοντῆς ἀρπαγῆς, καὶ ἐγένετο αὕτη ἡ στρατεία ὥσπερ ἐπισιτισμός τῇ Πελοποννήσῳ. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο πρὸς τὴν πόλιν, τὰ μὲν προάστεια καὶ τὰ γυμνάσια καλὰ ὄντα ἐλυμαίνετο, τὴν δὲ πόλιν (ἀτειχίστος γὰρ ἦν) ἐνόμισαν αὐτὸν μὴ βούλεσθαι μᾶλλον ἢ μὴ δύνασθαι εἰλεῖν. Δηουμένης δὲ τῆς χώρας καὶ οὔσης τῆς στρατιᾶς περὶ Κυλλήγην, βουλόμενοι οἱ περὶ Ξενίαν τὸν λεγόμενον μεδίμῳ ἀπομετρήσασθαι τὸ παρὰ τοῦ πατρὸς ἀργύριον, (τὴν πόλιν) δι' αὐτῶν προσχωρῆσαι τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐκπεσόντες δὲ ἐξ οἰκίας ξίφη ἔχοντες σφαγὰς ποιούσι, καὶ ἄλλους τέ τινες ἀποκτείνουσι καὶ ὁμοίον τινα Θρασυδαίῳ ἀποκτείναντες τῷ τοῦ δήμου προστάτῃ ᾤοντο Θρασυδαῖον ἀπεκτονέαι, ὥστε ὁ μὲν δῆμος παντελῶς κατηθύμησε καὶ ἡσυχίαν εἶχεν, οἱ δὲ σφαγεῖς πάντ' ᾤοντο πεπραγμένα εἶναι, καὶ οἱ ὁμογνώμονες αὐτοῖς ἐξεφέρουοντο τὰ ὄπλα εἰς τὴν ἀγορὰν. Ὁ δὲ Θρασυδαῖος ἔτι καθεύδων ἐτύγχανεν οὐπερ ἐμεθύσθη. ὡς δὲ ἦσθετο ὁ δῆμος ὅτι οὐ τέθνηκεν [ὁ Θρασυδαῖος], περιεπλήσθη ἡ οἰκία ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ὥσπερ ὑπὸ ἐσμοῦ μελιττῶν ὁ ἡγεμών. ἔπειδὴ δὲ ἠγεῖτο ὁ Θρασυδαῖος ἀναλαβὼν

τὸν δῆμον, γενομένης μάχης, ἐκράτησεν ὁ δῆμος, ἐξέπεσον δὲ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους οἱ ἐγχειρήσαντες ταῖς σφραγαῖς. Ἐπεὶ δ' αὖ ὁ Ἅγις ἀπὼν διέβη πάλιν τὸν Ἀλφειὸν, φρουροὺς καταλιπὼν ἐν Ἐπιτάλιῳ πλησίον τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ Λυσίππον ἄρμωσθην καὶ τοὺς ἕξ Ἡλιδος φυγάδας, τὸ μὲν στρατεύμα διῆκεν, αὐτὸς δὲ οἴκαδε ἀπῆλθε καὶ τὸ μὲν λοιπὸν θέρος καὶ τὸν ἐπιόντα χειμῶνα ὑπὸ τοῦ Λυσίππου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἐφέρετο καὶ ἤγετο ἢ τῶν Ἡλείων χώρα. τοῦ δ' ἐπιόντος θέρους πέμψας Θρασυδαῖος εἰς Λακεδαίμονα συνεχώρησε Φέας τε τὸ τεῖχος περιελεῖν καὶ Κυλλήνης, καὶ τὰς Τριφυλίδας πόλεις ἀφεῖναι Φοῖζαν καὶ Ἐπιτάλιον καὶ Λετρίνους καὶ Ἀμφιδόλους καὶ Μαργανέας, πρὸς δὲ ταύταις καὶ Ἀκρωφείους καὶ Λασιῶνα τὸν ὑπ' Ἀρχάδων ἀντιλεγόμενον. Ἠπειρον μέντοι τὴν μεταξὺ πόλιν Ἡραίας καὶ Μακίστου ἠξίουσιν οἱ Ἡλείοι ἔχειν· προΐασθαι γὰρ ἔφασαν τὴν χώραν ἅπασαν παρὰ τῶν τότε ἐχόντων τὴν πόλιν τριάκοντα ταλάντων, καὶ τὸ ἀργύριον δεδωκέναι.

31. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι γνόγτες μηδὲν δικαιότερον εἶναι βία προιαμένους ἢ βία ἀφελομένους παρὰ τῶν ἡττόνων λαμβάνειν, ἀφιέναι καὶ ταύτην ἠνάγκασαν τοῦ μέντοι προεσιάναι τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου ἱεροῦ, καίπερ οὐκ ἀρχαίον Ἡλείοις ὄντος, οὐκ ἀπήλασαν αὐτούς, γομίζοντες τοὺς ἀντιποιοιμένους χωρίτας εἶναι καὶ οὐχ ἱκανοὺς προεσιάναι. Τούτων δὲ συγχορηθέντων εἰρήνη τε γίγνεται συμμαχία Ἡλείων πρὸς Λακεδαιμονίους, καὶ οὕτω μὲν δὴ ὁ Λακεδαιμονίων καὶ Ἡλείων πόλεμος ἔληξε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

1. Μετὰ δὲ ταῦτα Ἡρώδας τις Συρακόσιος ἐν Φοινίκῃ ὢν μετὰ ναυκλήρου τινός, καὶ ἰδὼν τριήρεις Φοινίσσας, τὰς μὲν καταπλεύσας ἄλλοθεν, τὰς δὲ καὶ αὐτοῦ πεπληρωμένας, τὰς δὲ καὶ ἔτι κατασκευαζομένας, προσακούσας δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι τριακοσίας αὐτὰς δέοι γενέσθαι, ἐπιβῶς ἐπὶ τὸ πρῶτον ἀναγόμενον πλοῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξήγγειλε τοῖς Λακεδαιμονίοις ὡς βασιλέω^ξ καὶ Τισσαφένους τὸν στόλον τοῦτον παρασκευαζομένων ὅποι δὲ οὐδὲν ἔφη εἰδέναι. Ἀναπτρωμένων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ

τοὺς συμμάχους συναγόντων καὶ βουλευομένων τί χροί ποιεῖν, Λύσανδρος νομίζων καὶ τῷ ναυτικῷ πολὺ περιέσεσθαι τοὺς Ἑλληνας καὶ τὸ περικτὸν λογίζομενος ὡς ἐσώθη τὸ μετὰ Κύρου ἀναβάν, πείθει τὸν Ἀγησίλαον ὑποστῆναι, ἂν αὐτῷ δῶσι τριάκοντα μὲν Σπαρτιατῶν, εἰς δισχιλίους δὲ τῶν νεοδαμῶδων, εἰς ἑξακισχιλίους δὲ τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων, στρατεύεσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν. Πρὸς δὲ τούτῳ τῷ λογισμῷ καὶ αὐτὸς συνεξελθεῖν αὐτῷ ἐβούλετο, ὅπως τὰς δεκαρχίας τὰς κατασταθείσας ὑπ' ἐκείνου ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐκπεπωκνίας δὲ διὰ τοὺς ἐφόρους, οἱ τὰς πατρίους πολιτείας παρήγγειλαν, πάλιν καιαστήσῃ μετ' Ἀγησίλαου Ἐπαγγελαμένου δὲ τοῦ Ἀγησίλαου τὴν στρατείαν, διδόνασί τε οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅσα περ ἦτοσε καὶ ἑξαμήνου σίτον. Ἐπεὶ δὲ θυσάμενος ὅσα ἔδει καὶ τᾶλλα καὶ τὰ διαβατήρια, ἐξῆλθε, ταῖς μὲν πόλεσι διαπέμψας ἀγγέλους προεῖπεν ὅσους τε δέοι ἑκασταχόθεν πέμπεσθαι καὶ ὅπου παρεῖναι, αὐτὸς δ' ἐβουλήθη ἔλθων θῦσαι ἐν Αὐλίδι, ἔνθα περ ὁ Ἀγαμέμνων ὄτ' εἰς Τροίαν ἔπλει, ἐθύετο. Ὡς δ' ἐκεῖ ἐγένετο, πυνθόμενοι οἱ βοιώταρχοι ὅτι θῦοι, πέμψαντες ἱππέας τοῦ τε λοιποῦ εἶπαν μὴ θύειν καὶ οἷς ἐνέτυχον ἱεροῖς τεθυμένοις διέρορριψαν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ. Ὁ δ' ἐπιμαρτυράμενος τοὺς θεοὺς καὶ ὀργιζόμενος, ἀναβῶς ἐπὶ τὴν τριήρη ἀπέπλει. Ἀφικόμενος δὲ ἐπὶ Γεραιστῶν, καὶ συλλέξας ἐκεῖ ὅσον ἐδύνατο τοῦ στρατεύματος πλεῖστον εἰς Ἐρεσον τὸν στόλον ἐποιεῖτο. —

5. Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖσε ἀφίκετο, πρῶτον μὲν Τισσαφέρνης πέμψας ἤρετο αὐτὸν τίνος δεόμενος ἦκοι. Ὁ δ' εἶπεν αὐτονόμως καὶ τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις εἶναι, ὥσπερ καὶ τὰς ἐν τῇ παρ' ἡμῶν Ἑλλάδι. Πρὸς ταῦτ' εἶπεν ὁ Τισσαφέρνης. Εἰ τοίνυν θέλεις σπείσασθαι ἕως ἂν ἐγὼ πρὸς βασιλέα πέμψω, οἶμα ἂν σε ταῦτα διαπραξάμενον ἀποπλεῖν, εἰ βούλοιο. Ἀλλὰ βουλοίμην ἂν, ἔφη, εἰ μὴ οἰοίμην γε ὑπὸ σοῦ ἑξαπατᾶσθαι. Ἄλλ' ἔξεστιν, ἔφη, σοὶ τούτων πίστιν λαβεῖν ἢ μὴν ἀδόλως ἐμὲ ταῦτα πράξειν. Καὶ σοὶ δέ, ἔφη, ἔξεστι παρ' ἐμοῦ πίστιν λαβεῖν ἢ μὴν ἀδόλως σοῦ πρῶτοντος ταῦτα ἡμᾶς μηδὲν τῆς σῆς ἀρχῆς ἀδικήσειν ἐν ταῖς σπονδαῖς. Ἐπὶ τούτοις ᾗθηεῖσι Τισσαφέρνης καὶ ὄμοσε τοῖς πεμφθεῖσι πρὸς αὐτὸν Ἥριππίδα καὶ Δερκυλίδα καὶ Μεγίλλω ἢ μὴν πράξειν ἀδόλως τὴν εἰρήνην, ἐκεῖνοι δὲ ἀνώμοσαν ὑπὲρ Ἀγησι-

λάου Τισσαφέρνει ἢ μὴν ταῦτα πράττοντος αὐτοῦ ἐμπεδώσειν τὰς σπονδάς. Ὁ μὲν δὴ Τισσαφέρνης ἅ ὄμοσεν εὐθὺς ἐφεύσατο. Ἄντι γὰρ τοῦ εἰρήνην ἔχειν στράτευμα πολὺ παρὰ βασιλέως πρὸς ᾧ εἶχε πρόσθεν μετεπέμπετο. Ἀγησίλαος δέ, καίπερ αἰσθανόμενος ταῦτα, ὄμως ἐνέμενε ταῖς σπονδαῖς.

7. Ὡς δὲ ἡσυχίαν τε καὶ σχολὴν ἔχων ὁ Ἀγησίλαος διέτριβεν ἐν τῇ Ἐφέσῳ, ἅτε συντεταγμένων ἐν ταῖς πόλεσι τῶν πολιτειῶν, καὶ οὔτε δημοκρατίας ἔτι οὔσης, ὥσπερ ἐπ' Ἀθηναίων, οὔτε δεκαρχίας, ὥσπερ ἐπὶ Λυσάνδρου, ἅτε γινώσκοντες πάντες τὸν Λύσανδρον, προσέκειντο αὐτῷ ἀξιοῦντες διαπράττεσθαι αὐτὸν παρ' Ἀγησίλαου ὃν ἐδέοντο· καὶ διὰ ταῦτα αἰεὶ παμπληθῆς ὄχλος θεραπεύων αὐτὸν ἠκολούθει, ὥστε ὁ μὲν Ἀγησίλαος ἰδιώτης ἐφαινότο, ὁ δὲ Λύσανδρος βασιλεύς. Ὅτι μὲν οὖν ἔμηνε καὶ τὸν Ἀγησίλαον ταῦτα ἐδήλωσεν ὕστερον· οἱ γὰρ μὴν ἄλλοι τριάκοντα ὑπὸ τοῦ φθόνου οὐκ ἐξίγωγ, ἀλλ' ἔλεγον πρὸς τὸν Ἀγησίλαον ὡς παράνομα ποιῶν Λύσανδρος τῆς βασιλείας ὀγκηρότερον διάγων. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἤρξατο προσάγειν τινὰς τῷ Ἀγησίλαῳ ὁ Λύσανδρος, πάντας οἷς γνοίη αὐτὸν συμπράττοντά τι ἠττωμένους ἀπέπεμπεν. Ὡς δ' αἰεὶ τὰ ἐναντία ὃν ἐβούλετο ἀπέβαινε τῷ Λυσάνδρῳ, ἔγνω δὴ τὸ γινόμενον, καὶ οὔτε ἐπεσθαι ἐαυτῷ ἔτι εἶτα ὄχλον τοῖς τε συμπράξαι τι δεομένοις σαφῶς ἔλεγεν ὅτι ἔλαττον ἔξοιεν, εἰ αὐτὸς παρείη. Βαρέως δὲ φέρων τῇ ἀτιμίᾳ, προσελθὼν εἶπεν. ὦ Ἀγησίλαε, μειοῦν μὲν ἄρα σύγε τοὺς φίλους ἠπίστω. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, τοὺς γὰρ βουλομένους ἐμοῦ μείζους φαίνεσθαι· τοὺς δὲ γὰρ αὔξοντας, εἰ μὴ ἐπισταίμην ἀντιτιμᾶν, αἰσχρονοίμην ἄν. Καὶ ὁ Λύσανδρος εἶπεν· Ἀλλ' ἴσως καὶ μᾶλλον εἰκότα σὺ ποιεῖς ἢ ἐγὼ ἔπραττον. Ἔταδε οὖν μοι ἐκ τοῦ λοιποῦ χάρισαι· ὅπως ἂν μὴτ' αἰσχύνωμαι ἀδυνατῶν παρὰ σοὶ μὴτ' ἐμποδῶν σοὶ ὦ, ἀπόπεμψόν ποί με. Ὅπου γὰρ ἂν ὦ, πειράσομαι ἐν καιρῷ σοὶ εἶναι. Εἰπόντος δὲ ταῦτα ἔδοξε καὶ τῷ Ἀγησίλαῳ οὕτω ποιῆσαι, καὶ πέμπει αὐτὸν ἐφ' Ἑλλησπόντου. Ἐκεῖ δὲ ὁ Λύσανδρος αἰσθόμενος Σπιθριδάτην τὸν Πέρσην ἐλαττούμενόν τι ὑπὸ Φαρναβάζου διαλέγεται αὐτῷ καὶ πείθει ἀποστῆναι ἔχοντα τοὺς τε παῖδας καὶ τὰ περὶ αὐτὸν χρήματα καὶ ἵππείας ὡς διακοσίους. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα κατέλιπεν ἐν Κυζίκῳ, αὐτὸν δὲ καὶ τὸν υἱὸν ἀναβιβάσάμε-

νος ἦκεν ἄγων πρὸς Ἀγησίλαον. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἀγησίλαος ἦσθη τε τῇ πράξει καὶ εὐθὺς ἀνεπυθάνετο περὶ τῆς Φαρναβάζου χώρας τε καὶ ἀρχῆς.

11. Ἐπεὶ δὲ μέγα φρονήσας ὁ Τισσαφέρνης ἐπὶ τῷ καταβάντι στρατεύματι παρὰ βασιλέως προεῖπεν Ἀγησίλαῳ πόλεμον, εἰ μὴ ἀπίοι ἐκ τῆς Ἀσίας, οἱ μὲν ἄλλοι σύμμαχοι καὶ Λακεδαιμονίων οἱ παρόντες μάλα ἀχθεσθέντες φανεροὶ ἐγένοντο, νομίζοντες ἐλάττω τὴν παροῦσαν εἶναι δύναμιν Ἀγησίλαῳ τῆς βασιλέως παρασκευῆς, Ἀγησίλαος δὲ μάλα φαιδρῶ τῷ προσώπῳ ἀπαγγεῖλαι Τισσαφέρνει τοὺς πρόσβεις ἐκέλευσεν ὡς πολλὴν χάριν αὐτῷ ἔχει, ὅτι ἐπισηκῆσας αὐτὸς μὲν πολεμίους τοὺς θεοὺς ἐκτίησατο, τοῖς δ' Ἑλλήσι συμμαχοὺς ἐποίησεν. Ἐκ δὲ τούτου εὐθὺς τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγγειλε συσκευάζεσθαι ὡς εἰς στρατείαν, ταῖς δὲ πόλεσιν, εἰς αἷς ἀνάγκη ἦν ἀφικνεῖσθαι στρατευομένῳ ἐπὶ Καρίαν, προεῖπεν ἀγορὰν παρασκευάζειν. Ἐπέστειλε δὲ καὶ Ἴωσι καὶ Αἰολεῦσι καὶ Ἑλλησποντίοις πέμπειν πρὸς ἑαυτὸν εἰς Ἐφεσον τοὺς συστρατευσομένους. Ὁ δὲ Τισσαφέρνης, καὶ ὅτι ἵππικὸν οὐκ εἶχεν ὁ Ἀγησίλαος, ἡ δὲ Καρία ἀφιππος ἦν, καὶ ὅτι ἠγεῖτο αὐτὸν ὀργίζεσθαι αὐτῷ διὰ τὴν ἀπάτην, τῷ ὄντι νομίσας ἐπὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον εἰς Καρίαν αὐτὸν ὀρμήσειν, τὸ μὲν πεζὸν ἅπαν διεβίβασεν ἐκεῖσε, τὸ δ' ἵππικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδίον περιῆγε, νομίζων ἰκανὸς εἶναι καταπατῆσαι τῇ ἵππῳ τοὺς Ἑλληνας, πρὶν εἰς τὰ δύσιππα ἀφικέσθαι. Ὁ δὲ Ἀγησίλαος ἀντὶ τοῦ ἐπὶ Καρίαν ἵνα εὐθὺς τὰναντία ἀποστρέψας ἐπὶ Φρυγίας ἐπορεύετο, καὶ τὰς τ' ἐν τῇ πορείᾳ [ἅπαντῶσας δυνάμεις ἀναλαμβάνων ἦγε καὶ τὰς] πόλεις κατεστρέφετο καὶ ἐμβυλῶν ἀπροσοκῆτοις παμπληθῆ χρηήματα ἐλάμβανε. Καὶ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀσφαλῶς διεπορεύετο οὐ πόρρω δ' ὄντος Δασκυλείου, προϊόντες αὐτοῦ οἱ ἵππεῖς ἦλαννον ἐπὶ λόφον τινά, ὡς προῖδοιεν τί τὰμ προσθεν εἴη. Κατὰ τύχην δὲ τινα καὶ οἱ τοῦ Φαρναβάζου ἵππεῖς οἱ περὶ Ῥαθίνην καὶ Βαγαῖον τὸν νόθον ἀδελφόν, ὄντες παρόμοιοι τοῖς Ἑλλήσι τὸν ἀριθμὸν, πεμφθέντες ὑπὸ Φαρναβάζου ἦλαννον καὶ οὗτοι ἐπὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον λόφον. Ἰδόντες δὲ ἀλλήλους οὐδὲ τέτταρα πλέθρα ἀπέχοντας, τὸ μὲν πρῶτον ἔστησαν ἀμφοτέροι, οἱ μὲν Ἕλληνες ἵππεῖς ὥσπερ φάλαγξ ἐπὶ τετάρων

παρατεταγμένοι, οἱ δὲ βάρβαροι τοὺς πρώτους οὐ πλέον ἢ εἰς δώδεκα ποιήσαντες, τὸ βάθος δ' ἐπὶ πολλῶν. Ἐπειτα μέντοι πρόσθεν ὤρμησαν οἱ βάρβαροι. Ὡς δ' εἰς χεῖρας ἤλθον, ὅσοι μὲν τῶν Ἑλλήνων ἔπαισάν τινες, πάντες συνέτριψαν τὰ δόρατα, οἱ δὲ Πέρσαι κρανεῖνα παλὰ ἔχοντες ταχὺ δώδεκα μὲν ἰππέας δύο δ' ἵππους ἀπέκτειναν. Ἐκ δὲ τούτου ἐτρέφθησαν οἱ Ἕλληνες ἰππεῖς. Βοηθήσαντος δὲ Ἀγησιλάου σὺν τοῖς ὀπλίταις, πάλιν ἀπεχώρουν οἱ βάρβαροι, καὶ [Περσῶν] εἰς αὐτῶν ἀποθνήσκει. Γενομένης δὲ ταύτης τῆς ἰππομαχίας, θυομένη τῇ Ἀγησιλάῳ τῇ ὑστεραία ἐπὶ προόδῳ ἄλοβα γίγνεται τὰ ἱερά. Τούτου μέντοι φανέντος στρέψας ἐπορεύετο ἐπὶ θάλατταν. Γινώσκων δὲ ὅτι εἰ μὴ ἰππικὸν ἱκανὸν κτήσαιτο, οὐ δυνήσοιτο κατὰ τὰ πεδία στρατεύεσθαι, ἔγνω τοῦτο κατασκευαστέον εἶναι, ὡς μὴ δραπετεύοντα πολεμεῖν δεοί. Καὶ τοὺς μὲν πλουσιωτάτους ἐκ πασῶν τῶν ἐκεῖ πόλεων ἰπποτροφεῖν κατέλεξε προειπὼν δέ, ὅσις παρέχοιτο ἵππον καὶ ὄπλα εἰς ἄνδρα δόκιμον, ὅτι ἐξέσται αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι, ἐποίησεν οὕτω ταῦτα συντόμως πράττεσθαι ὥσπερ ἂν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανούμενον προθύμως ζητοίη.

16. Ἐκ δὲ τούτου, ἐπειδὴ ἔαρ ὑπέφαινε, συνήγαγε μὲν ἅπαν τὸ στρατεύμα εἰς Ἐφεσον ἀσκήσαι δ' αὐτὸ βουλόμενος ἄθλα προύθηκε ταῖς τε ὀπλιτικαῖς τάξεσιν, ἧτις ἄριστα σωματίων ἔχοι, καὶ ταῖς ἰππικαῖς, ἧτις κράτιστα ἰππεύοι, καὶ πελτασταῖς δὲ καὶ τοξόταις ἄθλα προύθηκεν, ὅσοι κράτιστοι πρὸς τὰ προσήκοντα ἔργα φανεῖεν. Ἐκ τούτου δὲ παρῆν ὄραν τὰ μὲν γυμνάσια πάντα μετὰ ἀνδρῶν τῶν γυμναζομένων, τὸν δ' ἰππόδρομον τῶν ἰππαζομένων, τοὺς δὲ ἀκοντιστάς καὶ τοὺς τοξότας μελετῶντας. Ἀξίαν δὲ καὶ ὅλην τὴν πόλιν, ἐν ἣ ἦν [τὴν Ἐφεσον] θέας ἐποίησεν, ἢ τε γὰρ ἀγορὰ ἦν μεστὴ παντοδαπῶν καὶ ἵππων καὶ ὄπλων ὀνίων, οἱ τε χαλκοτύποι καὶ οἱ τέκτονες καὶ οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ σκυτοτόμοι καὶ οἱ ζωγράφοι πάντες πολεμικὰ ὄπλα κατασκευάζον, ὥστε τὴν πόλιν ὄντως οἶεσθαι πολέμου ἐργαστήριον εἶναι. Ἐπερρώσθη δ' ἂν τις καὶ ἐκεῖνο ἰδὼν, Ἀγησίλαον μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἐστεφανωμένους ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἀπίοντας καὶ ἀνατιθέντας τοὺς στεφάνους τῇ Ἀρτέμιδι. Ὅπου γὰρ ἄνδρες θεοὺς μὲν σέβοντο, τὰ δὲ πολεμικὰ ἀσκοῖεν, περὶ αὐτῶν δὲ

μελετῶεν, πῶς οὐκ εἰκὸς ἐνταῦθα πάντα μετὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν εἶναι; Ἡγούμενος δὲ καὶ τὸ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων ῥώμην τινὰ ἐμβάλλειν πρὸς τὸ μάχεσθαι, προεῖπε τοῖς κήρυξι τοὺς ὑπὸ τῶν ληστῶν ἀλίσκομένους βαρβάρους γυμνοὺς πωλεῖν. Ὅρῶντες οὖν οἱ στρατιῶται λευκοὺς μὲν διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι, μαλακοὺς δὲ καὶ ἀπόνους διὰ τὸ ἀεὶ ἐπ' ὄχημάτων εἶναι, ἐνόμισαν οὐδὲν διοίσειν τὸν πόλεμον ἢ εἰ γυναιξὶ δέοι μάχεσθαι.

20. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ἤδη ἀφ' οὗ ἐξέπλευσεν ὁ Ἀγησίλαος διεληλύθει, ὥστε οἱ μὲν περὶ Λύσανδρον τριάκοντα οἴκαδε ἀπέπλεον, διάδοχοι δ' αὐτοῖς οἱ περὶ Ἡριππίδαν παρήσαν. Τούτων Ξενοζέα μὲν καὶ ἄλλον ἔταξεν ἐπὶ τοὺς ἰππέας, Σκύθην δὲ ἐπὶ τοὺς νεοδαμῶδεις ὀπλίτας, Ἡριππίδαν δ' ἐπὶ τοὺς Κυρείους, Μύγδωνα δὲ ἐπὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων στρατιώτας, καὶ προεῖπεν αὐτοῖς ὡς εὐθὺς ἠγήσοιτο τὴν συντομωτάτην ἐπὶ τὰ κράτιστα τῆς χώρας, ὅπως αὐτόθεν οὕτω τὰ σώματα καὶ τὴν γνώμην παρασκευάζοιτο ὡς ἀγωνιούμενοι. Ὁ μὲντοι Τισσαφέρνης ταῦτα μὲν ἐνόμισε λέγειν αὐτὸν πάλιν βουλόμενον ἐξαπατηῖσαι, εἰς Καρίαν δὲ νῦν τῷ ὄντι ἐμβαλεῖν, καὶ τό τε πεζὸν καθάπερ τὸ πρόσθεν εἰς Καρίαν διεβίβασε καὶ τὸ ἰπικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδίον κατέστησεν. Ὁ δ' Ἀγησίλαος οὐκ ἐφεύσατο, ἀλλ' ὥσπερ προεῖπεν εὐθὺς εἰς τὸν Σαρδιανὸν τόπον ἐνέβαλε καὶ τρεῖς μὲν ἡμέρας δι' ἐρημίας πολεμίων πορευόμενος πολλὰ τὰ ἐπιτήδεια τῆ στρατιᾶ εἶχε, τῇ δὲ τετάρτῃ ἤκον οἱ τῶν πολεμίων ἰππεῖς. Καὶ τῷ μὲν ἄρχοντι τῶν σκευοφόρων εἶπε διαβάντι τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν στρατοπεδεύεσθαι, αὐτοὶ δὲ κατιδόντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀκολούθους ἐσπαρμένους εἰς ἀρπαγὴν πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτειναν. Αἰσθόμενος δὲ Ἀγησίλαος βοηθεῖν ἐκέλευσε τοὺς ἰππέας. Οἱ δ' αὖ Πέρσαι, ὡς εἶδον τὴν βοήθειαν, ἠθροίσθησαν καὶ ἀντιπαρετάξαντο παμπληθέσι τῶν ἰππέων τάξεσιν. Ἐνθα δὲ ὁ Ἀγησίλαος γιγνώσκων ὅτι τοῖς μὲν πολεμίσι οὐπω παρεῖη τὸ πεζόν, αὐτῷ δὲ οὐδὲν ἀπείη τῶν παρεσκευασμένων, καιρὸν ἠγήσατο μάχην συνάγειν, εἰ δύναιτο. σφραγισάμενος οὖν τὴν μὲν φάλαγγα εὐθὺς ἤγεν ἐπὶ τοὺς παρὰταταγμένους ἰππέας, ἐκ δὲ τῶν ὀπλιτῶν ἐκέλευσε τὰ δέκα ἀφ' ἥβης θείν ὁμόσει αὐτοῖς, τοῖς δὲ πελτασταῖς εἶπε δρόμῳ ὑφηρεῖσθαι. Παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἰπ-

πεῦσιν ἐμβάλλειν, ὡς αὐτοῦ τε καὶ παντός τοῦ στρατεύματος ἐπο-
μένου. Τοὺς μὲν δὴ ἱππέας ἐδέξαντο οἱ Πέρσαι· ἐπεὶ δ' ἅμα
πάντα τὰ δεινὰ παρῆν, ἐνέκλιναν, καὶ οἱ μὲν αὐτῶν εὐθύς ἐν τῷ
ποταμῷ ἔπεσον, οἱ δ' ἄλλοι ἔφευγον. Οἱ δ' Ἕλληνες ἐπακολου-
θοῦντες αἰροῦσι καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. Καὶ οἱ μὲν πελτα-
σταί, ὥσπερ εἰκός, εἰς ἀρπαγὴν ἐτράποντο· ὁ δ' Ἀγησίλαος κύ-
κλω πάντα καὶ φίλια καὶ πολέμια περιεστρατοπεδεύσατο. Καὶ
ἄλλα τε πολλὰ χρήματα ἐλήφθη, ἃ ἤυρε πλέον ἢ ἑβδομήκοντα τά-
λαντα, καὶ αἱ κάμηλοι δὲ τότε ἐλήφθησαν, ἅς Ἀγησίλαος εἰς τὴν
Ἑλλάδα ἀπήγαγεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Ὁ μέντοι Τιθραύστης, καταμαθεῖν δοκῶν τὸν Ἀγησίλαον
καταφρονοῦντα τῶν βασιλέως πραγμάτων καὶ οὐδαμῇ διανοού-
μενον ἀπιέναι ἐκ τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ μᾶλλον ἐλπίδας ἔχοντα μεγά-
λας αἰρήσειν βασιλέα, ἀπορῶν τί χρῆτο τοῖς πράγμασι πέμπει
Τιμοκράτην τὸν Ῥόδιον εἰς Ἑλλάδα, δοὺς χρυσίον εἰς πενήκοντα
τάλαντα ἀργυρίου, καὶ κελεύει πειρᾶσθαι πιστὰ τὰ μέγιστα λαμ-
βάνοντα διδόναι τοῖς προεστηκόσιν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐφ' ὅτε πό-
λεμον ἐξοίσειν πρὸς Λακεδαιμονίους. ἐκεῖνος δ' ἔλθων δίδωσιν
ἐν Θήβαις μὲν Ἀνδροκλείδα τε καὶ Ἰσμηνία καὶ Γαλαξιδώρω-
ἐν Κορίνθῳ δὲ Τιμολάῳ τε καὶ Πολυάνθει, ἐν Ἄργει δὲ Κύ-
λωνί τε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ οὐ μεταλαβόντες
τούτου τοῦ χρυσίου ὅμως πρόθυμοι ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον. οἱ
μὲν δὴ δεξάμενοι τὰ χρήματα εἰς τὰς οἰκείας πόλεις διέβαλ-
λον τοὺς Λακεδαιμονίους· ἐπεὶ δὲ ταύτας εἰς μῖσος αὐτῶν προή-
γαγον, συνίστασαν καὶ τὰς μέγιστας πόλεις πρὸς ἀλλήλας.

Γινώσκοντες δὲ οἱ ἐν ταῖς Θήβαις προεστῶτες ὅτι, εἰ μὴ
τις ἄρξει πολέμου οὐκ ἐθελήσουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι λύειν τὰς
σπονδὰς πρὸς τοὺς συμμάχους, πείθουσι Λοκροὺς τοὺς Ὀπουν-
τίους ἐκ τῆς ἀμφισβητησίμου χώρας Φωκεῦσί τε καὶ ἑαυτῆς χρή-
ματα τελέσαι, νομίζοντες τοὺς Φωκεῖς τούτου γενομένου ἐμβαλεῖν
εἰς τὴν Λοκρίδα. καὶ οὐκ ἐψεύσθησαν, ἀλλ' εὐθύς οἱ Φωκεῖς ἐμ-
βαλόντες εἰς τὴν Λοκρίδα πολλαπλάσια χρήματα ἔλαβον. οἱ οὖν

περὶ τὸν Ἀνδροκλείδαν ταχὺ ἔπεισαν τοὺς Θηβαίους βοηθεῖν τοῖς Λοκροῖς, ὡς οὐκ εἰς τὴν ἀμφισβητήσιμον, ἀλλ' εἰς τὴν ὁμολογούμενην φύλην τε καὶ σύμμαχον εἶναι Λοκρίδα ἐμβεβληκότων αὐτῶν. ἔπει δὲ οἱ Θηβαῖοι ἀντεμβαλόντες εἰς τὴν Φωκίδα ἐδήουν τὴν χώραν, εὐθύς οἱ Φωκεῖς πέμπουσι πρέσβεις εἰς Λακεδαιμόνα καὶ ἠξίουον βοηθεῖν αὐτοῖς, διδάσκοντες ὅτι οὐκ ἤρξαντο πολέμου, ἀλλ' ἀμυνόμενοι ἦλθον ἐπὶ τοὺς Λακρούς. οἱ μέντοι Λακεδαιμόνιοι ἄσμενοι ἔλαβον πρόφασιν στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Θηβαίους, πάλαι ὀργιζόμενοι αὐτοῖς τῆς τε ἀντιλήψεως τῆς τοῦ Ἀπόλλωνος δεκάτης ἐν Δεκελείᾳ καὶ τοῦ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ μὴ ἐθελῆσαι ἀκολουθηῖσαι. Ἦτιῶντο δ' αὐτοὺς καὶ Κορινθίους πείσαι μὴ συστρατεύειν. Ἀνεμιμνήσκοντο δὲ καὶ ὡς θύειν τ' ἐν Αὐλίδι τὸν Ἀγησίλαον οὐκ εἶων καὶ τὰ τεθυμένα ἱερά ὡς ἔρριψαν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ καὶ ὅτι οὐδ' εἰς τὴν Ἀσίαν Ἀγησιλάφ συνεστράτευον. Ἐλογίζοντο δὲ καὶ καλὸν καιρὸν εἶναι τοῦ ἐξάγειν στρατιὰν ἐπ' αὐτοὺς καὶ παῦσαι τῆς εἰς αὐτοὺς ὕβρεως· τὰ τε γὰρ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καλῶς σφίσιν ἔχειν, κρατῶντος Ἀγησιλάου, καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι οὐδένα ἄλλον πόλεμον ἐμποδῶν σφίσιν εἶναι. Οὕτω δὲ γιγνωσκούσης τῆς πόλεως τῶν Λακεδαιμονίων φρουρὰν μὲν οἱ ἔφοροι ἔφαινον, Λύσανδρον δ' ἐξέπεμψαν εἰς Φωκέας καὶ ἐκέλευσαν αὐτούς τε τοὺς Φωκέας ἄγοντα παρεῖναι καὶ Οἰταίους καὶ Ἡρακλεώτας καὶ Μηλιᾶς καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Ἀλίαρτον. Ἐκεῖσε δὲ καὶ Πανσανίας, ὅσπερ ἔμελλεν ἠγεῖσθαι, συνετίθετο παρέσεσθαι εἰς ῥητὴν ἡμέραν, ἔχων Λακεδαιμονίους τε καὶ τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους. Καὶ ὁ μὲν Λύσανδρος τὰ τε ἄλλα τὰ κελευόμενα ἔπραττε καὶ προσέτι Ὀρχομενίους ἀπέστησε Θηβαίων. Ὁ δὲ Πανσανίας, ἔπει τὰ διαβατήρια ἐγένετο αὐτῷ, καθεζόμενος ἐν Τεγέα τοὺς τε ξεναγοὺς διέπεμπε καὶ τοὺς ἐκ τῶν περιοικίδων στρατιώτας περιέμενεν. Ἐπεὶ γε μὲν δῆλον τοῖς Θηβαίοις ἐγένετο ὅτι ἐμβαλοῖεν οἱ Λακεδαιμόνιοι εἰς τὴν χώραν αὐτῶν, πρέσβεις ἔπεμψαν Ἀθήναζε λέγοντας τοιαύδε.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Ὁ δὲ Ἀγησίλαος ἔπει ἀφίκετο ἅμα μετοπώρῳ εἰς τὴν τοῦ

Φαρναβάζου Φρυγίαν, τὴν μὲν χώραν ἔκαιε καὶ ἐπόρθει, πόλεις δὲ τὰς μὲν βία, τὰς δ' ἐκούσας προσελάμβανε. Λέγοντος δὲ τοῦ Σπιθουριδάτου ὡς, εἰ ἔλθοι πρὸς τὴν Παφλαγονίαν σὺν αὐτῷ, τὸν τῶν Παφλαγόνων βασιλέα καὶ εἰς λόγους ἄξει καὶ σύμμαχον ποιήσει, προθύμως ἐπορεύετο, πάλαι τούτου ἐπιθυμῶν, τοῦ ἀφιστάναι τι ἔθνος ἀπὸ βασιλέως.

29. Ἦν δέ τις Ἀπολλοφάνης Κυζικηνός, ὃς καὶ Φαρναβάζῳ ἐτύγχανεν ἐκ παλαιοῦ ξένος ὢν καὶ Ἀγησίλαῳ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἔξενώθη. Οὗτος οὖν εἶπε πρὸς τὸν Ἀγησίλαον ὡς οἷοιτο συναγαγεῖν αὐτῷ ἂν εἰς λόγους περὶ φιλίας Φαρνάβαζον. Ὡς δ' ἤκουσεν αὐτοῦ σπονδὰς λαβὼν καὶ δεξιάν, παρῆν ἄγων τὸν Φαρνάβαζον εἰς συγκαίμενον χωρίον, ἔνθα δὴ Ἀγησίλαος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν τριάκοντα χαμαὶ ἐν πόσῃ τινὶ κατακαίμενοι ἀνέμενον· ὁ δὲ Φαρνάβαζος ἦκεν ἔχων στολὴν πολλοῦ χρυσοῦ ἀξίαν. Ὑποτιθέντων δὲ αὐτῷ τῶν θεραπεύοντων ῥαπτὰ, ἐφ' ὧν καθίζουσιν οἱ Πέρσαι μαλακῶς, ἠσχύνθη ἐντροφῆσαι, ὁρῶν τοῦ Ἀγησίλαου τὴν φανυλότητα· κατεκλίθη οὖν καὶ αὐτὸς ὥσπερ εἶχε χαμαί. Καὶ πρῶτα μὲν ἀλλήλους χαίρειν προσεῖπον, ἔπειτα τὴν δεξιάν προτεινάντος τοῦ Φαρναβάζου ἀντιπροσέειπε καὶ ὁ Ἀγησίλαος. Μετὰ δὲ τοῦτο ἤρξατο λόγου ὁ Φαρνάβαζος· καὶ γὰρ ἦν πρεσβύτερος· Ὡ Ἀγησίλαε καὶ πάντες οἱ παρόντες Λακεδαιμόνιοι, ἐγὼ ὑμῖν, ὅτε τοῖς Ἀθηναίοις ἐπολεμεῖτε, φίλος καὶ σύμμαχος ἐγενόμην, καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν τὸ ὑμέτερον χρήματα παρέχων ἰσχυρὸν ἐποίουν, ἐν δὲ τῇ γῆ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἵππου μαχόμενος μεθ' ὑμῶν εἰς τὴν θάλατταν κατεδίωκον τοὺς πολεμίους, καὶ διπλοῦν ὥσπερ Τισσαφρόνους, οὐδὲν πρόποιτέ μου οὔτε ποιήσαντος οὔτ' εἰπόντος πρὸς ὑμᾶς ἔχοιτ' ἂν κατηγορῆσαι. Τοιοῦτος δὲ γενόμενος νῦν οὕτω διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν ὡς οὐδὲ δεῖπνον ἔχω ἐν τῇ ἑμαιοῦ χώρῃ, εἰ μὴ τι, ὧν ἂν ὑμεῖς λίπητε, συλλέξομαι, ὥσπερ τὰ θηρία. Ἄ δέ μοι ὁ πατήρ καὶ οἰκήματα καλὰ καὶ παραδείσους καὶ δένδρων καὶ θηρίων μεστοὺς κατέλιπεν, ἐφ' οἷς ἠψφραινόμην, ταῦτα πάντα ὁρῶ τὰ μὲν κατακεκομμένα τὰ δὲ κατακεκαυμένα. Εἰ οὖν ἐγὼ μὴ γινώσκω μήτε τὰ ὄσια μήτε τὰ δίκαια, ὑμεῖς δὴ διδάξατέ με ὅπως ταῦτ' ἐστὶν ἀνδρῶν ἐπισταμένων χάριτας ἀποδιδόναι.

34. Ὁ μὲν ταῦτ' εἶπεν. Οἱ δὲ τριάκοντα πάντες μὲν ἐπιησχύνθη-

σαν αὐτὸν καὶ ἐσιώπησαν· ὁ δὲ Ἀγησίλαος χρόνῳ ποτὲ εἶπεν· Ἄλλ' οἶμαι μὲν σε, ὦ Φαρνάβαζε, εἰδέναι ὅτι καὶ ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσι ξένοι ἀλλήλοις γίνονται ἄνθρωποι. Οὗτοι δέ, ὅταν αἱ πόλεις πολέμῳ γένωνται, σὺν ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἐξενωμένοις πολεμοῦσι καί, ἂν οὕτω τύχῳσιν, ἔστιν ὅτε καὶ ἀπέκτειναν ἀλλήλους. Καὶ ἡμεῖς οὖν νῦν βασιλεῖ τῷ ὑμετέρῳ πολεμοῦντες πάντα ἠναγκάσμεθα τὰ ἐκείνου πολέμῳ νομίζειν· σοὶ γε μέντοι φίλοι γενέσθαι περὶ παντὸς ἂν ποιησαίμεθα. Καί, εἰ μὲν ἀλλάξασθαι σε ἔδει ἀντὶ δεσπότην βασιλέως ἡμᾶς δεσπότης, οὐκ ἂν ἔγωγέ σοι συνεβούλευον· νῦν δὲ ἔξεστί σοι μεθ' ἡμῶν γενομένῳ μηδένα προσκυνοῦντα μηδὲ δεσπότην ἔχοντα ζῆν καρπούμενον τὰ σαυτοῦ. Καίτοι ἐλεύθερον εἶναι ἐγὼ μὲν οἶμαι ἀντάξιον εἶναι τῶν πάντων χρημάτων. Οὐδὲ μέντοι τοῦτό σε κελεύομεν, πένητα μὲν, ἐλεύθερον δ' εἶναι, ἀλλ' ἡμῖν συμμαχοῖς χρώμενον αὖξιν μὴ τὴν βασιλέως ἀλλὰ τὴν σαυτοῦ ἀρχήν, τοὺς νῦν ὁμοδούλους σοι καταστρεφόμενον, ὥστε σοὺς ὑπηκόους εἶναι. Καίτοι, εἰ ἅμα ἐλεύθερός τ' εἴης καὶ πλούσιος γένοιο, τίνος ἂν δέοις μὴ οὐχὶ πάνπαν εὐδαίμων εἶναι; Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Φαρνάβαζος, ἀπλῶς ὑμῖν ἀποκρίνωμαι ἄπερ ποιήσω; Πρέπει γοῦν σοι. Ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, ἐὰν βασιλεὺς ἄλλον μὲν στρατηγὸν πέμπῃ, ἐμὲ δὲ ὑπήκοον ἐκείνου τάττῃ, βουλήσομαι ὑμῖν καὶ φίλος καὶ σύμμαχος εἶναι· ἐὰν μέντοι μοι τὴν ἀρχὴν προστάτῃ, — τοιοῦτόν τι, ὡς ἔοικε, φιλοτιμία ἐστίν — εὖ χρὴ εἰδέναι ὅτι πολεμήσω ὑμῖν ὡς ἂν δύνωμαι ἄριστα. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος ἐλάβετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ εἶπεν· Εἶθ', ὦ λῶστέ, σὺ τοιοῦτος ὢν φίλος ἡμῖν γένοιο. Ἐν δ' οὖν, ἔφη, ἐπίστω, ὅτι νῦν τε ἄπειμι ὡς ἂν δύνωμαι τάχιστα ἐκ τῆς σῆς χώρας, τοῦ τε λοιποῦ, κὰν πόλεμος ἦ, ἕως ἂν ἐπ' ἄλλον ἔχωμεν στρατεύεσθαι, σοῦ τε καὶ τῶν σῶν ἀφεξόμεθα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

2. Ἀγησίλαος μὲν δὴ ἐν τούτοις ἦν. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἐπεὶ σαφῶς ἤσθοντο τὰ τε χρήματα ἐληλυθότα εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς μεγίστας πόλεις συνεστηκυίας ἐπὶ πολέμῳ πρὸς ἑαυτούς, ἐν κινδύνῳ τε τὴν πόλιν ἐνόμισαν καὶ στρατεύειν ἀναγκαῖον ἠγήσαντο εἶναι. Καὶ αὐτοὶ μὲν ταῦτα παρεσκευάζοντο, εὐθύς δὲ καὶ

ἐπὶ τὸν Ἀγησίλαον πέμπουσιν Ἐπικυδίδαν. Ὁ δ', ἐπεὶ ἀφίκετο, τὰ τε ἄλλα διηγεῖτο ὡς ἔχοι καὶ ὅτι ἡ πόλις ἐπιστέλλοι αὐτῷ βοηθεῖν ὡς τάχιστα τῇ πατρίδι. Ὁ δὲ Ἀγησίλαος ἐπεὶ ἤκουσε χαλεπῶς μὲν ἦνεγκεν ἐνθυμούμενος καὶ οἶων τιμῶν καὶ οἶων ἐλπίδων ἀποστεροῖτο, ὅμως δὲ συγκαλέσας τοὺς συμμάχους ἐδήλωσε τὰ ὑπὸ τῆς πόλεως παραγγελλόμενα, καὶ εἶπεν ὅτι ἀναγκαῖον εἶη βοηθεῖν τῇ πατρίδι· ἐὰν μέντοι ἐκεῖνα καλῶς γένηται, εὖ ἐπίστασθε, ἔφη, ὧ ἄνδρες σύμμαχοι, ὅτι οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν, ἀλλὰ πάλιν παρέσομαι πράξων ὧν ὑμεῖς δεῖσθε. Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα πολλοὶ μὲν ἐδάκρυσαν, πάντες δ' ἐψηφίσαντο βοηθεῖν μετ' Ἀγησίλαου τῇ Λακεδαιμόνι· εἰ δὲ καλῶς τὰκεῖ γένοιτο, λαβόντες αὐτὸν πάλιν ἦρκεν εἰς τὴν Ἀσίαν. 5. Καὶ οἱ μὲν δὴ συνεσκευάζοντο ὡς ἀκολουθήσοντες. Ὁ δ' Ἀγησίλαος ἐν μὲν τῇ Ἀσίᾳ κατέλιπεν Εὐξενον ἄρμοσθὴν καὶ φρουροὺς παρ' αὐτῷ οὐκ ἔλαττον τετρακισχίλιων, ἵνα δύναίτο διασφύζειν τὰς πόλεις· αὐτὸς δὲ ὄρων ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν μένειν ἐπεθύμουν μᾶλλον ἢ ἔφ' Ἑλληνας στρατεύεσθαι, βουλόμενος ὡς βελτίστους καὶ πλείστους ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ, ἄθλα προϋήθηκα ταῖς πόλεσιν, ἧτις ἄριστον σθένος πέμποι, καὶ τῶν μισθοφόρων τοῖς λοχαγοῖς, ὅστις εὐοπλοτάτον λόχον ἔχων συστρατεύοιτο καὶ ὀπλιτῶν καὶ τοξοτῶν καὶ πελταστῶν. Προεῖπε δὲ καὶ τοῖς ἱππάρχοις, ὅστις εὐπιοτάτην καὶ εὐοπλοτάτην τάξιν παρέχοιτο, ὡς καὶ τούτοις νικητήριον δώσων. Τὴν δὲ κρίσιν ἔφη ποιήσειν, ἐπεὶ διαβαίησαν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐν Χερρονήσῳ, ὅπως εὖ εἰδείησαν ὅτι τοὺς στρατευομένους δεῖ εὐκρινεῖν. Ἦν δὲ τὰ ἄθλα τὰ μὲν πλείστα ὄπλα ἐκπεπονημένα εἰς κόσμον καὶ ὀπλιτικά καὶ ἱππικά· ἦσαν δὲ καὶ στέφανοι χρυσοῖ· τὰ δὲ πάντα ἄθλα οὐκ ἔλαττον ἐγένοντο ἢ ἀπὸ τεττάρων ταλάντων. Τοσοῦντων μέντοι ἀναλωθέντων παμπόλλων χρημάτων ὄπλα εἰς τὴν στρατιάν κατεσκευάσθη. Ἐπεὶ δὲ διέβη τὸν Ἑλλήσποντον, κριταὶ κατέστησαν Λακεδαιμονίων μὲν Μένασκος καὶ Ἡριππίδας καὶ Ὀρσιππος, τῶν δὲ συμμάχων εἰς ἀπὸ πόλεως. Καὶ Ἀγησίλαος μὲν, ἐπεὶ τὴν κρίσιν ἐποίησεν, ἔχων τὸ σθένος ἐπορεύετο τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἦνπερ βασιλεύς, ὅτε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευεν.

9. Ἐν δὲ τούτῳ οἱ μὲν ἔφοροι φρουρὰν ἔφηναν· ἡ δὲ πόλις,

ἐπεὶ Ἀγησίπολις παῖς ἔτι ἦν, Ἀριστόδημον, τοῦ γένους ὄντα καὶ πρόδικον τοῦ παιδός, ἠγεῖσθαι τῇ στρατιᾷ ἐκέλευον. Ἐπεὶ δ' ἐξῆσαν μὲν οἱ Λακεδαιμόνιοι συνελεγμένοι δ' ἦσαν οἱ ἐναντίοι, συνελθόντες ἐβουλεύοντο πῶς ἂν τὴν μάχην συμφορώτατα σφίσιν αὐτοῖς ποιήσαιντο. Τιμόλαος μὲν δὴ Κορίνθιος ἔλεξεν. Ἄλλ' ἐμοὶ δοκεῖ, ἔφη, ὃ ἄνδρες σύμμαχοι, ὅμοιον εἶναι τὸ τῶν Λακεδαιμόνων πρᾶγμα οἷόνπερ τὸ τῶν ποταμῶν. Οἱ τε γὰρ ποταμοὶ πρὸς μὲν ταῖς πηγαῖς οὐ μεγάλοι εἰσὶν ἀλλ' εὐδιάβατοι, ὅσῳ δ' ἂν πορρωτέρῳ γίνωνται ἐπεμβάλλοντες ἕτεροι ποταμοὶ ἰσχυρότερον αὐτῶν τὸ ρεῦμα ποιοῦσι, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὡσαύτως, ἐνθεν μὲν ἐξέρχονται, αὐτοὶ μόνοι εἰσὶ, προϊόντες δὲ καὶ παραλαμβάνοντες τὰς πόλεις πλείους τε καὶ δυσμαχώτεροι γίνονται. Ὀρῶ δ' ἔγωγε, ἔφη, καὶ ὁπόσοι σφῆκας ἐξαιρεῖν βούλονται, ἐὰν μὲν ἐκθέοντες τοὺς σφῆκας πειρῶνται θηρᾶν, ὑπὸ πολλῶν τυπτομένους, ἐὰν δ' ἔτι ἔνδον ὄντων τὸ πῦρ προσφέρωσι, πάσχοντας μὲν οὐδέν, χειρουμένους δὲ τοὺς σφῆκας. Ταῦτ' οὖν ἐνθυμούμενος ἠγοῦμαι κράτιστον εἶναι μάλιστα μὲν ἐν αὐτῇ, εἰ δὲ μή, ὅτι ἐγγύτατα τῆς Λακεδαίμονος τὴν μάχην ποιῆσθαι δόξαντος δ' εὖ λέγειν αὐτοῦ ἐψηφίσαντο ταῦτα. 13 Ἐν ᾧ δὲ περὶ ἡγεμονίας τε διεπράττοντο καὶ διωμολογοῦντο εἰς ὁπόσους δέοι τάττεσθαι πᾶν τὸ στράτευμα, ὅπως μὴ λίαν βαθείας τὰς φάλαγγας ποιούμεναι αἱ πόλεις κύκλωσιν τοῖς πολεμίοις παρέχοιεν, ἐν τούτῳ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ δὴ Τεγεάτας παρειληφότες καὶ Μαντινέας ἐξῆσαν τὴν ἀμφίαλον. Καὶ πορευόμενοι σχεδόν τι ἅμα οἱ μὲν περὶ τοὺς Κορινθίους ἐν τῇ Νεμέᾳ ἦσαν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ σύμμαχοι ἐν τῷ Σικυῶνι. Ἐμβυλόντων δὲ αὐτῶν κατὰ τὴν Ἐπιείκειαν, τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τῶν ὑπερδεξίων βάλλοντες αὐτοὺς καὶ τοξεύοντες μάλα κακῶς ἐποιοῦν οἱ γυμνήτες τῶν ἀντιπάλων. Ὡς δὲ κατέβησαν ἐπὶ θάλατταν, ταύτῃ προῆσαν διὰ τοῦ πεδίου, τέμνοντες καὶ καιόντες τὴν χώραν· καὶ οἱ ἕτεροι μέντοι ἀπελθόντες κατεστρατοπεδεύσαντο, ἔμπροσθεν ποιησάμενοι τὴν χαράδραν· ἐπεὶ δὲ προϊόντες οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκέτι δέκα στάδια ἀπεῖχον τῶν πολεμίων, κάκεινοι αὐτοῦ στρατοπεδευσάμενοι ἡσυχίαν εἶχον.

18. Αὕτη μὲν δὴ ἐκατέρων ἡ δύναμις ἐγένετο. Οἱ δὲ Βοιωτοί, ἕως μὲν τὸ εὐώνυμον εἶχον, οὐδέν τι κατήπειγον τὴν μάχην συν-

άπειν· ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κατὰ Λακεδαιμονίους ἐγένοντο, αὐτοὶ δὲ τὸ δεξιὸν ἔσχον καὶ κατ' Ἀχαιοὺς ἀντετάχθησαν, εὐθὺς τὰ τε ἱερὰ καλὰ ἔφρασαν εἶναι καὶ παρήγγειλαν παρασκευάζεσθαι ὡς μάχης ἐσομένης. Καὶ πρῶτον μὲν ἀμελήσαντες τοῦ εἰς ἑκαίδεκα βαθεῖαν παντελῶς ἐποίησαντο τὴν φάλαγγα, ἔτι δὲ καὶ ἦγον ἐπὶ τὰ δεξιὰ, ὅπως ὑπερέχοιεν τῷ κέρατι τῶν πολεμίων· οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ἵνα μὴ διασπασθεῖσαν, ἐπηκολούθουν, καίπερ γινώσκοντες ὅτι κίνδυνος εἶη κυκλωθῆναι. Τέως μὲν οὖν οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἠσθάνοντο προσιόντων τῶν πολεμίων· καὶ γὰρ ἦν λάσιον τὸ χωρίον· ἐπεὶ δ' ἐπαιάνισαν, τότε δὴ ἔγνωσαν καὶ εὐθὺς ἀντιπαρήγγειλαν ἅπαντας διασκευάζεσθαι ὡς εἰς μάχην.

19 Ἐπεὶ δὲ συντετάχθησαν ὡς ἐκάστους οἱ ξεναγοὶ ἔταξαν, παρηγγύησαν μὲν ἀκολουθεῖν τῷ ἡγουμένῳ, ἦγον δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπὶ τὰ δεξιὰ, καὶ οὕτω πολὺ ὑπερέτειναν τὸ κέρας ὥστε τῶν Ἀθηναίων αἱ μὲν ἕξ φυλαὶ κατὰ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐγένοντο, αἱ δὲ τέτταρες κατὰ Τεγεάτας. Οὐκ ἐτι δὲ στάδιον ἀπεχόντων, σφραγισάμενοι οἱ Λακεδαιμόνιοι τῇ Ἀγροτέρῳ, ὥσπερ νομίζεται, τὴν χίμαιραν, ἦγοντο ἐπὶ τοὺς ἐναντίους, τὸ ὑπερέχον ἐπικάμψαντες εἰς κύκλωσιν. Ἐπεὶ δὲ συνέμειξαν, οἱ μὲν ἄλλοι σύμμαχοι πάντες οἱ τῶν Λακεδαιμονίων ἐκρατήθησαν ὑπὸ τῶν ἐναντίων, Πελληνεῖς δὲ κατὰ Θεσπιάς γενόμενοι ἐμάχοντό τε καὶ ἐν χώρῳ ἔπιπτον ἑκατέρων. Αὐτοὶ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅσον τε κατέσχον τῶν Ἀθηναίων ἐκράτησαν, καὶ κυκλωσάμενοι τῷ ὑπερέχοντι πολλοὺς ἀπέκτειναν αὐτῶν καὶ, ἅτε δὴ ἀπαθεῖς ὄντες, συντεταγμένοι ἐπορεύοντο καὶ τὰς μὲν τέτταρας φυλάς τῶν Ἀθηναίων πρὶν ἐκ τῆς διώξεως ἐπαναχωρῆσαι παρήλθον, ὥστε οὐκ ἀπέθανον αὐτῶν πλὴν εἴ τις ἐν τῇ συμβολῇ ὑπὸ Τεγεατῶν τοῖς δ' Ἀργείοις ἐπιτυγχάνουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀναχωροῦσι, καὶ μέλλοντος τοῦ πρώτου πολεμάρχου ἐκ τοῦ ἐναντίου συμβάλλειν αὐτοῖς, λέγεται ἄρα τις ἀναβοῆσαι παρεῖναι τοὺς πρώτους. Ὡς δὲ τοῦτ' ἐγένετο, παραθέοντας δὴ παίοντες εἰς τὰ γυμνὰ πολλοὺς ἀπέκτειναν αὐτῶν. Ἐπελάβοντο δὲ καὶ Κορινθίων ἀναχωρούντων. Ἐτι δ' ἐπέτυχον οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ τῶν Θηβαίων τισὶν ἀναχωροῦσιν ἐκ τῆς διώξεως, καὶ ἀπέκτειναν συχνοὺς αὐτῶν. Τούτων δὲ γενομένων, οἱ ἠττώμενοι τὸ μὲν πρῶτον ἔφευγον πρὸς τὰ τεῖχη, ἔπειτα δ' εἰρξάντων Κορινθίων πάλιν κατεσκήνησαν εἰς τὸ ἀρχαῖον στρα-

τόπεδον. Λακεδαιμόνιοι δ' αὖ ἐπαναχωρήσαντες, ἔνθα τὸ πρῶτον τοῖς πολεμίοις συνήμεϊξαν, ἐστήσαντο τροπαῖον. Καὶ αὕτη μὲν δὴ ἡ μάχη οὕτως ἐγένετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

10. Ὅντος δ' αὐτοῦ (τοῦ Ἀγησιλάου) ἐπὶ τῇ ἐκβολῇ ὁ ἥλιος μηνσοειδῆς ἔδοξε φανῆναι, καὶ ἠγγέλθη ὅτι ἠττημένοι εἶεν οἱ Λακεδαιμόνιοι τῇ ναυμαχίᾳ καὶ ὁ ναύαρχος Πείσανδρος τεθναίῃ. Ἐλέγετο δὲ καὶ ᾧ τρόπῳ ἡ ναυμαχία ἐγένετο. Εἶναι μὲν γὰρ περὶ Κνίδον τὸν ἐπίπλουον ἀλλήλοις, Φαρνάβαζον δὲ ναύαρχον ὄντα σὺν ταῖς Φοινίσσαις εἶναι, Κόνωνα δὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἔχοντα τατάχθαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Ἀντιπαραταξαμένου δὲ τοῦ Πείσανδρου, καὶ πολλῶν ἐλαττόνων αὐτῷ τῶν νεῶν φανεισῶν τῶν αὐτοῦ τοῦ μετὰ Κόνωνος Ἑλληνικοῦ, τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ εὐδυνύμου συμμάχους εὐθὺς αὐτῷ φεύγειν, αὐτὸν δὲ συμμείξαντα τοῖς πολεμίοις ἐμβολὰς ἐχούσῃ τῇ τριήρει πρὸς τὴν γῆν ἐξωσθῆναι· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ὅσοι εἰς τὴν γῆν ἐξεώσθησαν ἀπολιπόντας τὰς ναῦς σφῆσθαι ὅπῃ δύναιντο εἰς τὴν Κνίδον, αὐτὸν δ' ἐπὶ τῇ νηὶ μαχόμενον ἀποθανεῖν. Ὁ οὖν Ἀγησίλαος πειθόμενος ταῦτα τὸ μὲν πρῶτον χαλεπῶς ἠνεγκεν· ἐπεὶ μέντοι ἐνεθυμήθη ὅτι τοῦ στρατεύματος τὸ πλεῖστον εἴη αὐτῷ οἷον ἀγαθῶν μὲν γιγνομένων ἡδέως μετέχειν, εἰ δέ τι χαλεπὸν ὄρωεν, οὐκ ἀνάγκην εἶναι κοινωνεῖν αὐτοῖς, ἐκ τούτου μεταβαλὼν ἔλεγεν ὡς ἀγγέλλοιτο ὁ μὲν Πείσανδρος τετελευτηκῶς, νικῶν δὲ τῇ ναυμαχίᾳ. Ἄμα δὲ ταῦτα λέγων καὶ ἐβουθύτει ὡς εὐαγγέλια καὶ πολλοῖς διέπεμπε τῶν τεθυμένων ὥστε ἀκροβολισμοῦ ὄντος πρὸς τοὺς πολεμίους ἐκράτησαν οἱ τοῦ Ἀγησιλάου τῷ λόγῳ ὡς Λακεδαιμονίων νικῶντων τῇ ναυμαχίᾳ.

16. Διηγήσομαι δὲ καὶ τὴν μάχην, καὶ πῶς ἐγένετο οἷα οὐκ ἄλλῃ τῶν γ' ἐφ' ἡμῶν. Συνῆσαν μὲν γὰρ εἰς τὸ κατὰ Κορώνειαν πεδῖον οἱ μὲν σὺν Ἀγησιλάῳ ἀπὸ τοῦ Κηφισοῦ, οἱ δὲ σὺν Θηβαίοις ἀπὸ τοῦ Ἑλικῶνος. Εἶχε δ' Ἀγησίλαος μὲν δεξιὸν τοῦ μετ' αὐτοῦ, Ὀρχομένιοι δ' αὐτῷ ἔσχατοι ἦσαν τοῦ εὐδυνύμου· οἱ δ' αὖ Θηβαῖοι αὐτοῖς μὲν δεξιοὶ ἦσαν, Ἀργεῖοι δ' αὐτοῖς τὸ εὐδυνύμον εἶχον. Συνιόντων δὲ τέως μὲν σιγὴ πολλὴ ἀπ' ἀμφοτέρων ἦν· ἠνίκα δ' ἀπεῖχον ἀλλήλων ὅσον στάδιον, ἀλαλάξαντες οἱ Θη-

βαῖοι δρόμῳ ὁμόσε ἐφέροντο. Ὡς δὲ τριῶν ἔτι πλέθρων ἐν μέσῳ ὄντων ἀντεξέδραμιον ἀπὸ τῆς Ἀγησίλαου φάλαγγος, ὧν Ἡριπίδας ἐξενάγει καὶ σὺν αὐτοῖς Ἴωνες καὶ Λιολεῖς καὶ Ἑλλησπόντιοι, καὶ πάντες οὗτοι τῶν συνεκδραμόντων τε ἐγένοντο καὶ εἰς δόρυ ἀφικόμενοι ἔτρεψαν τὸ καθ' ἑαυτούς. Ἀργεῖοι μέντοι οὐκ ἐδέξαντο τοὺς περὶ Ἀγησίλαον, ἀλλ' ἐφυγον ἐπὶ τὸν Ἑλικῶνα. Κάνταῦθα οἱ μὲν τινες τῶν ξένων ἐστεφάνουν ἤδη τὸν Ἀγησίλαον, ἀγγέλλει δέ τις αὐτῷ ὅτι οἱ Θηβαῖοι τοὺς Ὀρχομενίους διακόψαντες ἐν τοῖς σκευοφόροις εἴησαν. Καὶ ὁ μὲν εὐθύς ἐξελίξας τὴν φάλαγγα ἤγεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ αὖ Θηβαῖοι ὡς εἶδον τοὺς συμμάχους πρὸς Ἑλικῶνι πεφευγότας, διαπεσεῖν βουλόμενοι πρὸς τοὺς ἑαυτῶν, συσπειραθέντες ἐχώρουν ἐρρωμένως. Ἐνταῦθα δὲ Ἀγησίλαον ἀνδρεῖον μὲν ἕξεστιν εἰπεῖν ἀναμφισβητήτως· οὐ μέντοι εἰλετό γε τὰ ἀσφαλέστατα. Ἐξὸν γὰρ αὐτῷ παρέντι τοὺς διαπίπτοντας ἀκολουθοῦντι χειροῦσθαι τοὺς ὀπισθεν, οὐκ ἐποίησε τοῦτο, ἀλλ' ἀντιμέτωπος συνέρραξε τοῖς Θηβαίοις· καὶ συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον. Τέλος δὲ τῶν Θηβαίων οἱ μὲν διαπίπτουσι πρὸς τὸν Ἑλικῶνα, πολλοὶ δ' ἀποχωροῦντες ἀπέθανον. 20. Ἐπει δ' ἡ μὲν νίκη Ἀγησίλαου ἐγεγένητο, τετρωμένος, δ' αὐτὸς προσενήνευτο πρὸς τὴν φάλαγγα, προσελάσαντές τινες τῶν ἰπέων λέγουσιν αὐτῷ ὅτι τῶν πολεμίων ὡς ὀγδοήκοντα σὺν ὄπλοις ὑπὸ τῷ νεῷ εἰσι, καὶ ἠρώτων τί χρὴ ποιεῖν. Ὁ δέ, καίπερ πολλὰ τραύματα ἔχων, ὅμως οὐκ ἐπελάθετο τοῦ θείου. Ἄλλ' ἔάν τε ἀπιέναι ἢ βούλοιντο ἐκέλευε καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἶα. Τότε μὲν οὖν, καὶ γὰρ ἦν ἤδη ὀψέ, δειπνοποιησάμενοι ἐκοιμήθησαν. Πρῶ δὲ Γύλιν τὸν πολέμαρχον παρατάξει τε ἐκέλευε τὸ στράτευμα καὶ τροπαῖον ἴστασθαι, καὶ στεφανοῦσθαι πάντας τῷ θεῷ καὶ τοὺς αὐλητὰς πάντας αὐλεῖν. Καὶ οἱ μὲν ταῦτ' ἐποιοῦν. Οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐπεμψαν κήρυκας, ὑποσπόνδους τοὺς νεκροὺς αἰτοῦντες θάψαι. Καὶ οὕτω δὴ αἱ τε σπῆνδαί γίγνονται καὶ Ἀγησίλαος μὲν εἰς Δελφοὺς ἀφικόμενος δεκάτην τῶν ἐκ τῆς λείας τῷ θεῷ ἀπέθυσεν οὐκ ἐλάττω ἑκατὸν ταλάντων· Γύλις δὲ ὁ πολέμαρχος ἔχων τὸ στράτευμα ἀπεχώρησεν εἰς Φωκέας, ἐκεῖθεν δ' εἰς τὴν Λοκρίδα ἐμβάλλει. Καὶ τὴν μὲν ἄλλην ἡμέραν οἱ στρατιῶται καὶ σκεύη ἐκ τῶν κωμῶν καὶ σῖτον ἤραζον· ἐπεὶ δὲ πρὸς ἑσπέραν ἦν, τελευταίων ἀποχωρούντων τῶν Λα-

κεδαιμονίων ἐπηκολούθουν αὐτοῖς οἱ Λοκροὶ βάλλοντες καὶ ἀκοντίζοντες. Ὡς δ' αὐτῶν οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑποστρέψαντες καὶ διώξαντες κατέβαλόν τινας, ἐκ τούτου ὀπισθεν μὲν οὐκέτι ἐπηκολούθουν, ἐκ δὲ τῶν ὑπερδεξίων ἔβαλλον. Οἱ δ' ἐπεχείρησαν μὲν καὶ πρὸς τὸ σιμὸν διώκειν· ἐπεὶ δὲ σκότος ἐγένετο καὶ ἀποχωροῦντες οἱ μὲν διὰ τὴν δυσχωρίαν ἔπιπτον, οἱ δὲ [καὶ] διὰ τὸ μὴ προορᾶν [τὰ] ἔμπροσθεν, οἱ δὲ καὶ ὑπὸ τῶν βελῶν, ἐνταῦθα ἀποθνήσκουσι Γυλῖς τε ὁ πολέμαρχος καὶ τῶν παραστατῶν Πελλῆς, καὶ οἱ πάντες ὡς ὀκτωκαίδεκα τῶν Σπαρτιατῶν, οἱ μὲν καταλευσθέντες, οἱ δὲ καὶ τραυματιθέντες· εἰ δὲ μὴ ἐβοήθησαν αὐτοῖς ἐκ τοῦ στρατοπέδου δειπνοῦντες, ἐκινδύνευσαν ἂν ἅπαντες ἀπολέσθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

1. Μετὰ τοῦτό γε μὴν ἀφείδη μὲν κατὰ πόλεις τὸ ἄλλο στρατεύμα, ἀπέπλευσε δὲ καὶ ὁ Ἀγησίλαος ἐπ' οἴκου. Ἐκ δὲ τούτου ἐπολέμουν Ἀθηναῖοι μὲν καὶ Βοιωτοὶ καὶ Ἀργεῖοι καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν ἐκ Κορίνθου ὁρμώμενοι, Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ οἱ σύμμαχοι ἐκ Σικυῶνος. Ὀρῶντες δ' οἱ Κορίνθιοι ἐαυτῶν μὲν καὶ τὴν χώραν διηουμένην καὶ (πολλοὺς) ἀποθνήσκοντας διὰ τὸ αἰεὶ τῶν πολεμίων ἐγγὺς εἶναι, τοὺς δ' ἄλλους συμμαχοὺς καὶ αὐτοὺς ἐν εἰρήνῃ ὄντας καὶ τὰς χώρας αὐτῶν ἐνεργοὺς οὖσας, οἱ πλείστοι καὶ βέλτιστοι αὐτῶν εἰρήνης ἐπεθύμησαν, καὶ συνιστάμενοι ἐδίδασκον ταῦτα ἀλλήλους. Γινόντες δ' οἱ Ἀργεῖοι καὶ Ἀθηναῖοι καὶ Βοιωτοὶ καὶ Κορινθίων οἱ τε τῶν παρὰ βασιλέως χρημάτων μετεσχηκότες καὶ οἱ τοῦ πολέμου αἰτιώτατοι γεγενημένοι ὡς, εἰ μὴ ἐκποδῶν ποιήσονται τοὺς ἐπὶ τὴν εἰρήνην τετραμμένους, κινδυνεύσει πάλιν ἢ πόλις λακωνίσει, οὕτω δὴ σφαγὰς ἐπεχείρουν ποιεῖσθαι. Καὶ πρῶτον μὲν τὸ πάντων ἀνοσιώτατον ἐβουλεύσαντο· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι, κἄν νόμῳ τις καταγνωσθῆ, οὐκ ἀποκτινύσασιν ἐν ἑορτῇ ἐκεῖνοι δ' Εὐκλείων τὴν τελευταίαν προείλοντο, ὅτι πλείους ἂν ᾤοντο λαβεῖν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὥστε ἀποκτεῖναι.

3. Ὡς δ' ἔσημάνθη, οἷς εἶρητο, οὐς ἔδει ἀποκτεῖναι, σπασάμενοι τὰ ξίφη ἔπαιον τὸν μὲν τινα συνεστηκότα ἐν κύκλῳ, [τὸν δὲ καθήμενον], τὸν δὲ τινα ἐν θεάτρῳ, ἔστι δ' ὄν καὶ κριτὴν καθή·

μενον. Ὡς δ' ἐγνώσθη τὸ πρᾶγμα, εὐθύς ἔφευγον οἱ βέλτιστοι οἱ μὲν πρὸς τὰ ἀγάλματα τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ θεῶν, οἱ δ' ἐπὶ τοὺς βωμούς· ἔνθα δὴ οἱ ἀνοσιώτατοι καὶ παντάπασιν οὐδὲν νόμιμον φρονοῦντες, οἱ τε κελεύοντες καὶ οἱ πειθόμενοι, ἔσφαττον καὶ πρὸς τοῖς ἱεροῖς, ὥστε ἐπίουσι καὶ τῶν οὐ τυπτομένων, νομίμων δ' ἀνθρώπων, ἀδημονῆσαι τὰς ψυχὰς ἰδόντας τὴν ἀσέβειαν. Ἀποθνήσκουσι δ' οὕτω τῶν μὲν πρεσβυτέρων πολλοί· μᾶλλον γὰρ ἔτυχον ἐν τῇ ἀγορᾷ ὄντες· οἱ δὲ νεώτεροι, ὑποπτεύσαντος Πασιμήλου τὸ μέλλον ἔσεσθαι, ἡσυχίαν ἔσχον ἐν τῷ Κραναίῳ. Ὡς δὲ τῆς κραυγῆς ἤσθοντο, καὶ φεύγοντές τινες ἐκ τοῦ πράγματος ἀφίκοντο πρὸς αὐτούς, ἐκ τούτου ἀναδραμόντες κατὰ τὸν Ἀκροκόρινθον, προσβαλόντας μὲν Ἀργείους καὶ τοὺς ἄλλους ἀπεκρούσαντο· βουλευομένων δὲ τί χορὴ ποιεῖν, πίπτει τὸ κίονκρον ἀπὸ τοῦ κίονος οὔτε σεισμοῦ οὔτε ἀνέμου γενομένου. Καὶ θυομένοις δὲ τοιαῦτα ἦν τὰ ἱερὰ ὥστε οἱ μάντις ἔφασαν ἄμεινον εἶναι καταβαίνειν ἐκ τοῦ χωρίου. 5 Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὡς φευζόμενοι ἔξω τῆς Κορινθίας ἀπεχώρησαν· ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ φίλοι αὐτοὺς ἐπειθον καὶ μητέρες ἰοῦσαι καὶ ἀδελφαί, καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ἐν δυνάμει ὄντων ἦσαν οἱ ὀμνύοντες, ὑπισχνοῦντο μηδὲν χαλεπὸν αὐτοὺς πείσεσθαι, οὕτω δὴ ἀπῆλθόν τινες οἴκαδε αὐτῶν. Ὀρῶντες δὲ τοὺς (ἐν δυνάμει ὄντας) τυραννεύοντας, αἰσθανόμενοι δὲ ἀφανιζομένην τὴν πόλιν διὰ τὸ καὶ ὄρους ἀνεσπάσθαι καὶ Ἀργος ἀντὶ Κορίνθου τὴν πατρίδα αὐτοῖς ὀνομάζεσθαι, καὶ πολιτείας μὲν ἀναγκάζομενοι τῆς ἐν Ἀργεῖ μετέχειν, ἧς οὐδὲν ἐδέοντο, ἐν δὲ τῇ πόλει μετοίκων ἔλαττον δυνάμενοι, ἐγένοντό τινες αὐτῶν οἱ ἐνόμισαν οὕτω μὲν ἀβίωτον εἶναι· πειρωμένους δὲ τὴν πατρίδα, ὥσπερ ἦν καὶ ἔξ ἀρχῆς, Κόρινθον ποιῆσαι καὶ ἐλευθέραν ἀποδείξαι καὶ τῶν μὲν μαιφόνων καθαρὰν, εὐνομίαν δὲ χρωμένην, ἀξιὸν εἶναι, εἰ μὲν δύναιτο καταπραῖσαι ταῦτα, σωτήρας γενέσθαι τῆς πατρίδος, εἰ δὲ μὴ δύναιτο, τῶν γε καλλίστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν δρεγομένους ἀξιεπαινοτάτης τελευτῆς τυχεῖν. 7 Οὕτω δὴ ἐπιχειρεῖτον ἄνδρες δύο, Πασίμηλός τε καὶ Ἀλκιμένης, διαδύντες διὰ χειμάρρου συγγενέσθαι Πρῶξιτα τῶν Λακεδαιμονίων πολεμάρχῳ, ὃς ἐτύγγανε μετὰ τῆς ἑαυτοῦ μόρας φρουρῶν ἐν Σικυῶνι, καὶ εἶπον ὅτι δύναιντ' ἂν παρασχεῖν αὐτῷ εἴσοδον εἰς τὰ κατατείνοντα ἐπὶ Λέχαιον τείχη. Ὁ δὲ καὶ πρό-

σθεν γινώσκων τὸ ἄνδρε ἀξιοπίστω ὄντε, ἐπίστευσε καὶ διαπραξάμενος ὥστε καὶ τὴν ἀπιέναι μέλλουσαν ἐκ Σικυῶνος μόραν καταμείναι, ἔπραττε τὴν εἴσοδον. Ἐπεὶ δὲ τὸ ἄνδρε καὶ κατὰ τύχην καὶ κατ' ἐπιμέλειαν ἐγενέσθην φύλακε κατὰ τὰς πύλας ταύτας, ἔνθα περὶ τροπαῖον ἔστηκεν, οὕτω δὴ ἔχων ὁ Πραξίτας ἔρχεται τὴν τε μόραν καὶ Σικυωνίους καὶ Κορινθίον ὅσοι φυγάδες ὄντες ἐτύγχανον. Ἐπεὶ δ' ἦν πρὸς ταῖς πύλαις φοβούμενος τὴν εἴσοδον ἐβουλήθη τῶν πιστῶν ἄνδρα εἰσπέμψαι σκεπόμενον τὰ ἔνδον. Τὸ δὲ εἰσηγαγέτην καὶ οὕτως ἀπλῶς ἀπεδειξάτην ὥστε ὁ εἰσελθὼν ἐξήγγειλε πάντα εἶναι ἀδόλως οἰάπερ ἔλεγέτην, ἐκ τούτου δ' εἰσέρχεται. Ὡς δὲ πολὺ διεχόντων τῶν τειχῶν ἀπ' ἀλλήλων παραταπτόμενοι ὀλίγοι ἑαυτοῖς ἔδοξαν εἶναι, σταίρωμά τ' ἐποίησαντο καὶ τάφρον οἴαν ἐδύναντο πρὸ αὐτῶν, ἕως δὴ οἱ σύμμαχοι βοηθήσοιεν αὐτοῖς. Ἦν δὲ καὶ ὄπισθεν αὐτῶν ἐν τῷ λιμένι Βοιωτῶν φυλακὴ. Τὴν μὲν οὖν ἐπὶ τῇ νυκτὶ ἧ εἰσηλθον ἡμέραν ἄμαχοι διήγαγον· τῇ δ' ὕστεραία ἦκον οἱ Ἀργεῖοι πασσυδίᾳ βοηθοῦντες· καὶ εὐρόντες τεταγμένους Λακεδαιμονίους μὲν ἐπὶ τῷ δεξιῷ ἑαυτῶν, Σικυωνίους δὲ ἐχομένους, Κορινθίον δὲ τοὺς φυγάδας ὡς πενήτηντα καὶ ἑκατὸν πρὸς τῷ ἑφω τείχει, ἀντιτάττονται ἐχόμενοι τοῦ ἑφου τείχους οἱ περὶ Ἰφικράτη μισθοφόροι, πρὸς δὲ τούτους Ἀργεῖοι· εὐώνυμον δ' εἶχον αὐτοῖς Κορίνθιοι οἱ ἐκ τῆς πόλεως.

10. Καταφρονήσαντες δὲ τῷ πλήθει εὐθὺς ἐχώρουν· καὶ τοὺς μὲν Σικυωνίους ἐκράτησαν καὶ διασπάσαντες τὸ σταίρωμα ἐδίωκον ἐπὶ θάλατταν, καὶ ἐκεῖ πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτειναν. Πασίμαχος δὲ ὁ ἱππαρμωστής, ἔχων ἱππέας οὐ πολλοὺς, ὡς εἴωρα τοὺς Σικυωνίους πιεζομένους, καταδήσας ἀπὸ δένδρων τοὺς ἵππους, καὶ ἀφελόμενος τὰς ἀσπίδας αὐτῶν, μετὰ τῶν ἐθελόντων ἦει ἐναντίον τοῖς Ἀργεῖοις. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι ὀρῶντες τὰ σίγμα τὰ ἐπὶ τῶν ἀσπίδων, ὡς Σικυωνίους αὐδὲν ἐφοβοῦντο. Ἐνθα δὴ λέγεται εἰπὼν ὁ Πασίμαχος· ναὶ τὸ σιῶ, ὃ Ἀργεῖοι, ψευσεῖ ὑμὲ τὰ σίγμα ταῦτα, χωρεῖν ὁμόσε· καὶ οὕτω μαχόμενος μετ' ὀλίγων πρὸς πολλοὺς ἀποθνήσκει καὶ ἄλλοι τῶν περὶ αὐτόν.

11. Οἱ μέντοι φυγάδες τῶν Κορινθίων νικῶντες τοὺς καθ' αὐτοὺς διέδυσαν ἄνω, καὶ ἐγένοντο ἐγγύς τοῦ περὶ τὸ ἄστν κύκλου. Οἱ δ' οὖν

Λακεδαιμόνιοι ὡς ἦσθοντο κρατοῦντα τὰ κατὰ τοὺς Σικυωνίους, βοηθοῦσιν [ἔξελθόντες, ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες τὸ σταυρώμα]. Οἱ γὰρ μὴν Ἀργεῖοι, ἐπεὶ ἤκουσαν ὀπισθεν ὄντας τοὺς Λακεδαιμονίους, στραφέντες δρόμῳ πάλιν ἐκ τοῦ σταυρώματος ἐξέπιπτον. Καὶ οἱ μὲν ἐν δεξιᾷ ἔσχαιοι αὐτῶν παιόμενοι εἰς τὰ γυμνά ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ἀπέθνησκον, οἱ δὲ πρὸς τῷ τείχει ἀθρόοι σὺν πολλῷ ὄχλῳ πρὸς τὴν πόλιν ἀπεχώρουν. Ὡς δ' ἐνέτυχον τοῖς φυγάσι τῶν Κορινθίων, καὶ ἔγνωσαν πολεμίους ὄντας, ἀπέκλιναν πάλιν. Ἐνταῦθα μέντοι οἱ μὲν κατὰ τὰς κλίμακας ἀναβαίνοντες ἦλλοντο κατὰ τοῦ τείχους καὶ διεφθείροντο, οἱ δὲ περὶ τὰς κλίμακας ὠθούμενοι καὶ παιόμενοι ἀπέθνησκον, οἱ δὲ καὶ καταπατούμενοι ὑπ' ἀλλήλων ἀπεπνίγοντο. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἠλόρουν τίνα ἀποκτείνουεν· ἔδωκε γὰρ τότε γὰρ ὁ θεὸς αὐτοῖς ἔργον οἷόν οὐδ' ἠΐξαντό ποτ' ἄν· τὸ γὰρ ἐγχειρισθῆναι αὐτοῖς πολεμίων πληθὸς πεφοβημένον, ἐκπεπληγμένον, τὰ γυμνά παρέχον, ἐπὶ τὸ μάχεσθαι οὐδένα τρεπόμενον, εἰς δὲ τὸ ἀπόλλυσθαι πάντας πάντα ὑπηρετοῦντας, πῶς οὐκ ἂν τις θεῖον ἠγήσαιτο; Τότε γοῦν οὕτως ἐν ὀλίγῳ πολλοὶ ἔπεσον ὥστε, εἰδισμένοι ὄραν οἱ ἄνθρωποι σωροὺς σίτου, ξύλων, λίθων, τότε ἐθεάσαντο σωροὺς νεκρῶν. Ἀπέθανον δὲ καὶ οἱ ἐν τῷ λιμένι τῶν Βοιωτῶν φύλακες, οἱ μὲν ἐπὶ τῶν τειχῶν, οἱ δὲ ἐπὶ τὰ τέγη τῶν νεωσοίκων ἀναβάντες.

13. Μετὰ μὲν τοίνυν τοῦτο οἱ μὲν Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπήγοντο, οἱ δὲ σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων ἐβοήθουν. Ἐπεὶ δὲ ἠθροίσθησαν, ἔγνω Πραξίτας πρῶτον μὲν τῶν τειχῶν καθελεῖν ὥστε δίοδον στρατοπέδῳ ἱκανὴν εἶναι, ἔπειτα δ' ἀναλαβὼν τὸ στράτευμα ἦγε τὴν ἐπὶ Μέγαρα, καὶ αἰρεῖ προσβαλὼν πρῶτον μὲν Σιδουῖντα, ἔπειτα δὲ Κρομμῶνα. Καὶ ἐν τούτοις τοῖς τείχεσι καταστήσας φρουροὺς τοῦμπαλιν ἐπορεύετο· καὶ τειχίσας Ἐπιείκειαν, ἵνα φρούριον εἴη πρὸ τῆς φιλίας τοῖς συμμάχοις, οὕτω διαφῆκε τὸ στράτευμα, καὶ αὐτὸς τὴν ἐπὶ Λακεδαίμονα ἀπεχώρει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

9. Οἱ δὲ πρέσβεις τῶν Βοιωτῶν προσκληθέντες καὶ ἐρωτώμενοι

ὅτι ἤκοιεν, περὶ μὲν τῆς εἰρήνης οὐκέτι ἐμέμνηντο, εἶπον δὲ ὅτι, εἰ μὴ τι κωλύοι, βούλοιντο εἰς ἄστὺ πρὸς τοὺς σφετέρους στρατιώτας παρελθεῖν. Ὁ δ' (Ἀγησίλαος) ἐπιγέλασας· Ἄλλ' οἶδα μὲν, ἔφη, ὅτι οὐ τοὺς στρατιώτας ἰδεῖν βούλεσθαι, ἀλλὰ τὸ εὐτύχημα τῶν φίλων ὑμῶν θεάσασθαι πόσον τι γεγένηται. Περιμείνατε οὖν, ἔφη· ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς αὐτὸς ἄξω, καὶ μᾶλλον μετ' ἐμοῦ ὄντες γνώσεσθε ποῖόν τι τὸ γεγενημένον ἐστί. Καὶ οὐκ ἐψεύσατο, ἀλλὰ τῇ ὑστεραία θυσάμενος ἦγε πρὸς τὴν πόλιν τὸ στράτευμα. Καὶ τὸ μὲν τροπαῖον οὐ κατέβαλεν, εἰ δέ τι ἦν λοιπὸν δένδρον, κόπτων καὶ καίων ἐπεδείκνυεν ὡς οὐδεὶς ἀντεξήει. Ταῦτα δὲ ποιήσας ἐστρατοπεδεύσατο περὶ τὸ Λέχαιον· καὶ τοὺς Θηβαίων μέντοι πρέσβεις εἰς μὲν τὸ ἄστὺ οὐκ ἀνῆκε, κατὰ θάλατταν δὲ εἰς Κρεῦσιν ἀπέπεμψεν. Ἄτε δὲ ἀήθους τοῖς Λακεδαιμονίοις γεγενημένης τῆς τοιαύτης συμφορᾶς, πολὺ πένθος ἦν κατὰ τὸ Λακωνικὸν στράτευμα, πλὴν ὅσων ἐτέθνασαν ἐν χώρᾳ ἢ υἱοὶ ἢ πατέρες ἢ ἀδελφοί· οὗτοι δ' ὥσπερ νικηφόροι λαμπροὶ καὶ ἀγαλλόμενοι τῷ οἰκείῳ πάθει περιῆσαν.

11. Ἐγένετο δὲ τὸ τῆς μόρας πάθος τοιῶδε τρόπῳ. Οἱ Ἀμυκλαῖοι αἰεὶ ποτε ἀπέρχονται εἰς τὰ Ὑακίνθια ἐπὶ τὸν παιᾶνα, ἐάν τε στρατοπεδεύομενοι τυγχάνωσιν ἐάν τε ἄλλως πως ἀποδημοῦντες. Καὶ τότε δὴ τοὺς ἐκ πάσης τῆς στρατιᾶς Ἀμυκλαίους κατέλιπε μὲν Ἀγησίλαος ἐν Λεχαίῳ, ὁ δ' ἐκεῖ φρουρῶν πολέμαρχος τοὺς μὲν ἀπὸ τῶν συμμαχῶν φρουροὺς ἔταξε φυλάττειν τὸ τεῖχος, αὐτὸς δὲ σὺν τῇ τῶν ὀπλιτῶν καὶ τῇ τῶν ἰππέων μόρᾳ παρὰ τὴν πόλιν τῶν Κορινθίων τοὺς Ἀμυκλαεῖς παρῆγεν. Ἐπεὶ δὲ ἀπεῖχον ὅσον εἴκοσιν ἢ τριάκοντο σταδίους τοῦ Σικυῶνος, ὁ μὲν πολέμαρχος σὺν τοῖς ὀπλίταις οὖσιν ὡς ἑξακοσίοις ἀπῆει πάλιν ἐπὶ τὸ Λέχαιον, τὸν δ' ἰππαρμοστὴν ἐκέλευσε σὺν τῇ τῶν ἰππέων μόρᾳ, ἐπεὶ προπέμφειαν τοὺς Ἀμυκλαεῖς μέγχι ὀπόσου αὐτοὶ κελεύοιεν, μεταδιώκειν. Καὶ ὅτι μὲν πολλοὶ ἦσαν ἐν τῇ Κορίνθῳ καὶ πελτασταὶ καὶ ὀπλίται, οὐδὲν ἠγνόουν· κατεφρόνουν δὲ διὰ τὰς ἔμπροσθεν τύχας μηδένα ἂν ἐπιχειρήσαι σφίσιν. Οἱ δ' ἐκ τῶν Κορινθίων ἄστεως, Καλλίας τε ὁ Ἴππονίκου, τῶν Ἀθηναίων ὀπλιτῶν στρατηγῶν, καὶ Ἴφικράτης, τῶν πελταστῶν ἄρχων, καθορῶντες αὐτοὺς καὶ οὐ πολλοὺς ὄντας καὶ ἐρή-

μους καὶ πελταστῶν καὶ ἰππέων, ἐνόμισαν ἀσφαλῆς εἶναι ἐπιθέσθαι αὐτοῖς τῷ πελταστικῷ· εἰ μὲν γὰρ πορευόιντο τῇ ὁδῷ, ἀκοντίζομένους ἂν αὐτοὺς εἰς τὰ γυμνά ἀπόλλυσθαι· εἰ δ' ἐπιχειροῖεν διώκειν, ῥαδίως ἂν ἀποφυγεῖν πελτασταῖς τοῖς ἐλαφροτάτοις τοὺς ὀπλίτας.

14. Γνόντες δὲ ταῦτα ἐξάγουσι. Καὶ ὁ μὲν Καλλίας παρέταξε τοὺς ὀπλίτας οὐ πόρρω τῆς πόλεως, ὁ δὲ Ἴφικράτης λαβὼν τοὺς πελταστάς ἐπέθετο τῇ μόρᾳ. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἐπεὶ ἠκοντίζοντο καὶ ὁ μὲν τις ἐτέρωτο, ὁ δὲ καὶ ἐπεπτόκει, τούτους μὲν ἐκέλευον τοὺς ὑπασπιστάς ἀραμένους ἀποφέρειν εἰς Λεχαιὸν· καὶ οὗτοι μόνοι τῆς μόρας τῇ ἀληθείᾳ ἐσώθησαν, ὁ δὲ πολέμαρχος ἐκέλευσε τὰ δέκα ἀφ' ἧβης ἀποδιῶξαι τοὺς προειρημένους. Ὡς δ' ἐδίωκον, ἦρουν τε οὐδένα ἐξ ἀκοντίου βολῆς ὀπλίται ὄντες πελταστάς· καὶ γὰρ ἀναχωρεῖν αὐτοὺς ἐκέλευε, πρὶν τοὺς ὀπλίτας ὁμοῦ γίνεσθαι· ἐπεὶ δὲ ἀνεχώρουν ἐσπαρμένοι, ἅτε διώξαντες ὡς τάχους ἕκαστος εἶχεν, ἀναστρέφοντες οἱ περὶ τὸν Ἴφικράτη, οἱ τε ἐκ τοῦ ἐναντίου πάλιν ἠκοντίζον καὶ ἄλλοι ἐκ πλαγίου παραθέοντες εἰς τὰ γυμνά. Καὶ εὐθὺς μὲν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διώξει κατηκόντιζον ἑννέα ἢ δέκα αὐτῶν. Ὡς δὲ τοῦτο ἐγένετο, πολὺ ἤδη θρασύτερον ἐπέκειντο. Ἐπεὶ δὲ κακῶς ἔπασχον, πάλιν ἐκέλευσεν ὁ πολέμαρχος διώκειν τὰ πεντεκαίδεκα ἀφ' ἧβης· ἀναχωροῦντες δὲ ἔτι πλείους αὐτῶν ἢ τὸ πρῶτον ἔπεσον. Ἦδη δὲ τῶν βελτίστων ἀπολωλότων, οἱ ἰππεῖς αὐτοῖς παραγίγονται καὶ σὺν τούτοις αὐθις διώξιν ἐποιήσαντο. Ὡς δ' ἐνέκλιναν οἱ πελτασταί, ἐν τούτῳ κακῶς οἱ ἰππεῖς ἐπέθεντο· οὐ γὰρ ἕως ἀπέκτεινάν τινας αὐτῶν ἐδίωξαν, ἀλλὰ σὺν τοῖς ἐκδρομοῖς ἰσομέτωποι καὶ ἐδίωκον καὶ ἐπέστρεφον. Ποιοῦντες δὲ καὶ πάσχοντες τὰ ὁμοῖα τούτοις καὶ αὐθις, αὐτοὶ μὲν αἰεὶ ἐλάττους τε καὶ μαλακώτεροι ἐγίνοντο, οἱ δὲ πολέμοι θρασύτεροί τε καὶ αἰεὶ πλείους οἱ ἐγχειροῦντες. Ἀποροῦντες δὲ συνίστανται ἐπὶ βραχύν τινα γήλοφον, ἀπέχοντα τῆς μὲν θαλάττης ὡς δύο στάδια, τοῦ δὲ Λεχαιίου ὡς ἕξ ἢ ἑπτακαίδεκα στάδια. Αἰσθόμενοι δ' οἱ ἀπὸ τοῦ Λεχαιίου, εἰσβάντες εἰς πλοιάρια παρέπλεον, ἕως ἐγένοντο κατὰ τὸν γήλοφον. Οἱ δ' ἀποροῦντες ἤδη, ὅτι ἔπασχον μὲν κακῶς καὶ ἀπέθνησκον, ποιεῖν δὲ οὐδὲν ἐδύναντο, πρὸς τούτοις δὲ ὀρῶντες καὶ τοὺς ὀπλίτας ἐπιόντας,

ἐγκλίνουσι. Καὶ οἱ μὲν ἐπιπίπτουσιν αὐτῶν εἰς τὴν θάλατταν, ὀλίγοι δέ τινες μετὰ τῶν ἱππέων εἰς Λέχμιον ἐσώθησαν. Ἐν πάσαις δὲ ταῖς μάχαις καὶ τῇ φυγῇ ἀπέθανον περὶ πενήκοντα καὶ διακοσίους. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἐπέπρακτο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

5. Ὁ δὲ Δερκυλίδας, ὡς συνολέγησαν πολλοὶ καὶ χρήσιμοι ἄνδρες εἰς τὴν πόλιν (Ἄβυδον), διαβὰς καὶ εἰς Σηστόν, καταντικρὺ ὄντα Ἄβύδου καὶ ἀπέχοντα οὐ πλέον ὀκτὼ σταδίων, ὅσοιτε διὰ Λακεδαιμονίους γῆν ἔσχον ἐν Χερρονήσῳ, ἤθροϊζε, καὶ ὅσοι αὖ ἐκ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ πόλεων ἀρμοσταὶ ἐξέπιπτον, καὶ τούτους ἐδέχετο, λέγων ὅτι οὐδ' ἐκείνους ἀθυμεῖν δεῖ, ἐννοουμένους ὅτι καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἥ ἐξ ἀρχῆς βασιλέως ἐστί, καὶ Τῆμνος, οὐ μεγάλη πόλις, καὶ Αἰγαί εἰσι καὶ ἄλλα γε χωρία ἃ δύνανται οἰκεῖν οὐχ ὑπήκοοι ὄντες βασιλέως. Καίτοι, ἔφη, ποῖον μὲν ἂν ἰσχυρότερον Σηστοῦ λάβοιτε χωρίον, ποῖον δὲ δυσπολιορκητότερον; ὃ καὶ νεῶν καὶ πεζῶν δεῖται, εἰ μέλλοι πολιορκηθῆσθαι· τούτους αὖ τοιαῦτα λέγων ἔσχε τοῦ ἐκπεπλήχθαι. Ὁ δὲ Φαρνάβαζος ἐπεὶ ἤυρε τὴν τε Ἄβυδον καὶ τὸν Σηστόν οὕτως ἔχοντα, προηγόρευεν αὐτοῖς ὡς, εἰ μὴ ἐκπέμψοιεν τοὺς Λακεδαιμονίους, πόλεμον ἐξοίσει πρὸς αὐτούς. Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐπέιθοντο, Κόνωνι μὲν προσέταξε κωλύειν αὐτοὺς τὴν θάλατταν πλεῖν, αὐτὸς δὲ ἐδήλου τὴν τῶν Ἄβυδηνῶν χώραν. Ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἐπέραινε πρὸς τὸ καταστρέφεσθαι, αὐτὸς μὲν ἐπ' οἴκου ἀπῆλθε, τὸν δὲ Κόνωνα ἐκέλευεν εὐτρεπίζεσθαι τὰς καθ' Ἑλλήσποντον πόλεις, ὅπως εἰς τὸ ἔαρ ὅτι πλεῖστον ναυτικὸν ἀθροισθεῖη. Ὅργιζόμενος γὰρ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀνθ' ὧν ἐπεπόνθει περὶ παντὸς ἐποιεῖτο ἐλθεῖν τε εἰς τὴν χώραν αὐτῶν καὶ τιμωρήσασθαι ὅ τι δύναιτο.

7. Καὶ τὸν μὲν χειμῶνα ἐν τοιοῦτοις ὄντες διῆγον· ἅμα δὲ τῷ ἔαρι ναῦς τε πολλὰς συμπληρώσας καὶ ξενικὸν προσμισθωσάμενος ἔπλευσεν ὁ Φαρνάβαζος τε καὶ ὁ Κόνων μετ' αὐτοῦ διὰ νήσων εἰς Μῆλον, ἐκεῖθεν δὲ ὁρμώμενοι εἰς τὴν Λακεδαιμόνα. Καταπλεύσας δὲ πρῶτον μὲν εἰς Φεράς ἐδήλωσε ταύτην τὴν χώραν, ἔπειτα καὶ ἄλλοσε ἀποβαίνων τῆς παραθαλατ-

τίας ἑκακούργει ὅ τι ἐδύνατο. Φοβούμενος δὲ τὴν τε ἀλιμενότητα τῆς χώρας καὶ τὰ τῆς βοηθείας καὶ τὴν σπανοσιτίαν, ταχὺ τε ἀνέστρεψε καὶ ἀποπλέων ὤρμίσθη τῆς Κυθηρίας εἰς Φοινικοῦντα. Ἐπεὶ δὲ οἱ ἔχοντες τὴν πόλιν τῶν Κυθηρίων φοβηθέντες μὴ κατὰ κράτος ἀλοῖεν ἐξέλιπον τὰ τεῖχη, ἐκείνους μὲν ὑποσπόνδους ἀφῆκεν εἰς τὴν Λακωνικὴν, αὐτὸς δ' ἐπισκευάσας τὸ τῶν Κυθηρίων τεῖχος φρουρούς τε καὶ Νικόφημον Ἀθηναῖον ἄρμοσθην ἐν τοῖς Κυθήροις κατέλιπε. Ταῦτα δὲ ποιήσας καὶ εἰς Ἴσθμὸν τῆς Κορινθίας καταπλεύσας, καὶ παρακελευσάμενος τοῖς συμμάχοις προθύμως τε πολεμεῖν καὶ ἄνδρας πιστοὺς φαίνεσθαι βασιλεῖ, καταλιπὼν αὐτοῖς χρήματα ὅσα εἶχεν, ὄχετο ἐπ' οἴκου ἀποπλέων.

12. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀκούοντες ὅτι Κόνων καὶ τὸ τεῖχος τοῖς Ἀθηναίοις ἐκ τῶν βασιλέως χρημάτων ἀνορθοίη, καὶ τὸ ναυτικὸν ἀπὸ τῶν ἐκείνου τρέφων τὰς τε νήσους καὶ τὰς ἐν τῇ ἡπείρῳ παρὰ θάλατταν πόλεις Ἀθηναίοις εὐτρεπίζοι, ἐνόμισαν, εἰ ταῦτα διδάσκοιεν Τιρίβαζον βασιλέως ὄντα στρατηγόν, ἢ καὶ ἀποστῆσαι ἂν πρὸς ἑαυτοὺς τὸν Τιρίβαζον ἢ παῦσαι γ' ἂν τὸ Κόνωνος ναυτικὸν τρέφοντα. Γνόντες δὲ οὕτω πέμπουσιν Ἀνταλκίδα πρὸς τὸν Τιρίβαζον, προστάξαντες αὐτῷ ταῦτα διδάσκειν καὶ πειραῶσθαι εἰρήνην τῇ πόλει ποιεῖσθαι πρὸς βασιλέα. Αἰσθόμενοι δὲ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι ἀντιπέμπουσι πρέσβεις μετὰ Κόνωνος Ἐρμογένη καὶ Δίωνα καὶ Καλλισθένη καὶ Καλλιμέδοντα. Συμπαρεκάλεσαν δὲ καὶ ἀπὸ τῶν συμμάχων πρέσβεις· καὶ παρεγένοντο ἀπὸ τε Βοιωτῶν καὶ Κορίνθου καὶ Ἄργους. Ἐπεὶ δ' ἐκεῖ ἦσαν, ὁ μὲν Ἀνταλκίδας ἔλεγε πρὸς τὸν Τιρίβαζον ὅτι εἰρήνης δεόμενος ἦκοι τῇ πόλει πρὸς βασιλέα, καὶ ταύτης οἴασπερ βασιλεὺς πάλαι ἐπεθύμει. Τῶν τε γὰρ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλληνίδων πόλεων Λακεδαιμονίους βασιλεῖ οὐκ ἀντιποιεῖσθαι, τὰς τε νήσους ἀπάσας καὶ τὰς ἄλλας πόλεις ἀρκεῖν σφίσι αὐτονόμους εἶναι. Καίτοι, ἔφη, τοιαῦτα ἐθελόντων ἡμῶν, τίνας ἂν ἔνεκα πρὸς ἡμᾶς [οἱ Ἕλληνες ἦ] βασιλεὺς πολεμοίη ἢ χρήματα δαπανῆ; καὶ γὰρ οὐδ' ἐπὶ βασιλέα στρατεύεσθαι δυνατὸν οὔτε Ἀθηναίοις μὴ ἡγουμένων ἡμῶν οὔθ' ἡμῖν αὐτονόμων οὐσῶν τῶν πόλεων. Τῷ μὲν δὴ Τιριβάζῳ ἀκούοντι ἰσχυρῶς ἤρρεσκον οἱ τοῦ Ἀνταλκίδου λόγοι· τοῖς δὲ ἐναντίοις οὐ βουλομένοις ταῦτ' ἦν. Οἱ τε γὰρ Ἀθηναῖοι ἐφοβοῦντο συνθῆσθαι αὐτο-

νόμους τὰς πόλεις καὶ τὰς νήσους εἶναι, μὴ Λήμνου καὶ Ἴμβρου καὶ Σκύρου στερηθεῖεν, οἳ τε Θηβαῖοι, μὴ ἀναγκασθεῖσαν ἀφεῖναι τὰς Βοιωτίδας πόλεις αὐτονόμους, οἳ τ' Ἀργεῖοι, οὓ' ἐπεθύμουν, οὐκ ἐνόμιζον ἂν τὴν Κόρινθον δύνασθαι ὥστ' Ἄργος ἔχειν τοιούτων συνθηκῶν καὶ σπονδῶν γενομένων. Αὕτη μὲν ἡ εἰρήνη οὕτως ἐγένετο ἀτελής, καὶ ἀπῆλθον οἴκαδε ἕκαστος.

25 Οἱ δ' Ἀθηναῖοι νομίσαντες τοὺς Λακεδαιμονίους πάλιν δύνανται κατασκευάζεσθαι ἐν τῇ θαλάττῃ, ἀντεκπέμπουσι Θρασύβουλον τὸν Στειριάα σὺν τετταράκοντα ναυσίν. Ὁ δ' ἐκπλεύσας τῆς μὲν εἰς Ῥόδον βοηθείας ἀπέσχε, νομίζων οὐτ' ἂν αὐτὸς ραδίως τιμωρήσασθαι τοὺς φίλους τῶν Λακεδαιμονίων τεῖχος ἔχοντας καὶ Τελευτίου σὺν ναυσὶ παρόντος συμμάχου αὐτοῖς, οὐτ' ἂν τοὺς σφετέρους φίλους ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι, τὰς τε πόλεις ἔχοντας καὶ πολὺ πλείους ὄντας καὶ μάχῃ γε κεκρατηκότας· εἰς δὲ τὸν Ἑλλήσποντον πλεύσας καὶ οὐδενὸς ἀντιπάλου παρόντος ἐνόμισε καταπραῶσαι ἂν τι τῇ πόλει ἀγαθόν. Καὶ οὕτω δὴ πρῶτον μὲν καταμαθὼν στασιάζοντας Ἀμῆδοκόν τε τὸν Ὀδρουσῶν βασιλέα καὶ Σεύθην τὸν ἐπὶ θαλάττῃ ἄρχοντα ἀλλήλοις μὲν διήλλαξεν αὐτούς, Ἀθηναίοις δὲ φίλους καὶ συμμάχους ἐποίησε, νομίζων καὶ τὰς ὑπὸ τῇ Θράκῃ οἰκούσας Ἑλληνίδας πόλεις φίλων ὄντων τούτων μᾶλλον προσέχειν ἂν τοῖς Ἀθηναίοις τὸν νοῦν· ἐχόντων δὲ τούτων τε καλῶς καὶ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεων διὰ τὸ βασιλέα φίλον τοῖς Ἀθηναίοις εἶναι, πλεύσας εἰς Βυζάντιον ἀπέδοτο τὴν δεκάτην τῶν ἐκ τοῦ Πόντου πλεόντων· μετέστησε δὲ ἕξ ὀλιγαρχίας εἰς τὸ δημοκρατεῖσθαι τοὺς Βυζαντίους· ὥστε οὐκ ἀχθεινῶς ἑώρα ὁ τῶν Βυζαντίων δῆμος Ἀθηναίους ὅτι πλείστους παρόντας ἐν τῇ πόλει.

28. Ταῦτα δὲ πράξας καὶ Καλχηδονίους φίλους προσποιησάμενος ἀπέπλει ἔξω τοῦ Ἑλλησπόντου. Ἐπιτυχὼν δ' ἐν τῇ Λέσβῳ ταῖς πόλεσι πάσαις πλὴν Μυτιληναίων λακωνιζούσαις, ἐπ' οὐδεμίαν αὐτῶν ἦει, πλὴν ἐν Μυτιλήνῃ συντάξας τοὺς τε ἀπὸ τῶν ἑαυτοῦ νεῶν τετρακοσίους ὀπλίτας καὶ τοὺς ἐκ τῶν πόλεων φυγάδας, ὅσοι εἰς Μυτιλήνῃν κατεπεφεύγεσαν, καὶ αὐτῶν δὲ Μυτιληναίων τοὺς ἔρωμενεστάτους προσλαβὼν, καὶ ἐλπίδας ὑποθεῖς τοῖς μὲν Μυτιληναίοις ὥς, ἐὰν λάβῃ τὰς πόλεις, προστάται πάσης Λέσβου

ἔσονται, τοῖς δὲ φυγάσιν ὡς, ἐὰν ὁμοῦ ὄντες ἐπὶ μίαν ἐκάστην τῶν πόλεων ἴωσιν, ἱκανοὶ ἔσονται ἅπαντες εἰς τὰς πατρίδας ἀνασωθῆναι, τοῖς δ' αὖ ἐπιβάταις ὡς φίλην Λέσβον προσποιήσαντες τῇ πόλει πολλὴν εὐπορίαν χρημάτων διαπεπραγμένοι ἔσονται· ταῦτα δὲ παραμυθησάμενος καὶ συντάξας ἤγεν αὐτοὺς ἐπὶ Μήθυμναν. Θηρίμαχος μέντοι, ὃς ἀρμοστής ἐτύγγανεν ὦν τῶν Λακεδαιμονίων, ὡς ἤκουσε τὸν Θρασύβουλον προσιέναι, τοὺς τ' ἀπὸ τῶν αὐτοῦ νεῶν λαβὼν ἐπιβάτας καὶ αὐτοὺς τοὺς Μηθυμναίους καὶ ὅσοι Μυτιληναίων φυγάδες ἐτύγγανον αὐτόθι, ἀπῆντα ἐπὶ τὰ ὄρια. Μάχης δὲ γενομένης ὁ μὲν Θηρίμαχος αὐτοῦ ἀποθνήσκει, τῶν δ' ἄλλων φευγόντων πολλοὶ ἀπέθανον.

30. Ἐκ δὲ τούτου τὰς μὲν προσηγάγετο τῶν πόλεων, ἐκ δὲ τῶν οὐ προσχωρουσῶν λεηλατῶν χρήματα τοῖς στρατιώταις, ἔσπευσεν εἰς τὴν Ῥόδον ἀφικέσθαι. Ὅπως δ' ἂν καὶ ἐκεῖ ὡς ἐρρωμενέστατον τὸ στράτευμα ποιήσαιτο, ἕξ ἄλλων τε πόλεων ἠργυρολόγει καὶ εἰς Ἄσπενδον ἀφικόμενος ὠρμίσατο εἰς τὸν Εὐρυμέδοντα ποταμόν. Ἦδη δ' ἔχοντος αὐτοῦ χρήματα παρὰ τῶν Ἄσπενδίων, ἀδικησάντων τι ἐκ τῶν ἀγρῶν τῶν στρατιωτῶν, ὀργισθέντες οἱ Ἄσπενδιοὶ τῆς νυκτὸς ἐπιπεσόντες κατακόπτουσιν ἐν τῇ σκιηνῇ αὐτόν.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΑ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Τὰ Ἑλληνικά τοῦ Ξενοφῶντος συνίστανται ἐξ ἑπτὰ βιβλίων καὶ περιλαμβάνουσι τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἀπὸ τοῦ 411 μέχρι τοῦ 362 π. Χ. Παρατηροῦνται πολλαὶ ἑλλείψεις καὶ ἀνωμαλίαι ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ· ἴσως διότι ὁ συγγραφεὺς ἀποθανὼν δὲν ἐπρόφθασε νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸ ἔργον του· τοῦτο οὕτως ἔχον τὸ ἐξέδωκε, μετὰ τὸν θάνατόν του, ἄλλος τις. Ἐν τῇ συγγραφῇ ἑλλείπουσιν, ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ, καὶ αἱ χρονολογίαι. Τὰ Ἑλληνικά παρέχουσι θλιβερὰν εἰκόνα διὰ τοὺς ἐμφυλίους σπαραγμοὺς τῶν προγόνων καὶ συγχρόνως διδάσκουσιν εἰς ὁποίας καὶ ὁπόσας συμφορὰς ὀδηγεῖ τὸ φιλόνηκον τοῦ Ἑλληνος, καὶ ὅτι ὁ ἀδελφοκτόνος οὗτος πόλεμος προπαρεσκεύασε τὴν ἔπειτα ἀπώλειαν τῆς ἐλευθερίας, ὅτε ἡ ἄλλοτε ἔνδοξος Ἑλλὰς μετεβλήθη εἰς Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν.

ΣΗΜ. Περὶ τῆς βιογραφίας τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τῶν τῆς Ἀναβάσεως Κύρου καὶ τῶν Μυρτίων, οἱ μαθηταὶ γνωρίζουσιν ἐκ τῆς Β' τάξεως τὰ προσήκοντα.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Α' ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ. ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ

Κεφάλαιον Α'.

Κατὰ τὴν 12 Νοεμβρίου 401 π. Χ. οἱ Ἕλληγες φθάνουσιν εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῶν Καρδουχείων ὄρεων. Ἡγεῖται ἐν τῇ πορείᾳ ὁ Χειρίσοφος καὶ ὀπισθοφυλακεῖ ὁ Ξενοφῶν, κατασκηνοῦσιν εἰς τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι κώμας, ταύτας ἐγκατέλιπον οἱ Καρδοῦχοι πανδημεῖ καὶ καταφυγόντες εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων συνενοοῦντο μεταξύ των διὰ κινουμένων πυρῶν. Οἱ Ἕλληγες διὰ τὰ βαδίζωσι ἐλευθεριώτερον ἐγκατέλιπον πάντα τὰ περιττὰ σκευὴ καὶ ὑποζύγια. Ἀλλὰ κατὰ τὴν πορείαν ἠνωχλοῦντο σφόδρα ὑπὸ τῶν Καρδούχων. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ καταλάβωσι διάβασιν τινα τοῦ ὄρους ἐστενοχωροῦντο· πληροφορηθέντες ὅμως ὅτι ὑπῆρχεν ἄλλη ὁδὸς μακροτέρα καὶ ἀπότομος ἀλλὰ βατὴ εἰς τὰ ὑποζύγια, ἀνέθεσαν εἰς τρεῖς ἀξιωματικούς μετ' ἀναλόγου δυνάμεως, 2 χιλιάδων ἐθελοντῶν, νὰ ἀκολουθήσωσι τὴν πορείαν ταύτην.

Κεφάλαιον Β'.

Ὁ Ξενοφῶν, ἐν ᾧ χρόνῳ ἐξετέλουν τὴν ἐτέραν πορείαν οἱ ἀποσταλέντες μετὰ τοῦ στρατοῦ ἀξιωματικοί, παρηνώχλει τοὺς ἐχθροὺς καὶ οὕτως ἀπέσπα τὴν προσοχὴν των ἵνα μὴ ἐνοχλῶσι τοὺς ἐκεῖθεν πορευομένους, οἵτινες οὕτω κατώρθωσαν νὰ ἐπιπέσωσι καὶ ἐκδιώξωσι τοὺς Καρδούχους τρέψαντες αὐτοὺς εἰς φυγὴν. Μετὰ τοῦ ἀποσπάσματος ἔσπευσε καὶ ἠνώθη καὶ ὁ Χειρίσοφος· ἀλλ' ὁ ὀπισθοφυλακῶν Ξενοφῶν ἠνωχλήθη δεινῶς ὑπὸ τῶν ἐπιτιθεμένων ἐκ τῶν πλαγίων καὶ κυλιόντων πέτρας μεγάλας ἐκ τῶν ὑψωμάτων. Ἐκ τούτου ἐφρονεύθησαν πολλοὶ Ἕλληγες, ἐν οἷς καὶ δύο λοχαγοί. Ἐπὶ τέλος ἐπετεύχθη καὶ οὗτοι νὰ ἐνωθῶσι μετὰ τῶν λοιπῶν καὶ πάντες κατεστρατοπέδευσαν εἰς κώμας ἐχούσας ἀφθόνους τὰς ζωτροφίας καὶ ἐξηκολούθησαν τὴν διὰ τῶν Καρδουχείων ὄρεων πορείαν ἀλλὰ παντοιοτρόπως καὶ πανταχόθεν ἐνοχλούμενοι.

Κεφάλαιον Γ'.

(§ 1 - τέλος). — Οἱ Ἕλληγες διαβάντες τὰ Καρδούχεια ἠλλίσθησαν εἰς κώμας κειμένας εἰς τὰ μεθόρια τῆς Ἀρμενίας καὶ Καρδουχίας. Ἡ πορεία των καὶ πάλιν κατέστη δυσχερής. Ἀρμένιοι καὶ ἄλλοι βάρβαροι ἐπιχειροῦσι νὰ ἐμποδίσωσιν εἰς αὐτοὺς τὴν διάβασιν διὰ τοῦ Κεντρίτου, παραποτάμου τοῦ Τίγρητος. Ἐκ τῆς δυσχερείας τοὺς ἐξήγαγε νεανίσκος τις ὑποδείσας πέρασμα εὐδιάβατον. Διαιροῦνται τότεσιν δύο μοίρας καὶ δι' εὐστόχων κινήσεων, τῶν βαρβάρων φοβηθέντων καὶ τραπέντων εἰς φυγὴν, διέβησαν τὸν ποταμὸν.

Κεφάλαιον Δ'.

(§ 1-14). — Οἱ Ἕλληνες διήλθον ἀκωλύτως τὴν πρὸς βορρᾶν τοῦ Κεντρίτου ὄρεινὴν χώραν. Διαβάντες δὲ καὶ τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ἔφθασαν εἰς Τηλεβόαν παραποτάμιον τοῦ Εὐφράτου. Συνθηκολογήσαντες δὲ πρὸς τὸν σατράπην τῆς Ἀρμενίας Τριβάζον εἰσῆλθον εἰς ὑψηλὴν πεδιάδα (4 χιλιάδων ποδῶν ὕψους), ἀλλ' ἐκεῖ ἔπαθον δεινὰ ἐκ τῆς χιόνος (τέλος Νοεμβρίου) καὶ ἐκ τῆς ὑπόπτου διαγωγῆς τοῦ Τριβάζου. Διὰ ταῦτα καὶ ἡ κατασκήνωσίς των καθίστατο δυσχερής.

(§ 14-τέλους). — Οἱ Ἕλληνες βεβαιωθέντες περὶ τῶν δολίων σκοπῶν τοῦ Τριβάζου καταδιώκουσιν αὐτόν διὰ τῶν πελταστῶν.

Κεφάλαιον Ε'.

Διαβάντες τὸν Εὐφράτην μακρὰν τῶν πηγῶν οἱ Ἕλληνες ἐν μέσῳ πολλῆς χιόνος (μιας ὀργυιᾶς τὸ βάθος), ψύχους ἀφορήτου, καὶ ἀνέμου σφοδροτάτου, πορεύονται ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας (ἀρχῆς Δεκεμβρίου) παγωμένοι, ἄϋνοι καὶ ἄσιτοι, διὸ πολλοὶ ἐνόσησαν καὶ οὐκ ὀλίγοι ἀπέθανον ἐκ τῶν κακουχιῶν. Τέλος εὗρον ἀνακούφισιν φθάσαντες εἰς θερμὴν τινα πηγὴν. Εἰς τινα κώμην περὶ ταύτην συνεκεντρώθησαν μετ' ὀλίγον πάντες ἀσθενεῖς καὶ υγιεῖς, διενεμήθησαν δὲ ἔπειτα καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πέριξ κώμας τοῦ ὄροπεδίου τούτου. Ἐκεῖ ἐπὶ ὀκτῶ ἡμέρας, ἐν εἰρήνῃ πρὸς τοὺς καταίκους, ἀνέλαβον ἐκ τῶν τάλαιπωριῶν, αἵτινες ὑπῆρξαν δι' αὐτοὺς αἱ ὀδυνηρότεραι τῆς πάσης πορείας.

Κεφάλαιον ΣΤ'

(§ 1-7). — Ἐκεῖθεν οἱ Ἕλληνες ἐκκινουσιν ἔχοντες ὀδηγὸν τὸν κωμάρχη, ὅστις ὄμως τὴν τρίτην ἡμέραν διὰ νυκτὸς ἐδραπέτευσεν. Διαβάντες τὰ ὄρη τὰ χωρίζοντα τὰ λεκανοπέδια τὰ ὀρίζοντα τὸν Εὐφράτην καὶ Φάσιν (Ἀράξην) κατευθύνονται πρὸς τὸν Φάσιν. Ἐν τούτῳ ἀντελήφθησαν ὅτι Χάλυβες, Τάοχοι καὶ Φασιανοὶ καταλαβόντες τὰς κορυφὰς ἐσκόπουν γὰ μὴ ἐπιτρέψωσι τὴν διάβασιν.

(§ 7-τέλους). — Ἐν τῇ συμβουλίῃ περὶ τοῦ πρακτεῦ ἐπικρατεῖ ἡ γνώμη τοῦ Εὐνοφῶντος ἵνα ἐγκαίρως μέρος τοῦ στρατεύματος διὰ πλαγίας ὁδοῦ καταλάβῃ τὰ ὑψώματα τοῦ ὄρους, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ὕστερον ἔλθῃ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς διὰ τῆς φανεραῆς ὁδοῦ. Διὰ τοῦ σχεδίου τούτου ὑπερβάντες τὸ ὄρος ἔφθασαν εἰς κώμας εὐδαίμονας καὶ πλουσίας.

Κεφάλαιον Ζ'.

(§ 8-18). — Κατὰ Ἰκνουάριον τοῦ 400 π. Χ. οἱ Ἕλληνες τὴν χώραν τῶν Τάοχων διήλθον δυσχερῶς, διότι καὶ τὰ τρόφιμα ἐξέλιπον καὶ οἱ Τάοχοι καταλαμβάνοντες ὀχυρὰν θέσιν ἐκάκουν τοὺς προσερχομένους Ἕλληνας. Κατὰ τούτων ἐφαρμάζουσι σχέδιόν τι τοῦ Εὐνοφῶντος ἐπιτυχῶς. Οἱ Τάοχοι μετὰ τῶν γυναικῶν ἐκρημίσθησαν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ οἱ Ἕλληνες ἐγένοντο κύ-

ρια αρκετῶν ζυποτροφῶν. Διέρχονται τὴν χώραν τῶν Χιλύδων ὀπλισμένων καὶ ἐπιτιθεμένων κατὰ παράδοξον τρόπον.

(§ 18 - τέλους). — Οἱ Ἕλληνες, ἐν δεινῇ στερήσει ζυποτροφῶν, μετὰ 6 ἡμέρας φθάνουσιν εἰς τὸν Ἄρπασον ποταμόν. Διαβάντες τοῦτον μετὰ τετραήμερον πορεῖαν διὰ τῆς χώρας τῶν Σκυθηνῶν ἔφθασαν εἰς κώμας καὶ ἐπεσιτίσθησαν· ἐκεῖθεν μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἔφθασαν εἰς τὴν πλουσιωτάτην κώμην Γυμνιαδα καὶ μετὰ 5 ἡμέρας ἀνέρχονται εἰς τὸ ὄρος Θήχην, ὅπουθεν χαρμυσύνως βλέπουσι τὴν προσφιλῆ εἰς αὐτοὺς θάλασσαν. Ἐν ἀλαλαγμῷ, εἰς ἀνάμνησιν, συσσωρεύουσι κολωνὸν μέγαν ἐκ λίθων καὶ ξύλων παντοίων.

Κεφάλαιον Η'.

(§ 1 - 10). — Ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Μακρῶνων, δυσβάτῳ καὶ δασώδει, τὴν τῶν Ἑλλήνων πορεῖαν ἀναχαιτίζουσι δύσβατος ποταμὸς καὶ αἱ ἐχθρικαὶ διαθέσεις τῶν Μακρῶνων. Πρὸς τοὺτους συνθηκολογοῦσι διὰ τῆς μεσιτείας ὁμοφύλου τινὸς αὐτῶν, χρηματίσαντος δούλου ἐν Ἀθήναις. Ἐκεῖθεν ἐλθόντες εἰς τὰ ὄρια τῶν Κόλχων ἐσταμάτησαν πρὸ ὄρους δυσβάτου καὶ τῆς ἐχθρικῆς στάσεως τῶν ἐγχωρίων.

(§ 10 - 22). — Ἀποφασίζεται νὰ ἀλλάξωσι τρόπον πορείας. Τὸ σχέδιον ἐπέτυχεν, οἱ ἐχθροὶ ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν καὶ οἱ Ἕλληνες διελθόντες τὸ ὄρος ἔφθασαν εἰς κώμας, ἐν αἷς φαγόντες μέλι τι ἐν τῇ χώρᾳ ἰδιαιτερον ἠσθένησαν.

(§ 22 - τέλους). — Μετὰ δύο ἡμέρας ἔφθασαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πόλιν Τραπεζοῦντα ἔνθα ἔτυχον θερμῆς δεξιώσεως. Διέτριψαν ἐπὶ ἓνα σχεδὸν μῆνα, ἐκεῖ ἐώρτασαν τὴν σωτηρίαν των διὰ θυσῶν εἰς τοὺς θεοὺς, καὶ ἐτέλεσαν καὶ γυμνικοὺς ἀγῶνας λίαν εὐθύμους.

Β. ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ. ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΡΙΤΟΥ

Κεφάλαιον Α'.

(§ 1 - 29). — Οἱ Σπαρτιάται, τῇ αἰτήσει τοῦ Κύρου, παραγγέλλουσι εἰς τὸν ναύαρχον Σάμιον νὰ βοηθῇ τὸν Κύρον, καὶ ὄντως ἐκεῖνος ἐβοήθησεν αὐτὸν καταπλήξας τὸν ἄρχοντα τῆς Κυλικίας Συεννεσιν. Αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις τῆς Ἰωνίας φοβούμεναι τὴν ἐκδίκησιν τοῦ Τισσαφέρουζ ζητοῦσι τὴν βοήθειαν τῶν Σπαρτιᾶτων, οἵτινες πρὸς τοῦτο πέμπουσι τὸν στρατηγὸν Θίβρωνα. Ὁ Θίβρων ἠῤῥησε τὸν στρατὸν αὐτοῦ στρατολογήσας ἐκ τῆς Ἰωνίας καὶ παραλαβὼν καὶ τὸ Κύρειον στράτευμα. Ἐκυρίευσεν ἀρκετὰς πόλεις τοῦ Τισσαφέρουζ. Ἄλλ' ἀστοχήσας εἰς τὴν πολιορκίαν Λαρίσης τῆς Αἰγυπτίας ἐστράτευσεν εἰς τὴν Καρίαν. Ὁ Δερκυλίδας διάδοχος τοῦ Θίβρωνος χρησιμοποιεῖ τὴν ἀντιζη-

λίαν τῶν σατραπῶν Τισσαφέρνους καὶ Φαρναβάζου. Ἐν τῇ Αἰολίδι τότε ἐσατράρευεν ἡ χήρα τοῦ Ζήνιος ὀνόματι Μανία, φίλη τοῦ Φαρναβάζου. Ταύτην ἐδολοφόνησεν ὁ γαμβρός αὐτῆς Μειδίας καὶ ἐσφετερίσθη τοὺς θησαυροὺς αὐτῆς. Τοῦτον καθυπέταξεν ὁ Δερκυλίδας καὶ ἐκ τῶν θησαυρῶν αὐτοῦ, ἐπορίσθη διὰ στρατὸν 8 χιλιάδων ἀνδρῶν μισθὸν ἑνὸς ἔτους.

Κεφάλαιον Β'.

(§ 1-21). — Ὁ Δερκυλίδας συνθηκολογεῖ πρὸς τὸν Φαρναβάζον καὶ πρὸς ἀνακούφισιν τῶν συμμάχων πόλεων παραχειμάζει εἰς τὴν Βιθυνίδα Θράκην. Οἱ ἄρχοντες τῆς Σπάρτης κρέτειναν τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐπὶ ἑν ἀκόμῃ ἔτος. Ἄφ' οὗ δὲ ἀνένευσε τὰς πρὸς τὸν Φαρναβάζον σπονδὰς διέσθη εἰς τὴν Χερρόνησον, ἐτείχισεν αὐτήν, συνήκισεν ἕνδεκα πόλεις καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἐφεσον.

Πέραν τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ τὰ στρατεύματα τῶν σατραπῶν Φαρναβάζου καὶ Τισσαφέρνους ἠνωμένα συναντῶνται πρὸς τὰ τοῦ Δερκυλίδου. Οἱ βάρβαροι ἀποδειλιῶσι καὶ ζητοῦσι συνθηκολογίαν. Ὁ Δερκυλίδας ἀποδέχεται, συναντῶνται καὶ ὑποβάλλουσι τὰς προτάσεις των, ἀλλὰ τὴν ἐγκρισίν των ἐξαρτῶσιν ἐκ τῆς Σπάρτης καὶ τοῦ βασιλέως.

(§ 21 - τέλος). — Οἱ Σπαρτιῶται ἔχοντες ἀφορμὰς κατὰ τῶν Ἡλείων εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἡλείαν ὑπὸ τὸν Ἅγιν ὅστις ἐκ δεισιδαιμονίας ἐπανήλθεν ἄπρακτος. Τὸ ἐπόμενον ἔτος εἰσβαλὼν μετὰ πλείονος στρατοῦ ἐλεηλάτησε δεινῶς τὴν χώραν καὶ ἠνάγκασεν ἐπὶ τέλος τοὺς Ἡλείους νὰ ὑποταχθῶσιν ὑπὸ τὸν ὄρον μόνον νὰ ἔχωσι τὴν προστασίαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διός.

Κεφάλαιον Γ'.

(§ 1-τέλος). — Ἀποθνήσκοντος τοῦ Ἁγίδος ἐν βαθειγῆρατι, ἀντὶ τοῦ Λεωτυχίδου, υἱοῦ τοῦ νόθου, ἐξελέγη ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἁγίδος Ἀγησίλαος, τῇ συνδρομῇ καὶ τοῦ Λυσάνδρου. Στάσις κατὰ τῶν καθεστώτων ἐν Σπάρτῃ ὑπὸ τινος Κινάδωνος κατεστάλη καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ συνωμόται συνελήφθησαν καὶ ἐθανατώθησαν.

Κεφάλαιον Δ'.

(§ 1 - 25). — Ἐπὶ τῇ πληροφορίᾳ ὅτι παρασκευάζεται στόλος Περσικός, ὁ Ἀγησίλαος, τῇ συνδρομῇ καὶ τοῦ Λυσάνδρου, ἀποστελλεται εἰς Ἀσίαν, ἀποπλεύσας δὲ ἐκ τῆς Αὐλίδος, ὡσπερ ὁ Ἀγαμέμνων, ἄλλοτε ἐφθασεν εἰς τὴν Ἐφεσον. Εἰς τὰς γενομένας πρὸς τὸν Τισσαφέρνην διαπραγματεύσεις περὶ αὐτονομίας τῶν πόλεων ὤρισθη προθεσμία. Ὁ Τισσαφέρνης παρασπονδήσας ἠτοίμαζε κρυφίως στρατὸν, ἐνῶ ὁ Ἀγησίλαος ἀπαθῶς ἀνέμενε τὴν προθεσμίαν τὴν ταχθεῖσαν. Ἐνῶ διέτριβεν ἐν Ἐφέσῳ ὁ Ἀγησίλαος, τὸν φιλόδοξον Λύσανδρον, ἀπολυταρχικῶς ἐνεργούντα, ἐταπεινώσει προσηκόντως. Ἐπειτα δὲ φανερά ἐστρατολόγει καὶ ὁ Ἀγησίλαος καὶ παρὰ τὴν προσδοκίαν τοῦ Τισσαφέρνους κατευθύνεται εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν Καρίαν, ἐκ τινος ἵππομαχίας ἐπέισθη ὁ Ἀγησίλαος ὅτι ἔχει ἀπόλυτον

ἀνάγκην ἱππικοῦ καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὰ παραθαλάσσια. Ἡ Ἐφεσος κατὰ τὸ ἔαρ μετεβλήθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς πολεμικὸν ἐργαστήριον. Εἶτα εἰσέβαλεν εἰς τὴν Καρίαν καὶ ἐν γενομένῃ μάχῃ παρὰ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν ἐνίκησε τοὺς βαρβάρους περιφανῶς.

(§ 25 - τέλους). — Ὁ Τιςακέρνης, ὡς αἴτιος τῆς ἥττης, ἀποκεφαλίζεται ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ ἀντ' αὐτοῦ διορίζεται ὁ Τιθραύστης, ὅστις ὑποβάλλει προτάσεις περὶ εἰρήνης καὶ συνάπτει σπονδὰς ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ τροφοδοτῇ τὸ στράτευμα τοῦ Ἀγησίλαου, ὑποσχεθέντος νὰ στραφῇ κατὰ τοῦ Φαρναβάζου. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ἀγησίλαος ἀναλαμβάνει καὶ τὰ τῆς διοικήσεως τῆς θαλάσσης, διορίζει ναύαρχον τὸν Πείσανδρον καὶ εἰσβάλλει εἰς τὴν Φρυγίαν.

Κεφάλαιον Ε'.

(§ 1 - 16). — Ὁ Τιθραύστης πεισθεὶς ὅτι διὰ πολέμου θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξωσθῇ ὁ Ἀγησίλαος ἐκ τῆς Ἀσίας ἀποστέλλει τὸν Τιμοκράτην τὸν Ρόδιον εἰς τὴν Ἑλλάδα μετ' ἀφθόνων χρημάτων ἵνα δεκάσῃ τοὺς Ἕλληνας νὰ ἀποστατήσωσι κατὰ τῆς Σπάρτης. Ὄντως ἡ ἀπόπειρα ἐπέτυχε καὶ πρῶτοι οἱ Θηβαῖοι ἐπετέθησαν κατὰ τῶν συμμάχων Σπάρτης Φωκέων. Οἱ Σπαρτιάται ἔχοντες πάλαι καὶ πολλὰς ἄλλας ἀφορμὰς κατὰ τῶν Θηβαίων ἐκήρυξαν κατ' αὐτὸν πόλεμον καὶ διώρισαν στρατηγοὺς τὸν Λύσανδρον καὶ Πausανίαν· οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐζήτησαν τὴν συνδρομὴν τῶν Ἀθηναίων παριστῶντες ὅτι οἱ Σπαρτιάται εἶνε κοινοὶ ἐχθροί.

(§ 16 - τέλους). — Ἐν Ἀθήναις γίνονται δεκατὶ αἱ προτάσεις τῶν Θηβαίων περὶ συμμαχίας. Ὁ Λύσανδρος εἰσβάλλει μετὰ στρατοῦ εἰς Βοιωτίαν, καὶ μὴ ἀναμείνας τὴν ἀφίξιν τοῦ ἐτέρου στρατηγοῦ Πausανίου, συνάπτει μάχην παρὰ τὴν Ἀλίαρτον νικάται καὶ φονεύεται. Τὴν ἐπομένην καταφθάνει ὁ Πausανίας καὶ ἀναλογισθεὶς τὰς μεγίστας δυσχερεῖας συνθηκολογεῖ πρὸς τοὺς Θηβαίους καὶ ἀπέρχεται τῆς Βοιωτίας. Ἐν Σπάρτῃ κατηγορήθη ἐπὶ προδοσίᾳ καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ἀπελθὼν δὲ εἰς Τεγέαν ἀπέθανεν ἐκ νόσου.

Γ'. ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ. ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ

Κεφάλαιον Α'.

(§ 1 - 3) — Ὁ Ἀγησίλαος εἰσβαλὼν εἰς τὴν Φρυγίαν ἐκάκωσεν αὐτήν, ἐκεῖθεν δὲ ἐστράφη εἰς τὴν Παφλαγονίαν ἵνα ἀποσπάσῃ χώραν ἀπὸ τοῦ βασιλέως.

(§ 3 - 29). — Ἐν Παφλαγονίᾳ ὁ Ἀγησίλαος συνάπτει συμμαχίαν πρὸς τὸν Ὀτον, τῇ μεσολαβήσει τοῦ Σπιθριδάτου. Ὁ Ἀγησίλαος παραχειμάζει εἰς τὴν χώραν τοῦ Φαρναβάζου.

(§ 29 - τέλους). — Τῇ μεσολαβήσει τοῦ Ἀπολλοφάνου, ἐκ Κυζίκου, συναντῶνται ὁ Ἀγησίλαος καὶ Φαρνάβαζος ὅστις ζητεῖ νὰ πείσῃ ὅτι διετέλεσε πάντοτε φίλος τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ Ἀγησίλαος ὑποδεικνύει εἰς αὐτὸν ὅτι ἔχει συμφέρον νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του ἀποστατῶν ἀπὸ τοῦ βασιλέως· ὁ Φαρνάβαζος θεωρεῖ τοῦτο προδοσίαν· διὸ συγχαίρει αὐτὸν ὁ Ἀγησίλαος καὶ

ὕποσχεται ὅτι θὰ φείδεται εἰς τὸ ἐξῆς τῆς χώρας του. Ὁ Ἀγησίλαος ποιήσας ξενίαν πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Φαρναβάζου Παραπίταν, ἐλθὼν εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Θήβης προπαρασκευάζετο νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὰς ἔνδον χώρας τοῦ βασιλέως.

Κεφάλαιον Β'.

(§ 1 - 16). — Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Σπαρτιάται παρασκευαζόμενοι ἀναγγέλλουσι τὰ ἐν Ἑλλάδι συμβάντα πρὸς τὸν Ἀγησίλαον, ὅστις πάραντα ἐπιστρέφει συγκροτήσας διὰ τινος εὐφροῦς στρατηγήματος στρατὸν ἐκεῖ ἀρκετὸν καὶ καλὸν καὶ διέβη τὸν Ἑλλησποντον ἀκολουθῶν τὴν πορείαν τοῦ Ξέρξου. Ἐν Σπάρτης ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἀριστοδήμου ὁ Λακεδαιμονιακὸς στρατὸς ἔρχεται εἰς τὴν Κορινθίαν· ἐκεῖ καὶ κατ' αὐτῆς ἀντιπαρατάσσεται ὁ τῶν συμμάχων Βοιωτῶν, Ἀθηναίων, Κορινθίων κλπ.

(§ 16 - 18). — Ἀπκρίθμεις τῆς δυνάμεως τῶν ἀντιπάλων.

(§ 18 - τέλος). — Ἐν τῇ γενομένῃ παρὰ τὴν Νεμέαν μάχῃ ἠττήθησαν οἱ σύμμαχοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔστησαν τρόπαιον.

Κεφάλαιον Γ'.

(§ 1 - 10). — Ὁ Ἀγησίλαος ἐν Ἀμφίπολει μνησθὲν τὴν νίκην ἀποστέλλει τὸν Δερκυλίδην εἰς τὴν Ἀσίαν ἵνα ἐγκυρδιώσῃ τοὺς ἐκεῖ συμμάχους. Αὐτὸς δὲ ἐνθ' ἐξακολουθεῖ τὴν πορείαν ἐνοχλεῖται ἐνίοτε παρὰ τῶν κατοίκων διὰ τοὺς Θεσσαλοὺς, θρασύτερον ἐπιχειρούμενους, καὶ κατενίκησεν.

(§ 10 - τέλος). — Ὁ Ἀγησίλαος μανθάνει ὅτι ὁ ναύαρχός του Πείσανδρος ἐνίκηθη ἐν ναυμαχίᾳ, καθ' ἣν συνεπολέμησεν μετὰ τῶν βαρβάρων καὶ ὁ Ἀθηναῖος Κόνων, ἐν Κνίδῳ. Ἀλλὰ ὁ Ἀγησίλαος πρὸς τὸν στρατὸν ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Πείσανδρος ἐνίκησεν. Εἰς Βοιωτίαν ἐλθὼν συνήνωσε τὰς ἑαυτοῦ δυνάμεις μετὰ τὰς ἐκ τῆς κυρίως Ἑλλάδος ἀποσταλείσας αὐτῷ ἐν τῇ γενομένῃ κρατερᾷ μάχῃ ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Κορωνείας ἐνίκησε μὲν ἀλλ' ἐτραυματίσθη· στήσας δὲ τρόπαιον μετέβη ἐκεῖθεν εἰς Δελφοὺς ἵνα εὐχαριστήσῃ τῷ θεῷ.

Κεφάλαιον Δ'.

(§ 1 - 14). — Ὁ Ἀγησίλαος τὸν συμμαχικὸν στρατὸν ἀπέστειλεν εἰς τὰς ἐστίας του αὐτὸς δὲ κατηυθύνθη εἰς Σπάρτην. Ἐπειδὴ κέντρον ἐνεργείας τῶν συμμάχων ἦτο ἡ Κόρινθος καὶ ἡ χώρα ἐκακοῦτο, τινὲς τῶν Κορινθίων ἐπεθύμησαν τὴν εἰρήνην· κατὰ τῶν εἰρηνοφίλων ἐπετέθησαν λίαν ἀνιέρως οἱ φιλοπόλεμοι· τότε οἱ εἰρηνοφίλοι ζητοῦσι τὴν βοήθειαν τῶν ἐν Συκιῶν Λακεδαιμονίων, οἱ δὲ φιλοπόλεμοι τὴν τῶν Ἀργείων. Νικῶσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ καθαιροῦσι μέρος τοῦ τείχους τῶν Κορινθίων.

(§ 14 - τέλος). — Ἰφικράτης ὁ Ἀθηναῖος στρατηγός, τελειοποιήσας

τὴν πελαστικὴν, προξενεὶ τρόμον πανταχοῦ. Ὁ Ἀγησίλαος μετὰ στρατοῦ εἰσβάλλει εἰς τὴν Ἀργεῖαν, λεηλατεῖ ταύτην καὶ εἰσβάλων εἰς τὴν Κόρινθον καταδραφίζει τὰ ἀνατειχισθέντα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων τεῖχη καὶ συναντᾶται μετὰ τοῦ θλασσίως καταπλευσάντος ἀδελφοῦ Τελευτίου. Ἐκείθεν ἐπανέρχεται εἰς Σπάρτην.

Κεφάλαιον Ε΄.

(§ 1-9). — Ὁ Ἀγησίλαος ἐπανεισβάλλει εἰς Κόρινθον, θύει τὰ Ἴσθμια, εἶτα πολιορκεῖ καὶ συλλαμβάνει τοὺς καταφυγόντας εἰς τὸ Ἡραῖον. Ἐν τούτῳ ἔρχεται εἰς αὐτὸν εἰδήσις ὅτι περὶ τὸ Λέχαιον κατεστράφη ὀλόκληρος μόρα Σπαρτιατικῆ.

(§ 9-18). — Ὁ Ἀγησίλαος ἐπίδειξιν ποιούμενος πρὸς τοὺς πρέσβεις τῶν Βοιωτῶν ἐλεηλάτει τὴν χώραν. Ἐνταῦθα ἐκτίθεται πῶς καὶ διατὶ κατεστράφη ἡ μόρα τῶν Λακεδαιμονίων περὶ τὸ Λέχαιον, δι' ἣν μέγα πένθος ἦτο εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων.

(§ 18-τέλους). — Ὁ Ἀγησίλαος ἀφήσας ἑτέραν μόραν περὶ τὸ Λέχαιον ἐπανέρχεται εἰς Σπάρτην ἄγων τὰ λείψανα τῆς ἀτυχασίας μόρας.

Κεφάλαιον ΣΤ΄.

(§ 1-14). — Οἱ ἐν Ἀκαρνανίᾳ Ἀχαιοὶ πιεζόμενοι ὑπὸ τῶν Ἀκαρνανῶν παραπονιούνται πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας ὅτι παρηγωνισθήσων ὑπ' αὐτῶν. Διὰ ταῦτα ἀποστέλλεται ὁ Ἀγησίλαος εἰς Ἀκαρνανίαν, τὴν λεηλατεῖ βαίνων βραδέως, συλλαμβάνει παντὸς εἶδους καὶ πῆμπολλα βροσκήματα. Τέλος κατατροπώνει τοὺς Ἀκαρνανῆς καὶ ἐπιστρέφει διὰ Ῥίου εἰς Σπάρτην.

Κεφάλαιον Ζ΄.

(§ 1-τέλους). — Ἐκ φόβου οἱ Ἀκαρνανῆς εἰρηνεύουσι πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς. Ὁ διορισθεὶς στρατηγὸς Σπαρτιάτης Ἀγησίπολις εἰσδελὼν εἰς τὴν Ἀργεῖαν ἐλεηλάτησεν αὐτὴν μετὰ τοῦ ἑτέρου στρατηγοῦ Ἀγησιλάου.

Κεφάλαιον Η΄.

(§ 1-5). — Ὁ Φαρνάβαζος καὶ ὁ Κόνων μετὰ τὴν ἦτταν τῶν Λακεδαιμονίων ἐν τῇ ναυμαχίᾳ, διὰ κολυκευτικῶν λόγων προσεῖλκυον τὰς Ἰωνικὰς πόλεις, ἀλλ' ἡ Ἄδυσος τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Δερκυλίδου παρέμεινε πιστὴ εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους.

(§ 5-9). — Ὁ Δερκυλίδας συναθροίζει στρατὸν ἐξ Ἀσίας καὶ ἐκ τῆς Χερρονήσου· ὁ Φαρνάβαζος ἀποτυχὼν νὰ προσελκύσῃ τοὺς Ἀβυδηνοὺς ἐπανέρχεται εἰς τὴν πρωτεύουσάν του καὶ παραγγέλλει πρὸς τὸν Κόνωνα νὰ διευθετήσῃ τὰ Ἑλλησποντιακά. Τὸ ἔαρ Φαρνάβαζος καὶ Κόνων ἐξέπλευσαν εἰς τὴν νῆσον Μῆλον, ἐκεῖθεν ὁ Φαρνάβαζος εἰς Λακεδαίμονα, Κύνθηρα καὶ Ἴσθμὸν καὶ ἐκεῖθεν ἐπέστρεφεν εἰς τὴν Ἀσίαν.

(§ 9-12). — Ὁ Κόνων τῇ ἀδείᾳ καὶ συνδρομῇ τοῦ Φαρναβάζου ἀνοικοδομεῖ τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηναίων ναυτικῆ ἐπιδείξις Κορινθίων καὶ Λακεδαιμονίων ἐν τῇ Κορινθιακῇ κόλπῳ.

(§ 12-16.) — Οἱ Λακεδαιμόνιοι πέμπουσιν πρὸς Τιρίβαζον τὸν Ἀνταλκίδαν φέροντα προτάσεις περὶ αὐτονομίας τῶν πόλεων.

τὸ αὐτὸ δὲ πράττουσι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, Θηβαῖοι, Ἀργεῖοι καὶ λοιποὶ ἀντιδρώντες· διὸ ὁ Τιρίβαζος ἔμεινεν ἀναποφάσιτος.

(§ 16-25). — Ὁ Τιρίβαζος κρυφίως ὑποστηρίζει διὰ χρημάτων τοὺς Λακεδαιμόνιους καὶ φυλακίζει τὸν Κόνωνα ὡς ἐπιβλαβῆ τῷ βασιλεῖ. Ὁ βασιλεὺς ἀντὶ τούτου πέμπει εἰς τὴν στραπεδίαν τὸν Στρούθαν καὶ κατ' αὐτοῦ οἱ Λακεδαιμόνιοι πέμπουσι τὸν Θίβρωνα, ὅστις δι' ἐπιβουλῆς τῶν βαρβάρων φονεύεται. Διαδέχεται τὸν Θίβρωνα στρατηγὸν ὁ Εὐδικὸς καὶ ὑστερὸν ὁ Τελευτίας ὡς ναύαρχος.

(§ 25-31). — Οἱ Ἀθηναῖοι ἀντὶ Κόνωνος στέλλουσι ὡς ναύαρχον τὸν Θρασύβουλον τὸν Στειριάα, ὅστις ἄτε μὴ δυνηθεὶς νὰ βοηθήσῃ τοὺς Ροδίους ἐπλευσεν εἰς Ἑλλήσποντον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Βυζάντιον προστατεύων τὰ συμφέροντα τῶν συμμάχων καὶ παραθαρρύνων αὐτούς· ἐν γενομένῃ μάχῃ παρὰ τὴν Μήθυμναν ἠττήθησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι ὁ Θρασύβουλος σπεύδει εἰς τὸν Εὐρυμέδοντα ποταμὸν καὶ ἐκεῖ φονεύεται παρὰ τῶν Ἀσιενδίων.

(§ 31-τέλος). — Οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὰ δυνάμεων ἀποστέλλουσι ὡς ἀρμωστήν τὸν Ἀναξίδιον εἰς Ἑλλήσποντον, ὅστις ἔβλαψε καιρίως τὰ ἐκεῖ συμφέροντα τῶν Ἀθηναίων. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι κατὰ τούτου ἀποστέλλουσι τὸν Ἰφικράτην μετὰ πλοίων καὶ στρατοῦ. Οὗτος ἔρμηθεὶς ἐκ Χερρονήσου στήγει ἐν τῇ Ἀδύδι ἐνέδραν κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, νικᾷ τούτους, φονεύει τὸν Ἀναξίδιον καὶ ἐπανέρχεται εἰς Χερρόνησον.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

Εἰς ἀναγνώρισιν γραμματικῆν καὶ ἐρμηNEYTIKHN τῶν ἐν τῷ κειμένῳ, ἀσπληθῶν, δυσκόλων, ἀνωμαλῶν καὶ ἀγνωστῶν τῷ μαθητῇ τῆς ταξεως λεξεων καὶ φρασεων, σημειοyμενων τῶν τυπων, ὡς εyρῖσκονται

(Ἡ ἐν τῷ Λεξιλογίῳ σημασία τῶν λέξεων εἶναι ἐκείνη, ἣτις προσιδιάζει μόνον εἰς τὴν λέξιν ἢ φράσιν τοῦ κειμένου).

Δ. ἄβατον, -α, = ἀδύνατον νὰ περάσῃ τις τι.

ἀβίωτον, = ζῶη ἀνυπόφορος.

ἀγαθῶ, = (δύο) ἀγαθοί· δυϊκὸς ἀριθμ. τοῦ· ἀγαθός.

ἀγαρόντες, = παρουσιάσαντες· μετοχ. ἐνεργ. ἀορ. β' τοῦ· ἄγω.

Ἀγασίας, λοχαγὸς ὀπλιτῶν ἐκ Στυμφάλου τῆς Ἀρκαδίας.

ἀγαλλομένῳ, -οι, = χαίροντες εὐφραϊνόμενοι.

ἀγγέλους, = ἀγγελιοφόρους· ἰδὲ *κῆρυκες*· οὗτοι ἔφερον ὡς σύμβολον τῆς ἱερότητος τὸ κηρύκειον, ὡς οἱ Ἀρχιερεῖς σήμερον τὴν Πατερίτσαν.

ἀγγέλλοιτο, ἐνεστ. τοῦ· ἀγγέλλομαι, -λῶ = φέρω εἶδησιν.

Ἀγισ-ιδος, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, ἀδελφὸς τοῦ Ἀγησιλάου,

ζήσας ἀπὸ 426—348 π. Χ., καὶ ἄλλοι βασιλεῖς ἐν Σπάρτῃ ἔφερον τὸ ὄνομα τοῦτο.

ἄγκεσι, οὖσ. γ' κλίσι-ος (καμπύλον, κοῖλον)=φάραγξ, κοιλιάς.

Ἄγροτέρα ἐπωνύμιον τῆς Ἀρτέμιδος ὡς θεᾶς τοῦ κυνηγίου (ἄγρα).
γωνιούμεθα,=θὰ ἀγωνισθῶμεν: ἀγωνίζομαι.

δημονῆσαι, ἐν. ἄορ. τοῦ ἀδημονῶ: εὐρίσκομαι εἰς στενοχωρίαν.

ἀδήωτον,=ἀληλάτητον, ἄθικτον, (ἀ-δηῶ-ω).

ἀδόλωσ,=ἄνευ δόλου.

ἀέναον,=αἰώνιον, διαρκῆ· ἐπιθτ. δικτλ.

ἀήθους,=ἀσυνθηθίστου· ἐπιθτ. δικτλ. εἰς -ης.

ἄθλα,=βραβεῖον, ἀμοιβή, ἄθλος-ου=ὁ ἀγών.

ἀθροισθεῖν παθητ. ἄορ. τοῦ ἀθροίζομαι,=συμπυκνοῦται.

ἀθυμότερους συγκρ. τοῦ ἀθυμος=λιγόψυχος, χωρὶς καρδιά.

αἰθεῖν,=πυροπολεῖν, ἀπαρεμ ἔνεστ.: αἰθῶ.

Αἰνιᾶνας, Θεσσαλικὴ φυλή, διεκρίνετο ἐν τῇ πελταστικῇ.

Αἰγαί: πόλις Αἰολικὴ ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

Αἰολίς, παραθαλ. χώρα Μ. Ἀσίας, ἀπὸ Τροφάδος μέχρι Ἐριμου.

αἰροῦσι, -ῆσειν, τύπος τοῦ αἰρῶ=κυριεύω· παθητ. ἀλίσκομαι.

αἰσχυνόην, μέλ. ἐν. τοῦ αἰσχύνω: καθιστῶ τι ἀσχημον, ντροπιάζω.

αἰσθάνθαι, ἀπαρ. μ. ἄορ. β' τοῦ αἰσθάνομαι: καταλαμβάνω, ἐννοῶ.

ἀκοντίοις, (ὑποκοριστ. τοῦ ἄκων-οντος) ὄπλον ἐπιθετικὸν τῶν φι-

λῶν· δόρυ βραχύτερον, ὀπίσθιον ἐφέρετο ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ.

ἀκοντιστάς,=ὁ ῥίπτων ἀκόντιον.

ἀκοντίζοντες,=ῥίπτοντες τὸ ἀκόντιον.

ἄκρον, οὖσ. ἕξ ἐπιθ.=κορυφή.

ἄκρατος,=ἀνόθευτος, ἀμειγής (ἀ-κεράννυμι).

ἄκρωρείους,=τάς εἰς τὰς κορυφὰς ὄρους (ἄκρα ὄρους). 2) πόλις

τῆς Τριφυλίας, πλησίον τοῦ Ἀλφειοῦ.

ἀκροβολισμοῦ,=ἀψιμαχία.

ἀκρωνυχίας,=τὰ νύχια, αἱ κορυφαὶ ὄρους.

ἀλάμενοι,=πηδήσαντες· μετοχ. μεσ. ἄορ. β' τοῦ ἄλλομαι.

ἀλαλάξαντες—ἀλαλάξασθαι, τύποι τοῦ ἀλαλάξω=κραυγάζω ἐν

πολέμῳ. Σπανιώτατα οἱ Ἕλληνες ἐν πολέμῳ καὶ συνηθέστατα

οἱ βάρβαροι κατήρχοντο εἰς τὸν ἀγῶνα μετὰ κραυγῶν πολλῶν.

ἀλεινόν, ἐπιθετ. τρικλ.=προσήλιος, θερμός, ζεστός.

Ἀλίσαρναν, ἡ -ἀρη-ης, πόλις τῆς Μυσίας πρὸς Ν. τῆς Περγάμου.

ἄθυτος,=χωρὶς νὰ κάμη θυσίαν.

ἀλίσκομένους-νων, *ἀλίσκηται*, τύποι τοῦ ἀλίσκομαι=συλλαμ-

βάνομαι, πιάνομαι· ἐνεργ. αἰρῶ.

Ἀλίαρον, π. Βοιωτικὴ (νῦν Μοῦλκι), πλησίον τῆς Κωπαίδος.

ἀλιμενότητα, *ἀλιμενίαν*=ἔλλειψιν λιμένων.

ἀλλοτρίων,=ξένων, ὁ ἕξ ἄλλων προερχόμενος.

ἄλοβον-α, ἐπ. δικ., ἄνευ λοβοῦ τοῦ ὑπατος τῶν θυμάτων, ἀπαΐσια.

- ἀλοῖεν, εὐκτ. ἀορ. β' τοῦ : ἀλίσκομαι (ιδὲ ἀλισκομένους).
 ἄλφια=ἄλευρα ἐκ κριθῆς, τὰ δὲ ἄλευρα, ἐκ σίτου.
 ἀλώσονται, μέλ. τοῦ : ἀλίσκομαι (αἰρῶ)=πιάνομαι.
 ἄμαξιαίους=τόσον μεγάλους, ὥστε πρὸς μεταφορὰν νὰ χρειάζεται
 ἄμαξα ἢ ἄμαξα ἦτο τετράτροχος, τὸ ἄρμα δίτροχον.
 Ἄμαξιτός, πόλις Τρωϊκή.
 ἀμυγδάλινον=ἔξ ἀμυγδάλων χοῖσμα ἰδὲ χοῖμα.
 Ἄμυκλαι, ἀρχαία πόλις Λακωνική, ἐν ἣ ὁ περιφημος ναὸς τοῦ
 Ἄμυκλαίου Ἀπόλλωνος.
 ἀμννούμενοι=θὰ ὑπερασπίσωσι μέλ. τοῦ : ἀμύνομαι.
 Ἄμφικράτην, Ἀθηναῖος λοχαγὸς φρονευνθεὶς ὑπὸ τῶν Καρδούχων.
 ἀμφοῖν=ὑπὸ τῶν δύο· δυῖκ. ἄμφω-ἀμφοῖν (γενικὴ καὶ δοτικὴ).
 Ἄμφιπολίτη=ἔξ Ἀμφιπόλεως κειμένης ἐν Μακεδονίᾳ παρὰ τὸν
 κάτω Στρυμόνα.
 ἀμφιάλον=ὑπὸ τῆς θαλάσσης περιβαλλόμενον.
 ἀναβαίνει-ἀναβάντες,=ἔρχεται ἰδίως ἐκ τῶν παραθαλασσίων
 πρὸς τὰ μεσόγεια.
 ἀναγόμενον· μετοχ. ἐν. τοῦ : ἀνάγομαι=ἐκπλέω ἐκ τοῦ λιμένος.
 ἀναδραμόντες· ἀορ. β' τοῦ : ἀνατρέχω, ἀναδέω=τρέχω ἐπάνω.
 ἀναεὺξας· ἀορ. α' τοῦ : ἀναεὺγνυμι· ξεκινῶ, ἀφήνων τὴν θέ-
 σιν μου.
 ἀνάθημα=ἀφιέρωμα, «τάμια».
 ἀναλωθέντων=δαπανηθέντων· παθητ. ἀορ. τοῦ : ἀναλίσκω.
 ἀναιροῦτο-ρεῖσθαι, τύποι τοῦ : ἀναιροῦμαι.
 ἀναντες=ἀνωφερές, ἀπότομον· ἐπιθτ. δικλ. -ης-ες.
 ἀναπερήνασι· παρακ. τοῦ : ἀναφαίνω=καθιστῶ τι γνωστόν.
 ἀναπετάσαντες· ἀορ. α' τοῦ : ἀναπετάννυμι=ἀνοίγω, ἀπλώνω.
 ἀναπνεῦσαι=νὰ λάβωμεν ἄνεσιν, ξεκούρασιν· ἀναπνέω.
 ἀναπτερωθεὶς-πτερωμένων, τύποι τοῦ : ἀνα-πτεροῦμαι=ἀνορθῶ
 τὰ πτερά, ξεμυαλίζομαι.
 ἀνάριστοι=νηστικοί· ἐπιθτ. δικλ.
 ἀναστρέφοντες=γυρίζοντες ὀπίσω· ἀνά-στρέφω.
 ἀνατιθέντας· μετοχ. ἐνεστ. τοῦ : ἀνατίθημι—φορτώνω.
 ἀναφανήσονται· θὰ φανῶσι πάλιν, ξανά· μέλ. τοῦ : ἀναφαίνομαι.
 ἀναχάζοντες=ὀπισθοχωροῦντες, ἀντὶ : ἀναχαζόμενοι,-ομαι=ὀπι-
 στοχωρῶ βραδέως χωρὶς νὰ στρέφω τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἐχθρόν.
 ἀνατειχισμὸν=ἡ ἐκ νέου τῶν τειχῶν οἰκοδόμησις.
 ἀνδράποδα=οἱ σκλάβοι, δοῦλοι, δουλοπρεπεῖς.
 ἄνδρες=δύο ἄνδρες, δυϊκὸς τοῦ : ἀνήρ.
 ἀνδρομήκει, ἐπιθτ. δικτ. -ης ες=ὁ ἔχων μῆκος ἀνδρός.
 ἀνέβαλλεν=τὸν ὑπεβόηθει νὰ ἀναβῆ· ἀνά-βάλλω (ἀναβολεὺς).
 ἀνεῖλεν=ἀπεκρίθη (ὁ θεός)· ἀναιροῦμαι,-ῶ.
 ἀνεῖπε, ἀορ. β' τοῦ : ἀναγορεύω=ἀνακηρύττω.

- ἀνεπυνθάνετο*—ἐξήτάζεν ἐπιμελῶς· ἀνά-πυνθάνομαι.
ἀνελέσθαι· νά σηκώση τις· ἀπ. μέσ. ἄορ. β' τοῦ : ἀναιροῦμαι.
ἀνελόμενοι· μέσ. ἄορ. β' ἰδὲ ἀνελέσθαι.
ἀνεσπάσθαι· ἀπ. παθητ. παρακ. τοῦ : ἀνασπῶ-ῶμαι· σύριω πρὸς τὰ ὀπίσω.
ἀνεῖναι—ὅτι ἐχαλαρώθη· ἀπαρεμφ. ἐνεργ. ἄορ. β' τοῦ : ἀνίημι· ἐπιτρέπω, ἀφίνω.
ἀνέξεται· μεσ. μέλ. τοῦ : ἀνέχομαι—ὑποφέρω, ὑπομένω.
ἀνεχώρει—ἐγύριζεν ὀπίσω (ἀναχωρῶ).
ἀνῆκε· ἄορ. τοῦ : ἀνά-ἴημι.
ἀνηρημένοι· μετοχ. παθητ. παρακ. ἀναιροῦμαι.
ἀνιάσεται—θά στενοχωρηθῆ, θά πονέσῃ· ἀνιάομαι-ῶμαι (ἀνία).
ἀνίμων—ἀνεῖλον, ἀνέσυρον (κυρίως ἐπὶ ἀντλήματος εἰς φρέατα)· παρατ. τοῦ : ἀνά ἱμάω-ῶ.
ἀνοίγειν, ἀνοῖξαι, τύποι τοῦ : ἀνοίγω καὶ ἀνοίγνυμι.
ἀνορθοίη· εὐκτ. ἐνεστ. τοῦ : τοῦ ἀνορθόω-ῶ—ἀνοικοδομῶ, κρατῶ τι ὀρθιον, διορθώνω.
ἀντεξήγει—ἀντεπεξήρχετο· παρατ. τοῦ : ἀντι-ἐπι-ἐξ-ἔρχομαι.
ἀντιπέρας—ἐπὶ τὸ ἀπέναντι μέρους· ἐπίρρημ. τοπικ.
ἀντιποιοῦμενοι - εἶσθαι· διεκδικεῖν, ἔχειν ἀξιώσεις· ἀντιποιοῦμαι.
ἀντιλεγόμενον—διαφιλονεικούμενον.
ἀντιτιμᾶν—ἀνταποδίδειν τιμὰς : ἀντιτιμῶ.
ἀντέδωκεν—ἀνταπέδωκεν : ἀντι-δίδωμι.
ἀντιπαρήγγειλαν—ἔδωκαν καὶ αὐτοὶ διαταγὰς.
ἀντεξέδραμον· ἄορ. β' τοῦ : ἀντέξειμι—ἐπιτίθεμαι κατ' ἐχθροῦ
ἀντιμέτωποι—πρόσωπον πρὸς πρόσωπον.
ἀντεπικουρήσουσι—θά βοηθήσωσι τοὺς βοηθήσαντας· ἀντι-ἐπι-κουρῶ.
ἀντεμπιμπλασαν—ἐγέμισαν εἰς ἀμοιβήν : ἀντι-ἐν-πίμπλημι.
ἀντιλήψεως—ἀξιώσεως ἐπὶ τινος πράγματος.
ἀντιστασιάζων—συνεριζόμενος : ἀντιστασιάζω.
ἀντεπεστράτενε—ἐξεστράτενε ἐπίσης.
ἀντώμοσαν—ἀντι-ῶμοσαν· ὠρκίσθησαν ἐπίσης.
ἄξει· μέλ. τοῦ : ἄγω—ὀδηγῶ.
ἄξινας-νη-ης—πέλεκυς εἰς σχίσιμον ξύλων ἢ ἐκκοπήν δένδρων
 2) ἀξινάρι.
ἄξιοθάτοι—ἄξιοπαράτηροι.
ἀπεγέγραπτο—ἔκαμε καταγραφὴν : ἀπογράφομαι.
ἀπεδίδου—ἀπέδιδε· παρατ. τοῦ : ἀποδίδωμι.
ἀπέδοτο—ἀπέδωκε· μέσ. ἄορ. β' τοῦ : ἀποδίδομαι.
ἀπεδειξάτην· ἄορ. δυϊκ. ἀριθ. ἀποδείκνυμι.
ἀπεδήμει—ἐξενιτεύετο (ἀντιθετ. : ἐπεδήμει)· ἀποδημῶ.
ἀπέθυσαν· ἄορ. τοῦ : ἀποθύω· ἐκπληρῶ θυσιαίων ὅ,τι **τάμμα ἔκαμα.**

- ἀπέκτεινε-αν-εκτονένοι**, τύποι τοῦ : ἀποκτείνω.
ἀπειή' εὐκτικ. ἔνεστ. τοῦ : ἀπὸ-εἶμί.
ἀπειμι—ἀπὸ-εἶμι—εἶμαι ἀπὼν, ἢ—ἀπὸ-εἶμι—ἀπέροχομαι.
ἀπέπλει—ἀπέπλεε : ἀπὸ-πλέω.
ἀπέστησε-αν' ἄορ. τοῦ : ἀπὸ-ἴστημι.
ἀπεσώθησαν—ἤλθον σῶοι εἰς τὴν πατρίδα ἀπὸ-σφίζω.
ἀπέκλιναν—ἔστρεψαν κατὰ μέρος ἢ ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ.
ἀπεπνίγετο παρατ. τοῦ : ἀπὸ-πνίγω-ομαι—στενοχωρῶ οὔμαι.
ἀπεκτόνει ὑπερσ. τοῦ ἀποκτείνω.
ἀπεψηφίσαντο—ἔδωκαν ψῆφον νὰ μὴ προαχθῆ τι, ἠθώωσαν ἀπὸ-ψηφίζομαι.
ἀπήγαγεν-γοντο τύποι τοῦ : ἀπάγω-ομαι—ἄγω μακρὰν.
ἀπήλασαν—ἀπεδίωξαν, ἀπεμάκρυναν ἄορ. τοῦ : ἀπο-ἐλαύνω.
ἀπήσαν-ῆσαν-ῆει τύποι τῶν : εἶμί, εἶμι.
ἀπηνέχθη—ἔφέρθη μακρὰν ἐκεῖθεν παθητ. ἄορ. ἀπὸ-φέρομαι.
ἀπιών, ἰένοι, ἰόντας, -ίοι, τύποι τοῦ : ἀπέροχομαι (εἶμι)—ἀπο-μακρύνομαι.
ἄπλετος—ἀφθονος, ἀμέτροτος ἐπιθ. δικτ.
ἀποδημοῖεν-οὔντες ἰδὲ ἀπεδήμει.
ἀποδημία—ξενιτεία.
ἀποδιδόναι-δοῦναι τύποι τοῦ ἀποδίδωμι.
ἀποδνῆσκει—φονεύεται ἔνεργ. τοῦ ἀποκτείνω.
ἀποκαίων-άων—ἀπὸ-καίω—κατακαίω.
ἀποκόψαι ἄπαρ. ἄορ. τοῦ : ἀπὸ-κόπτω—ἀποχωρίζω ἀπὸ τινος.
ἀπεκεχωρήκει—εἶχε τραβηχθῆ ὑπερσυντ. τοῦ : ἀποχωρῶ.
ἀποκτεινύσασι—ἀποκτείνουσι ἀπὸ-κτίν(ν)υμι—φονεύω.
ἀπολαβόντες ἄορ. β' τοῦ : ἀπολαμβάνω—πέρων τι ὀπίσω, ἀφαιρῶ, ἀποκλείω τι, σταματῶ.
ἀπολείπεσθαι—νὰ ὑστεροῦν.
ἀπολιπόντες—ἀφήσαντες ἔνεργ. ἄορ. β' τοῦ : ἀπολείπω.
ἀπολώλατε-ολωλότων μέσ. παρσκι. : ἀπόλλυμι-λυμαι—χάνω-ομαι.
ἀπόλλυσθαι—χάνεσθαι ἀπὸ-ἄλλυμαι—χάνομαι, ἐκλείπω.
ἀπόμαχος—μακρὰν τῆς μάχης, ἀσχολούμενος εἰς τὰ ὑποζύγια.
ἀποπορευόμενος—πορευόμενος ἀπεμακρύνετο (ἀπὸ πορεύομαι).
ἀπορος—ἀδιάβατος ἐπιθετ. δικτ.
ἀποροσηπότες—ἔχοντες σαπίση παρακ. τοῦ : ἀπὸ-σήπω.
ἀποσταῖεν-στήναι-στήσειν τύποι τοῦ : ἀπὸ-ἴστημι-ἴσταμαι.
ἀποστεροῖτο εὐκτ. ἔνεστ. τοῦ : ἀπὸ-στεροῦμαι (στρέρομαι).
ἀποφέρειν—ὡς μακρὰν ἐκεῖθεν φέρειν ἀποφέρω.
ἀργολιζόντων—φρονούντων τὰ τοῦ Ἄργου Ἄργολίζω.
ἀριστήσαντες—φαγόντες τὸ ἄριστον—τὸ γεῦμα (ἀριστάω).
Ἄριστέας—ἀνδρεῖος ταξίαρχος τῶν γυμνητῶν.
ἀριστοποιεῖσθαι—τρώγειν τὸ ἄριστον, τὸ γεῦμα (ἄριστον) ἀντθ.

τοῦ : δειπνοποιεῖσθαι.

Ἄρκάδος—ἔξ Ἀρκαδίας, χώρας ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Πελοποννή-
(βλέπε συνέχειαν ὀπισθεν, σελ. 64 στοίχ. 3, τεθεῖσαν ἐκ τυπ. ἀβλεμίας).

Ἄρμενία· ὑψίπεδον, ἐν ᾧ αἱ πηγαὶ τοῦ Εὐφράτου καὶ Τίγριδος,
χωρίζονται διὰ τοῦ Κεντρίτου ἀπὸ τὰς χώρας τῶν Καρδούχων.

Ἄρμοστις· διοικητὴς στελλόμενος ἐκ Σπάρτης πρὸς τοὺς ἐκτὸς τῆς
Πελοποννήσου ὑπηκόους· ἰδὲ δεκα(α)ρχία.

Ἄρμαμάξης· ἄμαξα τετράτροχος, ἀναπαιτική, χρήσιμος διὰ τὴν
μεταγωγὴν ἐπισήμων ἢ γυναικῶν, ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ.

ἄρτι—πρὸ ὀλίγου.

Ἄρτεμίδος· θεὰ τῆς θήρας. Οἱ Ἀθηναῖοι πρὸ τῆς ἐν Μαραθῶνι
μάχης ἔταξαν νὰ θυσιάζωσι πρὸς αὐτὴν κατ' ἔτος τόσας αἶγας
ὅσους ἐχθροὺς ἤθελον καταβάλλῃ. Ἐν Ἐφέσῳ πρὸς τιμὴν τῆς
ὑπῆρχε ναὸς μεγαλοπρεπέστατος καὶ ὁ Ξενοφῶν ταύτην ἰδίως ἐλά-
τρευεν ἐν Σελινοῦντι.

Ἄρχαγόραν· λοχαγὸς ἔξ Ἀρχοῦς φυγᾶς.

ἄσκησαι· ἄσθ. τοῦ : ἄσκῶ—κατεργάζομαι, στολίζω, γυμνάζω,
προσπαθῶ.

ἄσμενοι—μετ' εὐχαριστήσεως· τρικάτ. (ἦδομαι).

Ἄσπενδος, π. τῆς Παμφυλίας εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρουμένδοντος.

ἄσπίδος-δα-σιν-ας· ἡ ἄσπις ὄπλον ἀμυντικόν, κατεσκευάζετο ἐκ
κατειργασμένου βοείου δέρματος, ἀλλὰ καὶ ἐκ ξύλου.

ἄταρ—ἄλλά.

ἄτασθαλία—ἀφροσύνη, ἀτσαλία.

ἄτε—διότι· σύνδ. αἰτιολ. καί : ἄ-τε ἀντωνμ.

ἄτελής—δὲν κατωρθώθη νὰ γείνη.

ἄτριβές· ἐπ. δικ. καὶ -ές—ἀπάτητος, ἄβατος, ἀσύχναστος.

ἄτμιζουσα—ἐκβάλλουσα ἀτμούς, ἀχνίζουσα (ἀτμός).

ἀτυχήσοι—ἤθελε δυστυχήσῃ· ἀτυχέω-ῶ

αὐτόθεν—ἀπ' αὐτοῦ.

αὐθις—πάλιν· ἐπίρρ. χρόνου.

Ἀυλίδι-ις-ίδος—πόλις παράλιος τῆς Βοιωτίας, Ν. τῆς Χαλκίδος,
πόλεως τῆς Εὐβοίας.

αὐλίω, τὸ αὐλίον—οἰκία ἀγροτική.

αὐλητὰς—τοὺς παίζοντας τὸν αὐλὸν (φλογέραν, ὁ αὐλός, ὄργανον
πνευστόν, κατεσκευάζετο ἐκ καλάμου ἢ ξύλου ἢ ὀστοῦ ἐλέφαντος
ἢ μετάλλου.

Ἀυλῶν-ῶνος, πόλις ἐν Μεσσηνίᾳ ἔχουσα ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

αὐξοντας—αὐξάνοντας· αὐξω καὶ αὐξάνω—μεγαλώνω τι, προάγω.

ἄφελομένων-νος· μέσ. ἄσθ. β' τοῦ : ἀφαιροῦμαι.

ἄφεξόμεθα—θὰ ἀπόσχωμεν, ἀπέχομαι.

ἄφείθη—ἐσυγχωρήθη, τοῦ ἐπετροπή· παθ. ἄσθ. τοῦ : ἀφίημι-ιεμαι.

ἄφειμένον μῆ—δὲν εἶχε παραιτήσῃ· παθ. παρ. τοῦ : ἀφίεμαι.

- ἀφείναι**—νά ἀφήσῃ τις ἕνεο. ἄορ. β' τοῦ ἀφίεμαι (ἀπὸ-ἴημι).
ἀφηροῦντο—ἀφήρουν· παρατ. τοῦ ἀφαιροῦμαι (ἀπὸ-αἴροῦμαι).
 σου, μεταξύ Κορινθίας, Μεσσηνίας, Λοκωνίος καὶ Ἀργολίδος, οἱ Ἄρκαδες ἐθεώρουν ἑαυτοὺς αὐτόχθονας καὶ ἑκαλοῦντο προσέληνες
 =πρὸ τῆς σελήνης ὑπάρχοντες· ὁ χρησμός τοὺς ἀποκολεῖ «βαλινοφάγους», οἱ πλεῖστοι τῶν μισθοφόρων τοῦ Κίρου εἶνε Ἄρκαδες.
ἀφηγοῦμενοι—διηγούμενοι· ἀφηγοῦμαι.
ἀφίεσαν, ἀφίεσαι, ἀφίεσαι, τύποι τοῦ· ἀφίημι (ἀπὸ-ἴημι)=ἀφήνω.
ἀφιγμένος—φθασμένος· μετοχ. παθ. παρακ. τοῦ· ἀφικνοῦμαι.
ἀφιππος—ἀνεπιτήδειος εἰς τὸ ἵππευεῖν· 2) ἄνευ ἵππικου.
ἀφίστασθαι-άναι—ἀπέχειν, μακρὰν ἴστασθαι ἀπὸ-ἴστημι-μαι.
ἄφοδος—μέρος ἀνοικτὸν εἰς ἀναχώρησιν.
ἄχθουσθαι-ές—θλιβέντες, στενοχωρηθέντες· παθητ. ἄορ. τοῦ· ἄχθομαι.
ἄχθουσθαι—δυσαρέστως, βαρετῶς (ἄχθουσθαι-ές-ἄχθος).

Β **βάδην**—βῆμα πρὸς βῆμα.

Βαγαῖον-ος—ὑπαρχος τοῦ Φαρναβάζου.

βασιλειον-εια—ἀνάκτορον.

βατά—δυνάμενα νὰ περασθῶσι.

Βιθυννοί, κάτοικοι παρὰ τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Πόντον.

βλέψας—στρέψας τὸ βλέμμα· βλέπω.

Βοιωτάρχοι ἢ Βοιωτάρχει—οἱ ἄρχοντες τοῦ κοινοῦ τῶν Βοιωτῶν ἐνιαύσιοι, ἐκλεγόμενοι δύο ἐκ τῶν Θηβῶν καὶ ἀνὰ εἷς ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων· τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἔλαβον ὁ Ἐπαμεινώνδας καὶ ὁ Πελοπίδας πολλάκις.

βόθροι—κοιλώματα τῆς χιόνος, λάκκος ἐν τῇ γῇ.

βονκόλια—ἀγέλαι βοῶν.

βουλιμιῶσι—ἔχουσιν ὑπερβολικὴν πείναν.

Βορρᾶς—ὁ ἀντίθετος τοῦ Νότου ἄνεμος· ἄνεμοι τὸ πρῶτον 4, Βορρᾶς, Νότος, Εὐρος καὶ Ζέφυρος· ἔπειτα παρενετέθησαν καὶ ἄλλοι καὶ οὕτως ἐγένοντο 12 καὶ ἔπειτα 24· ὁ Βορρᾶς ἐτιμᾶτο ἐν Μεγαλοπόλει, καὶ ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχε πρὸς τιμὴν τοῦ βωμοῦ πηλυσίον τοῦ Ἰλισσοῦ.

βουλεύεσθαι-ομένων-σόμεθα, τύποι τοῦ· βουλεύομαι=σκέπτομαι, κρίνω, ἀποφασίζω.

βρωτὸν—φαγώσιμον· ἐπιθτ. τρικτλ.

Γ **Γάμβριον**, πόλις ἐν Μυσία.

γέρρα, τὸ γέρον· ἀσπίς ἐπιμήκης ἐκ λεπτῶν πλεκτῶν ῥαβδίων κεκαλυμμένη διὰ δέρματος βοός, ἰδίως οἱ Πέρσαι μετεχειρίζοντο ταύτην.

Γέργιθα (ἡ) -*ις-ιθος*, πόλις ἀνατολ. τῆς ἐν Τροάδι Ἰδης.

Γεραίστόν, ὄρος τῆς Εὐβοίας ἀπὸ Β. πρὸς Ν., ὀμώνυμον ἀκρωτήριον καὶ ἐν τούτῳ πόλις Γεραιστός.

γηλόφους, -ος—ὑψωμα γῆς, οὐχὶ βράχου.

γνόντες, -γνοίη, -γνώσεσθαι, τύποι τοῦ: γινώσκω=γνωρίζω.

γόνατα=τοὺς κόμβους τῶν καλάμων.

Γοργίων καὶ **Γογγύλος**: ἀδελφοὶ τοῦ Γογγύλου, ὃν Δαρεῖος ὁ Α΄ κατώκισεν ἐν Τροάδι.

γυμνάσια=τόποι τῶν ἀσκήσεων.

γυμνήτες, -τα, -των, κλίσι. γ΄=φιλοὶ στρατιῶται (σφενδονῆται, τοξόται, ἀκοντισταί), οἵτινες ἦσαν ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι καὶ ἀμυντικά ὄπλα σχεδὸν δὲν ἔφερον.

γυμνικὸν=κατάλληλον δι' ἀσκήσεις, δι' ἀγῶνα, γυμναστικόν.

Γυμνιάς, ἡ πόλις αὕτη εἶνε ἴσως ἡ σημερινὴ Ἐρζερούμ.

Δ δακτυλίους=δακτυλίδια μετὰ σφραγίδος· οἱ δακτύλιοι ἐκ μετάλλου ἢ πολυτίμων λίθων ἦσαν εἰς γενικὴν χρῆσιν πρὸς σφραγίσιν ταμείων, ἐπιστολῶν κλπ· ἕκαστος τῶν Μυρίων εἶχε ἰδίαν σφραγίδα.

δάπεδον=ἔδαφος, ἐπιφάνεια, ἰδίως τῆς γῆς.

Δαρδανεύς, κάτοικος τῆς παρὰ τὸν Ἑλλάσπ. πόλεως Δαρδάνου. **δαρεικός**, νόμισμα χρυσοῦν κοπὲν ὑπὸ Δαρείου τοῦ Ὑστάτου ἔχον ἀξίαν 20 ἀργυρῶν δραχμῶν Ἀττικῶν καὶ βάρος 8,36 γραμμ., ἐπὶ τῆς μιᾶς ὄψεως ἔφερε τὸν τύπον τοῦ βασιλέως ὀπλισμένου καὶ ὀκλαζόντος, ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας ὄψεως οὐδὲν σημεῖον.

δασειῶν, δασεῖ· ἐπιθ. τριχ. = πυκνός, πλήρης τριχῶν, ἀκατέργαστος.

δασμός=ὁ ὠρισμένος φόρος· (δάσασθαι).

δαφιλῆ, -λέσιν· ἐπίθετ. δικατάλ. -ῆς -ἔς=ἄφθονος.

Δασκύλειον, ἔδρα τοῦ σατράπου τῆς Βιθυνίας καὶ Μυσίας.

δεδηλωται=ἔχει δηλωθῆ· παθητ. παρακ. τοῦ: δηλῶ-οῦμαι.

δεδιώς=φοβούμενος· μετοχ. τοῦ: δέδοικα (δέδια).

δέοι, -δέοι, -δεῖν· τύποι τοῦ: δεῖ=πρέπει.

δεῖσθαι=ἔχειν ἀνάγκην, παρακαλεῖν· δέομαι.

δείλη,=τῆς ἡμέρας τὸ μεταξὺ μεσημβρίας καὶ δύσεως ἡλίου· συνήθως διηρεῖτο εἰς δείλην πρωΐαν καὶ δείλην ὄψιαν.

δείσαντες=φοβηθέντες· ἀορ. τοῦ: δέδοικα (δεῖδω).

δεκατεύων=ἀποχωρίζω τὴν δεκάτην, ὡς ἀπαρχήν.

Δεκέλεια· τὸ σημερινὸν Τατόϊ, ἐν Ἀττικῇ.

δέοιντο· εὐκτ. τοῦ: δέομαι· ἰδὲ δεῖσθαι.

δειπνοποιησάμενοι=φαγόντες τὸ ἑσπερινὸν φαγητόν· ἀντιθετ. ἀριστοποιοῦμαι.

δεκαρχίας=ἡ διοίκησις τῶν δέκα ἀρχόντων ὑπὸ τὰς ὀδηγίας τοῦ ἐκ Σπάρτης ἀποστελλομένου ἀρμοστοῦ. Τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ πολιτεύματος πρῶτος ἵδρυσεν ἐν Ἐφέσῳ ὁ Λύσανδρος.

δεῦρο=ἐνταῦθα.

- Δημαράτου**, βασιλεὺς ἐκ Σπάρτης, ἐκ δυσαρσεχείας ἤλθεν εἰς Περσίαν, ἠκολούθησεν τὸν Ξέρξην εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν· τῷ ἐδόθη μικρά τις χώρα ἐν Αὐλίδι, τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ μέχρι τοῦ 399 π. Χ.
- δημοκρατεῖσθαι**—ἔχειν καὶ διαγεῖν ὑπὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα.
- δηοῖτο**· εὐκτ. ἐνεστ. τοῦ : δηῶ-οῦμαι=ἐρημῶ, διαρπάζω.
- δηουμένην, -νης**—ληλατουμένην· δηῶ-ῶ-οῦμαι.
- δήσαντες**—δεσμεύσαντες· μετ. ἄορ. α' τοῦ : δέω-δῶ.
- δηώσει**—θὰ ληλατήσει, θὰ φθείρη· δηῶ.
- διαβληθείη**· παθ. ἄορ. τοῦ : διαβάλλω-ομαι=συκοφαντῶ.
- διάβηθι, -βήσονται, -βάντες**, τύποι τοῦ : διαβαίνω.
- διαβατήρια**—εὐχαὶ ἵνα ἡ διάβασις τῶν συνόρων γείνη εὐτυχῆς. Τοῦτο ὑποχρεωτικῶς ἔπραττον οἱ στρατηγοί, ἰδίως ἐν Σπάρτῃ, ἐν καιρῷ ἐπιστρατείας.
- διαγούσας, -άγων**· μετχ. ἐνεστ. τοῦ : διὰ-ἄγω=διέρχομαι, διατρίβω.
- διαδύντε**, δυῖκ. μετοχ. ἄορ. β' τοῦ : διὰ-δύω=εἰσχωρῶ.
- διάκειμαι**—εἶμαι εἰς κατάστασιν· παρακμ. τοῦ : διατίθεμαι.
- διακονοῦντες**—ὑπηρετοῦντες, περιποιούμενοι.
- διακωλύσει**—θὰ ἐμποδίσῃ : διὰ-κωλύω.
- διαμπερές**—πέρα, πέρα· ἐπίρ. τόπου. 2) ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους· ἐπίρ. χρόνου.
- διαλαβόντες**—ξεχωριστὰ ἐρωτῶντες· ἄορ. β' τοῦ : διαλαμβάνω.
- διαλεχθῆναι**· παθητ. ἄορ. τοῦ : διαλέγομαι=συνομιλῶ.
- διαλαχόντες**—δαιρέσαντες διὰ κλήρου· ἄορ. β' τοῦ : διαλαγχάνω.
- διαμαρτυρούμενος**—βεβαιῶν· διαμαρτυροῦμαι-οῦμαι.
- διαπραξάμενος, -πεπραγμένος, -άττεσθαι**, τύποι τοῦ διὰ-πράττωμαι=κατορθῶναι τι.
- διαπεσόντες**—ξεγλυστρίσαντες, διαφυγόντες· ἄορ. β' τοῦ : διαπίπτω.
- διαπέμψας, -μποντες**, τύποι τοῦ : διὰ-πέμπω=ἀποστέλλω δι' ἄλλου, ἢ ἐν τῷ μεταξύ χρόνῳ.
- διαπεσεῖν, -πίπτοντες, -πεσόντες**, διαπίπτω=διαφεύγω, ξεγλυστρῶ.
- διασκεψόμεθα**—θὰ ἐξετάσωμεν· διασκοπῶ-ποῦμαι.
- διασπασάντες**—ἀποχωρίσαντες, ξεκόψαντες· διασπᾶω-ῶ.
- διασπασθείησαν**, παθ. ἄορ. : διὰ-σπᾶομαι-ῶμαι=ξεκόπομαι.
- διασκηνοῦν, -νήσαντες, -νήσαι** : διασκηνῶ=διέρχομαι, εἶμαι ὑπὸ σκηνᾶς ἢ οἰκίας.
- διασκηνητέον**—ὅτι πρέπει νὰ στρατοπεδεύσωσι (διασκηνῶ).
- διατηχομένης**—λυνουσίσης· δια-τήχομαι (τήξις).
- διατελέσαι**· ἄορ. τοῦ : διατελῶ=φέρω εἰς πέρας, ἐξακολουθῶ νὰ εἶμαι . . .
- διατρίβομεν**—θὰ χρονοτριβήσωμεν, διατρίβω.
- διαφήκε**· ἄορ. α' τοῦ : διὰ-ἀφήμι=διαλύω.
- διαφθαρήναι**· παθητ. ἄορ. τοῦ : δια-φθείρομαι.

- διδόντες, διδόασι**, τύποι τοῦ : δίδωμι.
διεγένοντο· ἄορ. β' τοῦ : διαγίγνομαι=διέρχομαι, παρεμπίπτω.
διεδίδου· παρ. τοῦ : δια-δίδωμι=διαβιβάζω, διανέμω.
διεξεῦχθαι· ἄπαρ. παθητ. παρκμ. : δια-ξεύγνυμαι=ἀποχωρίζομαι.
διεκελεύετο· παρ. : διὰ-κελεύομαι=παραθαρσύνω, ἐμψυχώνω.
δικώλυε· παρ. τοῦ : διὰ-κώλυω=ἐμποδίζω.
διεληλυθέναι, -θει, τύποι τοῦ : διέρχομαι.
διεπαύοντο=διέκοπτον, ἔσταματοῦσαν· διὰ-παύομαι.
διεπορεύετο=ἐπορεύθη, ἐφέρετο εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος.
διεπώλει=δημοσίᾳ ἐπώλει διὰ-πώλω.
διετίθετο· παρ. τοῦ : διατίθεμαι=τακτοποιῶ, παλῶ.
διεσφενδονῶντο=ἔξετινάσσοντο εἰς τεμάχια (διασφενδονάω).
διεχόντων=όντων μακράν, εἰς ἀπόστασιν· διέχω.
διήκην=ἔξετείνετο· διὰ-ἤκω.
διήλλαξε=ἤλλαξε χώραν, διήλθε δι' αὐτῆς· ἄορ. τοῦ δια-αλλάσσω=συμφιλίωω.
διέναι=διέρχεσθαι, διαβιβάζειν (διὰ-ιέναι, διὰ-εἶμαι).
διοίσειν· μέλ. τοῦ : διαφέρω=διαβιβάζω. ἐξέχω, εἶμαι διάφορος.
διπήχη· ἐπιθ. δικτλ. δίπηχυς-υ=δύο πήχεων.
διπλοῦν=διπρόσωπον, δόλιον.
διψῶη· εὐκτ. ἔνεστ. τοῦ : διψῶ=ἔχω δίψαν.
διωμολογοῦντο=συνεφώνουν ἀμοιβαίως· διὰ-ὁμολογῶ.
δόκιμον=δεδοκισμένον, ἱκανόν.
δόξαν=ὑπόληψιν, δοξασίαν· ἢ μετοχ. οὐδ. γεν. τοῦ : ἔδοξε-δοκεῖ.
δορυφόρος=στρατιώτ. φέροντας δόρυ, σωματοφύλακας, «εἰς δόρυ ἀφικνεῖται»=ἔως νὰ φθάνη τὸ δόρυ νὰ πλήτη, «ἐπὶ δόρυ»=δεξιά.
δόλιχος (ὁ)=ὁ μακρὸς δρόμος, ἀντιθέτως πρὸς τὸ : στάδιον=ἀπλοῦς δρόμος 600 ποδῶν, ἐνῶ ὁ διπλοῦς ἐλέγετο δίαυλος.
δουλοῦσθαι=ὑποτάσσειν· δουλόω-ῶ-οὔμαι (δοῦλος)· οἱ δοῦλοι ἦσαν ὡς κτήματα καὶ ἐπωλοῦντο καὶ ἠγοράζοντο ὡς τοιαῦτα· καὶ τὰ ἐκ δούλων γεννώμενα τέκνα ἀνῆκον εἰς τὸν κύριον καὶ ὄχι εἰς τοὺς γεννήσαντας· ἐπειδὴ οἱ δοῦλοι ἐδραπέτευον, ἰδρῦθησαν ἀσφαλιστικὰ καὶ ἐταιρεῖαι πρὸς τοῦτο.
Δρακόντιον, φρυγὰς ἐκ Σπάρτης.
δρέπανον=ἐργαλεῖον ἐπικαμπὲς θεωριστικὸν ἢ ξίφος δρεπανοειδές.
δυσπάριτον=δυσδιάβατον· ὁ. ἐπιθ. τοῦ : δυσπαρέρχομαι.
δύσιππα=ἀκατάλληλα διὰ τὸ ἵππικόν· ἐπιθ. δικτλ.
δυσμαχώτεροι· συγκρ. τοῦ : δύσμαχος=δυσπολέμητος.
δυσπολιορκητότερον=λίαν δύσκολον νὰ κυριευθῆ διὰ πολιορκίας.
δυσχερῖα=κακοτοπία.

Ε **ἐαλωκότα**· μετοχ. παρκμ. τοῦ : ἀλίσκομαι=κυριεύομαι.
εἶαν, εἶᾶ, ἔνεστ. : ἐάω-ῶ=ἐπιτρέπω, ἀφήνω.

- ἐβουλιμίασαν** ἄορ. τοῦ : βουλιμιάω-ῶ=ἔχω βουλιμίαν=ὑπερβολικὴν πεῖναν.
ἐβουθύτει=ἐθυσίαζε βοῦς ἢ καὶ ἄλλα ζῶα· βουθυτέω-ῶ.
ἐγγύθεν-γύτατα=ἀπὸ κοντὰ, πλησιέστατα.
ἐγκεκαλυμμένοις=σκεπασμένοις· μετοχ. παθ. παρκ. ἐγκαλύπτομαι.
ἐγκλίνουσι=τσακίζουσι, στρέφουσι τὰ νῶτα· ἐν-κλίνω.
ἐγκριθεῖη παθ. ἄορ. τοῦ : ἐγκρίνομαι=παραδέχομαι.
ἐγχειρήσαντες, -σθήναι, τύποι τοῦ : ἐγχειρῶ=ἐπιτίθεμαι, ἐπιχειρῶ.
ἔδει=ἔπρεπε : δεῖ.
ἔδεήθη=παρεκάλεσε, ἐχρειάσθη· δέομαι.
ἔδέχοντο, ἔδέξαντο, τύποι τοῦ : δέχομαι=ἀναμένω τὸν ἐχθρόν, σταματῶ.
ἔδησεν ἄορ. τοῦ : δέω-ῶ=δένω, δεσμεύω.
ἔδηον, -ωσαν, τύποι τοῦ : δηῶ-ῶ=λεηλατῶ, λαφυραγωγῶ.
ἐξώρησαν ἄορ. : ζωγρέω-ῶ=συλλαμβάνω ζῶντα, ἀναζωρογνῶ.
ἐθαλασσοκράτουν=ἦσαν κύριοι τῆς θαλάσσης· θαλασσοκρατῶ.
ἐθέασαντο μέσ. ἄορ. τοῦ : θεῶμαι=βλέπω μετὰ θυμασμοῦ.
ἔθειον=ἔτρεχον· παρατ. τοῦ : θέω.
ἐθειώρει=παρετήρει, ἔκαμνε ἐπιθειώρησιν· θεωρῶ.
εἶασεν, εἶα, τύποι τοῦ : εἶάω-ῶ=ἀφήνω, ἐπιτρέπω.
εἶδοσι, εἶδύα· μετοχ. τοῦ : εἶδα=γνωρίζω.
εἶδεῖται, -έναι, -ησαν· τύποι τοῦ : οἶδα=γνωρίζω.
εἶδη, τὸ εἶδος, -δη=μορφή, σχῆμα, τρόπος.
εἶη, -ημεν· τύποι τοῦ : εἶμι.
εἶθισμένοι· μετοχ. παρακμ. παθ. τοῦ : ἐθίζω=συνηθίζω.
εἶκος· οὐδέτ. μετοχ. τοῦ : εἶκα-ἔοικα=τὸ πιθανόν, εὐλογον.
εἶλκον, -κει, παρατ. τοῦ : ἔλκω=σύρω.
εἶλήχει ὑπερσ. τοῦ : λαγχάνω.
εἶλήφει ὑπερσυντ. τοῦ : λαμβάνω.
εἶλοντο· μέσ. ἄορ. τοῦ : αἰροῦμαι=ἐκλέγω, λαμβάνω.
εἰλώτων, οἱ ἐν Λακεδαιμόνι ὑποτεταγμένοι ἀρχαῖοι κάτοικοι αὐτῆς.
εἶλε ἄορ. β' τοῦ : αἰρέω-ῶ=κυριεύω.
εἶπετο=ἠκολούθει· παρατ. τοῦ : ἔπομαι.
εἰρημένων· μετοχ. παθ. παρακμ. τοῦ : λέγω-ομαι.
εἰργασται=ἔχει ἐπιτευχθῆ· παθ. παρκ. : ἐργάζομαι· κοπιᾶζω, ἐκτελῶ.
εἰρξάντων· μετ. ἄορ. τοῦ : εἶργω=ἐγκατακλείω, ἐμποδίζω.
εἰρκιὰς=δεσποτήρια· (εἶργω).
εἰσαγγείλας=ἀναγγείλας· ἄορ. α' τοῦ : εἰσαγγέλλω.
εἰσεδύοντο=εἰσεχώρου· παρατ. τοῦ : εἰς-δύομαι (εἰσδύνω).
εἰσενεγκόντες ἄορ. β' τοῦ : εἰς-φέρω.
εἰσεφόρησαν ἄορ. α' τοῦ : εἰσφορέω-ῶ (εἰσφέρω).
εἰσιέναι· ἀπαρεμφ. ἔνεστ. τοῦ : εἰσέρχομαι (εἰς-εἶμι).
εἰώθει ὑπερσυντλ. τοῦ : ἔθω=συνηθίζω.

- εἶων* παρατ. τοῦ : εἶω-ῶ=ἀφήνω.
ἐκαλλιερεῖτο μέσ. παρτ. : καλλιερέω-ῶ=ἔχω καλὰ σημεῖα ἐν θυσίᾳ.
ἐκασταχόθεν=ἕξ ἐκάστου μέρους· ἐπίρρ. τόπου.
ἐκάθευδον=ἐκοιμῶντο· καθεύδω.
ἐκβασιν=τὴν ἕξοδον τῶν στενῶν ἢ κορυφῆ τοῦ ὄρους (ὑπερβασίς).
ἐκβῆναι=να ἔλθωσι πρὸς τὴν ἐκβασιν : ἐκβαίνω, ἄορ. β' ἀπαρεμ.
ἐκδεδομένη παρ' ἀνδρί,=ὑπανδρευμένη· μετ. παθ. παρ. ἐκδίδομαι.
ἐκδύεσθαι=βγαίνειν τὰ ἐνδύματα· ἐκδύω-(νω)-ομαι.
ἐκδράμοιε, -όντες ἄορ β' τοῦ : ἐκτρέχω, -θέω.
ἐκεκάκωτο ὑπερσ. μέσ. : κακώω-ῶ-οῦμαι=κακοποιῶ, χειροτερεύω.
ἐκέκτησθε ὑπερσ. τοῦ : κτάομαι-ῶμαι=ἀποκτῶ, προμηθεύομαι.
ἐκθέοντες, -οιεν, τύποι τοῦ : ἐκ-θέω=τρέχω ἕξω.
ἐκκαίδεκα=δεκαἕξ.
ἐκλελοιπέναι, -λιπόντες=ἐκλείπω· παραιτῶ τι.
ἐκπιόντες=ροφήσαντες ὄλον· μετοχ. ἄορ. β' τοῦ : ἐκ-πίνω.
ἐκπλεως, τύπος Ἀττικὸς τοῦ : ἐκπλεως=ὑπερπλάσιος, ἄφθονος.
ἐκπεπιτωκνίας· μετοχ. παρακμ. : ἐκ-πίπτω=ξεπέφρω, ἐκδιώκομαι.
ἐκπεπονημένα· μετ. παθτ. παρκμ. : ἐκπονώ ῶ=ἐκτελῶ, κοπιᾶζω.
ἐκπεπληγμένον-ος-πλήχθαι, παθ. παρκ. ἐκπλήττι(σσο)μαι τρομάζω.
ἐκπεπερακότες· παρκ. ἐνεργ. τοῦ : ἐκπεράω-ῶ=περνῶ, διατρυπῶ.
ἐκπεταμένον· παθτ. παρκμ. : ἐκτείνω-ομαι=τεννῶ, ἀπλώνω ἕξω.
ἐκυλίδουν=ἐκύλιον· τοῦ : κυλινδέω-ῶ.
ἐλάσαντες, -ας ἄορ. τοῦ : ἐλαύνω=βάλλω εἰς κίνησιν, ὀδηγῶ, ἐποχοῦμαι, κτυπῶ.
ἐλαττούμενον ἐν. ἐλαττόομαι-οῦμαι=ὑπολείπομαι, ὑποβιβάζομαι.
ἐλαθον ἄορ. β' τοῦ : λανθάνω=διαφεύγω τὴν προσοχὴν τινος, λησμονῶ.
ἐλείποντο, -πετο,=καθυστεροῦν· παρατ. μέσ. τοῦ : λείπω-ομαι.
ἐλεῖν, -όμενος, τύποι ἄορ. β' τοῦ : αἰρῶ-οῦμαι=κυριεύω, ἐκλέγω.
ἐλεγέτην παρατ. (δύτικ. ἀριθμ.) τοῦ : λέγω.
ἐλήξε ἄορ. α' τοῦ : λήγω=τελειώνω, καταπαύω.
ἐληλυθότα παρακμ. μετοχ. : ἔρχομαι-εἶμι.
Ἑλλήσποντον, ὁ γνωστὸς πορθμὸς, ὁ διαχωρίζων τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τῆς Ἑλλης, τῆς θυγατρὸς τῆς Νεφέλης καὶ τοῦ Ἀθάμαντος, ἥτις ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Ἑλλησπόν. ἐκ τοῦ κριοῦ, ἐφ' οὗ ἐπέβαιναν, διαβαίνουσα τὸν πορθμόν.
ἐλήζοντο παρατ. τοῦ : λήζομαι=λαφυραγωγῶ, ληλατῶ,
ἐμβολῆ, -αῖς, -ήν=εἰσβολή, εἴσοδος.
ἐμβροντηθέντες· παθ. ἄορ. τοῦ : ἐμβροντάομαι-ῶμαι=πλήττομαι ὑπὸ βροντῆς ἢ ἀστραπῆς (ὄχι ὑπὸ κεραυνοῦ).
ἐμέλησεν, ἐμελήκει, τύποι τοῦ : μέλει μοι=μὲ νοιάζει.
ἐμέμνηντο=ἀνεκάλουν εἰς τὴν μνήμην των· ὑπερσ. τοῦ : μέμνημαι.
ἐμέμφοντο=ἐκείζον, ἔψεγον· μέμφομαι,

- ἔμηνε*—ἐπέβαλεν εἰς μανίαν, ἐπίκρανε πολὺ ἐνεργ. ἄορ. α' τοῦ :
 μαινόμεαι
ἔμπεδώσειν ἄπαρμ. μέλ. τοῦ : ἐμπεδώ-ω=στερεώνω, ἐπικυρῶ.
ἔμποδῶν—ἐμπόδιον ἐπίορ. τρόπου.
ἐναγκυλῶντες μετοχ. ἔνεστ. : ἐναγκυλάω-ῶ=προσαρμόζω εἰς τὸ
 ἀκόντιον λωρίον ἵνα τὸ ἔξακοντίσω, ρίψω αὐτὸ μακράν.
ἐναπόλοιντο—ἤθελον ἐν τούτῳ χαθῆ· ἐν-ἀπό-λυντο ἐναπόλλυμαι.
ἐνεδρεύσαντες, νεδρεύσαμεν, ἐνεδρεύω=στήνω ἐνέδραν, καρτέρι.
ἐνέκειντο—ἐπετίθεντο ἰσχυρῶς, ἐπίεζον· παρατ. : ἐν-κεῖμαι.
ἐνέτυχον ἄορ. β' τοῦ : ἐντυγχάνω=συναντῶ.
ἐνεπρήσθη, ἐνέπρησαν ἄορ. : ἐνπίμπρημι, -μαι=πυροπολῶ, καίω.
ἐνεοῖς—κωφαλάοις· ἐπιθετ. τρικατλ.=νήπιος, εὐήθης.
ἐνέκλιναν—ὑπεχώρησαν, ἐτσάκισαν οἱ στρατιῶται τοῦ : ἐν-κλίνω.
ἐνήσαν-ῆν, τύποι τοῦ : ἐν-εἰμί=ἐνυπάρχω.
ἐνι—ἔνεστι.
ἐνιοι—μερικοί ἄντωνυμ. ἄορ.
ἐννοεῖτω—ὡς ἔχη κατὰ νοῦν· ἐν-νοεῶ-ῶ.
ἐντροφηῆσαι—ὅτι ἦτο τροφηλός· ἐντροφάω-ῶ=εἶμαι ἢ φαίνομαι
 τροφηλός.
ἐντειχίσαιεν, εὐκτ. μέλ. τοῦ : ἐντειχίζω=κάμνω τεῖχος ἐν τινι τόπῳ.
ἐξαιρεῖν, ἐξ-αίρέω-ῶ=ἐξάγω τι πρὸς χρῆσίν μου, ἀποδιώκω, ἀπο-
 στερῶ, σφάζω, ἀφανίζω, κάμνω ἐξαιρέσειν.
ἐξαίρετος—ξεχωρισμένος, διαλεγτός· ἐπιθ. δικτλ.
ἐξαίφνης—ἐξαίφνης· ἐπίορ. τρόπου.
ἐξέλασας μετοχ. ἄορ. τοῦ : ἐξ-ἐλαύνω· ἰδὲ ἐλάσαντες.
ἐξαμαρτάνειν ἔνεστ. τοῦ : ἐξ-ἄμαρτάνω=ἀποτυγχάνω, πλανῶμαι.
ἐξανίστησι, ἐξαναστάντες, τύποι τοῦ : ἐξ-ἀνα-ἵστημι=ἐξεγείρω τι,
 ἀποδιώκω.
ἐξέσται, ἔξεστι—(θὰ) εἶνε δυνατόν (ἐξ-εἰμί).
ἐξέστην· μέσ. ἄορ. β' τοῦ : ἐξ-ἵστημι=μετακινῶ ἐκ τῆς θέσεώς του.
ἐξενόθη-νωμένοις, τύποι τοῦ : ξενόω-ῶ-οὔμαι=συνάπτω σχέσεις
 ξενίας.
ἐξεπλάγησαν· ποθ. ἄορ. τοῦ : ἐκ-πλήττομαι=τρομάζω, τὰ χάνω.
ἐξενάγει—ἦτο ἀρχηγὸς τῶν μισθοφόρων· παρατ. τοῦ : ξεναγῶ.
ἐξελίξας ἄορ. τοῦ : ἐξελίσσω=ἐκτείνω τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος
 ἢ μετασχηματίζω πλευρὰν αὐτῆς εἰς μέτωπον.
ἐξέπιπτον—ἐξώρμων, ἐξεβοήθουν· παρατ. τοῦ : ἐκπίπτω.
ἐξέωσθησαν· παθτ. ἄορ. τοῦ : ἐξέωθῶ-οὔμαι=ἐκβάλλω, ἐκδιώκω.
ἐξήλασαν· ἐξ-ἤλασαν : ἐξ-ἐλαύνω=ἐκπέμπω βιαίως.
ἐξῆσαν· παρατ. τοῦ : ἐξ εἰμί=εἶμαι ἐκτός.
ἐξηγησάμενος—ὀδηγήσας ὡς ἀοχηγός· ἐξηγοῦμαι.
ἐξηπατηκότες· παρικμ. τοῦ : ἐξαπατάω-ῶ=δεδεάζω, φενακίζω.
ἐξοιεν-ἐλαττον—θὰ βλαφθῶσιν· εὐκτ. μέλ. τοῦ : ἐχω ἔλαττον.

- ἐξοίσειν** ἀπαρ. μέλ. : ἐκφέρω, = φέρω τι ἔξω, ἐκκομίζω, διηγοῦμαι.
ἐξωρᾶτο παρατ. : ἐξ-ὄρμαμαι-ῶμαι=ἀπέρχομαι ἐκ τινος τόπου.
ἐξωσθῆναι παθ. ἄορ. τοῦ : ἐξ-ὠθέω-ῶ-οῦμαι=ἐκδιώκω, ἐξορίζω.
ἐπαιάνισαν ἄορ. ἀ' τοῦ : παιανίζω=ψάλλω τὸν παιᾶνα.
ἐπαιον-ἐπαισαν, τύποι τοῦ : παίω=κτυπῶ, βάλλω.
ἐπαναχωρήσαντες· μετοχ. ἄορ. τοῦ : ἐπὶ-ἀνά-χωρῶ=ἀποσύρομαι.
ἐπάλξεις,-ις,-εως=ἐξοχὴ τείχους, προμαχῶνες.
ἐπαναπεπλευκέναι· παρκμ. τοῦ : ἐπὶ-ἀνα-πλέω=πλέω ὀπίσω ἐναν-
 ντίον τινός.
ἐπείπερ=ἐπεὶ-πέρ.
ἐπεκαλεῖτο· παρατ. τοῦ : ἐπικαλοῦμαι=ἐπονομάζομαι, προσκαλῶ
 εἰς μαρτυρίαν.
ἐπέκειντο, ἐπὶ-ἐκείντο=ἐπιτιθέμενοι ἐστενοχώρουν.
ἐπεκυλίνδουν· παρατ. τοῦ : ἐπι-κυλινδέω-ῶ=κυλίω τι κατὰ τινος.
ἐπεβάλοντο=ἐπιθέσεις ἔκαμνον· μέσ. ἄορ. τοῦ : ἐπιλαμβάνομαι.
ἐπέλιπε· ἄορ. β' τοῦ : ἐπι-λείπω=ἔγω ἔλλειψιν· ἐκλείπω.
ἐπεμβάλλοντες· μετοχ. ἔνεστ. τοῦ : ἐπὶ-ἐν-βάλλω=ἐπιρρίπτω.
ἐπεμνήσθη· παθ. ἄορ. : ἐπιμνήσκομαι=φέρω εἰς τὸν νοῦν μου.
ἐπέστησαν=ἐπὶ-ἔστησαν· (ἴστημι-μαι).
ἐπέπρακτο· ὑπερσ. μέσ. τοῦ : ἐπὶ-πράττομαι=εἰσπράττω τι ἐπὶ
 πλέον παρὰ τινος.
ἐπεπνίγετο=ἐστραγγάλιζε· ἐπὶ-πνίγω.
ἐπεσήμαινε=ἔδωκε χρησμὸν διὰ σημείων· ἐπισημαίνω.
ἐπεπόνθει· ὑπερσυντ. τοῦ : πάσχω.
ἐπεσθαι=νὰ ἀκολουθῆ· ἔνεστ. τοῦ : ἔπομαι.
ἐπήκοον (εἰς),=ὥστε νὰ ἀκούουν ὅλοι· ἐπίθετ. δικτλ.
ἐπησχύνθησαν=ἐντράπησαν αὐτόν· παθ. ἄορ. τοῦ : ἐπὶ-αἰσχύνομαι.
ἐπηγγείλατο=ὑπεσχέθη· ἄορ. ἀ' ἐπαγγέλλομαι.
ἐπήσαν=ἐπὶ-ῆσαν (εἰμί), εἶμαι ἐπάνω εἰς τι, προϊσταμαι.
ἐπήρετο· μέσ. ἄορ. β' τοῦ : ἐπερωτῶ=συμβουλευομαί τινα.
ἐπιβάταις=τοῖς ἐπὶ τοῦ πλοίου στρατιώταις, τοῖς μὴ κωπηλάταις.
ἐπιγελάσας=ἐπὶ τούτῳ γελάσας· ἐπὶ-γελάω-ῶ.
ἐπιδημεῖν=εἶνε ἐν τῇ πατρίδι, ἐν τινι τόπῳ· ἀντίθετον=ἀποδημεῖν.
ἐπιδιώκοντες=τρέχοντες κατόπιν αὐτῶν· (κατὰ-διώκω).
ἐπιείκειαν=τὸ εὐλογον, τὸ δίκαιον.
ἐπικέοιντο=ὁσάκις ἔκαμνον ἐπίθεσιν· εὐκτ. τοῦ ἐπίκειμαι.
ἐπιθέσθαι, **ἐπιθόιντο**, μέσ. ἄορ. β' τοῦ : ἐπὶ-τίθεμαι=ἐπιχειρῶ
 κατὰ τινος.
ἐπικάμποντες· μέλ. τοῦ : ἐπὶ-κάμπω=κινῶ τὰ κέρατα κατὰ φά-
 λαγγος πρὸς τὰ ἔμπροσ ὥστε νὰ σχηματίσω γωνίας μετὰ τοῦ μέσου
 καὶ νὰ προσβάλω τὸν ἐχθρὸν ἐκ τοῦ πλαγίου.
ἐπικύψαντες· μετοχ. ἄορ. τοῦ : ἐπὶ-κύπτω=σκύφτω πρὸς τι.
ἐπικούρημα=βοήθημα, προφυλακτικόν,

- ἐπικουροῦσα**—ἐρχομένη εἰς βοήθειαν· ἐπικουρέω-ῶ.
ἐπιλάθωμαι· ὑποτ. ἄορ. β' τοῦ : ἐπιλανθάνομαι=λησμονῶ, δὲν λαμβάνω τι ὑπ' ὄψει.
ἐπιμαρτυράμενος· μετοχ. μέσ. ἄορ. τοῦ : ἐπιμαρτύρομαι=καλῶ τινά ὡς μάρτυρα, ἐπιβεβαιῶ.
ἐπιόντα-ἐπιούσαν· μετοχ. ἔνεστ. τοῦ : ἐπέροχομαι (ἐπι-εἶμι).
ἐπιορκήσας—ψευδῶς ὀρκισθεῖς, παραβᾶς τοὺς ὄρκους.
ἐπιπεπτωκνῖα· μετοχ. παρκαμ. τοῦ : ἐπι-πίπτω.
ἐπισκεψόμενος· μέλ. τοῦ : ἐπισκοπῶ-οὔμαι=παρατηρῶ, ἐξετάζω.
ἐπιστιτισμός—προμήθεια ἐφοδίων.
ἐπίσποιτο· εὐκτ. μέσ. ἄορ. β' τοῦ : ἐφέπομαι (ἐπι-ἐπομαι)=ἀκολουθῶ διώκων.
ἐπιστεῖλαι· ἀπαρεμφ. ἄορ. α' ἐπιστέλλω=παραγγέλλω, ἀγγέλλω δι' ἐπιστολῆς.
ἐπιτετειχίσθαι· παθτ. παρκαμ. τοῦ : ἐπιτειχίζομαι=κτίζω φρούριον ἢ ὄχυρῶμα ἐπὶ τῶν συνόρων διὰ στρατιωτικὰς ἐνεργείας.
ἐπισταίμην, σταίμεθα, -αμένων, τύποι τοῦ : ἐπίσταμαι=γνωρίζω.
ἐπιστήσαντες· ἐπι-στήσαντες, ἐπι-ἴστημι=ἐφίστημι, σταματῶ, τοποθετῶ.
ἐπιστολεὺς=ὑποναύαρχος (ἐν Σπαρτιάταις), φαίνεται ὅτι ὁ αὐτὸς ἦτο καὶ κομιστὴς ἐπιστολῶν.
ἐπίστω· προστ. ἔνεστ. τοῦ : ἐπίσταμαι=γνωρίζω.
ἐπιχειρεῖτον· δυϊκ. ἄορ. ὄριστ. ἔνεστ. τοῦ : ἐπιχειρῶ.
ἐπιχέαι=ἤθελε χύνη ἐπάνω· ἐπιχέω.
ἐπνει· παρκαμ. τοῦ : πνέω=φυσῶ, ἀναπνέω, φρονῶ.
ἐπομένους=ἀκολουθοῦντας· ἐπομαι.
Ἐρετριέων, κατοικοὶ τῆς Ἐρετρίας, κειμένης ἐπὶ τῆς νήσου Εὐβοίας, τῷ 490 π. Χ. κατεστράφη ὑπὸ τῶν Περσῶν, πλουσιωτάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ ναυτικωτάτη.
ἐρησόμενος· μετοχ. μέλ. τοῦ : ἐρωτῶ.
ἐρίφεια=ἕξ ἐρίφου, κατσικίου.
ἐρμηνέως=δραγουμάνου, ἐξηγητοῦ· (Ἐρμῆς ὡς ἐξηγητῆς).
ἐρομένον· μετοχ. μέσ. ἄορ. β' τοῦ : ἐρωτῶ.
ἐροῦντες· μέλ. τοῦ : λέγω.
ἐρύματος=ὄχυρῶματος· οὐσ. κλίσι. γ'.
ἐρρωμενεστάτους (μένως)· ὑπερθτ. τοῦ : ἐρρωμένους=ὄχυρωτάτους (ρῶννυμαι).
ἐσημάνθη· παθ. ἄορτ. : σημαίνομαι-νω=διὰ σημείου φανερώνω.
ἐσίγων· παρκαμ. τοῦ : σιγάω-ῶ.
ἐσθίειν· ἀπαρκαμ. ἔνεστ. ἐσθίω=τρώγω ὅ,τι δήποτε.
ἐσκήνησαν=ἐστησαν τὰς σκηνας, στρατοπεδεύσαντες.
ἐσκεμμένα· μετοχ. παθτ. παρκαμ. τοῦ : σκοπῶ-οὔμαι=ἐξετάζω.
ἐσμοῦ, -ὄς=σμηῆνος μελισσῶν, ἀγέλη.

- ἐσπαρμένοι, -νοίς** μετοχ. παθ. παρακμ. τοῦ : σπείρω-ομαι.
ἐσπέσαντο—ἔκαμνον σπονδάς, συνθήκας· μέσ. ἄορ. : σπένδομαι.
ἔστε—ἕως· χρονικ.
ἐστηκότες, ἐστηκεν· ἐνεργ. (μέσ.) παρακμ. τοῦ : ἵστημι-αμαι.
ἐστρημένοι· μετοχ. παθ. παρακμ. τοῦ : στερείσκομαι-στεροῦμαι.
ἐσφενδόνων—ἔβαλλον διὰ τῆς σφεδόνης (σφενδονάω-ῶ)· ἡ σφεν-
 δόνη ἦτο ὄπλον ἐπιθετικὸν τῶν ψιλῶν, δι' αὐτοῦ ἔροριπτον ἐξ ἀπο-
 στάσεως λίθους ἢ καὶ μολυβδίδας σφαίρας· οἱ Κοῦητες ἦσαν ἀρι-
 στοὶ σφενδονῆται.
ἐσφαγιάζετο· παρατ. τοῦ : σφαγιάζομαι (ἀποθτ.)—προσφέρω θυ-
 σίαν σφάζων ζῶα, σφάγια.
ἔταξε-αν—ἔβαλεν εἰς τάξιν, ἐτοποθέτησε· (τάσσ(τ)ω).
ἐτέθνυτο· ὑπερσυν. τοῦ ; θύομαι-θύω—θυσιάζω.
ἐτέθνασαν—ἐτεθνήκεσαν· ὑπερσ. τοῦ : θνήσκω.
ἐτιπρώσκοντο—ἐτραυματίζοντο· παρατ. τοῦ : τιπρώσκομαι.
ἐτρέποντο, ἐτρέφθησαν· ἄορ. μέσ. καὶ παθ. τοῦ : τρέπομαι.
εὐαγγελία—θυσία εὐχαριστήριος ἐπὶ τῇ καλῇ ἀγγελίᾳ.
εὐβατώτερος· ἐπιθ. τρικατλ.—λίαν εὐκόλος εἰς τὸ νὰ διαβῆ τις.
εὐζωνοί-νοίς—ἐλαφρῶς ὄπλισμένοι, ὅθεν εὐκίνητοι.
εὐίπποιάτην—ἔχουσαν ἀρίστους ἵππους· ἐπιθ. τρικατλ.
εὐκρινεῖν—ἐτοιμάζειν προπόντως· εὐκρινέω-ῶ.
εὐκλείων, τὰ εὐκλεία—ἐορτὴ τῆς εὐκλείας Ἀοτέμιδος.
εὐοδωτάτη—ἔχουσα καλλίστας διαβάσεις, εὐδιάβατος.
εὐοπλοτάτων—πολὸν καλῶς ὄπλισμένων.
εὐπραξίαις—εὐτυχίαις (εὐ-πράττειν).
εὐτρεπίζεσθαι—φιλιώνειν τινὰ πρὸς τινά.
εὐώδης· ἐπιθ. δικτλ.—παρέχω καλὴν ὄσμήν.
εὐωχούμενος—τρυφῶ ἐν τῷ τρώγειν καὶ πίνειν· εὐωχῶ-οῦμαι.
εὐωνύμω—τῷ ἀριστερῷ, εὐφημιστικῶς—ὁ ἔχων καλὸν ὄνομα.
ἐφείη· εὐκτ. ἐνεργ. ἄορ. β' τοῦ ἐφήμι (ἐπὶ-ἤμι)—ἐπιτρέπει· ἐνῶ :
ἐπείη· εὐκτ. ἐνεστ. τοῦ : ἐπὶ-εἰμί.
ἐφείπετο, -οντο· παρατ. τοῦ ἐφέπομαι—ἀκολουθῶ ἀπὸ κοντὰ τινά.
Ἐφέσου, πόλις τῆς Ἰωνίας περιβόητος παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καῦ-
 στρου, ἀπέχουσα νοτιοδυτικῶς τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τῶν Σάρδεων, τὰ
 νῦν ἑρείπια αὐτῆς Ἀγισλοῦκ ἢ Ἀσλοῦκ.
ἐφεξῆς—συνεχῶς, ἄνευ ἔξαιρέσεως.
ἐφηδομένοις· μετοχ. ἐνεστ. τοῦ : ἐφήδομαι (ἐπὶ-ἤδομαι)—ἐπιχαίρω.
ἔφηναν φρουρὰν—προεκήρυξαν στρατολογίαν ἐν Σπάρτῃ.
ἔφθη· ἄορ. β' τοῦ : φθάνω.
ἐφθέγγατο—ἐφώνησεν· φθέγγεσθαι (ἐπὶ ἀμφύχων καὶ ἐπὶ ἀψύχων).
ἐφιλοφρονήσαντο—τοὺς ἐπεριποιήθησαν.
ἔφοροι, πέντε ἄρχοντες ἐν Σπάρτῃ ἐκλεγόμενοι ἐνιαυσίως, εἶχον
 ἀνώτατα διοικητικὰ καὶ δικαστικὰ καθήκοντα, ἐπιβλέποντες καὶ

αὐτοὺς τοὺς δύο βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀρχῆς εὐθύνας ὑπέχοντες.

ἔφραζεν—ἔλεγεν· παρατ. τοῦ: φράζω (φράσις).

ἔφυσε· ἄορ. α' τοῦ: φύω=φυτρῶνω, γεννῶ τι.

ἔφ' ᾧ—ὑπὸ τὸν ὄρον, μετὰ τὴν συμφωνίαν.

ἐχαλέπαινεν, ἐχαλεπάνθη· χαλεπαίνω=ὀργίζομαι, ἀγανακτῶ.

ἐχόμενοι—οἱ ὄμοροι, οἱ γειτνιαζόντες.

ἐχρῶντο, εἶτο, τύποι τοῦ: χρῶμαι=μετεχειρίζομαι.

ἐχυρὰς—ἀσφαλεῖς· ἐπιθ. τρικλ.

ἐψεύσαντο· μέσ. ἄορ. τοῦ: ψεύδομαι=λέγω ψεύδη, ἀπατῶ.

ἔψονται—θὰ ἀκολουθήσωσι· μέλ. τοῦ: ἔπομαι.

ἔωθοντο· παρατ. τοῦ: ὠθέομαι-οὔμαι=σπρώχνομαι.

ἔωθεν—ἀπὸ τὴν αὐγῆ· (ἡ ἔως).

ἔωω—τῷ ἀνατολικῷ μέρει· ἐπιθ. τρικλ. (ἡ ἔως).

Ζ **ζημίωμα**—ζημία, ποινή, ἰδίως χρηματικὴ· **ζημιωθείς**.
ζητοίη· εὐκτ. ἔνεστ. τοῦ: ζητῶ.

Η **ἠβάσκονται**—εἰσέρχονται εἰς τὴν ἐφηβ. ἡλικίαν· ἠβάσχω-ομαι.

ἠβης· οὐσ. ἀφ' ἠβης δέκα=δεκαετῆ στρατιωτ. ὑπηρεσίαν ἔχοντας.

ἠγεμόνας, -ες, -μόσιν, =διοικηταί, ἄρχοντες, ὀδηγοί.

ἠγεμόσυνος—εὐχαριστήριος θυσία ἐπὶ ἀσφαλεῖ καθοδηγήσει.

ἠγετο· παρατ. τοῦ: ἄγομαι.

ἠγεῖ, ἠγγῆ, -ἠσσεσθαι, -εἰσθῶ, ἠγεῖτο, τύποι τοῦ· ἠγοῦμαι=εἶμαι
ἠγεμών, 2)

ἠγητέον—πρέπει νὰ προηγηῖται· ἐπιθ. τοῦ: ἠγοῦμαι.

ἠδεσαν· ὑπερσυντ. τοῦ: οἶδα=γνωρίζω.

ἠδέως, ἠδιον, ἠδιστα· ἐπίρ. τρόπ. τοῦ: ἠδύς=γλυκύς, εὐχάριστος.

ἠδόμενοι· μετοχ. ἔνεστ. ἠδομαι=εὐχαριστοῦμαι, τέρομαι.

ἠεῖ· παρατ. γ' ἐνικ τοῦ: εἶμι.

ἠκασται—εἶνε παρόμοιον· παθ. παρακμ. τοῦ: εἰκάζω-ομαι.

ἠθύμουν—ἦσαν ἐν ἀθυμίᾳ, λύπη· ἀθυμέω ὦ.

ἠ(εἰ)καζον—συνεπέραινον· εἰκάζω.

ἠκαν—ἀφῆκαν τὸν ἑαυτὸν των· ἄορ. τοῦ: ἀφ' -ῆμι.

ἠκον, -ες, ἠκοντες, ἠκοι, τύποι τοῦ: ἠκω=ἔχω ἔλθῃ.

ἠλαύνετο—βιαιῶς ἐφέρετο· παρατ. τοῦ: ἐλαύνομαι=ἄγομαι.

ἠλεγchon—τοὺς ἀνέκρινον ἵνα ἀνακαλύψωσι τι· παρατ. τοῦ: ἐλέγχω.

ἠλίσκετο· παρατ. τοῦ: ἀλίσκομαι.

ἠλείφοντο—ἐχρίοντο μετὰ ἄλειμμα· ἀλείφομαι.

ἠλω—ἔάλω· ἄορ. β' μέσ. τοῦ: ἀλίσκομαι=ἐπιάσθη.

ἠλλογο· παρατ. τοῦ ἀποθετικοῦ ἄλλομαι=πηδῶ (ἄλμα).

ἠλωκότα—τὸν κριοιευμένον παρακμ. τοῦ: ἀλίσκομαι.

ἠ μὴν—ὄντως, ἀληθῶς.

ἤνεγκεν· ἄορ. β' τοῦ: φέρω.

ἤν=ἔάν· σύνδ. ὑποθετ.

ἤν=τὴν ὁποῖαν· ἀντωνυμ. ἀναφ.

ἤν=ἦτο· παρατ. τοῦ: εἰμί.

ἤνικα=ὄτε· σύνδ. χρόν.

ἤξιου=εἶχε τὴν ἀξίωσιν· παρατ. τοῦ: ἀξιόω-ῶ.

ἤξουσα· μετοχ. μέλ. τοῦ: ἤκω.

ἤ, ἤπερ=ἐκεῖ ὅπου, ἢ ὅπως· ἀντωνυμ. ἐπιρρηματικῶς.

ἤπίστω=ἠπίστασο, ἐπίστασο· ω· παρατ. τοῦ: ἐπίσταμαι=γνωρίζω.

Ἡρακλεώτας=τοὺς κατοίκους τῆς Ἡρακλείας, πόλεως τῆς Βιθυνίας παρὰ τὸν Εὐξείνον, ἀποίκους τῶν Μεγαρέων.

ἡργυρολόγει=ἔφορολόγει· ἀργυρολογῶ (ἄργυρον λέγω).

ἡρημέναι, -ναι=τάς ἐκλελεγμένας· μετοχ. παθητ. παρακ.: αἰροῦμαι.

ἡρίστων=ἔτρωγον τὸ ἄριστον· (ἰδὲ ἀριστοποιοῦμαι)· ἀριστάω-ῶ.

ἡρόμην· μέσ. ἄορ. β' τοῦ: ἔρωτῶ.

ἡρουν· παρατ. τοῦ: αἰρέω-ῶ=κυριεύω.

ἡσθοντι, -ετο· μέσ. ἄορ. β' τοῦ: αἰσθάνομαι=ἐννοῶ.

ἡσθη· παθ. ἄορ. τοῦ: ἡδομαι=εὐχαριστοῦμαι, τέρομαι.

ἡσχύνθη· παθητ. ἄορ. τοῦ: αἰσχύνομαι.

ἡτει, -ησε, -ἦσαντο, τύποι τοῦ: αἰτῶ, -οῦμαι=ζητῶ.

ἡτιῶντο· παρατ. τοῦ: αἰτιῶμαι τινά=κατηγορῶ.

ἡττημένοι· παθητ. παρακμ. καὶ ἡττωμένοι-νους, ἔνεστ. τοῦ ἡττώ-μαι-ῶμαι· παθητ. τοῦ νικῶ.

ἡττόνων· ἐπιθι. συγκρ. ἡττων-ονος· θειτικ. τοῦ: μικρός.

ἡτρον=τὸ ὑπογάστριον.

ἡύλισθησαν, -ξετο, τύποι τοῦ: αὐλίζομαι=καταλύω, ἐν στρατοπέδῳ διέρχομαι τὴν νύκτα.

ἡύξαντο· μέσ. ἄορ. α' τοῦ: εὐχομαι.

ἡφίεσαν· παραι. τοῦ: ἀφίημι· (ἀπὸ-ἴημι).

⊖ θαμινά=θαμὰ=συχνάκις· ἐπίρ.

θατέρω=τῷ ἐτέρῳ τῶν δύο.

θεάσασθαι, θεωμένων, τύποι τοῦ: θεάομαι-ῶμαι (θέα)· παρατηρῶ.

θέσθαι· ἀπαρεμφ. μέσ. ἄορ. β' τοῦ: τίθεμαι-τίθημι.

Θεσπιάς, πόλις Βοιωτικὴ εἰς τοὺς Ν. πρόποδας τοῦ Ἑλικῶνος· οἱ Θεσπιεῖς συνεπολέμησαν ἐν Θερμοπύλαις μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν.

θεῖν, θεών· ἔνεστ. τοῦ: θέω=τρέχει.

θεωρούμενος· μετοχ. ἔνεστ. τοῦ: θεωροῦμαι=παρατηρῶ.

θηρᾶν, -ράσων, τύποι τοῦ: θηράω-ῶ (θήρα)=κυνηγῶ.

θησαυρὸν=λίποιήκην πολυτίμ. ἀντικειμένων ἢ λειψάνων· τοιοῦτοι θησαυροὶ πόλεων ἀνεσκάφησαν ἐν Δελφοῖς καὶ ἀλλαγῆ τῆς Ἑλλάδος.

Θήχης, ὄρος ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σκυθηνῶν (Κολάτ νταν).

Θί(μ)βρωνα, ὁ Σπαρτιατῆς στρατηγός, λαβὼν παρὰ τοῦ Ξενοφῶν-

τος (399 π.Χ.) τοὺς Κυρεῖους ἐπὶ μισθῶ ἑναντίον τῶν Περσῶν.
θυμοειδέστερος = εὐθυμότερος, θαρραλεώτερος· ἐπιθτ. δικτλ.
θυσῖαι, αἱ θυσῖαι ἦσαν αἱματηραὶ ἢ ἀναίμακτοι (καρποί, ἀνθη, ἀρώματα) καὶ ἐσκόπουν εἰς παράκλησιν, εὐλάβειαν ἢ εὐχαριστήριον ἐκδήλωσιν.

| *ιδεῖν* = νὰ ἴδῃ· ἄορ. β' τοῦ· ὄρω.

ιδιώτης = ἄπειρος, ἰδίως τέχνης τινός· 2) πολίτης ὡς ἄτομον ἐν σχέσει πρὸς τὴν πολιτείαν· 3) ὁ μὴ ἔχων ἄξιμά τι.

ιδροῦντι = μὲ ἰδρωμένον· ἰδρώω-ῶ (ἰδρώς).

ἰέναι, ἰοῦσαι, τύποι τοῦ· εἶμι-ἔρχομαι.

ἔντο = ἐφόρμων, ἐρρίπτοντο εἰς . . . (ἴημι, ἴεμαι).

ἰερεῖα = σφάγια.

ἴδι = πῆγαινε· προστ. ἐνεστ. τοῦ· εἶμι.

Ἰλιεῖς, κάτοικοι ἐν Αἰολίδι.

ἰμάντες = τὰ λωρία τῶν ὑποδημάτων· ὁ ἰμάς-άντος.

ἰπποφόρβια = ἀγέλαι ἵππων βοσκομένων· τὸ ἵπποφόρβιον.

ἰππαρμολογία = ἵππαρχος = διοικητὴς τοῦ ἵππικοῦ.

ἰππαζομένων = ὀδηγούντων τοὺς ἵππους· ἵππάζομαι.

ἵππαρξτων, οἱ ἵππαρξται ἦσαν ἐν Σπάρτῃ τρεῖς ἄρχοντες, ἐκλέγοντες 300 ἐπιλέκτους ἵππους ὡς σωματοφυλακὴν τοῦ βασιλέως.

ἵπποτροφεῖν = τρέφειν, διατηρεῖν ἵππους.

ἰσθμοῦ, ἐκ τῶν πολλῶν ἰσθμῶν ὡς κατ' ἐξοχὴν τοιοῦτος ἐκαλεῖτο ὁ τῆς Κορίνθου.

Ἰσμηνίας, Θηβαῖος πλούσιος, δωροδοκηθεὶς ὑπὸ τοῦ Τιθραύστου, ἑναντίον τοῦ Ἀγησιλάου, ὕστερον ἐθανατώθη ὡς προδότης.

ἰσομέτωπος· ἐπιθτ. δικτλ.—ὁ ἔχων ἐν παρατάξει ἴσον μέτωπον.

ἰσοχειλεῖς· ἐπιθτ. δικτλ.—ὁ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐπιφανείας μὲ τὰ χεῖλη ἀγγείου· (ἐπέπλεον αἱ κριθαί).

Ἰφικράτης, ἐπιφανὴς στρατηγὸς Ἀθην. βελτιώσας τὸ πελταστικόν.

Ἰωνίαν-Ἰωσιν, ἡ ἀποικία ἐκ τῆς κυρίας Ἑλλάδος, ἣτις κατέστη ἐν τῇ Ἀσιατικῇ παραλίᾳ τῆς Λυδίας καὶ ἀπετέλεσε κοινὸν ἐκ 12 πόλεων κατ' ἀρχάς, ὀνομάσθη Ἰωνία, ὕστερον ἐπεξετάθη καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς παραλίας τῆς Μ. Ἀσίας.

Κ *καθειστήκει*· ὑπερσ. τοῦ· καθίστημι-αμα· (κατὰ-ἴστημι).

καθίστάναι, καθίστασθαι· ἀπαρεμφ. ἐνεστ. τοῦ· καθίστημι-καθίσταμαι· (κατὰ-ἴστημι).

καθάπερ = ὥσπερ.

καθελεῖν = κατὰ-ἐλεῖν· ἄορ. β'· καθαιρῶ = καταβιβάζω, καταλύω.

καθαλόμενος = κατὰ-ἀλόμενος μέσ. ἄορ. τοῦ· καθάλλομαι = πηδῶ κάτω ἀπὸ τοῦ ἵππου.

καθορῶν, ὀρῶντες· κατὰ-ὀρῶν, ὀρῶντες = διακρίνοντες καλὰ.

- καίειν**· άπαρμ. ένεστ. τοῦ : καίω καί κάω—πυρπολῶ, φλέγω.
καλῶ=δύο ὄρατοι, δυϊκός τοῦ καλός.
κάμηλοι, τὸ γνωστὸν μυρηκαστικὸν ζῷον, τὸ πλοῖον τῶν ἐρήμων· εἰς τὴν Ἑλλάδα πρῶτος ὁ Ἀγησίλαος ἔφερε καμήλους ἐξ Ἀσίας.
κάμνουσι-οντες· μετοχ. ένεστ. τοῦ : κάμνω—ἀσθενῶ, κουράζομαι.
κάντεῦθεν—καὶ ἐντεῦθεν.
καόμενος—καιόμενος.
Καρδοῦχοι, λαὸς ἀνδρεῖος, συγγενῆς τῶν Μήδων καὶ Περσῶν, οἱ νῦν Κοῦρδοι ἢ Καρδουχία εἶνε χώρα πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Τίγρητος.
καρβάτιναι : τσαρούγια, ὑποδήματα ἐξ ἀκατεργάστου νεοδάрту δέρματος, ἰδίως βοός.
Καρία, ἐπαρχία Μ. Ἀσίας μεταξὺ Λυδίας, Φρυγίας καὶ πελάγους.
καρπούμενον=λαμβάνοντα τὸν καρπὸν, τὴν ὠφέλειαν· καρπούμαι-οῦμαι.
κατάγειν=ὀδηγεῖν πρὸς φορολογίαν· ένεστ. κατάγω.
κατακανόντες=καταφονεύσαντες· μετ. ἄορ. β' τοῦ : κατακαίνω.
κατέαξαν=συνέτριψαν, ἐτσάκισαν· ἄορ. τοῦ : κατὰ-ἄγγυμι.
κατέτρωσαν=κατετραυμάτισαν· ἄορ. ένεργ. τοῦ : τιτρώσχω.
κατειλημμένων-εἰληφότες-εἰληφθαι· παθτ. παρακμ. τοῦ : καταλαμβάνω-ομαι=πιάνω, προφθάνομαι.
κατεστρέφετο=ὑπέτασσε.
καταδεδραμηκότες· μετοχ. ένεργ. παρακμ. κατὰ-τρέχω-θέω.
καταθῦσαι· άπαρμ. ἄορ. α' τοῦ : κατὰ-θύω=θυσιάζω, προσφέρω τὴν δεκάτην.
καταθέοντες=κατατρέχοντες· κατὰ-θέω (τρέχω).
κατακαίνοντες=κατακτείνοντες· φονεύοντες.
καταλαβεῖν, -λαμβάνουσι-ληγόμενος-λελήποιεν, τύποι τοῦ : καταλαμβάνω=προφθάνω τινά.
καταλίποι, -λιπόντες, τύποι τοῦ : καταλείπω=παραιτῶ.
καταλογιζόμενος=ἀριθμῶν, ὑπολογίζων· καταλογίζομαι.
κατακείμενοι=όντες κάτω, ἐξηπλωμένοι· κατὰ-κειμαι.
κατασκηνήσας· ἄορ. α' τοῦ : κατὰ-σκηνάω-ῶ—στρατοπεδεύω.
κατασταθείσας· μετοχ. παθτ. ἄορ. τοῦ : κατὰ-ἵσταμαι-ἵστημι.
καταστησάμενοι· μέσ. ἄορ. τοῦ : καθίσταμαι (κατὰ-ἵσταμαι).
καταστρέφεσθαι=ὑποτάσσειν τι· κατὰ-στρέφομαι.
κατατείνοντας· μετ. ένεστ. τοῦ : κατατείνω=τεντώνω, ἐξαπλώνω, ἐκτείνομαι.
κατεσκευάσατο· μέσ. ἄορ. α' τοῦ : κατασκευάζομαι=ιακτοποιῶ.
κατεσημήνατο=καλῶς ἐσφράγισεν· μέσ. ἄορ. α' κατα-σημαίνομαι.
κατειργμένος· μετοχ. παθτ. παρακμ. τοῦ : κατὰ-εἶργω-ομαι=κατοκλειομαι, ὥστε νὰ μὴ δύναμαι νὰ εἰσέλθω.
κάταντες· ἐπιθτ. δικτλ. καὶ -άντης=ἀνηφορικός.
κατεστρέφετο=ὑπέτασσεν· κατα-στρέφομαι.

- κατέλεξε — κατέγραψε· ἄορ. τοῦ : καταλέγω — ἐκλέγω, ἐγγράφω.
κατεγνώσθη — κατεδικάσθη· παθ. ἄορ. α' τοῦ : καταγιγνώσκω.
κατεκλίθη· παθ. ἄορ. τοῦ : κατακλίνομαι — πλαγιάζω, πέφτω εἰς...
κατεσκίησαν· ἄορ. α' τοῦ : κατα-σκηνάω-ῶ.
καταλευσθέντες — λιθοβοληθέντες κατά-λεύω (πλᾶς — λίθος).
κατεδύοντο — ἐχώνοντο, ἔμπαιναν· κατά-δύομαι-δύω.
κατειληφότες-ειληφθαι-ειλημμένον· τοῦ : καταλαμβάνω-ομαι.
κατετοξεύθησαν — τοξευθέντες ἐθανατώθησαν· κατά-τοξεύομαι.
κατηκόντιζον — κατέβαλλον ἀκοντίζοντες· κατά-ἀκοντίζω.
κατε(ή)πειγον — ἐστενοχώρουν, ἐβιάζοντο, ἔσπευδον· κατά-ἐπείγω.
κατίδοιεν — κατὰ ἴδοιεν· εὐκτ. ἄορ. β' τοῦ : κατὰ-ὄρω.
κατορρωρυγμένον-νος· μετοχ. παθητ. παρκμ. τοῦ : κατὰ-δρύσσο(ττ)ω
— σκάπτων ἀνοίγω λάκκον, τάφρον.
Κεβρηνίους, ἐκ Κεβρηνίας πόλεως Αἰολικῆς ἐν τῇ Τρωάδι.
κεκακωμένην, — εἰς κακὴν κατάστασιν· μετοχ. παθητ. παρκμ. τοῦ :
κακῶ-ῶ-οῦμαι· κακοποιῶ.
κεκαλλιεργῶς· παρκμ.: καλλιερῶ — ἔχω ἐν τῇ φύσει καλὰ σημεῖα.
κεκρατηκότας· μετοχ. ενεργ. παρακμ. τοῦ : κρατῶ — δεσπόζω, νικῶ.
κεράτι-α' οὐσ. γ' κλίσι. -ας-ατος· κέρατον ζώου, χρησιμεῦον 1) ὡς
σάλπιγξ, 2) ὡς ποτήριον, 3) μέρος τῆς παρατάξεως· ὁ διὰ κέρατος
αὐλῶν ἐλέγετο κεραύλης· κατὰ-κέρως ἄγειν — κατ' ὀρθίαν γραμμὴν,
μὲ μικρὸν μέτρον.
κεχαρισμένος· μετοχ. παθητ. παρακμ. τοῦ : χαρίζομαι — πράττω τι
εὐάρεστον εἰς τινα, ἐνδίδω εἰς ἐπιθυμίαν τινός.
κηλῖς-ίδος — ρύπος, ἀτιμία, αἰσχρὰ τιμωρία.
Κηφισόδωρος, λοχαγ. Ἀθηναῖος, φονευθεὶς ὑπὸ τῶν Καρδούχων.
Κινάδων,-ωνα, Σπαρτιάτης συνωμότης κατὰ τῶν καθεστώτων.
κιόκρανον — κιονόκρανον — κεφαλοκόλωνον.
κνέφας· οὐσ. οὐδ. τὸ κνέφας, κνέφους καὶ -ατος — σκοτός, σκοτίνιασμα.
Κλεάνωρ, στρατηγὸς ἐξ Ὀρχομενοῦ τῆς Ἀρκαδίας.
κοινολογησάμενος — ζητήσας τὴν γνώμην του, συνομιλήσας.
Κοκυλίται, κάτοικοι ἐν Αὐλίδι τῆς Μ. Ἀσίας.
Κολχίδα, Κόλχων, Κόλχοι, κάτοικοι τῆς Κολχίδος, χώρας παρὰ
τὰ Ν. Α. τοῦ Εὐξείνου Πόντου.
κονιατοῖς· ἐπιθτ. τρικτλ. — ἀσβεστωμένος ἢ ἀλειμμένος μὲ πίσσαν.
κόρας-ρη — παρθένος, θυγάτηρ, κατ' ἔξοχὴν δὲ ἡ Περσεφόνη.
κράσπεδα — τὰ ὄρια χώρας· οὐσ. οὐδ. -ον — τὸ ἀκρότατον παντὸς
πράγματος.
Κρανεῖνα· ἐπιθτ. τρικτλ. -νος — ἐκ ξύλου κρानεῖας.
Κρόνειον, θέσις ἐπίσημος ἐν Κορίνθῳ, κατάφυτος, τὸ ἐντευκτή-
ριον τῆς νεολαίας.
κρατῆσαι· ἀπαρεμφ. ἄορ. α' κρατέω-ῶ — κυριαρχῶ, νικῶ.
κρατῆρσιν· δοτ. πληθ. τοῦ : (ὁ) κρατήρ-ῆρος — ἀγγεῖον, ἐν ᾧ ἀνε-

μιγνύετο ὁ οἶνος μὲ τὸ ὕδωρ, 2) κοίλωμα, 3) Ἑφαιστείου τὸ στόμιον.

κρείττωσιν-ον συγκρ. τοῦ ἀγαθός.

κρέα αἰδ. πληθ. τὸ κρέας-ως.

κριθαί-θινος—κριθάρι, ἐκ κριθῆς· εἶδος ζύθου.

κτιήσαντο· εὐκτ. μεσ. ἀορ. ἀ' τοῦ : κτῶμαι.

κυκλώσαντο-άμενοι-λωθήναι, τύποι τοῦ : κυκλόομαι οὔμαι—περικυκλώνω.

κυλινδοῦντες—κυλίοντες· τοῦ : κυλινδέω-ῶ—κυλίω.

Κήρυκες, (ἄγγελοι) οὔτοι ἐκάλουν τὸν λαὸν εἰς συνέλευσιν, καὶ ἐστελλοντο εἰς διαπραγματεύσεις περὶ εἰρήνης· ἦσαν ἱεροὶ καὶ ἀπαρabiσσοὶ καὶ ἔφερον τὸ κηρύκειον, ὡς ὁ Ἑρμῆς.

κόγχοι-η-ης—ἀχιβάδα ἢ κογγύλιον.

Κυρῶν, ειον—τὰ ἀκολουθήσαντα τὸν Κῦρον Ἑλλην. στρατεύματα.

Κροσωτιμυῶν, -ῶνος, χωρίον ὀχυρὸν ἐν Μεγαρίδι πρὸς τὴν Κορινθίαν.

κῶμαι—χωρία ἀτειχίστα (ὄχι πόλεις) 2), συνοικίαι πόλεως.

κόμαρχον, -κωμήτην, τὸν ἀρχηγὸν τῆς κόμης.

Λ λακωνίσαι-ζουσαι, τύπος τοῦ : λακωνίζω—φρονῶ τὰ τῶν Λακῶνων.

λάκκοις—ὀρυγμάτα ὑπὸ τὴν γῆν εὐρύχωρα, στρογγύλα καὶ κεκαυονισμένα τὰ ἐσωτερικὰ τειχώματα ἐχρησίμευον ὡς ἀποθήκαι διαφόρων οὐσιῶν, ἰδίως ὑγρῶν, οἴνου, ἐλαίου κλπ.

λανθόντες-θοιεν-θεῖν, λανθάνειν, λανθάνω—διαφεύγω τὴν προσοχὴν τινος, ἀπατῶ. πράττω τι κρυφίως.

Λάρισον, ποτάμιον μεταξὺ Ἡλίδος καὶ Ἀχαΐας παρὰ τὸ Ἀκρωτήριον Ἄραξον.

λάσιον, ἐπιθ. τρικτλ. δασύθηξ, πυκνός, κατάφυτος.

Δασιῶνα-ῶν-ῶνος, (ὀ) πολίχη ὀχυρὰ ἐν Ἡλίδι. νῦν τὸ Λάλα.

λάχος-ους,—μερίδιον, ἰδίως διὰ κλήρου (ἐν Μάνη=Λαχίδι).

λειμῶσι, δοτ. πληθ. ἢ ὄνομ. ἐνικ. λειμῶν=λειβάδι.

Δευκόφρυν, πόλις τῆς Καρίας ἐπὶ τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ, εἶχε ἐπίσημον ναὸν τῆς Ἀριέμιδος καὶ πλησίον λίμνην, ἥς τὸ ὕδωρ ἦτο θερμὸν ἀλλὰ πόσιμον καὶ εὐρίσκετο εἰς διαρκὴ κίνησιν.

Δετρίνους, πόλις τῆς Πελοποννήσου, Β. τῆς Ἡλίδος.

Δεωτυχίδης, υἱὸς τοῦ Ἁγίδος, βασιλέως τῆς Σπάρτης, κατηγορηθεὶς δὲν ἐνεκρίθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἁγίδος ὡς βασιλεὺς αὐτὸς ἀλλ' ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀγησίλαος.

λῆξαι, ἀπαρμφ. ἀορ. ἀ' τοῦ : λήγω=καταπαύω, τελειώνω.

λιθολόγους—κτίστας (λιθοσυλλέκτας)· ἐπιθτ. δικτλ.

λιπαρούμενος—καθηκτεύων, ἐνοχλῶν λιπαρέ-ῶ, οὔμαι.

λιπεῖν, -όντες, ἀορ. β' τοῦ λείπω—ἐγκαταλείπω, παραιτῶ τι.

λογιζόμενος—λογαριάζων, ὑπολογίζων· λογισμὸς—ὑπολογισμὸς.

λειπός, -οῖς. πόν, — ὑπολειπόμενος-ομένας.

Δίχα, -ας, Σπαρτιάτης περιβόητος διὰ τὴν φιλοξενίαν του.

λόχος, λοχαγός, ὁ διευθύνων ἄνδρας, ὀπλίτας, 100 ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἱ λόχοι (ἐν Σπάρτῃ) ἀπετέλουν μόραν, καὶ 6 μόραι τὴν ὅλην φάλαγγα.

λυμαίνεσθαι, ἔνεστ. τοῦ: λυμαίνομαι=κακοποιῶ, καταστρέφω.

λῶσθε, κλητικὴ τοῦ ἐπιθτ. λῶστος. ὑπερθ. τοῦ: ἀγαθός.

Μ Μαιάνδρον, ποταμὸς ἐν Μ. Ἀσίᾳ πηγάζων ἐκ Φρυγίας καὶ χυνόμενος εἰς τὸ Καρικὸν πέλαγος. ὁ ἑλικοειδῆς ροῦς αὐτοῦ κατέστη παροιμιώδης καὶ ἔξ οὗ ὠνομάσθη τὸ ἀρχιτεκτονικὸν κόσμημα.

μαιιφόνων, ἐπιθτ. δικτλ.—ὁ ἐκ φόνων μιαρός, αἰμοχαρής.

μειοῦν, ἀπαρεμ. ἔνεστ. τοῦ: μειόω—ἐλαττώω, ἐξευτελίζω.

Μάκρυνας, λαὸς πρὸς τὰ νοτιοανατολικά τῆς Τραπεζοῦντος.

μαστός,=ἄκρον, λόφος, ὅμοιον τὸ σχῆμα πρὸς μαστὸν (μασάρι).

μαστιγοῦσθαι, ἔνεστ. μαστιγοῦμαι=δέρω διὰ μαστίγος.

μεδίμνω-ος=μέτρον χωρητικότητος=52—54 λίτρας.

Μεθυδριεύς, ὁ ἐκ Μεθυδρίου τῆς Ἀρκαδίας.

μείονες=μικροσωμότεροι· συγκριτ. τοῦ: μικρός.

μελετῶν, εὐκτ. ἔνεστ. τοῦ μελετῶ=ἀσκῶ, οὔμιαι.

μέμφοιντο, -σθαι, τύποι τοῦ: μέμφομαι=κατακρίνω.

μέμνησο,=ἐνθυμοῦ, μέμνημαι.

μενετέον,=πρέπει νὰ μένη, ἐπιθτ. ρηματ. τοῦ: μένω.

μενοῦντες, μετοχ. μελ. β' τοῦ: μένω.

μεταλαβόντες, μετοχ. ἀόρ. β'. μεταλαμβάνω=λαμβάνω μέρος.

μεταδιώκειν,=τρέχειν κατόπιν τινός, μετά-διώκω.

μεταδοῖεν, -δίδουσαν, -δῶκεσαν, μεταδίδωμι=παρέχω εἰς τινα μερίδιον.

μετεπέμπετο=ἔστειλε καὶ ἐκάλει, μεταπέμπομαι· ἐνῶ πηγαίνω ὁ ἴδιος καὶ προσκαλῶ=μέτειμι.

μετεσχηγότες, μετοχ. παρκμ. τοῦ: μετέχω=ἔχω μέρος.

μετιόντων, μετοχ. ἔνεστ. τοῦ: μετά-εἶμι=ὑπάγω πρὸς . . .

μετοπῶρω, τὸ μετόπωρον=τὸ μετὰ τὴν ὀπώραν = φθινόπωρον.

μηδίσαι,=φρονεῖν τὰ τῶν Μήδων: μηδίζω.

μηνοειδής,=ἔχων σχῆμα ἡμισελήνου.

μηχανικός,=ἐπινοητικός, ἐφευρετικός.

μόραν, = τάγμα Σπαρτιατικόν.

μύζειν, = βυζαίνειν, ροφᾶν, μύζω, μελ. μυζήσω.

Μύριναν, πόλις ἐν Μυσίᾳ.

Μυσοῦς, ἡ ἐκ Μυσίας χώρας βορειοδυτικῶς τῆς Μ. Ἀσίας.

μυχοῖς, οὐσ. β'. κλ. ἄρσ. καὶ πληθυντ.=μυχά=τὸ ἀπώτατον μέρος, τὸ βάθος τινός, κόλπος.

Ν *νάπη*, οὐσ. *α'*. κλ. καὶ οὐδ. *γ'* *νάπος, -ους*, = δασώδης κοιλάς, φάραγξ.

ναυκλήρω, -ρου, ἰδιοκτητῆς πλοίου, ἢ κυβερνήτης, ἢ ἀμφοτέρα.

Νεανδρεὺς, κάτοικος κόμης ἐν Αἰολίδι.

νεοδαμώδεις, -δεις, -ώδων, = νέοι πολῖται ἐν Σπάρτῃ, ἀπελεύθεροι ἕξ εἰλώτων.

νεοδάρτους, = προσφάτως γδαρμένους. ἐπιθτ. (νέος-δέρω).

νεωκόρω, = φύλακι καὶ ἐπιμελητῇ τοῦ ναοῦ. νεῶ = ναῶ.

νεωσοίκων, οἱ νεώσοικοι (νεῶν-οἴκοι), ἦσαν οἰκοδομήματα ἐν τῇ ἀκτῇ, ἐν τῷ νεωρίῳ, πρὸς προφύλαξιν τῶν πλοίων κατὰ τὸν χειμῶνα, ὅτε δὲν ἔταξείδευον ταῦτα.

νεωστί, = τώρα κοντά, προσφάτως. ἐπίρ. τρόπου (νέος).

νευράς, ἢ νευρά = χορδὴ ἐκ νευρώσεων ἢ ἐντέρων.

Νέων, Λακεδαιμόνιος. ὑποστράτηγος.

Νικόμαχος, ἀρχηγὸς τῶν πελταστῶν ἐν τοῖς Μυρίοις, ἕξ Οἴτης.

νομαί, = ἀγέλαι βοσκημάτων, βοσκαί.

Ξ *ξεναγούς*, = τοὺς ἀρχηγούς τῶν μισθοφόρων.

ξενικῶ, ξενικόν, = ὁ στρατὸς τῶν μισθοφόρων.

ξένια, = φιλοξενία, καὶ τὰ δῶρα τὰ ἀνταλλασσόμενα μεταξὺ δύο ξένων, γιγνομένων φίλων.

ξενίζεσθαι, -σθεις, -ζειν, : ξενίζω, -ομαι = περιποιοῦμαι ξένον.

Ξενοφῶν, Ἀθηναῖος στρατηγός, ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου.

ζυήλη, = ἐγχειρίδιόν τι λακωνικόν, δρεπανοειδές.

Ο *ὀβελίσκος*, = «μικροὺς ὀβελούς»· πᾶν αἰχμηρὸν ἐργαλεῖον.

ὀγκηρότερον, συγκριτ. τοῦ: ὀγκηρός = πομπώδης, ὀκληρός.

Ὀδρουσῶν, -ύσαι, = ἔθνος Θρακικόν.

οἶεσθαι, -οίμην, -οίοιτο, τύποι τοῦ: οἶομαι = νομίζω, πιστεύω.

οἰχομένων, μετοχ.: οἶχομαι = ἀπέρχομαι, ἐκλείπω.

οἶες, καὶ οἷες ἐπιθτ. δικτλ. = οἶς-οἶός = πρόβατον ἄρρεν ἢ θῆλυ.

οἰκοθεν, = ἐκ τοῦ οἴκου, ἐκ τῆς πατρίδος. ἐπίρ. τόπου.

οἶνος, κατ' ἐξοχὴν ὁ χυμὸς τῆς σταφυλῆς τῆς ἀμπέλου, ἢ ἐν Ἑλλάδι φαίνεται αὐτοφυῆς. ἀλλὰ καὶ ἕξ ἄλλων ὄπωρῶν καὶ καρπῶν, οἶον φοῖνικος, ροιθῆς, κλπ. κατεσκευάζετο οἶνος. τοῦ οἴνου ποικίλα εἶνε καὶ τὰ εἶδη καὶ τὰ ὀνόματα, ὡσαύτως καὶ οἱ τρόποι τῆς κατασκευῆς. περίφημος ἦτο ὁ Χίος οἶνος καὶ ὁ ἀνθοσμίας.

οἶόν τ' ἦν = ἦτο δυνατόν.

ὀκνοίη, -νῶν, = ὀκνέω-ῶ (ὀκνος) = διστάζω, φοβοῦμαι.

ὀκνος, = δισταγμὸς, φόβος.

ὀλοιτρόχους, = τεμάχια βράχων μεγάλων στρογγύλων κυλιόμενων.

ὀμορον, = γειτονικήν, ἐπιθτ. δικτλ.

ὀμόσε θεῖν, = συνάπτειν μάχην ἐκ τοῦ συστάδην.

ὄμφαλόν, συχνάκις μὲ τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τῶν ζώων ὀνομάζονται καὶ τὰ ἄψυχα τὰ παρομοιάζοντα πρὸς ταῦτα π. χ. στόμα τοῦ ποταμοῦ· γλῶσσα θαλάσσης=κολπίσκος.

ὀπισθοφύλαξιν, δοτ. πληθυντ. τοῦ: ὀπισθοφύλαξ=οὐραγός.

ὀπλίταις, -ῶν, ὁ βαρέως ὀπλισμένος στρατιώτης ἔφερεν ἀσπίδα μεγάλην, δόρυ, ξίφος, μάχαιραν, θώρακα, κράνος καὶ κνημίδας, ἦτο πεζός.

Ὀπουντίας, Λοκροὶ Ὀπούντιοι οἱ κατοικοῦντες μεταξὺ Παρνασοῦ, Φωκίδος καὶ Λωρίδος.

ὀπώρας, τὸ χρονικὸν διάστημα. ἀπὸ τῶν μέσων Ἰουλίου μηνὸς μέχρι μέσων τοῦ Σεπτεμβρίου: ἔπειτα ἐσήμανε τὸ φθινόπωρον.

ὀρεγόμενος,=ἐπιθυμῶν: ὀρέγομαι, (ὄρεξις) ἐνεργ.: ὀρέγω=ἐκτείνω (ὄργυιά).

ὀρθία, -ου, -ώτατος,=ἀνηφορικός. ἐπίθετ. τρικτλ.

ὀρθιος λόχος,=ὅτε ὁ στρατὸς ὠδηγεῖτο εἰς προσβολὴν οἱ λόχοι εἶχον τὸ βάθος πλεῖον τοῦ μήκους (συνήθως εἰς μέτωπον 6 ἀνδρῶν καὶ εἰς βάθος 16).

ὀρμήσειν, μώμενοι, τύποι τοῦ: ὀρμῶ=ξεκινῶ.

ὀρνιθες,=τὰ πτηνά, οἰωνός, ὄρνις-ιθός=ὁ ἀλεκτροῦν κυρίως.

ὄρους, ὁ ὄρος=τὰ σύνορα, ὄρια.

ὄρυγμα, ὄρυκται, παράγωγα τοῦ: ὄρυσσ(τι)ω=σκάπτω ὑπογείως.

Ὀρχομενοῦ, πόλις ἐν Ἀρχαδίᾳ βορείως τῆς Μαντινείας.

ὄρῳσι, -ὄρῳεν, -ῶντες, -ρῶν, τύποι τοῦ: ὄρῳ=παρατηρῶ.

ὄτω,=δοτ. ἐνικ.=ᾤτινι=ὀποιῶ δήποτε.

ὄχλον, 1) ἄτακτον πλῆθος. 2) ταραχή.

ὄψέ,=ἄργά, βραδύτερον.

ὀπιζοντας,=ἐρχομένους βραδέως ὀπιζῶ (ὄψέ).

ὀπιαίταται,=βραδύταται ὑπερθτ. τοῦ: ὀπιος.

ὀπονται,=θὰ ἴδωσι. μελ. τοῦ: ὄρῳ.

Π **παγκάλας**,=καθ'ὄλα ὀραίως. ἐπιθτ. τρικτλ. λος, -λη, -λον.

παγκράτιον,=ἀγώνισμα ἐν ᾧ ἠγωνίζοντο εἰς πυγμὴν καὶ πάλην συγχρόνως, οἱ οὗτω διαγωνιζόμενοι ἐλέγοντο παγκρατιασταί.

παίοντες,=χτυπῶντες: παῖω, συνώνυμα τὰ: τύπτω, κρούω, πλήττω.

παιᾶνα, ἄσμα ψαλλόμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ πρῶτον, ὕστερον δὲ καὶ τῶν ἄλλων θεῶν. ἐψάλλετο πρὸ τῆς μάχης καὶ μετὰ τούτην.

πάθος,=πάθημα.

παλλακίσιν, -ίς, -ίδος καὶ ἡ-ῆς=μὴ νόμιμος σύζυγος. Οἱ Ἀρχαῖοι ἐλάμβανον πολλὰς συζύγους, ἐξ ὧν μία ἦτο νόμιμος, αἱ δὲ ἄλλαι ἐλέγοντο παλλακίδες, τὰ ἐκ τούτων τέκνα ἐλέγοντο νόθια.

παλαιότερον,=παλαιότερον, παλαιός.

παμπόλλοις, (=πᾶν-πολύς) ἐπίθτ.=λυς, -όλλη, -λυ,=πολυάριθμος.

- παμπληθεῖς, -θέσι, ἐπίθ. δικατλ. = πάμπολυς.
 παμφορωτάτην, = καθ' ὅλα εὐφορωτάτην. τρικτλ. (παν-φορος).
 παντοδαποῖς, = παντοίοις, παντὸς γένους ἢ εἶδους.
 παντάπασιν, = ὅλως διόλου.
 παραγγέλσεις, οὐσ. γ'. κλίσεως, = διαταγὴ διδομένη ἀπὸ ἀνδρὸς εἰς ἄνδρα, ὄχι διὰ κήρυκος ἢ σάλπιγγος, ἢ κέρατος, χάριν ταχύτητος ἢ προφυλάξεως ἐκ τῶν ἐχθρῶν.
 παράγειν, = φέρειν τὸν στρατὸν ἀπὸ στήλης εἰς γραμμὴν, μέτωπον.
 παραδείσους, τόπους καταφύτους καὶ πλήρεις θηρίων μὲ λειμῶνας, μὲ λίμνας καὶ ἄλλα μέσα ἀναπαύσεως καὶ διασκεδάσεως, ἰδίως τῶν βασιλέων τῆς Περσίας.
 παραδοῦναι, ἀόρ. β'. ἐνεργ. τοῦ: παρα-δίδωμι.
 παραθεῖναι, = ἀπαρμφ. ἀόρ. β'. τοῦ παρατίθημι.
 παραθέοντες, = παραλλήλως τρέχοντες. παρὰ-θέω.
 παρακελευσάμενοι, (παρακέλευσις), = προτρέψαντες ἀλλήλους. (παρακελεύομαι).
 παραμυθησάμενος, = παρηγορήσας, πρᾶννας: παρα-μυθοῦμαι.
 παραπλεῖν, = πλέειν παραλλήλως πρὸς τινα: παρὰ-πλέω.
 παραρρνεῖη, = ἤθελε καταρρεύσῃ ἐκ τῶν πλαγίων. ἐνεστ. παθ. ἀόρ. β'. τοῦ: παρὰ-ρέω, -ομαι.
 παρασκευάσειν, -σων, μελ. τοῦ: παρασκευάζω.
 παραστησάμενος, μέσ. ἀόρ. τοῦ: παρῖσταμαι = ἵσταμαι πλησίον, βοηθῶ, συμμερίζομαι τὴν γνώμην, παρουσιάζω τινά.
 παραστατῶν, οὐσ. α'. κλίσι. ὁ παραστάτης-ον.
 Παρράσιος, = ὁ ἐκ Παρρασίας, χώρας τῆς Ἀρκαδίας περὶ τὸ Λύκαιον.
 παρατρέχειν, = παραλλήλως πρὸς τινα τρέχειν.
 παραχρῆμα, = ἀμέσως, εὐθύς.
 παρεβοήθει, = ἤρχετο εἰς βοήθειαν ὑπὲρ-παρὰ-βοηθῶ.
 παρέδωσαν, ἐνεργ. ἀόρ. β'. τοῦ παρὰ-δίδωμι.
 παρεγγυῶτο, παρεγγυόντων, -παρεγγυήσαντος, τύποι τοῦ: παρεγγυάω-ῶ ωμαι = συνιστῶ τι εἰς τινα, παραγγέλλομαι ὑπὸ τινος.
 παρεῖναι, -εῖη, τύποι τοῦ: παρὰ-εἶμι = εἶμαι παρὼν.
 παρειλήφει, -φώς, -φότες, τύποι τοῦ: παρὰ-λαμβάνω.
 παρεῖχον πράγματα, = ἐγεννοῦσαν ἐνοχλήσεις.
 παρεμυθοῦντο, = παρηγόρουσαν, παραμυθοῦμαι.
 παρελθόντι, -ἐλθεῖν, τύποι ἀόρ. β' τοῦ: παρέρχομαι = προσπερῶ.
 παρεληλύθεσαν ὑπερσ. τοῦ: παρέρχομαι = εἶχον προσπεράσει.
 παρῆντι, μετοχ. ἀόρ. β' τοῦ: παρήμι = παραιτῶ.
 παρεκελεύετο, = προέτρεπε: παρακελεύομαι.
 παρεπόμενοι, = παρακολουθοῦντες: παρὰ-ἔπομαι.
 παρέχοιτο, εὐκτ. ἐνεστ. τοῦ: παρὰ-ἔχομαι, ἔχω.
 παρεσχῆμασι, ἐνεργ. παρακμ. τοῦ: παρὰ-ἔχω.

- παρέσεσθαι**,=θά εἶνε παρών,-όντες· παρὰ-εἰμί.
παρῆγεν,=συνοδεύων προέπεμπε.
παρεσπᾶτο,=ἄπεσα τινὰς καὶ τοὺς ἔφερε πρὸς τὸ μέρος του.
παρετίθεσαν,=παρὰ-ετίθεσαν· παρατ.: παρατίθημι=παραθέτω.
παρηγγύα,-ῆσαν· παρτ.: παρεγγυάω-ῶ=δίδω προσταγῆν, συνιστῶ.
παρηγγελέμενον, μετοχ. παθτ. παρκμ. τοῦ: παραγγέλλομαι.
παρῆν,-ῆσαν, τύποι τοῦ: παρὰ-εἰμί=εἶμαι παρών.
παρῆει,=ἐπερνοῦσε· παρατ. τοῦ: παρὰ-εἶμι.
παριοί,=ἤθελε περνᾶ· εὐκτ. ἔνεστ. τοῦ: παρὰ-εἶμι (ἔρχομαι).
παριοῦσι· μετοχ. ἔνεστ. τοῦ: παρέρχομαι, (παρὰ-εἶμι), πάρεμι.
πάροδος,=πέρασμα, (παρὰ-εἶμι, παρέρχομαι).
πασσυνδία,=πανσουδία=πανστρατιᾶ, ἐν πάσῃ σπουδῇ (σεύομαι).
πατάξας,=κτυπήσας, πατάσσω· (παίω, πλήττω, κρούω).
Παφλαγονία, χώρα τῆς Μ. Ἀσίας παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον.
πειθαρχεῖν· ἀπαρμ. ἔνεστ. πειθαρχῶ=ὑπακούω εἰς τοὺς ἀνωτέρους.
πειρῶνται,-πειρῶμενοι,-ράσομαι, τύποι τοῦ: πειρῶμαι=δοκιμάζω, προσπαθῶ.
πελτασταί, ἦσαν στρατιῶται ψίλοι, ἔφερον πέλτην (ἀσπίδα μικρὰν καὶ ἑλαφρὰν σχήματος σωληνοειδοῦς)· ἐπὶ Ἰφικράτους τὸ πελταστικὸν ἔτροποποιήθη διότι προσέλαβε καὶ τινὰ τῶν ἀμυντικῶν ὄπλων.
Πελλήνεα,-νεύς, ὁ κάτοικος τῆς Πελλήνης μιᾶς τῶν Ἀχαϊκῶν πόλεων, τὰ ἐρείπια αὐτῆς κεῖνται εἰς θέσιν νῦν Ζούγρα.
πελάσσει,=νά πλησιάζῃ τις· ἀπαρμ. ἄορ. α' τοῦ: πελάζω.
πέμψας,-φθείη,-μπεσθαι, τύποι τοῦ: πέμπω-ομαι.
Πεντηκοντήρας,=διοικοῦντας σῶμα Σπαρτιατικὸν 50 ἀνδρῶν, συνήθως μίαν πεντηκοστύν, ἣτις ὑποδιηρεῖτο εἰς δύο ἐνωμοτίας, (25 ἀνδρῶν ἑκάστη).
πένταθλος, τὸ πένταθλον συνέκειτο ἐκ διαφόρων ἀγωνισμάτων (ἄλμα, δρόμος, δίσκος, ἀκόντιον, πάλη), οἱ εἰς τοῦτο ἀγωνιζόμενοι ἔκαλοῦντο πένταθλοι.
πεπληρωμένης· παρκ. παθτ. τοῦ: πληρό-ῶ=γεμίζω, παρασκευάζω.
πεπονθέναι· ἀπαρμ. παρακμ. τοῦ: πάσχω.
περανθέντα· μετχ. παθτ. ἄορ.: περαίνω=τελειώνω, φέρω εἰς πέρας.
Πέργαμος, πόλις τῆς Μυσίας, ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης 120 στάδια.
περιελεῖν· ἀπαρμ. ἔνεστ. τοῦ: περιελέω-ῶ=περιτυλίσσω τι· π. χ. σακκία περὶ τοὺς πόδας.
περιελεῖν· ἄορ. β': περαιορέω-ῶ=ἀφαιρῶ τι περιβάλλον ἔτερον.
περιελθῶν,=περὶ-ἔλθῶν· περιέρχομαι=περιφέρομαι.
περιελποντο,=ἐπεριποιοῦντο· μέσ. παρατ. τοῦ: περι-έπω,-ἔπομαι.
περιέσεσθαι· μέλ. τοῦ: περὶ-εἰμί=ὑπερέχω, ἐπιζῶ, διαμένω, ὑπολείπομαι, ἀκολουθῶ.
περιέπλευσαν,=ἔπλευσαν πέριξ, ἕκαμιν περίπλουν· περὶ-πλέω.
περιεπήγγυντο,=ἐπάγωναν περὶ τοὺς πόδας· περὶ-πήγγνυμι (πῆξις).

- πέραθεν*, = ἐκ τοῦ πέραν μέρους· ἐπίρρ. τοπκ.
περιοικίδων, -δας, = περιοικίς, -ίδος, ἄφηρμ. τοῦ: περιοίκος = γειτονικός, οἱ περίξ.
περίασι, (περὶ-ἴασι), περὶ-εἶμι = ὑπάγω ὀλόγυρα, περιέρομαι.
περισταυρωσάμενοι = ἄχυρώσαντες γύρω μὲ παλούκια καὶ τάφρον.
περιφανῶς, = καταφανῶς.
Περσίζοντας, = φρενοῦντας ἢ μιμουμένους τὰ τῶν Περσῶν.
Περσισι, = κατὰ τρόπον ἢ ἰσοῦσαν τῶν Περσῶν.
πεπερακότες, = ἔχοντες διαβῆ, περάση· περάω-ῶ.
πεπληρωμένοι, -ρῶσαντες, τύποι τοῦ: πληρώω-ῶ = γεμίζω.
πέτρος, ὁ πέτρος = ὁ λίθος, ἐνῶ ἢ πέτρα = βράχος.
πεφοβημένον· μετοχ. παθητ. παρακμ. τοῦ: φοβοῦμαι.
πηγνύς, = παγώνων· μετοχ. ἐνεστ.: πήγνυμι.
πιστὰ, = διαβεβαιώσεις τίστεως. Αὗται ἐγίνοντο δι' ὄρκων, διὰ σπονδῶν ἢ διὰ χειραπιῶν (δεξιᾶς) καὶ τῶν ὁμοίων.
πλεθριαῖον, = ἐνὸς πλέθρου.
πλέθρα, τὸ πλέθρον εἶνε μέτρον μήκους, ἴσον μὲ 30,82 μέτρον, εἶνε δὲ τὸ ἐν ἕκτον τοῦ σταδίου.
πλεονεκτοῦσι, = ὑπερέχουσιν· 2) ἔχουσιν καὶ ἀπαιτοῦσι πλείονα.
πόα = γλόη, πρασινάδα.
πολεμάρχης = πολέμαρχος = διοικητὴς τάξιάρχιας ἐν Σπαρτιατικῷ στρατῷ· 2) ἐν Ἀθήναις ὁ τρίτος ἄρχων· 3) ἐν γένει ἡγεμῶν, διοικητὴς.
πολιτείας, = τὰ πολιτεύματα.
πολλαχοῦ, = εἰς πολλὰ μέρη· 2) πολλαχῆ = συχνάκις.
πορευτέον, = ὅτι πρέπει νὰ πορευεῖται· ἐπιθτ. τρικτ.
πόρρω, -πίερω, = πρόσω = πρὸς τὰ ἐμπρός, μακράν, παρέκει.
πορίζεσθαι, = νὰ προμηθεύεται τις (πόρος-πορίζω).
Πολυκράτης, λοχαγὸς Ἀθηναῖος, ἔμπιστος τοῦ Ξενοφῶντος.
Ποτειδᾶν, -ᾶνος, δωριστὴ ἀντὶ Ποσειδῶν, -ᾶνος = θεὸς τῶν ὑδάτων καὶ ἰδίως τῆς θαλάσσης· εἰκονίζεται κρατῶν τρίαίαν.
πραθῆναι, = πωληθῆναι· παθητ. ἄορ. τοῦ: πιπράσκω ἢ πωλῶ.
πρανῆς, = πρηνῆς = προύμντα· κατὰ πρανοῦς = στὸν κατήφορο.
πρίασθαι, πριαμένους· ἄπαρ. ἄορ. ᾶ: ὠνέομαι-οὔμαι = ἀγοράζω.
προβεβλημένος, = προφυλαγμένος· μετχ. παθητ. παρκ.: προβάλλομαι.
πρόδικος, = ἐν Σπάρτῃ ὁ ἐπίτροπος νεαροῦ βασιλέως.
προεστηκώς, -όσι· μετοχ. παρκμ. τοῦ: προΐστημι, -μαι· προεστηκότες καὶ προεστῶτες = οἱ πρωτεύοντες, ἀρχηγοί.
προεληλυθῶτων· μετοχ. παρκμ. τοῦ: προέρχομαι (πρόειμι) = χωρῶ εἰς τὰ ἐμπρός, προπορεύομαι.
προεστάναι, ἄπαρμ. παρκμ. ἀντὶ προεστηκέναι τοῦ: προΐστημι-μαι = θέτω τινὰ πρὸ ἐμοῦ, ἐκλέγω ὡς ἀρχηγόν, διευθύνω.
προειρημένοις, μετοχ. παθητ. παρκμ. τοῦ: προαγορεύω (λέγω).

- προείλοντο*,=προετίμησαν, ἔξελέξαν· μεσ. ἄορ. β' : προαιρούμαι.
προήει,=προεχώρει παρ. (πρὸ-εἶμι)· παρ. πρόερχομαι.
προηγόρευον,=παρήγγειλλον· παρ. τοῦ : πρὸ-ἄγορεύω.
προήγαγε, ἄορ. β' τοῦ : πρὸ-ἄγω=ὀδηγῶ, συμβουλεύω, προχωρῶ.
πριόντες, -έναι, ἔνεστ. τοῦ : πρὸ-εἶμι, πρόερχομαι-χωρῶ.
προῖδοιεν,=πρὸ-ἴδοιεν· ἄορ. β'· εὐκτ. τοῦ : προορῶ.
Προκλῆς, ἄρχων Τευθρανίας, ἀπόγονος τοῦ βασιλέως Δημαράτου.
προκαταλήψοιντο, -λαβοῦσι, τύποι τοῦ : προκαταλαμβάνω.
προορᾶν,=πρὸ-ὄρᾶν, -ὄρῶ.
προπέμψειαν,=νὰ ξεπροβοδήσωσι· εὐκτ. ἄορ. α' τοῦ : προπέμπω.
προσάξειν, -σάγειν, προσάγω=φέρω τι πρὸς τι, παρουσιάζω.
προσαγάγοι, εὐκτ. ἄορ. β' τοῦ : προσάγω=φέρω τι πρὸς τι, πλησιάζω τι εἰς τὸ μέσον=ἐλκύνω πρὸς ἑμαυτόν.
προσακούσας,=ἀκούσας προσέτι· πρὸς-ἀκούω.
προσαράμενοι,=σηκώσαντες· μετοχ. μεσ. ἄορ. α' : πρὸς-αἴρω-ομαι.
προσβαίνοντας,=πατοῦντας· προσβαίνω=πηγαίνω, φθάνω εἰς...
προσγεγένηται,=ἔχουσι προσέλθῃ, προστεθῆ· πρὸς-γίγνομαι.
προσδραμών, -έδραμεν, τύποι τοῦ : προτσερέω (πρὸς θέω)=τρέχω εἰς βοήθειαν.
προσελάσαντες, ἄορ. τοῦ : πρὸς-ἐλαύνω=προχωρῶ, ὀδηγῶ τι, π. χ. ἵππον, στρατόν.
προσέκειντο, (πρόσκειμαι)=προσεκάλουν, ἱκέτευον, ἐδίωκον κατὰ πόδας.
προσενήνεκτο, ὑπερσ. τοῦ : προσφέρομαι.
προσεργαζώμεθα, ὑποιακ. ἔνεστ. τοῦ : πρὸς-εργάζομαι.
προσέεται,=θὰ μᾶς ἀνήκουσιν· μελ. τοῦ : πρὸς-εἶμι.
προσήλαννε, παρ. τοῦ : προσελαινώ· ἰδὲ *προσελάσαντες*.
προσήκει,=ἤρμοξε· προσήκει.
προσήλασε,=ἤλθεν ἐφιππος· ἄορ. α' τοῦ : πρὸς-ἐλαύνω.
προσήραν,=πρὸς ἦσαν· (πρὸς-εἶμι).
προσήραν,=πρὸς ἦσαν· (πρὸς-εἶμι).
προσειλήφει, ὑπερσ. τοῦ : προσλαμβάνω.
προσιέντο, -σαν,=ἄφηναν αὐτοὺς νὰ πλησιάζωσι, ἐδέχοντο· πρὸς-ἴημι-μαι.
προσιόντες· μετοχ. τοῦ : πρὸς-εἶμι=προσέρχομαι.
προσκειμένους· μετοχ. ἰδὲ *προσέκειντο*.
προσμισθωσάμενος,=λαβὼν ὡς μισθωτόν· μισθόομαι-οὔμαι.
προσαγομένων φόβων, ἂν καὶ προσήχθησαν (ἐχρησιμοποίηθησαν) πολλὰ μέσα εἰς ἐκφοβισμόν· μετοχ. τοῦ : πρὸς-ἄγωμαι.
προσέχοιεν, εὐκτ. ἔνεστ. : προσέχω· (τινί, τὸν νοῦν).
προσμείξειαν, εὐκτ. ἄορ. α' τοῦ : προσμείγνυμι=πλησιάζω, συναντῶμαι ἐχθρικῶς πρὸς τινα, ἀγκυροβολῶ.
προστατήσαι,=νὰ εἶνε ἐπιμελητῆς τοῦ ἀγῶνος· ἄορ. τοῦ : προστατῶ.

προστήτε, = πρὸς-στήτε· ὑποκτ. ἄορ. β' τοῦ: προϊστημι-αμαι.
προσχωρουσῶν, = πλησιαζουσῶν· μετοχ. ἔνεστ. τοῦ: πρὸς-χωρῶ.
πρόσω, = περαιτέρω, παρέχει.
προϋθήκεν, = προ-έθηκεν· ἄορ. α': προτίθημι=τοποθετῶ ἐμπρός, ὀρίζω.
προϋθυμήθημεν, = προεθυμήθημεν· παθ. ἄορ. τοῦ: προθυμοῦμαι
 =δεικνύω προθυμίαν.
πρώ, = τὴν πρωΐαν.
πταίνοντες, (ταῖς πέτραις), = προσκρούοντες, κτυπῶντες.
πυνθάνομαι, = πληροφοροῦμαι· ὄριστ. ἔνεστ.
πυνθόμενος, = πληροφοροηθείς· ἄορ. β': πυνθάνομαι.
πυρίνοις, ἐπιθτ. τρικτλ. = ἐκ σίτου γενομένοις· (πυρός).

Ρ *Ραδίνην*, -ης, -ου, οὗτος ἦτο ὑπάρχων τοῦ Φαρναβάζου.
ῥᾶον, *ῥᾶστα*, *ῥᾶδιον*, τύποι τοῦ: ἐπιθ. ῥᾶδιος=εὔκολος.
ῥαπτά, =κεντητός τάπης.
ῥηθεῖσι, μετοχ. παθ. ἄορ. τοῦ: λέγω· (ἔρρηθην).
Ρόδιον, ἐκ τῆς νήσου Ρόδου, ἐν ταύτῃ ὑπῆρχε τὸ ὑπερμέγεθες
 ἄγαλμα τοῦ Ἡλίου ὁ κολοσσός.

Σ *σάλπιγγα*, -γγι, ὄργανον ἐκ μετάλλου μουσικὸν χρήσιμον εἰς
 τὸν στρατὸν, εἰς τὰς τελετὰς καὶ εἰς τὰς κηδείας· ἐφευρέτης αὐτῆς
 ἐλέγετο ἡ Ἀθηνᾶ.
σακίον, = πρόστυχον ὕφασμα ἐκ τριχῶν αἰγείων.
σηκασθέντες, = κλεισθέντες εἰς τὴν μάνδραν· σηκᾶζω (σηκός).
σησάμινον, = ἐκ σησάμου παρεσκευασμένον.
σιγῆ, = σιγὰ σιγά· ἐπίρ. τρόπου.
σίγμα, = τὸ γράμμα Σ. ὅπερ ἦτο γεγραμμένον ἐπὶ τῆς ἀσπίδος.
Σιδοῦς, -ντος, φρούριον τῆς Μεγαρίδος πρὸς τὴν Κορινθίαν.
Σικωνίος, ἐκ *Σικωνίας*, χώρας ἐν Πελοποννήσῳ, μεταξὺ Κο-
 ρινθιακοῦ κόλπου, Ἀχαΐας, Ἀρκαδίας καὶ Κορινθίας.
σιμόν, = πρὸς τὰ ἄνω, τὸν ἀνήφορον· ἐπιθτ. τρικτλ.
Σινώπη, πόλις παρὰ τὴν τῆς Παφλαγονίας εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ
 Ἄλφειου ποταμοῦ, ἐν τῷ Εὐξείνῳ, ἀποικία τῆς Μιλήτου.
Σιώ, = θεῶ, λακωνικῶς = (οἱ Διόσκουροι, = Κάστωρ, Πολυδεύκης).
Σίσυφος, μυθολογεῖται ὡς βασιλεὺς τῆς Ἐφύρης (Κορίνθου)
 ὑπουργός, φιλοκερδὴς καὶ ἐπιτήδειος τόσον, ὥστε κατήντησε τὸ ὄ-
 νομά του νὰ σημαίνει πάνσοφος· λέγεται ὅτι καὶ τὸν θάνατον ἀκό-
 μη ἐξηπάτησεν.
σκευῆν, = ἐνδυμασίαν, φορεσιά.
σκέπασθαι, -ψομένους, τύπος τοῦ: σκοπέω-ῶ=ἐξετάζω, θεωρῶ.
σκευοφόρων, ἐπιθτ. τὰ σκευῆ τῶν στρατιωτῶν ἔφερον ὑποζύγια
 ἢ δούλοι.

- Σκῆψιν**, πόλις Τρώϊκῆ ἐν τῇ Ἰδῇ Ν.Α. τοῦ Ἰλίου. (Ἐσκι-σκουψέ).
- σκηνοφύλακες**, = οἱ φρουροῦντες ἐν σκηναῖς.
- σκηνοῦντος**, = κατοικοῦντος ἐν σκηνῇ· σκηνέω-ῶ.
- σκοταίας**, = ἐν καιρῷ σκότους· ἐπίθ. τροκλ.
- σκυτοτόμοι**, = οἱ ἐργαζόμενοι δέρματα νέα ἢ παλαιά.
- Σκύθην** = κάτοικον τῆς Σκυθικῆς (χώρας ἐπὶ τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου πόντου ὑπὸ τὴν σημερινὴν Ρωσσίαν): οἱ Σκύθαι ὑπερέτουν ἐν Ἀθήναις ὡς τοξόται, ὅθεν Σκύθης = τοξότης (ἀστυφύλαξ).
- σκυθροπούς**, = κατηφέις, ἐπίθ. τροκλ. (σκυθρός-ῶψ).
- σκυτάλη**, = ραβδίον κοντὸν καὶ κεφαλωτόν, συνήθως μὲ λωρίον. μέσον μυστικῆς ἀλληλογραφίας ἐν Σπάρτῃ πρὸς τοὺς ἀρμοστὰς καὶ στρατηγούς, ὅθεν σκυτάλη = παραγγελία, παράγγελμα.
- σπασάμενος**, = τραβήξας, μετοχ. μέσ. ἀόρ. τοῦ: σπῶ-σπῶμαι.
- Σπιθριδάτην**, στρατηγὸς τοῦ Φαρναβάζου.
- σπείσασθαι**, ἀπαρμφ. μέσ. ἀόρ. τοῦ: σπένδομαι (σπένδω) = κάμνω σπονδὰς μετ' ἄλλου, συνθηκολογῶ.
- σπειρία**, -ον, ὑποκοριστικὸν τοῦ: σπεῖρον = ἱμάτιον καλὸν ἢ ρακῶδες.
- σπολάδος**, οὖσ. τρίτης κλ. -ας = θώραξ ἐκ δέρματος κατὰ τοὺς ὤμους ἐφαπτόμενος.
- σπονδάς, -νδαῖς**, = κυρίως ραντίσματα ἐξ ὑγρῶν (οἴνου, μέλιτος κτλ.) χρησίμων ἐν ταῖς θυσίαις. εἶτα θυσίαι καὶ ἐντεῦθεν συνθηκολογήσεις, ἀνακωχή.
- σταύρωμα** = περιφραγμὰ μὲ πάλουκια, χαράκωμα.
- σταδίους**, ὄνομ. πληθ. στάδια καὶ στάδιος· μέτρον ἐκτάσεως ἴσον πρὸς 184 περίπου μέτρα. 2) ἀγὼν δρόμου, τὸ στάδιον (= 600 ποδῶν.
- Σταθμὸν** = κατάλυμα ὁδοιπόρου· ἐν Περσίᾳ ὑπῆρχον ἐπὶ τῶν μεγάλων ὁδῶν τοιοῦτοι σταθμοὶ κατὰ μέσον ὄρον ἀνὰ 150 στάδια περίπου ἀναλόγως τοῦ ἐδάφους. 2) βάρος πράγματος.
- Στειριά**, ἐκ Στειρίας, δήμου ἐν Ἀττικῇ τῆς Πανδιονίδος φυλῆς.
- στερήσοιτο**, εὐκτ. μελ. τοῦ: στεροῦμαι ἢ στέρομαι. = ἔχω ἔλλειψιν.
- στεφανοῦσθαι**, ἀπαρμ. : στεφανόομαι-οῦμαι = φορῶ στέφανον, ἀνταμείβομαι διὰ στεφάνου, περικυκλοῦμαι. οἱ στέφανοι ἦσαν ἀναπόσπαστοι ἀπὸ τὰς ἐσθιάς, εὐωχίας καὶ τοὺς ἀγῶνας κατεσκευάζοντο ἐκ μετάλλων πολυτίμων ἢ ἀνθέων· ἐφέροντο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἢ ἀνηρτῶντο ἐκ τοῦ τραχήλου.
- στόλος** = ἐκστρατεία, ἐτοιμασία, θαλασσία δύναμις.
- στρατηγοῖς, οἰ**, = διοικηταὶ στρατοῦ. 2) οἱ ἀνώτατοι ἄρχοντες τῶν πόλεων τῆς Μ. Ἀσίας· 3) ἐν Ἀθήναις ἐξελέγοντο κατ' ἔτος δέκα, ἄνδρες, στρατηγοί.
- Στυμφάλιος**, ἐκ Στυμφαλίας πόλεως τῆς Β. Ἀρκαδίας.
- συγχοδν**, ἀπαρμφ. ἐνεστ. συγχῶω, καὶ συγχώννυμι = ἐπιψωρεῶ χῶμα.

- συγκείμενον*, = συμπεφωνημένον, σύγκειμαι (συντίθεμαι).
συγχωρηθέντων, παθτ. ἄορ. τοῦ: συγχωροῦμαι = παραδέχομαι, ὑποχωρῶ.
συγγενέσθαι, ἄορ. β': συγγίγνομαι = συναναστρέφομαι, συναντῶμαι.
σύειον, = χοίρινον· (σῦς) ἐπιθτ. τριχτλ.
Συέννεσιν, ἡγεμών, βασιλεὺς τῆς Κιλικίας (χώρας εἰς τὰ Ν.Α. τῆς Μ. Ἀσίας.
συλλεγέντες, γῆναι, παθ. ἄορ. β' τοῦ συν-λέγω = συναθροίζω.
συλληφθῆ, παθητ. ἄορ. τοῦ: συν-λαμβάνομαι.
συμμείξας, μετχ. ἄορ. τοῦ: συμμείγνυμι = ἐνώνω, συναντῶ.
συμβάλλομαι, -λόμενος, τύποι τοῦ: συν-βάλλομαι = συμφωνῶ.
συμμαθόντι, ἄορ. β': συν-μανθάνω = συμμετέχω ἐν τῇ γνώσει.
συμπαρῆσαν, = (σύν, παρὰ, ἦσαν.) συμπαρευρίσκοντο.
συμπρούπεμπον, = συνῶδευον ὁμοῦ· (σύν, πρό, πέμπω).
συμπορώτατα, ἐπιθτ. τριχτλ. -ος = ὠφελιμώτατος.
συναγορεύων, = ὑπερασπίζων, συμβουλεύων· (σύν-ἀγορεύω).
συναναστήσοι, = νὰ συνανεγείρη, εὐκτ. μελ. τοῦ: συν-ἀνὰ-ίστημι.
συνάπτειν, -άπται, τύποι τοῦ: συνάπτω = συνδέω, σχετίζω.
συνασπιδούντες, = κρατοῦντες τὰς ἀσπίδας πλησίον ἀλλήλων, ἵσταντο ἐν πυκνῇ παρατάξει: συνασπιδόω.
σύνδειπνον, ἐπιθτ. δικτλ. = ὁ τρώγων ἐν τῇ ἰδίᾳ τραπέζῃ μετ' ἄλλους.
συνδιεπράττοντο, = διεπραγματεύοντο συγχρόνως· συν-διὰ-πράττομαι.
συνεγένετο, -οντο, ἄορ. β'. τοῦ: συν-γίγνομαι· ἰδέ: συγγενέσθαι.
συνειδότες, μετοχ. τοῦ: σύν οἶδα.
συνειλεγμένοι, μετοχ. παθητ. παρακμ. τοῦ: συλλέγομαι· ἰδέ: συλλεγέντες.
συνεισπεύσοιεν, εὐκτ. μελ. τοῦ: συν-εἰς-σπεύδω.
συνεκβάλλειν, = σύν, -εκ-, βάλλειν.
συνελθοῦσι, συνεξελθεῖν, ἄορ. β'. τοῦ: (συν(εξ)έρχομαι).
συνέμειξαν, ἄορ. α'. τοῦ συν-μείγνυμι.
συνεμαρτύρησε, ἄορ. α'. τοῦ: συν-μαρτυρῶ = συμβεβαιώνω.
συνεπόδισεν, = ἐμπέδρεψεν, συν-ποδίζω = δένω χεῖρας, πόδας, ἐμπλέκω.
συνετάχθησαν, παθητ. ἄορ. τοῦ: συν-τάσσομαι-ω.
συνέρραξε, = συνεκρούσθη, συνεπλάκη, ἄορ. τοῦ: συν-ράσσομαι-ω.
συνερούρησαν, παθητ. ἄορ. β'. τοῦ: συν-ρέω.
συνεστηκότα, -στηκυῖαν, μετχ. παρακμ. τοῦ: συνίστημι.
συνετίθετο, = συνεφώνει: συντίθεμαι.
συνέτριψαν, ἄορ. α'. τοῦ: συντιτρώσκω, = συντραυματίζω.
συνεχώρει, παρακμ. τοῦ: συν-χωρῶ· ἐπὶ τὸ αὐτὸ μετ' ἄλλου βα-

- δίξω, τραβιοῦμαι, ἐνδίδω, συναινῶ.
συνεῶρων,=ἔβλεπον ὅλοι ἀλλήλους ποῦ ἦσαν.
συνεκδραμόντων, μετοχ. ἄορ. β'. τοῦ : σὺν, ἐκ-τρέχω (θέω)=κά-
 μνω ἔξοδον ὁμοῦ.
συνήγαγε, ἄορ. β'. τοῦ : σὺν-ἄγω.
συνηγόρευεν, παρατ. τοῦ : σὺν-ἀγορεύω.
συνθέμενοι, -θέσθαι, μεσ. ἄορ. β'. τοῦ συντίθεμαι=συμῳωνῶ.
συνιόντων,=συμπορευομένων : συνέρχομαι, σύν-εἶμι.
συνίστασαν, παρατ. τοῦ : σὺν-ἵστημι=συνδέω, ἐνώνω.
συνταξάμενοι, μεσ. ἄορ. α'. ἰδὲ συντεταγμένων.
συντεταγμένων, -νω, -νους,=εἶμαι ἐν τάξει, οὐχὶ ὡς ἕκαστος ἤθελε
 (συντάσσομαι).
συντίθενται,=μένουσι σύμφωνα (συν-τίθημι, τίθεμαι).
συνωμολόγει,=συνεφώνει (σὺν-ὁμολογῶ).
συσκηνοῦντων,=όντων ἐν τῇ ἰδίᾳ σκηνῇ (σὺν-σκηνέω).
Συρακοῦσιος,=ἐκ Συρακουσῶν, πόλεως, πρωτεύουσας καὶ πλουσι-
 ωτάτης πόλεως τῆς Σικελίας, ἧς ὁ εἷς **ὀφθαλμὸς** ἦτο αὕτη καὶ ὁ
 ἕτερος ὁ Ἀκράγας.
συσπειραθέντες,=σχηματισθέντες εἰς πυκνὴν παράταξιν (σὺν-
 σπειράομαι).
συσταίεν,=συν-σταίεν ἰδέ : (συνίστημι-αμαι).
στήλη,=κίων ἀναθηματικὸς· ἐνῶ στῖλος=κίων ὑποβαστάζων τι.
συσκευασάμενοι -εξεσθαι,=μαζεύσαντες τὰ πράγματά των
 (συσκευή).
σύες,=ῦες. ὕς-ὑός=χοῖρος.
σφαγιάζεσθαι, -ασθαι, -ξεται : σφαγιάζομαι=θυσιάζω.
σφαλεῖσαν, μετοχ. παθητ. ἄορ. τοῦ : σφάλλομαι = ἀνατρέπομαι,
 νικῶμαι.
σφενδόνας, ὄπλον προσβολῆς τῶν ψιλῶν στρατιωτῶν· δι' αὐτοῦ
 ἔρριπτον λίθους κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἢ καὶ μολυβδίδας ἐχούσας συ-
 νήθως καὶ ἐπιγραφὴν «δέξαι»· τοιαύτη εὐρέθη ἐν Μαραθῶνι ἄρι-
 στοι σφενδονῆται ἦσαν οἱ Ἀκαρῶνες, Πατρεῖς, Αἰγίεις, Δυμαῖοι.
σφενδονοῦντας,=σφενδονῶντας (σφενδονάω-ῶ).
σφήκας,=τὰ γνωστὰ καὶ συγγενῆ πρὸς τὰς μελίσσας ἔντομα· συ-
 νήθως καταστρέφουσι ταῦτα ἐμβάλλοντες πῦρ εἰς τὰς φωλεάς των.
σχολαίων, -αίαν, ἐπιθτ. τριχτλ.=βραδύς, με ἄνεσιν.
σχολή, -ήν=καιρός, ἀνάπαυσις.
σχολῆ,=ἐν ἀνέσει, βραδέως καὶ ἀβιάστως.

Τ τάξιν=τάγμα ἰδίως ἰπέων.

ταξίαρχων. -ρχος=ἄρχων τάξεως, =σώματος ἐκ 200 ὀπλιτῶν,
 ἀλλὰ κυρίως ὁ ταξίαρχος ἦτο ἀξιωματικὸς τῶν γυμνήτων, ψιλῶν

πελταστῶν, τοξοτῶν, σφενδονητῶν) ἀντίστοιχος πρὸς τὸν λοχαγὸν τῶν ὀπλιτῶν.

τέγη, τὸ τέγος οὐς=στέγη.

τεθνήναι, τέθνατον, τεθνεῶτα, τεθναλή παρακμ. τοῦ: θνήσκω=πεθαίνω.

τεθυμένος, -οις, παρακμ. τοῦ: θύομαι=παραγγέλλω θυσίαν· τὰ **τεθυμένα**=σὰρξ τοῦ θύματος.

Τευθράντου, πόλις καὶ χώρα τῆς Μυσίας.

τέκτοσι, -ορες, -ων,=ὁ τὰ ξύλα ἐργαζόμενος τεχνίτης.

τεκμαίνεσθαι ἀπαρμ. ἐνεστ. τοῦ: τεκμαίρομαι=ἐξάγω συμπέρασμα, συμπεριαίνω.

Τελετίας, ναύαρχος Σπαρτιάτης, ἀδελφὸς τοῦ βασιλ. Ἀγησιλάου.

τελευτῶν,=τελειῶνων, ἐν τέλει· (τελευτάω-ῶ).

τερμίνθινον,=τερεβίνθινον, ρητινώδης ὕλη ἐκ τοῦ δένδρου τέρμινθος (τρεμεντίνα).

τετηκέναι,=ἔχει λύωσιν· παρακμ. τοῦ: τήκω.

τετάχθαι, ἀπαρμ. παθτ. παρακμ. τάσσω-σομαι.

τετελευτηκώς, μετοχ. παρακμ.: τελευτῶ.

τετραμμένος, παθτ. παρακμ. τοῦ: τρέπομαι-πω.

τετρωμένοι,=τραυματισμένοι· (τιρώσκω, -σκομαι).

τέως=μέχρι τινός,

Τηλεβόση, παραπόταμος τοῦ Εὐφράτου ἐν Ἀρμενίᾳ.

Τῆμος, πόλις παρὰ τὸν Αἰολίδι τῆς Μ. Ἀσίας εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἑρμου.

τηνικαῦτα,=κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, τότε· ἐπίρ. χρόνον.

Τιρίβαζος, σατραπῆς τῆς Δυτικῆς Ἀρμενίας, ὕστερον ἀρχιστρατήγος ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ.

Τίγρητος, Τίγρης, -ητος (Τίγριδος καὶ -ιος καὶ -εως)· πλωτὸς ποταμὸς σχηματίζων μετὰ τοῦ Εὐφράτου τὴν Μεσοποταμίαν· πηγάζει ἐκ τῆς Ἀρμενίας καὶ χύνεται εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον, ἐνούμενος μετὰ τοῦ Εὐφράτου.

τιμωρήσας, -θῆναι, τύποι τοῦ: τιμωρῶ=βοηθῶ· καὶ τιμωροῦμαι=ἐκδικῶ.

Τιμοκράτην ἐκ Ρόδου, τοῦτον μετεχειρίζετο ὁ σατραπῆς Τιθραύστης διὰ τὴν δωροδοκίαν τοῦς ἄλλους Ἕλληνας κατὰ τῆς Σπάρτης.

τοξεύμασιν, -ματα, οὐδ. γ' κλισ. =κτύπημα διὰ βέλους, τόξου.

τόξα, (δοξάρι)· ὄπλον τῶν ψιλῶν (τοξότης)· διὰ τοῦτου ἐροῦντο τὸ βέλος, εἰς τὸ τόξον διέπρεπον οἱ Σκύθαι, Πάρθοι καὶ Κρήτες.

τραγήματα. =ξηροὶ καρποί· π. χ. κάρνα, τραγάλια (στραγάλια).

Τραπεζοῦντα, -οῦντιοι, ἀποικία τῆς Σινώπης ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Κόλχων καὶ σήμερον τὸ ἴδιον ὄνομα διετήρησεν· καὶ Τουρμιστὶ Ταραμποζούν.

Τράλλεις, -εων, = πόλις τῆς Καρίας πρὸς Β. τοῦ Μαιάνδρου· σήμερον: Ἄϊντιν.

τριάκοντα, (οἶ), οὗτοι ἐν Σπάρτῃ διωρίζοντο σύμβουλοι τοῦ στρατεύοντος βασιλέως.

τριπήχη, ἐπιθτ. = τρίπηχυς, -υ, = ἔχων μῆκος τριῶν πήχεων.

τροπαῖον, = σημεῖον τροπῆς, νίκης· μετὰ τὴν μάχην ὁ νικητὴς ὅπλα καὶ ἐν γένει λάφυρα τοῦ ἐχθροῦ, εἰς καταφανῆ μέρη ἐτοποθέτει διακηρύττων οὕτω τὴν νίκην· ἂν ἡ νίκη ἦτο ἀμφίβολος ἔσταινε τροπαῖον καὶ ὁ ἀντίπαλος· τὸ αὐτὸ ἐγίνετο καὶ μετὰ ναυμαχίαν.

τρωθεῖς, = τραυματισθεῖς· παθτ. ἄορ. τοῦ: τιτρώσκομαι.

τρωκιά, = καρποὶ τρωγόμενοι ὡς ἐπιδορπίσματα.

τύρσις, ἢ τύρσις-ιος, = ξύλινος, ἰδίως, πύργος ἐπὶ τοῦ τείχους, προμαχῶν.

τω = τινί· δοτ. ἔνικ. ἄορ. ἀντωνυμ. τις.

Υ **Υακίνθια** = διάσημος ἐν Σπάρτῃ ἑορτὴ πρὸς τιμὴν τοῦ Ὑακίνθου· ἐν τῇ πανηγύρει ταύτῃ ἦσαν ἡμέραι πένθιμοι καὶ ἡμέραι χαρμόσυνοι· πόθος τοῦ Σπαρτιάτου ἦτο κατὰ τὰ Ὑακίνθια νὰ παρευρεθῆ ἐν Σπάρτῃ.

ὑδροφορούσας = φερούσας ὕδωρ: ὑδροφορέω-ῶ· ἡ συνήθεια τοῦ νὰ κοιμίζωσι τὸ πόσιμον ὕδωρ αἱ γυναῖκες διατηρεῖται εἰσέτι εἰς τοὺς ἀγροτικὸς πληθυσμοὺς τῆς Ἑλλάδος.

ὑμέ, = ὑμᾶς· ἀντωνυμ.

ὑπάγειν, = νὰ ὀδηγῆ σιγά, (=σιγά, ὑπὸ-ἄγω).

ὑπασπιστάς, -οῦ, οὗτος ἦτο ὑπηρέτης τοῦ ἀξιωματικοῦ τῶν ὀπλιτῶν, ἐκράτει τὴν ἀσπίδα ἴσως καὶ τὸ δόρυ τοῦ κυρίου του ἵνα ἀνακουφίσῃ αὐτόν.

Ὑπαρχοι, εἶνε οἱ πλησίον τοῦ σατράπου ἢ οἱ ὑπὸ τοῦτον ἀνώτατοι ὑπάλληλοι.

ἐπαπειλοῦντες, = κρυφίως φοβερίζοντες: ὑπὸ-ἀπειλῶ.

ὑπερεπλήρηθη, = ἐγέμισε· παθτ. ἄορ. τοῦ ὑπερ-πίμπλημι-αμαι.

ὑπερῆλθον, = (ὑπὲρ-ἦλθον) ὑπεράνω ἐπέρασαν.

ὑπελείποντο, = ὑστέρουν: ὑπὸ-λείπομαι.

ὑπερβολάς, -ήν, = ἡ ὑπεράνω τῶν ὁρέων διάβασις καὶ τὸ μέρος τῆς διαβάσεως, καὶ ἡ κορυφὴ (ἐκβασίς).

ὑπερβάλλειν, -λον, -λόντες, (= ὑπερβάλλω) = βάλλω ὑπεράνω τινός, ὑπερβαίνω τι.

ὑπεφθόνηι, = ἡσθάνετο κρύφιον φθόνον· ὑπο-φθονέω-ῶ.

ὑπέφαινε, = ἤρχιζε νὰ φαίνεται ὀλίγον (ἢ ἡμέρα, ἔως)· νὰ χαράξῃ· (ὑποφαινῶ).

ὑπερδεξιῶν, = κειμένων ὑπεράνω πρὸς τὰ δεξιά· ἐπιθτ. τριχλ.

ὑπερέτεινον, = ὑπὲρ-ἔτεινον· (τείνω) = τὸ παρατέντωναν.

ὑπηρετήκει, = εἶχεν ὑπηρετήσῃ. ὑπερσυντλ. τοῦ: ὑπηρετῶ.

ὑπισχνεῖτο, = ὑπέσχετο, ὑπισχνοῦμαι.

ὑποδεδεμένοι, = φοροῦντες εἰς τοὺς πόδας· ὑποδέω-ῶ, -δοῦμαι.

ὑποδοῖεν, εὐκτ. ἔνεστ. τοῦ· ὑποδέω-ῶ = ὑποδένω· ἢ ἄορ. β'. τοῦ· ὑπὸ-δίδωμι.

ὑποθεῖς, μετοχ. ἔνεργ. ἄορ. β'. τοῦ ὑποτίθημι· ἰδέ· **ὑποτιθέντων**.

ὑποδύοιτο, = νὰ βάλλῃ τινὰ νὰ λύσῃ καὶ ἀφαιρέσῃ· ὑπό-λύω-ομαι.

ὑπόνομον, (ἦ) = ὑπόγειος τάφος, ὄχετός, **ὑδραγωγεῖον**.

ὑποστάς, -ντες, ὑπὸ-ἴστημι, -αμαι, ὑφίσταμαι = ὑπομένω, ὑποχωρῶ, ἀποδέχομαι τὸν ἐχθρόν, δὲν φεύγω.

ὑποστήναι, -στήσαντες, τύποι τοῦ· ὑπὸ-ἴστημι, -ἴσταμαι, ἰδέ· ὑποστάς.

ὑπόσπονδον, = ὁ ὑπόσπονδάς, ἔξησφαλισμένος διὰ σπονδῶν, ἐπὶ τῇ βάσει σπονδῶν (συνθηκῶν) πράττων τι, (ἰδέ σπονδαί).

ὑποστρέψαντες, = ὑπὸ-στρέψαντες· ὑποστρέφω = στρέφω ὀπίσω, πλαγίως ἐκκλίνω διὰ νὰ ἀποφύγω προσβολήν.

ὑποτιθέντων, μετχ. ἔνεστ. τοῦ· ὑπὸ-τίθημι = βάλλω τι ὑποκάτω, 2) συμβουλευῶ, προτείνω, προβάλλω.

ὑποφειδόμενοι, (= ὑπὸ-φείδομαι) = κάπως λυτούμενοι νὰ καταστρέψουν.

ὑπόψαμμος, = ἔχων ὑποκάτω ἄμμον.

ὑφηγεῖτο, -ηγεῖσθαι, ὑπὸ-ἡγοῦμαι τινός, = εἶμαι ἡγεμών, ὀδηγός, 2) νομίζω, ἐκλαμβάνω τι· (ἀναβ. γ').

ὑφίστασθαι, -σται· ἰδέ **ὑποστάντες**.

Φ φαίη, εὐκτ. ἔνεστ. τοῦ· φαίμι.

φαίοντα, = λάμποντα· φαίνω.

φαίνουσιν, = φανερόνουσι. φαίνω φρουράν· ἰδέ ἔφηναν.

φάλαγξ, στρατιωτικὸν σῶμα μὲ διάφορον σύνθεσιν καὶ μὲ διάφορον βάθος εἰς τὰς διαφόρους Ἑλληνικὰς πόλεις. Ἐν Σπάρτῃ ὅλος ὁ στρατός ἀπετέλει μίαν φάλαγγα.

φάλαρα, = στολίδια τῶν ἵππων, ἰδίως ἐπὶ τοῦ μετώπου ἢ τοῦ χαλινοῦ.

φανέντος, -νήναι, -εισῶν, τύποι τοῦ· φαίνομαι.

Φάσις, ποταμὸς ἐν Ἀρμενίᾳ (κατὰ τὸν ἄνω ροῦν Ἀράξης)· ἐνοῦται μετὰ τοῦ ποταμοῦ Κύρου καὶ χύνεται εἰς τὴν Κασπίαν.

φασίν, = λέγουσιν· ἔνεστ. τοῦ· φημί.

φauλότης, = εὐτέλεια, τὸ πενιχρόν.

Φασιανὸί, = οἱ κατοικοῦντες τὰς πρὸς νότον τῆς Κασπίας χώρας, τῆς Ὑρκανίας καὶ Μηδίας· ἐντεῦθεν ἢ πατρὶς καὶ τοῦ ὠραιστάτου πτηνοῦ φασιανοῦ, ὅπερ ἐκεῖ ἐκαλεῖτο τέταρος.

Φέας, πόλις παραθαλάσσιος τῆς ἐπαρχίας Ἡλίδος.

φέρεσθαι, -όμενοι, φέρω-ομαι = κομίζω, -ομαι· φέρομαι πρὸς τινα = ἔρχομαι πρὸς τινα εἰς χεῖρας· «φέρω καὶ ἄγω» = ἀναστατώνω.

Φεραί, πόλις ἐν Λακωνικῇ.

φθαρείη, εὐκτ. παθτ. ἄορ. τοῦ: φθείρομαι-ρω.

φθάσαι, ἀπαρεμφ. ἄορ. τοῦ: φθάνω=προφθάνω.

φιάλην,=εὐρὺν καὶ ἄβαθές ποτήριον.

φιλοφρονούμενοι,=κείμενοι φιλοφρονήσεις, περιποιήσεις.

φιλονικία,=ἄμλλα περὶ τὴν νίκην.

φόβων,=φοβέρι εἰς τὸν πληθ. ἐνῶ φόβος=τὸ γνωστὸν αἴσθημα τῆς ψυχῆς.

Φολόη, ὄρος τῆς Πελοποννήσου, μεταξύ Ἀρκαδίας καὶ Ἡλίδος.

φράσας, ἀπαρεμφ. ἄορ. τοῦ: φράζω=λέγω.

φρεατία,=ὑδραποθήκη, δεξαμενὴ ὑπογείως ἐκτεινομένη.

φυλάττειν, -άξασθαι, τύποι τοῦ: φυλάττω-ομαι=φρουρῶ, προσέχω, προφυλάττομαι.

φυλακή, 1) φρουρά, 2) μέρος ὄρισμένον τῆς νυκτός· ἡ νύξ διηρεῖτο εἰς 3 καὶ ἔπειτα εἰς 4 φυλακὰς, 2 πρὸ τοῦ μεσονυκτίου καὶ 2 μετὰ τοῦτο

Φοινίκη, -Φοινίσσας, χώρα εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογ. θαλάσσης, ἀπὸ τῆς Συρίας μέχρι τῆς Παλαιστίνης ἐκτεινομένη· ὁ κάτοικος Φοῖνιξ καὶ τὸ θηλ. Φοῖνισσα, διασημότετοι ναυτικοὶ καὶ ἔμποροι.

Φοινικοῦς, -ντος, κόλπος καὶ λιμὴν εἰς τὰ ἀνατολ. τῶν Κυθῆρων.

Φωκεῦσι, οἱ κάτοικοι τῆς Φωκίδος, πρὸς νότον τοῦ Παρνασοῦ κειμένης χώρας.

φῶμεν, ὑποτακτ. εὐκτ. τοῦ: φημί.

Χ χαλκεῖς,=χαλκοτύποι=σιδηρουργοί.

χαλκώμασιν, οὐσ. οὐδ. γ´=πᾶν τὸ γιγνόμενον ἐκ χαλκοῦ· ἡ χρῆσις τοῦ χαλκοῦ ἦτο ἀρχαιοτάτα γνωστὴ εἰς τοὺς Ἕλληνας· περίφημα ἦσαν τὰ μεταλλεῖα χαλκοῦ ἐν Κύπρῳ, Εὐβοίᾳ, Κορίνθῳ.

Χάλυβας, λαὸς γειτονικὸς τῆς Ἀρμενίας, εἰς τὰ Ν. Α. παράλια τοῦς Εὐξεινοῦ Πόντου· ἡ χώρα ἔχει ἀφθονον σίδηρον.

χαλκοτύποι,=κυρίως οἱ κατεργαζόμενοι τὸν χαλκόν, ἀλλὰ καὶ σιδηρουργοί· ἰδὲ χαλκεῖς.

χαράδρα,=κοῖλος τόπος ἀπὸ τῶν καταφερομένων ὄμβριων ἢ ποταμίων ὑδάτων σχηματισθεῖς.

Χειρίσοφος, στρατηγὸς ἐκ Σπάρτης· ἀπεστάλη ὑπ' αὐτῆς εἰς συνδρομὴν τοῦ Κύρου τοῦ νεωτέρου, ὃν ἔφθασεν ἐν Ἰσσοῦ διατρέβοντα. ἐν τῇ καταβάσει ἐπὶ τινὰ χρόνον ἀριστράτηγος τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ· ἀπέθανεν ἐκ πυρετῶν ἐν Κάλπης λιμένι (μεταξὺ Ἡρακλείας καὶ Βυζαντίου).

χειμάζων,=διερχόμενος τὸν χειμῶνα· χειμάζομαι=κακοπαθῶ.

χειρουμένους, χειροομαι-οῦμαι=ὑπότασσω, νικῶ, φρονεύω.

χελώνη, τὸ γνωστὸν ἑρπετόν, 2) πολιορκητικὴ μηχανὴ ξυλίνη, ὁμοία πρὸς χελώνην, τούτου τὸ ξύλινον στέγασμα ἐκάλυπτε τοὺς πλησιάζοντας πρὸς τὸ τεῖχος πολιορκητάς.

Χερρονησιῶν,=τῶν κατοίκων τῆς Χερρονήσου, τῆς παρὰ τὸν

Ἑλλησποντον, Θρακικῆς.

χίμαιραν,=αἶγα ἐνὸς ἔτους (βετοῦλι)· ἄρσ.=χίμαρος· (μυθολογικῶς χίμαιρα=τέρας).

Χίος=ἐκ τῆς νήσου Χίου.

χιλῶ,=χόρτον χλωρὸν ἢ ξηρόν.

χρησιμολόγος,=ὁ ἀπαγγέλλων χρησίμους, μάντις.

χρηστηριαζόμενον, -ξεσθαι,=ἐρωτᾶν τὸν θεὸν διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν θυμάτων.

χρησαίμεθα,=νά μεταχειρισθῶμεν· εὐκτ. μέσ. ἄορ. τοῦ: χρῶμαι.

χρωμένων, -χρῶτο, ἐνεστ. τοῦ: χρῶμαι=μεταχειρίζομαι.

χρῆμα,=χρῖσμα (χρῖον), ἀλειμμα ἐξ ἐλαίου ἢ λίπους πυκνότερον τοῦ ἀρώματος· συνήθως τὸ χρῖσμα ἐγίνετο μετὰ τὸ λουτρὸν ἢ ἐν τῇ πάλλῃ.

χώρα, ἐν χώρᾳ,=εἰς τὴν προσήκουσαν θέσιν.

χωρίτας,=ἀγρότας, χωριάτας.

χωρίων,=τῶν θέσεων, τῶν μερῶν (χῶρος).

χωλεύσας, ἄορ. τοῦ: χωλεύω=κουτσαίνω.

Ψ ψεύδεται,=θὰ σὲ ἀπατήσῃ· μέλ. τοῦ: ψεύδομαι (ψεύδω)=λέγω ψεῦδη, ἀπατῶ.

ψόφω,=ἐκ τοῦ κρότου.

Ω ὦ, ὑποτακτ. ἐνεστ. τοῦ: εἰμί.

ὦδε,=ὡς ἐξῆς, ἔτσι· ἐπίρρ. τρόπου.

ὠήθησαν, ὦντο, οἶομαι καὶ -οῦμαι—νομίζω, στοχάζομαι.

ὠθούμενοι=σπρωχνώμενοι: ὠθῶ, -οῦμαι.

ὠκνει. παρατ. τοῦ: ὠκνῶ=διστάζω, φοβοῦμαι.

ὠμοβόεια,=δέρματα βοῶς ἀκατέργαστα.

ὠμοσε,=ἔκαμε ὄρκον· ὄμνυμι.

ὠνίων,=ἀγοραστῶν· 2) τὰ ὠψόνια· ἐπιθτ. τρικτ. (ὠνοῦμαι).

ὠνεῖται,=ἀγοράζει: ὠνοῦμαι.

ὠπισθοφυλάκει,=εἶχε τὸ μέρος τῆς ὑπισθοφυλακῆς, ἦτο οὐραγός· ὠπισθοφυλακεῖ.

ὠραῖα,=τῆς ἐποχῆς των.

ὠρμίσατο, -ίσθη,=ἦλθεν καὶ ἠγκυρογόλησε: ὀρμίζομαι.

ὠρυττεν,=ἔκαμινεν ἀνοιγμα ἐν τῇ γῆ: ὀρύττω.

ὠριώθησαν,=ἐξηγγίσθησαν: ὀσιόομαι-οῦμαι.

ὠχετο.=πάει, ἔφυγε· παρατ. τοῦ: οἶχομαι,

Τ Ε Λ Ο Σ

(Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page)

Τ. Α. Β. Γ. Δ.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ—ΕΝΥΠΝΙΟΝ

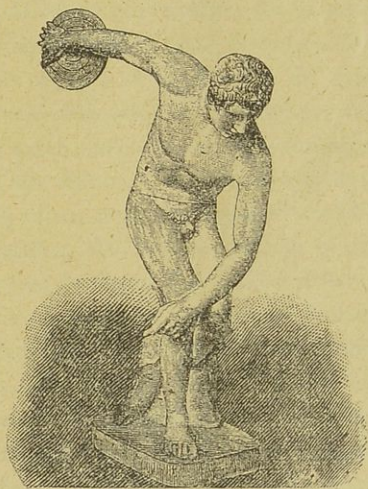
ΕΚΔΟΣΙΣ ΜΑΘΗΤΙΚΗ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΫΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΤΗΣ Γ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α'. ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΕΝΤΕΛΩΣ ΚΕΧΩΡΙΣΜΕΝΟΝ
ΜΕΡΟΣ Β'. ΕΠΙΚΟΥΡΗΜΑΤΑ ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΩΣ

(Βιογραφία—Σκοπός—Ἑρμηνευτικά, Γραμματικά,
Πραγματικά, ὑπομνήματα—Εἰκόνες).

ΥΠΟ Ι. Ν. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ
πρ. Γυμναδίαρχου

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ "ΝΟΜΙΚΗΣ" ΠΕΤΡΟΥ Α. ΒΕΡΓΙΑΝΙΤΟΥ
ΕΝ ΟΔῶΙ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ ΑΡ. 8
1915

17873

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΥΟΜΗΝΙΟΥΝ
ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΖΙΣΤΑΧΑΡΑ

ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

Ἡ ΠΕΡΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

1. ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ. Ταῦτα δὲ ὑμῖν, ὦ Σόλων, τίνος ἕνεκα οἱ νέοι ποιοῦσιν; οἱ μὲν αὐτῶν περιπλεκόμενοι ἀλλήλους ὑποσκελίζουσιν, οἱ δὲ ἄγχουσι καὶ λυγίζουσι καὶ ἐν τῷ πηλῷ συναναφύρονται κυλινδούμενοι ὥσπερ σύες. καίτοι κατ' ἀρχὰς εὐθύς ἀποδυσάμενοι—ἐώρων γάρ—λίπα τε ἠλείψαντο καὶ κατέψησε μάλα εἰρηνικῶς ἄτερος τὸν ἕτερον ἐν τῷ μέρει, μετὰ δὲ οὐκ οἶδ' ὅ τι παθόντες ὠθοῦσί τε ἀλλήλους συνενευκότες καὶ τὰ μέτωπα συναράττουσιν ὥσπερ οἱ κριοί. καὶ ἦν ἰδοὺ ἀράμενος ἐκείνοσιν τὸν ἕτερον ἐκ τοῖν σκελοῖν ἀφῆκεν εἰς τὸ ἔδαφος, εἴτ' ἐπικαταπεσῶν ἀνακύπτειν οὐκ ἔῃ συνωθῶν κάτω ἔς τὸν πηλόν, τέλος δὲ ἦδη περιπλέξας αὐτῷ τὰ σκέλη κατὰ τὴν γαστέρα τὸν πῆχυν ὑποβαλὼν τῷ λαιμῷ ἄγχει τὸν ἄθλιον, ὃ δὲ παρακροτεῖ ἔς τὸν ὄμον, ἱκετεύων οἶμαι, ὡς μὴ τέλεον ἀποπνιγείη. καὶ οὐδὲ τοῦ ἐλαίου ἕνεκα φείδονται μὴ μολύνεσθαι, ἀλλ' ἀφανίσαντες τὸ χρῖσμα καὶ τοῦ βορβόρου ἀναπλησθέντες ἐν ἰδρωτί ἅμα πολλῷ γέλωτα ἔμοι γοῦν παρέχουσιν, ὥσπερ αἱ ἐγγέλεις ἐκ τῶν χειρῶν διολισθαίνοντες.

2.—Ἐτεροὶ δὲ ἐν τῷ αἰθρίῳ τῆς αὐλῆς τὸ αὐτὸ τοῦτο δρῶσιν, οὐκ ἐν πηλῷ αὐτοὶ γε, ἀλλὰ ψάμμον ταύτην βαθεῖαν ὑποβαλλόμενοι ἐν τῷ ὀρύγματι πάττουσιν τε ἀλλήλους καὶ αὐτοὶ ἐκόντες ἐπαμῶνται τὴν κόνιν ἀλεκτρούνων δίκην, ὡς ἀφυκτότεροι εἶεν ἐν ταῖς συμπλοκαῖς, οἶμαι, τῆς ψάμμου τὸν ὄλισθον ἀφαιρούσης καὶ βεβαιοτέραν ἐν ξηρῷ παρεχούσης τὴν ἀντίληψιν.

3.—Οἱ δὲ ὀρθοστάδην κεκονισμένοι καὶ αὐτοὶ παίουσιν ἀλλήλους προσπεσόντες καὶ λακτίζουσιν· οὕτωσιν γοῦν καὶ τοὺς ὀδόντας ἔοικεν ἀποπτύσειν ὁ κακοδαίμων, οὕτως αἵματος αὐτῷ καὶ ψάμμου ἀναπέπλησται τὸ στόμα, πύξ, ὡς ὀρεῖς, παταχθέντος ἔς τὴν

γνάθον. ἀλλ' οὐδὲ δᾶρχων οὐτοσί διίστησιν αὐτοὺς καὶ λύει τὴν μάχην—τεκμαίρομαι γὰρ τῇ πορφυρίδι τῶν ἀρχόντων τινὰ τοῦτον εἶναι.

4.—Ὁ δὲ καὶ ἐποτρύνει καὶ τὸν πατάξαντα ἐπαινεῖ. ἄλλοι δὲ ἀλλαχόθι πάντες ἐγκόνοῦσι καὶ ἀναπηδῶσιν ὥσπερ θεόντες ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μένοντες καὶ ἐς τὸ ἄνω συναλλόμενοι λακτίζουσι τὸν ἀέρα.

5.—Ταῦτα οὖν ἐθέλω εἰδέναι τίνας ἀγαθοῦ ἂν εἴη ποιεῖν ὡς ἔμοιγε μανία μᾶλλον εοικέναι δοκεῖ τὸ πρᾶγμα, καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἂν ῥαδίως μεταπίσειέ με ὡς οὐ παραπαίουσιν οἱ ταῦτα δρῶντες.

6.—ΣΟΛΩΝ. Καὶ εἰκότως, ὦ Ἀνάχαρσι, τοιαῦτά σοι τὰ γινόμενα φαίνεται ξένα γε ὄντα καὶ πάμπολυ τῶν Σκυθικῶν ἐθῶν ἀπᾶδοντα, καθάπερ καὶ ὑμῖν πολλὰ εἰκὸς εἶναι μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα τοῖς Ἑλλήσιν ἡμῖν ἀλλόκοτα εἶναι δόξαντα ἂν, εἴ τις ἡμῶν ὥσπερ σὺ νῦν ἐπισταίῃ αὐτοῖς. πλὴν ἀλλὰ θάρρει, ὦγαθέ· οὐ γὰρ μανία τὰ γινόμενά ἐστιν οὐδ' ἐφ' ὕβρει οὗτοι παίουσιν ἀλλήλους καὶ κολίουσιν ἐν τῷ πληθῷ ἢ ἐπιπάττουσι τὴν κόριν, ἀλλ' ἔχει τινὰ χρεῖαν οὐκ ἀτερπῆ τὸ πρᾶγμα καὶ ἀκμὴν οὐ μικρὰν ἐπάγει τοῖς σώμασιν· ἦν γοῦν ἐνδιατρίψῃς, ὥσπερ οἰμαί σε ποιήσειν, τῇ Ἑλλάδι, οὐκ εἰς μακρὰν εἰς καὶ αὐτὸς ἔση τῶν πεπηλωμένων ἢ κεκοιμένων· οὕτω σοι τὸ πρᾶγμα ἡδύ τε ἅμα καὶ λυσιτελὲς εἶναι δόξει.

ANAX. Ἄπαγε ὦ Σόλων, ὑμῖν ταῦτα γένοιτο τὰ ὠφέλιμα καὶ τερπνά, ἐμὲ δέ, εἴ τις ὑμῶν τοιοῦτό τι διαθείη, εἴσεται ὡς οὐ μάτην παρεξώσμεθα τὸν ἀκινάκην.

7.—Ἄτὰρ εἰπέ μοι, τί ὄνομα ἔθεσθε τοῖς γιγνομένοις, ἢ τί φῶμεν ποιεῖν αὐτούς;

ΣΟΛ. Ὁ μὲν χῶρος αὐτός, ὦ Ἀνάχαρσι, γυμνάσιον ὑφ' ἡμῶν ὀνομάζεται καὶ ἔστιν ἱερόν Ἀπόλλωνος τοῦ Λυκείου· καὶ τὸ ἄγαλμα δὲ αὐτοῦ ὄρας, τὸν ἐπὶ τῇ στήλῃ κεκλιμένον, τῇ ἀριστερᾷ μὲν τὸ τόξον ἔχοντα, ἡ δεξιὰ δὲ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἀνακεκλασμένη, ὥσπερ ἐκ καμάτου μακροῦ, ἀναπανόμενον δείκνυσι τὸν θεόν.

8.—Τῶν γυμνασμάτων δὲ τούτων τὸ μὲν ἐν τῷ πληθῷ ἐκείνο πάλη καλεῖται, οἱ δ' ἐν τῇ κόνῃ παλαίουσιν καὶ αὐτοί, τὸ δὲ παίειν ἀλλήλους ὀρθοστάδην παγκρατιάξιν λέγομεν. καὶ ἄλλα δὲ ἡμῖν

ἔστι γυμνάσια τοιαῦτα πυγμῆς καὶ δίσκου καὶ τοῦ ὑπεράλλεσθαι, ὧν ἀπάντων ἀγῶνας προτίθεμεν, καὶ ὁ κρατήσας ἄριστος εἶναι δοκεῖ τῶν καθ' αὐτὸν καὶ ἀναιρεῖται τὰ ἄθλα.

9.—ANAX. Τα δὲ ἄθλα τίνα ὑμῖν ταῦτά ἐστιν ;

ΣΟΛ. Ὀλυμπίασι μὲν στέφανος ἐκ κοτίνου, Ἴσθμοῖ δὲ ἐκ πίτους, ἐν Νεμέᾳ δὲ σελίνων πεπλεγμένος, Πυθοῖ δὲ μῆλα τῶν ἱερῶν τοῦ θεοῦ, παρ' ἡμῖν δὲ τοῖς Παναθηναίοις τὸ ἔλαιον τὸ ἐκ τῆς μορίας. τί ἐγέλασας, ὦ Ἀνάχαρσι ; ἢ διότι μικρά σοι εἶναι ταῦτα δοκεῖ ;

ANAX. Οὐκ, ἀλλὰ πάνσεμνα, ὦ Σόλων, κατέλεξας τὰ ἄθλα καὶ ἄξια τοῖς τε διαθεῖσιν αὐτὰ φιλοτιμεῖσθαι ἐπὶ τῇ μεγαλοδωρεῇ καὶ τοῖς ἀγωνισταῖς αὐτοῖς ὑπερεσπουδακέναι περὶ τὴν ἀναιρεσιν τῶν τηλικούτων, ὥστε μῆλων ἕνεκα καὶ σελίνων τοσαῦτα προπονεῖν καὶ κινδυνεύειν ἀγχομένους πρὸς ἀλλήλων καὶ κατακλωμένους, ὡς οὐκ ἐνὸν ἀπραγμόνως εὐπορῆσαι μῆλων ὄφρ' ἐπιθυμία ἢ σελίνῳ ἐστεφανῶσθαι ἢ πίτυϊ μήτε πηλῶ καταχρόμιον τὸ πρόσωπον μήτε λακτιζόμενον ἐς τὴν γαστέρα ὑπὸ τῶν ἀνταγωνιστῶν.

10.—ΣΟΛ. Ἄλλ', ὦ ἄριστε, οὐκ ἐς ψιλὰ τὰ διδόμενα ἡμεῖς ἀποβλέπομεν· ταῦτα μὲν γὰρ ἔστι σημεῖα τῆς νίκης καὶ γνωρίσματα, οἵτινες οἱ κρατήσαντες, ἢ δὲ παρακολουθοῦσα τούτοις δόξα τοῦ παντὸς ἄξια τοῖς νενικηκόσιν, ὑπὲρ ἧς καὶ λακτίζεσθαι καλῶς ἔχει τοῖς θηρωμένοις τὴν εὐκλειαν ἐκ τῶν πόνων· οὐ γὰρ ἀπονητὶ προσγένοιτο ἂν αὕτη, ἀλλὰ χρὴ τὸν ὀρεγόμενον αὐτῆς πολλὰ τὰ δυσχερῆ ἀνασχόμενον ἐν τῇ ἀρχῇ· τότε ἤδη τὸ λυσιτελὲς καὶ ἡδὺ τέλος ἐκ τῶν καμάτων περιμένειν.

ANAX. Τοῦτο φῆς, ὦ Σόλων, τὸ τέλος ἡδὺ καὶ λυσιτελές, ὅτι πάντες αὐτοὺς ὄψονται ἐστεφανωμένους καὶ ἐπὶ τῇ νίκῃ ἐπαινέσονται πολὺ πρότερον οἰκτίραντες ἐπὶ ταῖς πληγαῖς, οἱ δὲ εὐδαιμονήσουσιν ἀντὶ τῶν πόνων μῆλα καὶ σέλινα ἔχοντες.

ΣΟΛ. Ἄπειρος εἶ, φημί, τῶν ἡμετέρων ἔτι· μετὰ μικρὸν δὲ ἄλλα σοι δόξει περὶ αὐτῶν, ἐπειδὴν ἐς τὰς πανηγύρεις ἀπιὼν ὄρας τοσοῦτον πλῆθος ἀνθρώπων συλλεγόμενον ἐπὶ τὴν θεάν τῶν τοιούτων καὶ θέατρα μυριάδρα συμπληρούμενα καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς ἐπαινουμένους, τὸν δὲ καὶ νικήσαντα αὐτῶν ἰσόθεον νομιζόμενον.

11.—ANAX. Αὐτὸ τοῦτο, ὃ Σόλων, καὶ τὸ οἴκτιστόν ἐστιν, εἰ μὴ ἐπ' ὀλίγων ταῦτα πάσχουσιν, ἀλλὰ ἐν τοσοῦτοις θεαταῖς καὶ μάρτυσι τῆς ὕβρεως, οἱ δηλαδὴ εὐδαιμονίζουσιν αὐτοὺς αἵματι ῥαινομένους ὀρῶντες ἢ ἀγχομένους ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων· ταῦτα γὰρ τὰ εὐδαιμονέστατα πρόσεστι τῇ νίκῃ αὐτῶν. παρ' ἡμῶν δὲ τοῖς Σκύθαις, ἦν τις, ὃ Σόλων, ἢ πατάξῃ τινὰ τῶν πολιτῶν ἢ ἀνατρέψῃ προσπεσῶν ἢ θοιμάτιον περιρρήξῃ, μεγάλας οἱ προσβῦται τὰς ζημίας ἐπάγουσι, κὰν ἐπ' ὀλίγων τῶν μαρτύρων τοῦτο πάθῃ τις, οὔτι γε ἐν τηλικούτοις θεατροῖς, οἷα σὺ διηγῇ τὸ Ἴσθμοῖ καὶ τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ. οὐ μὴν ἀλλὰ τοὺς μὲν ἀγωνιστὰς οἰκίρειν μοι ἔπεισιν, ὧν πάσχουσι, τῶν δὲ θεατῶν, οὓς φῆς ἀπανταχόθεν τοὺς ἀρίστους παραγίγνεσθαι ἐστὰς πανηγύρεις, καὶ πάνυ θαναμάζω, εἰ τὰναγκαῖα παρέντες σχολάζουσιν ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις· οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνό πω δύναμαι κατανοῆσαι, ὅτι τοῦτο τερονὸν αὐτοῖς, ὀρᾶν παιομένους τε καὶ διαπληκτιζομένους ἀνθρώπους καὶ πρὸς τὴν γῆν ἀραττομένους καὶ συντριβομένους ὑπ' ἀλλήλων.

12.—ΣΟΛ. Εἰ καιρὸς ἦν, ὃ Ἀνάχαρσι, Ὀλυμπίων ἢ Ἴσθμίων ἢ Παναθηναίων, αὐτὸ ἄν σε τὸ γιγνόμενον ἐδίδαξεν, ὡς οὐ μάτην ἐσπουδάκαμεν ἐπὶ τούτοις· οὐ γὰρ οὕτω λέγων ἄν τις προσβιβάσειέ σε τῇ ἡδονῇ τῶν ἐκεῖ δρωμένων, ὡς εἰ καθεξόμενος αὐτὸς ἐν μέσοις τοῖς θεαταῖς βλέποις ἀρετὰς ἀνδρῶν καὶ κάλλη σωματῶν καὶ εὐεξίας θαυμαστὰς καὶ ἐμπειρίας δεινὰς καὶ ἰσχὺν ἄμαχον καὶ τόλμαν καὶ φιλοτιμίαν καὶ γνώμας ἀηττήτους καὶ σπουδὴν ἄληκτον ὑπὲρ τῆς νίκης· εὐ γὰρ δὴ οἶδα ὡς οὐκ ἂν ἐπαύσω ἐπαιῶν καὶ ἐπιβοῶν καὶ ἐπικροτῶν.

13.—ANAX. Νῆ Δί', ὃ Σόλων, καὶ ἐπιγελῶν γε προσέτι καὶ ἐπιγλευάζων ἅπαντα γὰρ ὁπόσα κατηριθιμήσω ἐκεῖνα, τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς εὐεξίας καὶ τὰ κάλλη καὶ τόλμαν, ὀρῶ οὐδενὸς μεγάλου ἔνεκα παραπολλυμένας ὑμῖν, οὔτε πατρίδος κινδυνεύουσης οὔτε χώρας πορθουμένης οὔτε φίλων ἢ οἰκείων πρὸς ὕβριν ἀπαγομένων. ὥστε τοσοῦτω γελοῖότεροι ἂν εἶεν, ἀριστοὶ μὲν, ὡς φῆς, ὄντες, μάτην δὲ τοσαῦτα πάσχοντες καὶ ταλαιπωρούμενοι καὶ αἰσχύνοντες τὰ κάλλη καὶ τὰ μεγέθη τῇ ψάμμῳ καὶ τοῖς ὑπωπίοις, ὡς μήλου καὶ κοτίνου ἐγκρατεῖς γένοιτο νικήσαντες. ἡδὺ

γάρ μοι αἰεὶ μεμνησθαι τῶν ἄθλων τοιούτων ὄντων. ἀτὰρ εἰπέ μοι, πάντες αὐτὰ λαμβάνουσιν οἱ ἀγωνισταί;

ΣΟΛ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ εἷς ἐξ ἀπάντων ὁ κρατήσας αὐτῶν.

ΑΝΑΧ. Εἴτ', ὦ Σόλων, ἐπὶ τῷ ἀδήλῳ καὶ ἀμφιβόλῳ τῆς νίκης τοσοῦτοι πονοῦσι, καὶ ταῦτ' εἰδότες ὅτι ὁ μὲν νικῶν εἷς ἔσται πάντως, οἱ δὲ ἠττώμενοι πάμπολλοι μάτην ἄθλιοι πληγᾶς, οἱ δὲ καὶ τραύματα λαβόντες;

14.—ΣΟΛ. Ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, μηδέπω ἐννενοηκέναι πολιτείας ὀρθῆς περὶ μηδέν· οὐ γὰρ ἂν τὰ κάλλιστα τῶν ἐθῶν ἐν ψόγῳ ἐτίθεσο. ἦν δέ σοι μελήσῃ ποτὲ εἰδέναι, ὅπως ἂν κάλλιστα οἰκηθεῖη πόλις καὶ ὅπως ἂν ἄριστοι γένοιτο οἱ πολῖται αὐτῆς, ἐπαινέσῃ τότε καὶ τὰς ἀσκήσεις ταύτας καὶ τὴν φιλοτιμίαν, ἣν φιλοτιμούμεθα περὶ αὐτάς, καὶ εἶσῃ ὅτι πολὺ τὸ χρήσιμον ἔχουσιν ἐγκαταμειγμένον τοῖς πόνοις, εἰ καὶ νῦν μάτην σπουδάζεσθαι δοκοῦσι.

ΑΝΑΧ. Καὶ μὴν, ὦ Σόλων, κατ' οὐδὲν ἄλλο ἀπὸ τῆς Σκυθίας ἦκω παρ' ὑμᾶς τοσαύτην μὲν γῆν διοδεύσας, μέγαν δὲ τὸν Εὐξείνιον καὶ δυσχείμερον περαιωθεὶς, ἢ ὅπως νόμους τε τοὺς Ἑλλήνων ἐκμάθοιμι καὶ ἔθῃ τὰ παρ' ὑμῖν κατανοήσαιμι καὶ πολιτείαν τὴν ἀρίστην ἐκμελετήσαιμι. διὸ καὶ σὲ μάλιστα φίλον ἦκον ἀπάντων Ἀθηναίων καὶ ξένον προειλόμην κατὰ κλέος, ἐπεὶ περ ἦκουον νόμων τέ τινων ξυγγραφέα εἶναί σε καὶ ἐθῶν τῶν ἀρίστων εὐρετὴν καὶ ἐπιτηδευμάτων ὠφελίμων εἰσηγητὴν, καὶ ὅλως πολιτείας τινὸς συναρμοστήν. ὥστε οὐκ ἂν φθάνοις διδάσκων με καὶ μαθητὴν ποιούμενος· ὡς ἔγωγε ἠδέως ἂν ἄσιτός σοι καὶ ἄποτος παρακαθεζόμενος, ἐς ὅσον ἂν αὐτὸς διαρκοῖς λέγων, κερηνῶς ἐπακούοιμι περὶ πολιτείας τε καὶ νόμων διεξιόντος.

15.—ΣΟΛ. Τὰ μὲν πάντα οὐ ῥάδιον, ὦ ἑταῖρε, διελθεῖν ἐν βραχεῖ, ἀλλὰ κατὰ μέρη ἐπιὼν εἶσῃ ἕκαστα, οἷα μὲν περὶ θεῶν, οἷα δὲ περὶ γονέων ἢ περὶ γάμων ἢ τῶν ἄλλων δοκεῖ ἡμῖν. ἃ δὲ περὶ τῶν νέων γινώσκωμεν καὶ ὅπως αὐτοῖς χρῶμεθα, ἐπειδὴν πρῶτον ἄρξωνται συνιέναι τε τοῦ βελτίονος καὶ τῷ σώματι ἀνδρίζεσθαι καὶ ὑφίστασθαι τοὺς πόνους, ταῦτα ἤδη σοι διέξιμι, ὡς μάθοις οὐτῖνος χάριν τὰς ἀσκήσεις ταύτας προτεθείκαμεν αὐτοῖς καὶ διαπονεῖν τὸ σῶμα καταναγκάζομεν, οὐ μόνον ἕνεκα τῶν

ἀγώνων, ὅπως τὰ ἄθλα δύναιντο ἀναιρεῖσθαι — ἐπ' ἐκεῖνα μὲν γὰρ ὀλίγοι πάνυ ἕξ ἀπάντων χωροῦσιν — ἀλλὰ μεῖζόν τι ἀπάσῃ τῇ πόλει ἀγαθὸν ἐκ τούτου καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις προσκτώμενοι· κοινὸς γάρ τις ἀγὼν ἄλλος ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις πρόκειται καὶ στέφανος οὐ πίτυος οὐδὲ κοτίνου ἢ σελίνων, ἀλλ', ὃς ἐν αὐτῷ συλλαβῶν ἔχει τὴν ἀνθρώπων εὐδαιμονίαν, οἷον ἐλευθερίαν λέγω αὐτοῦ τε ἐκάστου ἰδίᾳ καὶ κοινῇ τῆς πατρίδος καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν καὶ ἐορτῶν πατριῶν ἀπόλαυσιν καὶ οἰκείων σωτηρίαν, καὶ συνόλως τὰ κάλλιστα, ὧν ἂν τις εὖξαιτο γενέσθαι οἱ παρὰ τῶν θεῶν ταῦτα πάντα τῷ στεφάνῳ, ὃν φημι, συναναπέπλεκται καὶ ἐκ τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου περιγίγνεται, ἐφ' ὃν αἱ ἀσκήσεις αὐταὶ καὶ οἱ πόνοι ἄγουσιν.

16. — ANAX. Εἶτα, ὦ θαυμάσιε Σόλων, τοιαῦτά μοι καὶ τηλικαῦτα ἔχων ἄθλα διεξιέναι μῆλα καὶ σέλινά διηγοῦ καὶ θαλλὸν ἐλαίας ἀγρίας καὶ πίτυν;

ΣΟΛ. Καὶ μὴν, ὦ Ἀνάχαρσι, οὐδ' ἐκεῖνά σοι ἔτι δόξει μικρὰ εἶναι, ὁπόταν ἃ λέγω καταμάθῃς· ἀπὸ γὰρ τοι τῆς αὐτῆς γνώμης γίγνεται καὶ μέρη πάντα ταῦτά ἐστι μικρὰ τοῦ μεῖζονος ἐκείνου ἀγῶνος καὶ τοῦ στεφάνου, ὃν κατέλεξα τοῦ πανευδαίμονος. ὁ δὲ λόγος οὐκ οἶδ' ὅπως ὑπερβάς τὴν τάξιν ἐκείνων πρότερον ἐπεμνήσθη τῶν Ἴσθμοῦ γιγνομένων καὶ Ὀλυμπίᾳσι καὶ ἐν Νεμέᾳ, πλὴν ἀλλὰ νῶ — σχολὴν γὰρ ἄγομεν καὶ σύ, ὡς φῆς, προθυμῇ ἀκούειν — ἀναδραμοῦμεθα ῥαδίως πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν κοινὸν ἀγῶνα, δι' ὃν φημι πάντα ταῦτα ἐπιτηδεύσθαι.

ANAX. Ἄμεινον, ὦ Σόλων, οὕτως· καθ' ὁδὸν γὰρ ἂν ἡμῖν ὁ λόγος μᾶλλον προχωροίη καὶ τάχ' ἂν ἴσως ἀπὸ τούτων πεισθεῖν μῆδ' ἐκείνων ἔτι καταγελᾶν, εἴ τινα ἴδοιμι σεμνυνόμενον κοτίνῳ ἢ σελίνῳ ἐστεφανωμένον, ἀλλ', εἰ δοκεῖ, ἕς τὸ σύσκιον ἐκεῖσε ἀπελθόντες καθίσωμεν ἐπὶ τῶν θάκων, ὡς μὴ ἐνοχλοῖεν ἡμῖν οἱ ἐπικεκραγότες τοῖς παλαίουσιν· ἄλλως τε — εἰρήσεται γὰρ — οὐδὲ τὸν ἥλιον ἔτι ῥαδίως ἀνέχομαι ὄξυν καὶ φλογώδη ἐμπίπτοντα γυμνῇ τῇ κεφαλῇ· τὸν γὰρ πῦλόν μοι ἀφελεῖν οἴκθην ἔδοξεν, ὡς μὴ μόνος ἐν ὑμῖν ξενίζοιμι τῷ σχήματι. ἡ δὲ ὥρα τοῦ ἔτους ὅτι περ τὸ πυρωδέστατόν ἐστι, τοῦ ἀστερος, ὃν ὑμεῖς κύνα φατέ, πάντα καταπλέγοντος καὶ τὸν ἀέρα ξηρὸν καὶ διαζαῆ

τιθέντος, ὃ τε ἥλιος κατὰ μεσημβρίαν ἤδη ὑπὲρ κεφαλῆς ἐπικείμενος φλογμὸν τοῦτον οὐ φορητὸν ἐπάγει τοῖς σώμασιν. ὥστε καὶ σοῦ θανάμῳ, ὅπως γηραιὸς ἤδη ἄνθρωπος οὔτε ἰδίους πρὸς τὸ θάλπος, ὥσπερ ἐγὼ, οὔτε ὄλως ἐνοχλουμένῳ ἔοικας οὐδὲ περιβλέπεις σύσκιον τι, ἔνθα ὑποδύση, ἀλλὰ δέχη τὸν ἥλιον εὐμαρῶς.

ΣΟΛ. Οἱ μάταιοι γὰρ οὔτοι πόνοι, ὧ Ἀνάχαρσι, καὶ αἱ συνεχεῖς ἐν τῷ πληρῷ κυβιστήσεις καὶ αἱ ὑπαίθριοι ἐν τῇ ψάμμῳ ταιλαιπωρία τοῦτο ἡμῖν τὸ ἀμυντήριον παρέχουσι πρὸς τὰς τοῦ ἡλίου βολάς, καὶ οὐκέτι πύλου δεόμεθα, ὅς τὴν ἀκτίνα κωλύει καθικνεῖσθαι τῆς κεφαλῆς. ἀπίωμεν δ' οὖν.

17. — Καὶ ὅπως μὴ καθάπερ νόμοις προσέξοις, οἷς ἂν λέγω πρὸς σέ, ὡς ἐξ ἅπαντος πιστεύειν αὐτοῖς, ἀλλ' ἔνθα ἂν σοι μὴ ὀρθῶς τι λέγεσθαι δοκῇ, ἀντιλέγειν εὐθύς καὶ διευθύνειν τὸν λόγον· δυοῖν γὰρ θατέρου πάντως οὐκ ἂν ἀμάροτιμεν, ἢ σέ βεβαίως πεισθῆναι ἐκχέαντα ὅποσα οἶε ἀντιλεχτέα εἶναι ἢ ἐμὲ ἀναδιδραχθῆναι ὡς οὐκ ὀρθῶς γινώσκω περὶ αὐτῶν. καὶ ἐν τούτῳ πᾶσα ἂν σοι ἢ πόλις ἢ Ἀθηναίων οὐκ ἂν φθάνοι χάριν ὁμολογεῦσα· ὅσα γὰρ ἂν ἐμὲ παιδεύσης καὶ μεταπέισης πρὸς τὸ βέλτιον, ἐκείνην τὰ μέγιστα ἔση ὠφελικῶς. οὐδὲν γὰρ ἂν ἀποκρυφαίμην αὐτήν, ἀλλ' εὐθύς εἰς τὸ μέσον καταθήσω φέρων καὶ καταστὰς ἐν τῇ πνευκί ἐρῶ πρὸς ἅπαντας, Ἀνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ μὲν ὑμῖν ἔγραφα τοὺς νόμους οἷους ἂν ᾤμην ὠφελιμωτάτους ἔσεσθαι τῇ πόλει, ὃ δὲ ξένος οὔτοι — δειξας σέ, ὧ Ἀνάχαρσι — Σκύθης μὲν ἔστι, σοφὸς δὲ ὢν μετεπαιδευσέ με καὶ ἄλλα βελτίω μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα ἐδιδάξατο· ὥστε εὐεργέτης ὑμῶν ὁ ἀνὴρ ἀναγεγράφθω καὶ χαλκοῦν αὐτὸν ἀναστήσατε παρὰ τοὺς ἑπωνύμους, ἢ ἐν πόλει παρὰ τὴν Ἀθηναίαν. καὶ εὖ ἴσθι ὡς οὐκ αἰσχυνεῖται ἡ Ἀθηναίων πόλις παρὰ βαρβάρου καὶ ξένου τὰ συμφέροντα ἐκμανθάνοντες.

18. ANAX. Τοῦτο ἐκεῖνο ἦν ἄρα, ὃ ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἤκουον τῶν Ἀθηναίων, ὡς εἴητε εἴρωνες ἐν τοῖς λόγοις. ἐπεὶ πόθεν ἂν ἐγὼ νομᾶς καὶ πλάνης ἄνθρωπος, ἐφ' ἀμάξης βεβιωκῶς, ἄλλοτε ἄλλην γῆν ἀμείβων, πόλιν δὲ οὔτε οἰκήσας πόποτε οὔτε ἄλλοτε ἢ νῦν ἑωρακῶς, περὶ πολιτείας διεξίοιμι καὶ διδάσκοιμι αὐτόχθονας ἄνδρας πόλιν ταύτην ἀρχαιοτάτην τοσοῦτοις ἤδη χρόνοις ἐν εὐνομίᾳ κατοικηκότας, καὶ μάλιστα σέ, ὧ Σόλων, ᾧ τοῦτο, ὡς

φασιν, ἐξ ἀρχῆς καὶ μάθημα ἐγένετο, ἐπίστασθαι ὅπως ἂν ἄριστα πόλις οἰκοῖτο καὶ οἷστισι νόμοις χρωμένη εὐδαιμονήσειε· πλὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὡς νομοθέτῃ πειστέον σοι, καὶ ἀντερῶ, ἦν τί μοι δοκῆ μὴ ὀρθῶς λέγεσθαι, ὡς βεβαιότερον μάθοιμι. καὶ ἰδοὺ γὰρ ἤδη ἐκφυγόντες τὸν ἥλιον ἐν τῷ συνηρφεῖ ἔσμεν, καὶ καθέδρα μάλα ἠδεῖα καὶ εὐκαιρος ἐπὶ ψυχροῦ τοῦ λίθου. λέγε' οὖν τὸν λόγον ἐξ ἀρχῆς καθ' ὅ τι τοὺς νέους παραλαβόντες ἐκ παίδων εὐθύς διαπονεῖτε καὶ ὅπως ὑμῖν ἄριστοι ἄνδρες ἀποβαίνουσιν ἐκ τοῦ πηλοῦ καὶ τῶν ἀσκημάτων τούτων καὶ τί ἢ κόνις καὶ τὰ κυβιστήματα συντελεῖ πρὸς ἀρετὴν αὐτοῖς. τοῦτο γὰρ δὴ μάλιστα ἐξ ἀρχῆς εὐθύς ἐπόθουν ἀκοῦσαι· τὰ δ' ἄλλα εἰς ὕστερον διδάξῃ με κατὰ καιρὸν ἕκαστον ἐν τῷ μέρει. ἐκείνου μέντοι, ὦ Σόλων, μέμνησό μοι παρὰ τὴν ρῆσιν, ὅτι πρὸς ἄνδρα βάρβαρον ἔρεῖς, λέγω δέ, ὡς μὴ περιπλέκῃς μηδὲ ἀπομηκύνῃς τοὺς λόγους· δέδια γὰρ μὴ ἐπιλανθάνωμαι τῶν πρώτων, εἰ τὰ μετὰ ταῦτα πολλὰ ἐπιρροέοι.

19.—ΣΟΛ. Σὺ τοῦτο, ὦ Ἀνάχαρσι, ταμιεύσῃ ἄμεινον, ἔνθα ἂν σοι δοκῆ μὴ πάνυ σαφῆς ὁ λόγος εἶναι ἢ πόρρω ποι ἀποπλανᾶσθαι εἰκῆ ῥέων· ἐρῆση γὰρ μεταξὺ, ὅ τι ἂν ἐθέλης καὶ διακόψεις αὐτοῦ τὸ μῆκος. ἦν μέντοι μὴ ἐξαγώνια μηδὲ πόρρω τοῦ σκοποῦ τὰ λεγόμενα ἦ, κωλύσει οὐδέν, οἶμαι, εἰ καὶ μακρὰ λέγοιτο· ἐπεὶ καὶ τῇ βουλῇ τῇ ἐξ Ἀρείου πάγου, ἥπερ τὰς φονικὰς ἡμῖν δίκας δικάζει, πάτριον οὕτω ποιεῖν. ὁπότεν γὰρ ἀνελθοῦσα εἰς τὸν πάγον συγκαθέζηται φόνου ἢ τραύματος ἐκ προνοίας· ἢ πυρκαϊᾶς δικάσοντες, ἀποδίδεται λόγος ἑκατέρῳ τῶν κρινομένων καὶ λέγουσιν ἐν τῷ μέρει ὁ μὲν διώκων ὁ δὲ φεύγων ἢ αὐτοί, ἢ ῥήτορας ἀναβιβάζονται τοὺς ἐροῦντας ὑπὲρ αὐτῶν. οἱ δὲ ἔστ' ἂν μὲν περὶ τοῦ πράγματος λέγωσιν, ἀνέχεται ἢ βουλή καθ' ἡσυχίαν ἀκούουσα· ἦν δέ τις, ἢ φροῖμιον εἶπη πρὸ τοῦ λόγου, ὡς εὐνουστέρους ἀπεργάσαιτο αὐτούς, ἢ οἶκτον ἢ δεινῶσιν ἐξωθεν ἐπάγῃ τῷ πράγματι—οἷα πολλὰ ῥητόρων παῖδες ἐπὶ τοὺς δικαστὰς μηχανῶνται—παρελθὼν ὁ κῆρυξ κατεσιώπησεν εὐθύς οὐκ ἔῶν ληρεῖν πρὸς τὴν βουλήν καὶ περιπέττειν τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λόγοις, ὡς γυμνὰ τὰ γεγενημένα οἱ Ἀρεοπαγῖται βλέποινεν. ὥστε καὶ σέ, ὦ Ἀνάχαρσι, Ἀρεοπαγίτην ἐν τῷ παρόντι ποιῶμαι.

ἔγωγε καὶ κατὰ τὸν τῆς βουλῆς μου νόμον ἄκουε καὶ σιωπᾶν κέλευε, ἣν αἰσθη καταρρητορευόμενος· ἄχρι δ' ἂν οἰκεία τῷ πράγματι λέγηται, ἐξέστω ἀπομηκύνειν. οὐδὲ γὰρ ὑφ' ἡλίῳ ἔτι ποιησόμεθα τὴν συνουσίαν, ὡς ἀχθεσθαι, εἰ ἀποτείνοιτο ἡ ῥῆσις, ἀλλὰ ἣ τε σκιά πυκνὴ καὶ ἡμεῖς σχολὴν ἄγομεν.

ANAX. Εὐγνώμονά σου ταῦτα, ὦ Σόλων, καὶ ἔγωγε ἤδη χάριν οὐ μικρὰν οἶδά σοι καὶ ἐπὶ τούτοις, ὅτι πάρεργον τοῦ λόγου καὶ τὰ ἐν Ἀρείῳ πάῳ γιγνόμενα ἐδιδάξω με θαυμάσια ὡς ἀληθῶς καὶ ἀγαθῶν βουλευτῶν ἔργα πρὸς ἀλήθειαν οἰσόντων τὴν ψῆφον. ἐπὶ τούτοις οὖν ἤδη λέγε, καὶ ὁ Ἀρεοπαγίτης ἐγὼ— τοῦτο γὰρ ἔθου με—κατὰ σχῆμα τῆς βουλῆς ἀκούσομαί σου.

20.—ΣΟΛ. Οὐκοῦν διὰ βραχέων προακοῦσαι χρή σε, ἃ περὶ πόλεως καὶ πολιτῶν ἡμῖν δοκεῖ· πόλιν γὰρ ἡμεῖς οὐ τὰ οἰκοδομήματα ἡγούμεθα εἶναι, οἷον τείχη καὶ ἱερὰ καὶ νεωσοίκους, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὥσπερ σῶμά τι ἐδραῖον καὶ ἀκίνητον ὑπάρχειν εἰς ὑποδοχὴν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πολιτευομένων, τὸ δὲ πᾶν κῦρος ἐν τοῖς πολίταις τιθέμεθα· τούτους γὰρ εἶναι τοὺς ἀναπληροῦντας καὶ διατάττοντας καὶ ἐπιτελοῦντας ἕκαστα καὶ φυλάττοντας, οἷόν τι ἐν ἡμῖν ἐκάστω ἐστὶν ἡ ψυχὴ. τοῦτο δὴ τοίνυν κατανοήσαντες ἐπιμελούμεθα μὲν, ὡς ὄρας, καὶ τοῦ σώματος τῆς πόλεως κατακοσμοῦντες αὐτό, ὡς κάλλιστον ἡμῖν εἶη, ἔνδοθὲν τε οἰκοδομήμασι κατεσκευασμένον καὶ ταῖς ἔκτοσθεν ταῦταις περιβολαῖς ἐς τὸ ἀσφαλέςτατον πεφραγμένον. μάλιστα δὲ καὶ ἕξ ἅπαντος τοῦτο προνοοῦμεν, ὅπως οἱ πολῖται ἀγαθοὶ μὲν τὰς ψυχάς, ἰσχυροὶ δὲ τὰ σώματα γίγνοιτο· τοὺς γὰρ τοιούτους σφίσι τε αὐτοῖς καλῶς χρῆσθαι ἐν εἰρήνῃ συμπολιτευομένους καὶ ἐκ πολέμου σώσειν τὴν πόλιν καὶ ἐλευθέραν καὶ εὐδαίμονα διαφυλάξειν. τὴν μὲν δὴ πρώτην ἀνατροφὴν αὐτῶν μητράσι καὶ τίτθαις καὶ παιδαγωγοῖς ἐπιτρέπομεν ὑπὸ παιδείαις ἐλευθερίοις ἄγειν τε καὶ τρέφειν αὐτούς, ἐπειδὴν δὲ συνετοὶ ἤδη γίνωνται τῶν καλῶς ἐχόντων καὶ αἰδῶς καὶ ἐρούθημα καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία τῶν ἀρίστων ἀναφύεται αὐτοῖς καὶ αὐτὰ ἤδη τὰ σώματα ἀξιόχρεα δοκῆ πρὸς τοὺς πόρους παγιώτερα γιγνόμενα καὶ πρὸς τὸ ἰσχυρότερον συνιστάμενα, τηρικαῦτα ἤδη παραλαβόντες αὐτοὺς διδάσκωμεν ἄλλα μὲν τῆς ψυχῆς μαθήματα καὶ γυμνάσια προτιθέντες,

ἄλλως δὲ πρὸς τοὺς πόρους καὶ τὰ σώματα ἐθίζοντες· οὐ γὰρ ἱκανὸν ἡμῖν ἔδοξεν αὐτὸ μόνον φῦναι, ὡς ἔφην ἕκαστος, ἤτοι κατὰ τὸ σῶμα ἢ κατὰ τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ παιδεύσθως καὶ μαθημάτων ἐπ' αὐτοὺς δεόμεθα, ὑφ' ὧν τὰ τε εὐφυῶς διακειμένα βελτίω παρὰ πολὺ γίγνεται ἂν καὶ τὰ φαύλως ἔχοντα μετακοσμοῖτο πρὸς τὸ βέλτιον· καὶ τὸ παράδειγμα ἡμῖν παρὰ τῶν γεωργῶν, οἳ τὰ φυτὰ μέχρι μὲν πρόσγεια καὶ νήπια ἔστι, σκέπουσι καὶ περιφράττουσιν, ὡς μὴ βλάπτωντο ὑπὸ τῶν πνευμάτων, ἐπειδὴν δὲ ἤδη παχύνηται τὸ ἔρνος, τηρικαῦτα περιτέμνουσί τε τὰ περιττὰ καὶ παραδιδόντες αὐτὰ τοῖς ἀνέμοις δονεῖν καὶ διασαλεύειν καρπιμώτερα ἐξεργάζονται.

21.—Τὴν μὲν τοίνυν ψυχὴν μουσικῇ τὸ πρῶτον καὶ ἀριθμητικῇ ἀναρριπίζομεν καὶ γράμματα γράψασθαι καὶ τορῶς αὐτὰ ἐπιλέξασθαι διδάσκομεν· προῖοῦσι δὲ ἤδη σοφῶν ἀνδρῶν γνώμας καὶ ἔργα παλαιὰ καὶ λόγους ὠφελίμους ἐν μέτροις κατακοσμήσαντες, ὡς μᾶλλον μνημονεύοιεν, θαυματοῦμεν αὐτοῖς, οἳ δὲ καὶ ἀκούοντες ἀριστείας τινὰς καὶ πράξεις ἀοιδίμους ὀρέγονται κατὰ μικρὸν καὶ πρὸς μίμησιν ἐπεγείρονται, ὡς καὶ αὐτοὶ ἄδουσι καὶ θαυμάζονται ὑπὸ τῶν ὕστερον, οἷα πολλὰ Ἡσίοδος τε ἡμῖν καὶ Ὀμηρὸς ἐποίησαν. ἐπειδὴν δὲ πλησιάζωσι πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ δέη αὐτοὺς ἤδη μεταχειρίζεσθαι τὰ κοινὰ—καίτοι ἔξω τοῦ ἀγῶνος ἴσως ταῦτα—οὐ γὰρ ὅπως τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἀσκοῦμεν, ἐξ ἀρχῆς προῖκετο εἰπεῖν, ἀλλὰ δι' ὅτι τοῖς τοιοῦτοις πόνοις καταγυμνάζειν αὐτοὺς ἀξιοῦμεν. ὥστε αὐτὸς ἐμαντῶ σιωπᾶν προστάττω οὐ περιμείνας τὸν κήρυκα οὐδὲ τὸν Ἀρεοπαγίτην σέ, ὃς ὑπ' αἰδοῦς, οἶμαι, ἀνέχη ληροῦντα ἤδη τοσαῦτα ἔξω τοῦ πράγματος.

ANAX. Εἰπέ μοι, ὦ Σόλων, πρὸς δὲ δὴ τοὺς τὰ ἀναγκαῖο-
τάτα μὴ λέγοντας ἐν Ἀρείῳ πάγω, ἀλλὰ ἀποσιωπῶντας, οὐδὲν
τῇ βουλῇ πρόστιμον ἐπινενόηται;

ΣΟΛ. Τί τοῦτο ἤρουν με; οὐδέποτε γὰρ δῆλον.

ANAX. Ὅτι τὰ κάλλιστα καὶ ἐμοὶ ἀκούσαι ἥδιστα παρείς, τὰ
περὶ τῆς ψυχῆς, τὰ ἦπτον ἀναγκαῖα λέγειν διανοῆ, γυμνάσια καὶ
διαπονήσεις τῶν σωμάτων.

ΣΟΛ. Μέμνημαι γάρ, ὦ γενναῖε, τῶν ἀπ' ἀρχῆς προορήσεων

καὶ ἀποπλανᾶν οὐ βούλομαι τὸν λόγον, μὴ σου ἐπιταράξῃ τὴν μνήμην ἐπιρροέων, πλὴν ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἔρω διὰ βραχείων, ὡς οἶόν τε· τὸ γὰρ ἀκριβὲς τῆς περὶ αὐτῶν διασκέψεως ἑτέρου ἂν εἶη λόγου.

22 — Ῥυθμίζομεν οὖν τὰς γνώμας αὐτῶν νόμους τε τοὺς κοινούς ἐκιδιδάσκοντες, οἱ δημοσίᾳ πᾶσι πρόκεινται ἀναγινώσκειν μεγάλους γραμμασιν ἀναγεγραμμένοι, κελεύοντες ἅ τε χρῆ ποιεῖν καὶ ὧν ἀπέχεσθαι, καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνουσίαις, πᾶρ' ὧν λέγειν τὰ δέοντα ἐκμάνθάνουσι καὶ πράττειν τὰ δίκαια· καὶ ἐκ τοῦ ἴσου ἀλλήλοις συμπολιτεύεσθαι καὶ μὴ ἐφίεσθαι τῶν αἰσχρῶν καὶ ὀρέγεσθαι τῶν καλῶν, βίαιον δὲ μηδὲν ποιεῖν. οἱ δὲ ἄνδρες οὗτοι σοφισταὶ καὶ φιλόσοφοι πρὸς ἡμῶν ὀνομάζονται· καὶ μέντοι καὶ ἐς τὸ θέατρον συνάγοντες αὐτοὺς δημοσίᾳ παιδεύομεν ὑπὸ κωμωδίαις καὶ τραγωδίαις ἀρετὰς τε ἀνδρῶν παλαιῶν καὶ κακίας θεωμένους, ὡς τῶν μὲν ἀποτρέποιντο, ἐπ' ἐκεῖνα δὲ σπεύδοιεν. τοῖς δὲ γε κωμωδοῖς καὶ ἀποσκώπτειν καὶ λουδορεῖσθαι ἐφίεμεν ἐς τοὺς πολίτας οὓς, ἂν αἰσχρὰ καὶ ἀνάξια τῆς πόλεως ἐπιτηδεύοντας αἰσθῶνται, αὐτῶν τε ἐκείνων χάριν, ἀμείνους γὰρ οὕτω γίνονται ὀνειδιζόμενοι, καὶ τῶν πολλῶν, ὡς φεύγοιεν τὸν ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις ἔλεγχον.

23.—ANAX. Εἶδον, ὦ Σόλων, οὓς φῆς τοὺς τραγωδοὺς καὶ κωμωδοὺς, εἴ γε ἐκεῖνοί εἰσιν, ὑποδήματα μὲν βαρέα καὶ ὑψηλὰ ὑποδεδεμένοι, χρυσαῖς δὲ ταινίαις τὴν ἐσθῆτα πεποιζυμένοι, κράνη δὲ ἐπικείμενοι παγγέλοια κεχηνότα παμμιέγετες, αὐτοὶ δὲ ἔνδοθεν μεγάλα τε ἐκεκράγεσαν καὶ διέβαινον οὐκ οἶδ' ὅπως ἀσφαλῶς ἐν τοῖς ὑποδήμασι. Διονύσῳ δὲ οἶμαι τότε ἡ πόλις ἐώρταζεν. οἱ δὲ κωμωδοὶ βραχυτέροι μὲν ἐκείνων καὶ περὶ καὶ ἀνθρωπινώτεροι καὶ ἦττον ἐβόων, κράνη δὲ πολὺ γελοιότερα, καὶ τὸ θέατρον γοῦν ἅπαν ἐγέλα ἐπ' αὐτοῖς· ἐκείνων δὲ τῶν ὑψηλῶν σκυθρωποὶ ἅπαντες ἦκουον, οἰκτίροντες, οἶμαι, αὐτοὺς πέδας τηλικαύτας ἐπισυρομένους.

ΣΟΛ. Οὐκ ἐκείνοις, ὦγαθέ, ὥκτιρον, ἀλλὰ ποιητῆς ἴσως ἀρχαίαν τινὰ συμφορὰν ἐπεδείκνυτο τοῖς θεαταῖς καὶ ῥήσεις οἰκτρὰς ἐτραγῶδει πρὸς τὸ θέατρον, ὑφ' ὧν ἐς δάκρυα κατεσπῶντο οἱ ἀκούοντες. εἰκὸς δὲ σε καὶ αὐλοῦντας ἐωρακέναι τινὰς

τότε καὶ ἄλλους συνάδοντας ἐν κύκλῳ συνεστῶτας. οὐδ' αὐτά, ὧ Ἄναχαρσι, ἀχρεῖα ἄσματα καὶ αὐλήματα. τούτοις δ' οὖν ἅπασι καὶ τοῖς τοιούτοις παραηθγόμενοι τὰς ψυχὰς ἀμείνους ἡμῖν γίνονται.

24.—Τὰ δὲ δὴ σώματα, ὅπερ μάλιστα ἐπόθεις ἀκοῦσαι, ὧδε καταγυμνάζομεν ἀποδύσαντες αὐτά, ὡς ἔφην, οὐκέτι ἀπαλὰ καὶ τέλεον ἀσυμπαγῆ ὄντα, πρῶτον μὲν ἐθίζειν ἀξιοῦμεν πρὸς τὸν ἄερα συνοικειοῦντες αὐτὰ ταῖς ὥραις ἐκάσταις, ὡς μήτε θάλλου δυσχεραίνειν μήτε πρὸς κρῶς ἀπογορεύειν, ἔπειτα δὲ χροῖομεν ἐλαίῳ καὶ καταμαλάττομεν, ὡς εὐτονώτερα γίγνοιτο· ἄτοπον γάρ, εἰ τὰ μὲν σκύτη νομίζομεν ὑπὸ τῷ ἐλαίῳ μαλαττόμενα δυσραγέστερα καὶ πολλῶ διαρκέστερα γίνεσθαι νεκρά γε ἤδη ὄντα, τὸ δ' ἔτι ζωῆς μετέχον σῶμα μὴ ἂν ἀμεινον ἡγοίμεθα ὑπὸ τοῦ ἐλαίου διατεθῆσθαι. τοῦντεῦθεν ποικίλα τὰ γυμνάσια ἐπινοήσαντες καὶ διδασκάλους ἐκάστων ἐπιστήσαντες τὸν μὲν τινα πυκτεύειν, τὸν δὲ παγκρατιάζειν διδάσκομεν, ὡς τοὺς τε πόνους καρτερεῖν ἐθίζοιτο καὶ ὁμοσε χωρεῖν ταῖς πληγαῖς μηδὲ ἀποτρέποιτο δέει τῶν τραυμάτων. τοῦτο δὲ ἡμῖν δύο τὰ ὠφελιμώτατα ἐξεργάζεται ἐν αὐτοῖς θυμοειδεῖς τε παρασκευάζον ἐς τοὺς κινδύνους καὶ τῶν σωμάτων ἀφειδεῖν καὶ προσέτι ἐρρωῶσθαι καὶ καρτεροὺς εἶναι, ὅσοι δὲ ἀπῶν κάτω συννευνοκότες παλαιοῦσι, καταπίπτειν τε ἀσφαλῶς μανθάνουσι καὶ ἀνίστασθαι εὐμαρῶς καὶ ὠθισμοὺς καὶ περιπλοκάς καὶ λυγισμοὺς καὶ ἄγχεσθαι δύνασθαι καὶ ἐς ὕψος ἀναβαστάσαι τὸν ἀντίπαλον, οὐκ ἀχρεῖα οὐδὲ οὔτοι ἐκμελετῶντες, ἀλλὰ ἐν μὲν τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον ἀναμφιβόλως κτώμενοι· δυσπαθέστερα γὰρ καὶ καρτερώτερα τὰ σώματα γίνονται αὐτοῖς διαπονούμενα. ἕτερον δὲ οὐδὲ αὐτὸ μικρόν· ἔμπειροι γὰρ δὴ ἐκ τούτου καθίστανται, εἴ ποτε ἀφίκοιτο εἰς χρεῖαν τῶν μαθημάτων τούτων ἐν ὅπλοις· δῆλον γὰρ ὅτι καὶ πολεμῖῳ ἀνδρὶ ὁ τοιοῦτος συμπλακεῖς καταρρίψει τε θάπτον ὑποσκελίσας καὶ καταπεσὼν εἴσεται ὡς ῥῆστα ἐξανίστασθαι. πάντα γὰρ ταῦτα, ὧ Ἄναχαρσι, ἐπ' ἐκεῖνον τὸν ἀγῶνα ποριζόμεθα τὸν ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ ἡγοῦμεθα πολὺ ἀμείνοσι χρῆσασθαι τοῖς οὕτως ἀσθηθεῖσιν, ἐπειδὰν πρότερον αὐτῶν γυμνὰ τὰ σώματα καταμαλάξαντες καὶ διαπονήσαντες ἐρρωμενέστερα καὶ ἀλκιμώτερα ἐξεργασώμεθα καὶ

κοῦφα καὶ εὐτονα καὶ τὰ αὐτὰ βαρέα τοῖς ἀνταγωνισταῖς.

25.— Ἐννοεῖς γάρ, οἶμαι, τὸ μετὰ τοῦτο, οἴους εἰκὸς σὺν ὄπλοις ἔσεσθαι τοὺς καὶ γυμνοὺς ἂν φόβον τοῖς δυσμενέσιν ἐμποιήσαντας, οὐ πολυσαρκίαν ἀργὸν καὶ λευκὴν ἢ ἀσαρκίαν μετὰ ὠχρότητος ἐπιδείκνυμένους, οἷα γυναικῶν σώματα ὑπὸ σκιᾷ μεμαρασμένα, τρέμοντα ἰδρῶτί τε πολλῷ εὐθύς ῥεόμενα καὶ ἀσθμαίνοντα ὑπὸ τῷ κράνει, καὶ μάλιστα, ἦν καὶ ὁ ἥλιος, ὥσπερ νῦν, τὸ μεσημβρινὸν ἐπιφλέγη. οἷς τί ἂν τις χρήσαιτο διψῶσι καὶ τὸν κολιορτὸν οὐκ ἀνεχομένοις καί, εἰ αἷμα ἴδοιεν, εὐθύς ταραττομένοις καὶ προαποθνήσκουσι, πρὶν ἐντὸς βέλους γενέσθαι καὶ εἰς χειρας ἔλθειν τοῖς πολεμίοις· οὗτοι δὲ ἡμῖν ὑπέρυθροι ἐς τὸ μελάντερον ὑπὸ τοῦ ἡλίου κεχρωσμένοι καὶ ἀρρενωποί, πολὺ τὸ ἔμψυχον καὶ θερμὸν καὶ ἀνδρῶδες ἐπιφαίνοντες, τοσαύτης εὐεξίας ἀπολαύοντες, οὔτε ῥικνοὶ καὶ κατεσκληρότερες οὔτε περιπληθεῖς ἐς βάρους, ἀλλὰ ἐς τὸ σύμμετρον περιγεγραμμένοι. τὸ μὲν ἀχρεῖον τῶν σαρκῶν καὶ περιττὸν τοῖς ἰδρῶσιν ἐξαναλωκότες, ὁ δὲ ἰσχὺν καὶ τόνον παρεῖχεν, ἀμιγῆς τοῦ φαίλου περιλειμμένον ἐρρωμένως φυλάττοντες· ὅπερ γὰρ δὴ οἱ λικμῶντες τὸν πυρὸν, τοῦτο ἡμῖν καὶ τὰ γυμνάσια ἐργάζεται ἐν τοῖς σώμασι τὴν μὲν ἄχνην καὶ τοὺς ἀθήρας ἀποφυσῶντα, καθαρὸν δὲ τὸν καρπὸν διευκρινοῦντα καὶ προσωρεύοντα.

26.— Καὶ διὰ τοῦτο ὑγιαίνειν τε ἀνάγκη καὶ ἐπὶ μήκιστον διαρκεῖν ἐν τοῖς καμάτοις· ὅψε τε ἂν ἰδίειν ὁ τοιοῦτος ἀρξαιτο καὶ ὀλιγάκις ἂν ἀσθενῶν φανείη· ὥσπερ ἂν, εἰ πῦρ τις φέρων ἅμα ἐμβάλῃ ἐς πυρὸν αὐτὸν καὶ ἐς τὴν καλάμην αὐτοῦ καὶ ἐς τὴν ἄχνην—αὐτὸς γὰρ ἐπὶ τὸν λικμῶντα ἐπάνειμι,—θάπτον ἂν, οἶμαι, παρὰ πολὺ ἢ καλάμη ἀναφλεγείη, ὁ δὲ πυρὸς κατ' ὀλίγον οὔτε φλογὸς μεγάλῃς ἀνισταμένης οὔτε ὑπὸ μιᾷ τῇ ὀρημῇ, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ὑποτυφόμενος χρόνῳ ὕστερον καὶ αὐτὸς ἂν κατακαυθεῖη. οὐ τοίνυν οὐδὲ νόσος οὐδὲ κάματος ἐς τοιοῦτο σῶμα ἐμπεσόντα ῥαδίως ἐλέγξειεν ἂν οὐδ' ἐπικρατήσειεν εὐμαρῶς· τὰ ἐνδοθεν γὰρ εὖ παρεσκευάσται αὐτῷ καὶ τὰ ἔξω μάλᾳ καρτερῶς πέφρακται πρὸς αὐτά, ὡς μὴ παριέναι ἐς τὸ εἶσω μηδὲ παραδέχασθαι μήτε ἥλιον αὐτὸν μήτε κρύος ἐπὶ λύμῃ τοῦ σώματος, πρὸς τε τὸ ἐνδοθεν ἐπιρρέον, ἅτε ἐκ πολλοῦ προπαρασκευασμέ-

νον καὶ ἐς τὴν ἀναγκαίαν χροίαν ἀποκείμενον, ἀναπληροῖ εὐθὺς ἐπάρδον τῇ ἀκμῇ καὶ ἀκαμάτους ἐπὶ πλείστον παρέχεται· τὸ γὰρ προπονήσαι πολλά καὶ προκαμῆν οὐκ ἀνάλωσιν τῆς ἰσχύος, ἀλλ' ἐπίδοσιν ἐργάζεται, καὶ ἀναρριπιζομένη πλείων γίνεται.

27. Καὶ μὴν καὶ δρομικοὺς εἶναι ἀσκοῦμεν αὐτοὺς ἐς μῆκος τε διαρκεῖν ἐθίζοντες καὶ ἐς τὸ ἐν βραχεῖ ὠκύτατον ἐπικουφίζοντες· καὶ ὁ δρόμος οὐ πρὸς τὸ στερορὸν καὶ ἀντίτυπον, ἀλλὰ ἐν ψάμμῳ βαθείᾳ, ἔνθα οὔτε βεβαίως ἀπερεῖσαι τὴν βᾶσιν οὔτε ἐπιστηρίξαι ῥᾶδιον ὑποσυρομένου πρὸς τὸ ὑπεῖκον τοῦ ποδός· ἀλλὰ καὶ ὑπεράλλεσθαι τάφρον, εἰ δέοι, ἢ εἴ τι ἄλλο ἐμπόδιον, καὶ πρὸς τοῦτο ἀσκοῦνται ἡμῖν, ἔτι καὶ μολυβδίδας χειροπληθεῖς ἐν ταῖν χεροῖν ἔχοντες. εἶτα περὶ ἀκοντίου βολῆς ἐς μῆκος ἀμιλλῶνται. εἶδες δὲ καὶ ἄλλο τι ἐν τῷ γυμνασίῳ χαλκοῦν περιφερῆς ἀσπίδι μικρᾷ ῥοικὸς ὄχανον οὐκ ἔχουση οὐδὲ τελαμῶνας, καὶ ἐπειράθῃς γε αὐτοῦ, κειμένου ἐν τῷ μέσῳ· καὶ ἐδόκει σοὶ βαρὺ καὶ δύσληπτον ὑπὸ λειότητος ἐκεῖνο τοίνυν ἄνω τε ἀναρριπτοῦσιν εἰς τὸν ἄερα καὶ ἐς τὸ πόρρω, φιλοτιμούμενοι, ὅστις ἐπὶ μήκιστον ἐξέλθοι καὶ τοὺς ἄλλους ὑπερβάλοιτο, καὶ ὁ πόνος οὗτος ὄμιους τε αὐτῶν κρατύνει καὶ τόνον τοῖς ἄκροις ἐντίθησιν.

28. Ὁ πηλὸς δὲ καὶ ἡ κόνις, ἅπερ σοὶ γελοιώτερα ἐξ ἀρχῆς ἐδοξεν, ἀκουσον, ὦ θαναμάσιε, ὅτου ἔνεκα ὑποβέβληνται. πρῶτον μὲν, ὡς μὴ ἐπὶ τὸ κραταῖον ἢ πτώσις αὐτοῖς γίγνοιτο, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μαλακὸν ἀσφαλῶς πίπτειεν· ἔπειτα καὶ τὸν ὀλισθὸν ἀνάγκη πλείω γίνεσθαι, ἰδρῶντων ἐν τῷ πηλῷ, ὃ σὺ ταῖς ἐγγέλεισιν εἰζαξες, οὐκ ἀχρεῖον οὐδὲ γελοῖον ὄν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐς ἰσχὴν καὶ τόνον οὐκ ὀλίγα συντελεῖ, ὁπότεν οὕτως ἐχόντων ἀλλήλων ἀναγκάζονται ἐγκρατῶς ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ συνέχειν διολισθάνοντες· αἶρεσθαί τε ἐν πηλῷ ἰδρωκότα, μετ' ἐλαίου, ἔκπεσεῖν καὶ διαρρηῆναι τῶν χειρῶν σπουδάζοντα μὴ μικρὸν εἶναι νόμιζε. καὶ ταῦτα πάντα, ὥσπερ ἔφην ἔμπροσθεν, ἐς τοὺς πολέμους καὶ χρήσιμα, εἰ δέοι φίλον τρωθέντα ῥᾶδίως ἀράμενον ὑπεξενεγκεῖν ἢ καὶ πολέμιον συναρπάσαντα ἦκειν μετέωρον κομίζοντα. καὶ διὰ τοῦτο ἐς ὑπερβολὴν ἀσκοῦμεν τὰ χαλεπώτερα προτιθέντες, ὡς τὰ μικρότερα μακρῷ εὐκώωτερον φέροισιν.

29. Τὴν μέντοι κόνιν τοῦναντίον χρησίμην οἰόμεθα

εἶναι. ὡς μὴ διολισθάνοιεν συμπλεκόμενοι· ἐπειδὴν γὰρ ἐν τῷ πηλῷ ἀσκηθῶσι συνέχειν τὸ διαδιδρασκόν ὑπὸ γλι σχροτήτος ἐθίζονται καὶ ἐκφεύγειν αὐτοὶ ληφθέντες ἐκ τῶν χειρῶν, καὶ ταῦτα ἐν ἀφύκτῳ ἐχόμενοι. καὶ μὴν καὶ τὸν ἰδρωτὰ συνέχειν δοκεῖ ἢ κόνις ἀδρόον ἐκχεόμενον ἐπιπαττομένη καὶ ἐπὶ πολὺ διαρκεῖν ποιεῖ τὴν δύναμιν καὶ κώλυμα γίγνεται μὴ βλάπτεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἀραιοῖς τότε καὶ ἀνεφγόσι τοῖς σώμασιν ἐμπιπτόντων. ἄλλως τε καὶ τὸν ῥύπον ἀποσμά καὶ στιλπνότερον ποιεῖ τὸν ἄνδρα. καὶ ἔγωγε ἠδέως ἂν παραστησάμενος πλησίον τῶν τε λευκῶν τινα ἐκείνων καὶ ὑπὸ σικῆ δεδιητημένων καί, ὃν ἂν ἔλη τῶν ἐν τῷ Λυκείῳ γυμναζομένων, ἀποπλύνας τὴν κόνιν καὶ τὸν πηλόν, ἐροίμην ἂν σε ποτέρῳ ἂν ὅμοιος εὔξαιο γενέσθαι· οἶδα γὰρ ὡς αὐτίκα ἔλοιο ἂν ἐκ πρώτης προσόψεως, εἰ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἔργων πειραθείης ἐκατέρω, συνεστηκῶς καὶ συγκεκριημένος εἶναι μᾶλλον, ἢ θρυπέσθαι καὶ διαρρεῖν καὶ λευκὸν εἶναι, ἀπορία καὶ φυγῆ εἰς τὰ εἶσω τοῦ αἵματος.

30. Ταῦτ' ἔστιν, ὃ Ἀνάχαρσι, ἃ τοὺς νέους ἡμεῖς ἀσκοῦμεν οἰόμενοι φύλακας ἡμῖν τῆς πόλεως ἀγαθοὺς γενέσθαι καὶ ἐν ἐλευθερίᾳ βιώσεσθαι δι' αὐτούς, κρατοῦντες μὲν τῶν δυσμενῶν, εἰ ἐπίοιεν, φοβεροὶ δὲ τοῖς περιοίκοις ὄντες, ὡς ὑποπτήσσειν τε καὶ ὑποτελεῖν ἡμῖν τοὺς πλείστους αὐτῶν. ἐν εἰρήνῃ τε αὐτὸ πολὺ ἀμείνοσιν αὐτοῖς χρώμεθα περὶ μηδὲν τῶν αἰσχυρῶν φιλοτιμουμένους μηδ' ὑπ' ἀργίας ἔς ὕβριν τρεπομένοις, ἀλλὰ περὶ τὰ τοιαῦτα διατρίβουσι καὶ ἀσχόλοις οὖσιν ἐν αὐτοῖς. καί, ὅπερ ἔφην τὸ κοινὸν ἀγαθὸν καὶ τὴν ἄκραν πόλεως εὐδαιμονίαν, τοῦτ' ἔστιν, ὁπότε ἔς τε εἰρήνην καὶ ἔς πόλεμον τὰ ἄριστα παρεσκευασμένη φαίνοιτο ἢ νεότης περὶ τὰ κάλλιστα ἡμῖν σπουδάζοντες.

31. ANAX. Οὐκοῦν, ὃ Σόλων, ἦν ποτε ὑμῖν ἐπίωσιν οἱ πολέμιοι, χρισάμενοι τῷ ἐλαίῳ καὶ κονισάμενοι πρόϊτε καὶ αὐτοὶ πύξ τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς προβεβλημένοι, κάκεινοι δηλαδὴ ὑποπτήσσουσιν ὑμᾶς καὶ φεύγουσι δεδιότες μὴ σφίσι κεχηγῶσι πάττητε τὴν ψάμμον ἐς τὸ στόμα ἢ περιληθῆσαντες, ὡς κατὰ νότου γένησθε, περιπλέξητε αὐτοῖς τὰ σκέλη περὶ τὴν γαστέρα καὶ διάγχητε ὑπὸ τὸ κράνος ὑποβαλόντες τὸν πῆχυν· καὶ νῆ Δι' οἱ μὲν τοξεύσουσι δῆλον ὅτι καὶ ἀκοντιοῦσιν, ὑμῶν δέ, ὥσπερ ἄν-

δριάντων οὐ καθίξεται τὰ βέλη κεχρωσμένων πρὸς τὸν ἥλιον καὶ πολὺ τὸ αἷμα πεπορισμένων· οὐ γὰρ καλάμη καὶ ἀθήρες ὑμεῖς ἐστε, ὡς τάχιστα ἐνδιδόναι πρὸς τὰς πληγὰς, ἀλλὰ ὀψέποτε ἂν καὶ μόλις κατατεμνόμενοι βαθῆσι τοῖς τραύμασιν αἷμα ὀλίγον ὑποδείξετε. τοιαῦτα γὰρ φῆς, εἰ μὴ πάνυ παρήκουσα τοῦ παραδείγματος.

32. — Ἡ τὰς πανοπλίας ἐκείνας τότε ἀναλήψεσθε τὰς τῶν κωμῶδων τε καὶ τραγῶδων, καὶ ἦν προτεθῆ ὑμῖν ἕξοδος, ἐκείνα τὰ κράνη περιυθήσεσθε τὰ κεχηνότα, ὡς φοβερώτεροι εἴητε τοῖς ἐναντίοις μορμολυττόμενοι αὐτούς, καὶ ὑποθήσεσθε τὰ ὑψηλὰ ἐκείνα δηλαδὴ· φεύγουσί τε γὰρ, ἦν δέη, κοῦφα καί, ἦν διώκητε, ἄφυκτα τοῖς πολεμίοις ἔσται, ὑμῶν οὕτω μεγάλα διαβαινόντων ἐπ' αὐτούς. ἀλλ' ὅρα μὴ ταῦτα μὲν ὑμῖν τὰ κομψὰ λῆρος ἦ καὶ παιδιὰ ἄλλως καὶ διατριβαὶ ἀργοῦσι καὶ ῥαθυμεῖν ἐθέλουσι τοῖς νεανίσκοις. εἰ δὲ βούλεσθε πάντως ἐλεύθεροι καὶ εὐδαίμονες εἶναι, ἄλλων ὑμῖν γυμνασίων δεήσει καὶ ἀσκήσεως ἀληθινῆς τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἡ ἄμιλλα οὐ πρὸς ἀλλήλους μετὰ παιδιᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς δυσμενεῖς ἔσται μετὰ κινδύνων μελετῶσι τὴν ἀρετὴν. ὥστε ἀφέντες τὴν κόνιν καὶ τὸ ἔλαιον διδάσκετε αὐτοὺς τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν μὴ κοῦφα διδόντες τὰ ἀκόντια καὶ οἷα διαφέρεσθαι πρὸς τὸν ἄνεμον, ἀλλ' ἔστω λόγχη βαρεῖα μετὰ συριγμοῦ ἐλιττομένη καὶ λίθος χειροπληθῆς καὶ σάγαρις καὶ γέρον ἐν τῇ ἀριστερᾷ καὶ θώραξ καὶ κράνος.

33. Ὡς δὲ νῦν ἔχετε, θεῶν τινος εὐμενεῖα σφίξεσθαι μοι δοκεῖτε, οἱ μηδέπω ἀπολώλατε ὑπὸ τινων ὀλίγων ψιλῶν ἐπιπεσόντων, ἰδοὺ γέ τοι, ἦν σπασάμενος τὸ μικρὸν τοῦτο ξιφίδιον τὸ παρὰ τὴν ζώνην, μόνος ἐπεισπέσω τοῖς νέοις ὑμῶν ἅπασιν, αὐτοβοεῖ ἂν ἔλοιμι τὸ γυμνάσιον, φυγόντων ἐκείνων καὶ οὐδενὸς ἀντιβλέπειν τῷ σιδήρῳ τολμῶντος, ἀλλὰ περὶ τοὺς ἀνδριάντας ἂν περιστάμενοι καὶ περὶ τοὺς κίονας κατακρυπτόμενοι γέλωτα ἂν μοι παράσχοιεν δακρύοντες οἱ πολλοὶ καὶ τρέμοντες. καὶ τότε ἂν ἴδοις οὐκέτι ἐρυθριῶντας αὐτοὺς τὰ σώματα οἷοι νῦν εἰσιν, ἀλλὰ ὄχροι ἅπαντες αὐτίκα γένοιντ' ἂν ὑπὸ τοῦ δέους μεταβαφέντες. οὕτως ὑμᾶς ἢ εἰρήνη διατέθεικε βαθεῖα οὔσα, ὡς μὴ ἂν ῥαδίως ἀνασχέσθαι λόφον ἕνα κράνουσ πολεμίου ἰδόντας.

34. ΣΟΛ. Οὐ ταῦτα ἔφασαν, ὦ Ἀνάχαρσι, Θρακῶν τε ὅσοι

μετ' Εὐμόλπου ἐφ' ἡμᾶς ἐστράτευσαν καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν αἰ
μετὰ Ἴππολύτης ἐλάσασαι ἐπὶ τὴν πόλιν οὐδὲ ἄλλοι ὅσοι ἡμῶν
ἐν ὄπλοις ἐπειράθησαν. ἡμεῖς γάρ, ὦ μακάριε, οὐκ ἐπέπερ οὕτω
γυμνὰ τὰ σώματα ἐκπονοῦμεν τῶν νέων, διὰ τοῦτο καὶ ἄνοπλα
ἐξάγομεν ἐπὶ τοὺς κινδύνους, ἀλλ' ἐπειδὴν καθ' αὐτοὺς ἀριστοὶ γέ-
νωνται, ἀσκοῦνται τὸ μετὰ τοῦτο ξὺν τοῖς ὄπλοις, καὶ πολὺ ἄμει-
νον χρήσαιντ' ἂν αὐτοῖς οὕτω διακείμενοι.

ANAX. Καὶ ποῦ τοῦτο ὑμῖν ἔστι τὸ γυμνάσιον τὸ ἐν τοῖς
ὄπλοις; οὐ γὰρ εἶδον ἔγωγε ἐν τῇ πόλει τοιοῦτον οὐδὲν ἅπασαν
αὐτὴν ἐν κύκλῳ περιελθών.

ΣΟΛ. Ἄλλὰ ἴδοις ἄν, ὦ Ἀνάχαρσι, ἐπὶ πλεόν ἡμῖν συνδια-
τρίψας, καὶ ὅπλα ἐκάστῳ μάλα πολλὰ, οἷς χρῶμεθα ὁπόταν ἀναγ-
καῖον ἦ, καὶ λόφους καὶ φάλαρα καὶ ἵππους καὶ ἱππέας σχεδὸν
τὸ τέταρτον τῶν πολιτῶν. τὸ μέντοι ὄπλοφορεῖν αἰεὶ καὶ ἀκινάκην
παρεξῶσθαι περιττὸν ἐν εἰρήνῃ οἴομεθα εἶναι, καὶ πρόστιμόν
γ' ἔστιν, ὅστις ἐν ἄστει σιδηροφοροῖη μὴδὲν δέον, ἢ ὅπλα ἐξε-
νέγκοι εἰς τὸ δημόσιον. ὑμεῖς δὲ συγγνωστοὶ ἐν ὄπλοις αἰεὶ βιοῦν-
τες. τό τε γὰρ ἐν ἀφράκτῳ οἰκεῖν ὄφθιον ἐς ἐπιβουλήν, καὶ οἱ
πολέμιοι μάλα πολλοί, καὶ ἄδηλον, ὁπότε τις ἐπιστάς κοιμώμενον
κατασπᾶσας ἀπὸ τῆς ἀμάξης φονεύσειεν· ἢ τε πρὸς ἀλλήλους ἀπι-
στία, αὐθαιρέτως καὶ μὴ ἐν νόμῳ ξυμπολιτεύσθαι, ἀναγκαῖον
αἰεὶ τὸν σίδηρον ποιεῖ, ὡς πλησίον εἶναι ἀμνοῦντα, εἴ τις βιά-
ζοιτο.

35. ANAS. Εἶτα, ὦ Σόλων, σιδηροφορεῖν μὲν οὐδενὸς
ἀναγκαῖου ἔνεκα περιττὸν ὑμῖν δοκεῖ καὶ τῶν ὄπλων φείδεσθε,
ὡς μὴ διὰ χειρὸς ὄντα φθειροῖτο, ἀλλὰ φυλάττετε ἀποκείμενα
ὡς χρησόμενοι τότε τῆς χρείας ἐπιστάσης· τὰ δὲ σώματα τῶν νέων
οὐδενὸς δεινοῦ ἐπείγοντος καταπονεῖτε παίοντες καὶ ὑπὸ τῶν
ἰδρώτων καταναλίσκοντες, οὐ ταμιευόμενοι πρὸς τὸ ἀναγκαῖον
τάς ἀλκὰς αὐτῶν, ἀλλ' εἰκῆ ἐν τῷ πληθῶ καὶ τῇ κόνει ἐκχέοντες;

ΣΟΛ. Ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, τοιόνδε τι δυνάμεως πέρι ἐν-
νοεῖν, ὡς οἶνφ ἢ ὕδατι ἢ ἄλλφ τῶν ὑγρῶν ὁμοίαν αὐτὴν οὔσαν
δέδιας γοῦν μὴ ὥσπερ ἐξ ἀγγείου κεραμεοῦ λάθῃ διαρροεῖσα ἐν
τοῖς πόνοις κᾶτα ἡμῖν κενὸν καὶ ξηρὸν οἴχηται τὸ σῶμα κατα-
λιποῦσα ὑπὸ μηδενὸς ἔνδοθεν ἀναπληρούμενον. τὸ δὲ οὐχ οὕτως

ἔχει σοι, ἀλλ', ὅσῳ τις ἂν αὐτὴν ἔξαντλή τοῖς πόνοις, τοσῶδε μᾶλλον ἐπιρρεῖ κατὰ τὸν περὶ τῆς Ὑδρας μῦθον, εἴ τινα ἤκουσας, ὡς ἀντι μιᾶς κεφαλῆς τμηθείσης δύο αἰεὶ ἄλλαι ἀνεφύοντο· ἦν δὲ ἀγύμναστος ἔξ ἀρχῆς καὶ ἄτονος ἦ, μηδὲ διαρκῆ τὴν ὕλην ἔχη ὑποβεβλημένην, τότε ὑπὸ τῶν καμάτων βλάπτοιο ἂν καὶ καταμαραίνοιτο, οἷόν τι ἐπὶ πυρὸς καὶ λύχνου γίγνεται· ὑπὸ γὰρ τῷ αὐτῷ φουσηματι τὸ μὲν πῦρ ἀνακαύσειας ἂν καὶ μείζον ἐν βραχεῖ ποιήσειας παραθήγων τῷ πνεύματι, καὶ τὸ τοῦ λύχνου φῶς ἀποσβέσειας οὐκ ἔχον ἀποχρῶσαν τῆς ὕλης τὴν χορηγίαν, ὡς διαρκῆ εἶναι πρὸς τὸ ἀντιπνέον· οὐ γὰρ ἀπ' ἰσχυρᾶς, οἶμαι, τῆς ῥίξης ἀνεφύετο.

36. ANAX. * Ταυτὶ μὲν, ὃ Σόλων, οὐ πάνυ συνίημι· λεπτότερα γὰρ ἢ κατ' ἐμὲ εἴρηκας, ἀκριβοῦς τινος φροντίδος καὶ διανοίας ὃξυ δεδορκυίας δεόμενα, ἐκείνο δέ μοι πάντως εἰπέ, τίνος ἔνεκα οὐχὶ καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς Ὀλυμπίασι καὶ Ἰσθμοῖ καὶ Πυθοῖ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅποτε πολλοί, ὡς φῆς, συνίασιν ὀφόμενοι τοὺς νέους ἀγωνιζομένους, οὐδέποτε ἐν ὄπλοις ποιεῖσθαι τὴν ἀμιλλαν, ἀλλὰ γυμνοὺς εἰς τὸ μέσον παραγαγόντες λακτιζομένους καὶ παιομένους ἐπιδείκνυτε καὶ νικήσασι μῆλα καὶ κότινον δίδοτε; ἄξιον γὰρ εἰδέναι τοῦτό γε, οὐτίνος ἔνεκα οὕτω ποιεῖτε.

ΣΟΛ. Ἡγούμεθα γάρ, ὃ Ἀνάχαρσι, τὴν ἐς τὰ γυμνάσια προθυμίαν οὕτως ἂν πλείω ἐγγενέσθαι αὐτοῖς, εἰ τοὺς ἀριστεύοντας ἐν τούτοις ἴδοιεν τιμωμένους καὶ ἀνακηρυττομένους ἐν μέσοις τοῖς Ἑλλησι. καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἐς τοσοῦτους ἀποδυσόμενοι εὐδξίας τε ἐπιμελοῦνται, ὥς μὴ αἰσχύνονται γυμνωθέντες, καὶ ἀξιονικότατον ἕκαστος αὐτὸν ἀπεργάζεται, καὶ τὰ ἄθλα, ὥσπερ ἔμπροσθεν εἶπον, οὐ μικρά, ὃ ἔπαινος ὃ παρὰ τῶν θεατῶν καὶ τὸ ἐπισημότατον γενέσθαι καὶ δείκνυσθαι τῷ δακτύλῳ ἄριστον εἶναι τῶν καθ' αὐτὸν δοκοῦντα. τοιγάρτοι πολλοὶ τῶν θεατῶν, οἷς καθ' ἡλικίαν ἔτι ἢ ἄσκησις, ἀπίασιν οὐ μετρίως ἐκ τῶν τοιούτων ἀρετῆς καὶ πόνων ἐρασθέντες· ὡς, εἴ γέ τις, ὃ Ἀνάχαρσι, τὸν τῆς εὐκλείας ἔρωτα ἐκβάλοι ἐκ τοῦ βίου, τί ἂν ἔτι ἀγαθὸν ἡμῖν γένοιτο; ἢ τίς ἂν τι λαμπρὸν ἐργάσασθαι ἐπιθυμήσειε; νῦν δὲ καὶ ἀπὸ τούτων εἰκάζειν παρέχοιεν ἂν σοι, ὅποιοι ἐν πολέμοις ὑπὲρ πατρίδος καὶ παίδων καὶ γυναικῶν καὶ ἱερῶν γένοιντ' ἂν ὅπλα.

ἔχοντες οἱ κοτίνου πέρι καὶ μήλων γυμνοὶ τοσαύτην προθυμίαν
ἔς τὸ νικᾶν εἰσφερόμενοι.

37.—Καίτοι τί ἂν πάθοις, εἰ θεάσαιο καὶ ὀρτύγων καὶ ἀλεκ-
τρούνων ἀγῶνας παρ' ἡμῖν καὶ σπουδὴν ἐπὶ τούτοις οὐ μικράν ;
ἢ γελᾶσθαι δῆλον ὅτι, καὶ μάλιστα ἦν μάθης ὡς ὑπὸ νόμῳ αὐτὸ
δρῶμεν καὶ προστέτακται πᾶσι τοῖς ἐν ἡλικίᾳ^ῳ παρῆναι καὶ ὄραν
τὰ ὄρνεα διαπυκτεύοντα μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀπαγορεύσεως ; ἀλλ'
οὐδὲ τοῦτο γελοῖον ὑποδύεται γάρ τις ἡρέμα ταῖς ψυχαῖς ὀρμῇ
ἔς τοὺς κινδύνους, ὡς μὴ ἀγεννέστεροι καὶ ἀτολμότεροι φαίνοντο
τῶν ἀλεκτρούνων μηδὲ προαπαγορεύειεν ὑπὸ τραυμάτων ἢ κα-
μάτων ἢ του ἄλλου δυσχεροῦς. τὸ δὲ δὴ ἐν ὄρνοις πειραῖσθαι αὐ-
τῶν καὶ ὄραν τιτρωσκομένους, ἀπαγε· θηριῶδες γὰρ καὶ δεινῶς
σκαιὸν καὶ προσέτι γε ἄλυσιτελὲς ἀποσφάττειν τοὺς ἀρίστους καί,
οἷς ἂν τις ἄμεινον χρήσαιτο, κατὰ τῶν δυσμενῶν.

38.—Ἐπεὶ δὲ φῆς, ὦ Ἀνάχαρσι, καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ἐπε-
λεύσεσθαι, μέμνησο, ἦν ποτε καὶ ἐς Λακεδαιμόνα^ῳ ἔλθης, μὴ κα-
ταγελάσαι μηδὲ ἐκείνων μηδὲ οἶεσθαι μάτην πονεῖν αὐτούς, ὅπό-
ταν ἢ σφαίρας πέρι ἐν τῷ θεάτρῳ συμπεσόντες παίωσιν ἀλλή-
λους ἢ ἐς χωρίον εἰσελθόντες ὕδατι περιγεγραμμένον ἐς φάλαγγα
διασπᾶντες τὰ πολεμίων ἀλλήλους ἐργάζονται γυμνοὶ καὶ αὐτοί,
ἀχρι ἂν ἐκβάλωσι τοῦ περιγράμματος τὸ ἕτερον σύνταγμα οἱ ἕτε-
ροι, τοὺς κατὰ Λυκοῦργον οἱ καθ' Ἡρακλέα, ἢ ἔμπαλιν, συνω-
θοῦντες ἐς τὸ ὕδωρ· τὸ γὰρ ἀπὸ τούτου εἰρήνην λοιπὸν καὶ οὐ-
δεὶς ἂν ἔτι παίσειε· μάλιστα δὲ, ἦν ὄρας μαστιγουμένους αὐτοὺς
ἐπὶ τῷ βωμῷ καὶ αἵματι ὀρεομένους, πατέρας δὲ καὶ μητέρας πα-
ρεστώσας οὐχ ὅπως ἀνωμένας ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις ἀλλὰ καὶ ἀ-
πειλούσας, εἰ μὴ ἀντέχοιεν πρὸς τὰς πληγὰς, καὶ ἱκετευούσας ἐπὶ
μήκιστον διαρκέσαι πρὸς τὸν πόνον καὶ ἐγκαρτερῆσαι τοῖς δει-
νοῖς. πολλοὶ γοῦν καὶ ἐναπέθανον τῷ ἀγῶνι μὴ ἀξιώσαντες ἀπα-
γορεῦσαι ζῶντες ἔτι ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν οἰκείων μηδὲ εἶσαι τοῖς
σώμασιν, ὧν καὶ τοὺς ἀνδριάντας ὄψει τιμωμένους δημοσίᾳ ὑπὸ
τῆς Σπάρτης ἀνασταθέντας. ὅταν τοίνυν ὄρας κάκεῖνα, μήτε μαι-
νεσθαι ὑπολάβης αὐτοὺς μήτε εἴπης, ὡς οὐδεμιᾶς ἕνεκα αἰτίας
ἀναγκαίας τάλαιπωροῦσι μήτε τυράννου βιαζομένου μήτε πολε-
μίων διατιθέντων· εἶποι γὰρ ἂν σοι καὶ ὑπὲρ ἐκείνων Λυκοῦργος

ὁ νομοθέτης αὐτῶν πολλὰ τὰ εὐλογα καὶ ἅ συνιδῶν κολάζει αὐτούς, οὐκ ἐχθρὸς ὢν οὐδὲ ὑπὸ μίσους αὐτὸ δρῶν οὐδὲ τὴν νεολαίαν τῆς πόλεως εἰκῆ παραναλίσκων, ἀλλὰ καρτερικωτάτους καὶ παντὸς δεινοῦ κρείττονας ἀξιῶν εἶναι τοὺς σφίζειν μέλλοντας τὴν πατρίδα. καίτοι, κἂν μὴ ὁ Λυκοῦργος εἴπη, ἐννοεῖς, οἶμαι, καὶ αὐτὸς ὡς οὐκ ἂν ποτε ληφθεῖς ὁ τοιοῦτος ἐν πολέμῳ ἀπόρητόν τι ἐξείποι τῆς Σπάρτης αἰκίζομένων τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καταγελῶν αὐτῶν μαστιγοῖτο ἂν ἀμιλλώμενος πρὸς τὸν παίοντα, ὡς πρότερος ἀπαγορεύσειεν.

39. ANAX. Ὁ Λυκοῦργος δὲ καὶ αὐτός, ὦ Σόλων, ἐμαστιγοῦτο ἐφ' ἡλικίας, ἢ ἐκπρόθεσμος ὢν ἤδη τοῦ ἀγῶνος ἀσφαλῶς τὰ τοιαῦτα ἐνεανιεύσατο ;

ΣΟΛ. Πρεσβύτης ἤδη ὢν ἔγραψε τοὺς νόμους αὐτοῖς Κρήτην ἀφικόμενος· ἀποδεδημήκει δὲ παρὰ τοὺς Κρήτας, ὅτι ἤκουεν εὐνομοιτάτους εἶναι, Μίνως τοῦ Διὸς νομοθετήσαντος ἐν αὐτοῖς.

ANAX. Τί οὖν, ὦ Σόλων, οὐχὶ καὶ σὺ ἐμιμήσω Λυκοῦργον καὶ μαστιγοῖς τοὺς νέους; καλὰ γὰρ καὶ ταῦτα καὶ ἄξια ὑμῶν ἔστιν.

ΣΟΛ. Ὅτι ἡμῖν ἱκανά, ὦ Ἀνάχαρσι, ταῦτα τὰ γυμνάσια οἰκεῖα ὄντα· ζηλοῦν δὲ τὰ ξενικὰ οὐ πάνυ ἀξιοῦμεν.

ANAX. Οὐκ, ἀλλὰ συνίης, οἶμαι, οἷόν τί ἐστι μαστιγοῦσθαι γυμνὸν ἄνω τὰς χεῖρας ἐπαίροντα μηδενὸς ἔνεκα ὠφελίμου ἢ αὐτῶ ἐκάστῳ ἢ κοινῇ τῇ πόλει. ὡς ἐγωγε, ἢν ποτε ἐπιδημήσω τῇ Σπάρτῃ, καθ' ὃν καιρὸν ταῦτα δρῶσι, δοκῶ μοι τάχιστα καταλευσθήσεσθαι δημοσίᾳ πρὸς αὐτῶν, ἐπιγελῶν ἐκάστοις, ὅποταν ὀρῶ τυπτομένους καθάπερ κλέπτας ἢ λωποδύτας ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον ἐργασαμένους. ἀτεχνῶς γὰρ ἔλλεβόρου δεῖσθαι μοι δοκεῖ ἢ πόλις αὐτῶν οὕτω καταγέλαστα ὑφ' αὐτῆς πάσχουσα.

40. ΣΟΛ. Μὴ ἐρήμην, ὦ γενναῖε, μηδὲ τῶν ἀνδρῶν ἀπόντων μόνος αὐτὸς λέγων οἴου κρατεῖν· ἔσται γάρ τις ὁ καὶ ὑπὲρ ἐκείνων σοὶ τὰ εἰκότα ἐν Σπάρτῃ ἀντερῶν. πλὴν ἀλλ' ἐπέπερ ἐγὼ τὰ ἡμέτερά σοι διεξέληλυθα, σὺ δὲ οὐ πάνυ ἀρεσκομένῳ αὐτοῖς ἔοικας, οὐκ ἄδικα αἰτήσῃς ἔτι καὶ παρὰ σοῦ ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μέρει διεξέληθης πρὸς με, ὃν τρόπον ὑμεῖς οἱ Σκύθαι διασκεῖτε

τοὺς νέους τοὺς παρ' ὑμῖν καὶ οἷσσισι γυμνασίοις ἀνατρέφετε καὶ ὅπως ὑμῖν ἄνδρες ἀγαθοὶ γίνονται.

ANAX. Δικαιοτάτα μὲν οὖν, ὦ Σόλων, καὶ ἔγωγε διηγῆσομαι τὰ Σκυθῶν νόμιμα, οὐ σεμνὰ ἴσως οὐδὲ καθ' ὑμᾶς, οἳ γε οὐδὲ κατὰ κόρης παταχθῆναι τολμήσαιμεν ἂν μίαν πληγὴν· δειλοὶ γάρ ἐσμεν· ἀλλὰ εἰρήσεται γε ὅποια ἂν ἦ. ἐς αὔριον μέντοι, εἰ δοκεῖ, ὑπερβαλώμεθα τὴν συνουσίαν, ὥς, ἃ τε αὐτὸς ἔφησ' ἔτι μᾶλλον ἐννοήσαιμι καθ' ἡσυχίαν, ἃ τε χρὴ εἰπεῖν συναγάγοιμι τῇ μνήμῃ ἐπελθόν. τὸ δὲ νῦν ἔχον ἀπίωμεν ἐπὶ τούτοις, ἐσπέρα γὰρ ἦδη.

ΔΟΥΚΙΑΝΟΥ ΕΝΥΠΝΙΟΝ

1.— Ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φσιτῶν ἤδη τὴν ἡλικίαν πρόσηβος ὢν, ὁ δὲ πατήρ ἐσκοπεῖτο μετὰ τῶν φίλων ὅ τι καὶ διδάξαιτό με. τοῖς πλείστοις οὖν ἔδοξε παιδεῖα μὲν καὶ πόνου πολλοῦ καὶ χρόνου μακροῦ καὶ δαπάνης οὐ μικρᾶς καὶ τύχης δεῖσθαι λαμπρᾶς, τὰ δ' ἡμέτερα μικρά τε εἶναι καὶ ταχεῖάν τινα τὴν ἐπικουρίαν ἀπατεῖν· εἰ δέ τινα τέχνην τῶν βαναύσων ἐκμάθοιμι τούτων, τὸ μὲν πρῶτον εὐθὺς ἂν αὐτὸς ἔχῃν τὰ ἀρκοῦντα παρὰ τῆς τέχνης καὶ μηκέτ' οἰκίσσιτος εἶναι τηλικούτος ὢν, οὐκ εἰς μακρὰν δὲ καὶ τὸν πατέρα εὐφραγεῖν, ἀποφέρων ἄει τὸ γινόμενον. —

2.— Δευτέρας οὖν σκέψεως ἀρχὴ προὔτεθῃ, τίς ἀρίστη τῶν τεχνῶν καὶ ῥάστη ἐκμαθεῖν καὶ ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ πρέπουσα καὶ πρόχειρον ἔχουσα τὴν χορηγίαν καὶ διαρκῆ τὸν πόρον, ἄλλου τοίνυν ἄλλην ἐπαινοῦντος, ὡς ἕκαστος γνώμης ἢ ἐμπειρίας εἶχεν, ὁ πατήρ εἰς τὸν θεῖον ἀπιδῶν, — παρῆν γὰρ ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος, ἄριστος ἐρμογλύφος εἶναι δοκῶν [καὶ λιθοξόος ἐν τοῖς μάλιστα εὐδοκίμοις]— οὐ θέμις, εἶπεν, ἄλλην τέχνην ἐπικρατεῖν σοῦ παρόντος, ἀλλὰ τοῦτον ἄγε—δείξας ἐμὲ— καὶ δίδασκε παραλαβὼν λίθων ἐργάτην ἀγαθὸν εἶναι καὶ συναρμόστην καὶ ἐρμόγλυφῆα· δύναται γὰρ καὶ τοῦτο φύσεώς γε, ὡς οἶσθα, τυχῶν δεξιᾶς· ἔτεκμαίρετο δὲ ταῖς τοῦ κηροῦ παιδῶν, ὁπότε γὰρ ἀφειθεῖν ὑπὸ τῶν διδασκάλων, ἀποξέων ἂν τὸν κηρὸν ἢ βόας ἢ ἵππους ἢ καὶ νῆ Δι' ἀνθρώπους ἀνεπλάττον, εἰκότως, ὡς ἔδοκουν τῷ πατρί· ἐφ' οἷς παρὰ μὲν τῶν διδασκάλων πλιγὰς ἐλάμβανον, τότε δὲ ἔπαινος εἰς τὴν εὐφυίαν καὶ ταῦτα ἦν, καὶ χρηστὰς εἶχον ἐπ' ἐμοὶ τὰς ἐλπίδας, ὡς ἐν βραχεὶ μαθήσομαι τὴν τέχνην, ἀπ' ἐκείνης γε τῆς πλαστικῆς. —

3.— Ἄμα τε οὖν ἐπιτηδεῖα ἔδοκει ἡμέρα τέχνης ἐνάροχσθαι

κἀγὼ παρεδιδόμην τῷ θεῷ μὰ τὸν Δι' οὐ σφόδρα τῷ πράγματι ἀχθόμενος, ἀλλὰ μοι καὶ παιδιάν τινα οὐκ ἀτερπῆ ἐδόκει ἔχειν καὶ πρὸς τοὺς ἡλικιώτας ἐπίδειξιν, εἰ φαινοίμην θεοὺς τε γλύφον καὶ ἀγαλμάτιά τινα μικρὰ κατασκευάζων ἑμαυτῷ τε κακείνοις, οἷς προηρούμην. καὶ τό γε πρῶτον ἐκείνο καὶ σύνηθες τοῖς ἀρχομένοις ἐγίγνετο· ἐγχοπέα γάρ τινα μοι δοὺς ὁ θεῖος ἐκέλευσέ μοι ἡρέμα καθικέσθαι πλακὸς ἐν μέσῳ κειμένης, ἐπειπὼν τὸ κοινὸν „ἀρχὴ δέ τοι ἡμισυ παντός.“ — σκληρότερον δὲ κατενεγκόντος ὑπ' ἀπειρίας κατεάγη μὲν ἡ πλάξ, ὁ δὲ ἀγανακτήσας σκυτάλην τινα πλησίον κειμένην λαβὼν οὐ πρῶως οὐδὲ προτρεπτικῶς μου κατήρξατο, ὥστε δάκρυνά μοι τὰ προοίμια τῆς τέχνης.

4. — Ἀποδρῶς οὖν ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἀφικνοῦμαι συνεχῆς ἀναλολύζων καὶ δακρῶων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπόπλεως, καὶ διηγοῦμαι τὴν σκυτάλην, καὶ τοὺς μῶλωπας ἐδείκνυον· καὶ κατηγοροῦν πολλήν τινα ὀμότητα, προσθεὶς ὅτι ὑπὸ φθόνου ταῦτα ἔδρασε, μὴ αὐτὸν ὑπερβάλωμαι κατὰ τὴν τέχνην / ἀγανακτησαμένης δὲ τῆς μητρὸς καὶ πολλὰ τῷ ἀδελφῷ λοιδορησαμένης, ἐπεὶ νῦν ἐπῆλθε, κατέδαρθον ἔτι ἔνδακρος καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἔννοῶν.

5. — Μέχρι μὲν δὴ τούτων γελάσιμα καὶ μειρακιώδη τὰ εἰρημένα· τὰ μετὰ ταῦτα δὲ οὐκέτι εὐκαταφρόνητα, ὧ ἄνδρες, ἀκούσθε, ἀλλὰ καὶ πάνυ φιληκόων ἀκροατῶν δεόμενα· ἵνα καθ' Ὀμηρον εἶπω

θεῖός μοι ἐνύτνιον ἦλθεν ὄνειρος

ἄμβροσίην διὰ νύκτα

ἔναργης οὕτως, ὥστε μηδὲν ἀπολείπεσθαι τῆς ἀληθείας· ἔτι γοῦν καὶ μετὰ τοσοῦτον χρόνον τὰ τε σχήματά μοι τῶν φανέντων ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς παραμένει καὶ ἡ φωνὴ τῶν ἀκουσθέντων ἔναυλος· οὕτω σαφῆ πάντα ἦν.

6. — Δύο γυναῖκες λαβόμεναι ταῖν χερσῶν εἰλκόν με πρὸς ἑαυτὴν ἑκατέρα μάλα βιαίως καὶ καρτερῶς· μικροῦ γοῦν με διεσπᾶσαντο πρὸς ἀλλήλας φιλοτιμούμεναι· καὶ γὰρ ἄρτι μὲν ἂν ἡ ἑτέρα ἐπεκράτει καὶ παρὰ μικρὸν ὅλον εἶχέ με, ἄρτι δ' ἂν αὐτῆς ὑπὸ τῆς ἑτέρας εἰχόμην. ἐβόων δὲ πρὸς ἀλλήλας ἑκατέρα, ἡ μὲν, ὡς αὐτῆς ὄντα με κεκῆσθαι βούλοιο, ἡ δέ, ὡς μίτην τῶν ἀλλοτριῶν ἀντιποιοῖτο. ἦν δὲ ἡ μὲν ἐργατικὴ καὶ ἀνδρικὴ καὶ αὐ-

χιμηρὰ τὴν κόμην, τῷ χεῖρε τύλων ἀνάπλεως, διεζωσμένη τὴν ἐσθῆτα, τιτάνου καταγέμουσα, οἶος ἦν ὁ θεῖος, ὅποτε ξέροι τοὺς λίθους· ἢ ἑτέρα δὲ μάλα εὐπρόσωπος καὶ τὸ σχῆμα εὐπροεπῆς καὶ κόσμιος τὴν ἀναβολήν. τέλος δ' οὖν ἐφ' ἱασι μοι δικάζειν, ὁποτέρᾳ βουλοίμην συνεῖναι αὐτῶν. προτέρα δὲ ἢ σκληρὰ ἐκείνη καὶ ἀνδρώδης ἔλεξεν. //

7.— Ἐγώ, φίλε παῖ, Ἑρμογλυφικὴ τέχνη εἰμί, ἦν χθὲς ἤρξω μανθάνειν, οἰκεία τέ σοι καὶ συγγενῆς οἴκοθεν, ὅτε γὰρ πάππος σου—εἰποῦσα τοῦνομα τοῦ μητροπάτορος—λιθοξόος ἦν καὶ τῷ θεῖῳ ἀμφοτέρω καὶ μάλα εὐδοκιμεῖτον δι' ἡμᾶς. εἰ δ' ἐθέλεις λήρων μὲν καὶ φληνάφων τῶν παρὰ ταύτης ἀπέχεσθαι,—δείξασα τὴν ἑτέραν—ἐπεσθαι δὲ καὶ συνοικεῖν ἐμοί, πρῶτα μὲν θρέψῃ γενικῶς καὶ τοὺς ὄμους ἕξεις καρτερούς, φθόνου δὲ παντὸς ἀλόττριος ἔση καὶ οὐποτε ἄπει ἐπὶ τὴν ἀλλοδαπήν, τὴν πατρίδα καὶ τοὺς οἰκείους καταλιπών· οὐδὲ ἐπὶ λόγοις ἐπαινέσονται σε πάντες. //

8.— Μὴ μυσχαθῆς δὲ τοῦ σώματος τὸ εὐτελὲς μηδὲ τῆς ἐσθῆτος τὸ πιναρόν· ἀπὸ γὰρ τοιούτων ὀρμώμενος καὶ Φειδίας ἐκείνος ἔδειξε τὸν Δία καὶ Πολύκλειτος τὴν Ἥραν εἰργάσατο καὶ Μύρων ἐπηνέθη καὶ Πραξιτέλης ἐθανμάσθη· προσκυνοῦνται γοῦν οὗτοι μετὰ τῶν θεῶν· εἰ δὴ τούτων εἰς γένοιο, πῶς μὲν οὐ κλεινὸς αὐτὸς παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις γένοιο· ζηλωτὸν δὲ καὶ τὸν πατέρα ἀποδείξεις, περίβλεπτον ἀποφανεῖς καὶ τὴν πατρίδα. ταῦτα καὶ ἔτι τούτων πλείονα διαπταίουσα καὶ βαρβαρίζουσα πάντοθεν εἶπεν ἡ Τέχνη, μάλα δὲ σπουδῆ συγκείρουσα καὶ πείθειν με πειρωμένη· ἀλλ' οὐκέτι μέμνημαι· τὰ πλείστα γὰρ μου τὴν μνήμην ἤδη διέφυγεν. ἔπει δ' οὖν ἐπαύσατο, ἄρχεται ἢ ἑτέρα ὧδέ πως,

9. Ἐγὼ δὲ. ὦ τέκνον, Παιδεία εἰμί ἤδη συνήθης σοι καὶ γνωρίμη, εἰ καὶ μηδέπω εἰς τέλος μου πεπειράσαι· ἡλικία μὲν οὖν τάγαθὰ ποριῆ λιθοξόος γενόμενος, αὕτη προεῖρηκεν· οὐδὲν γὰρ ὅτι μὴ ἐργάτης ἔση τῷ σώματι πονῶν κἂν τούτῳ τὴν ἀπασαν ἐλπίδα τοῦ βίου τεθειμένος, ἀφανῆς μὲν αὐτὸς ὢν, ὀλίγα καὶ ἀγεννῆ λαμβάγων, ταπεινὸς τὴν γνώμην, εὐτελής δὲ τὴν προόδον, οὔτε φίλοις ἐπιδικάσιμος οὔτε ἐχθροῖς φοβερός οὔτε τοῖς πολίταις ζηλωτός, ἀλλ' αὐτὸ μόνον ἐργάτης καὶ τῶν ἐκ τοῦ πολλοῦ δήμου

εἷς, αἰὲν τὸν προὔχοντα ὑποπτήσων καὶ τὸν λέγειν δυνάμενον θε-
ραπεύων, λαγῶ βίον ζῶν καὶ τοῦ κρείττονος ἔρμαιον ὦν/ εἰ δὲ
καὶ Φειδίας ἢ Πολύκλειτος γένοιτο καὶ πολλὰ θαυμαστά ἐξεργά-
σαιο, τὴν μὲν τέχνην ἅπαντες ἐπαινέσονται. / οὐκ ἔστι δὲ ὅστις
τῶν ἰδόντων, εἰ νοῦν ἔχοι, εὔξαιτ' ἂν ὁμοίός σοι γενέσθαι· οἷος
γὰρ ἂν ἦς, βάνασος καὶ χειρῶναξ καὶ ἀποχειροβίωτος νομισθῆση.

10.— Ἦν δ' ἔμοι πείθη, πρῶτον μὲν σοι πολλὰ ἐπιδείξω
παλαιῶν ἀνδρῶν ἔργα καὶ πράξεις θαυμαστάς, καὶ λόγους αὐτῶν
ἀπαγγέλλουσα καὶ πάντων ὡς εἰπεῖν ἔμπειρον ἀποφαίνουσα, καὶ
τὴν ψυχὴν, ὅπερ σου κυριώτατόν ἐστι, κατακοσμήσω πολλοῖς καὶ
ἀγαθοῖς κοσμήμασι, σωφροσύνη, δικαιοσύνη, εὐσεβεία, πραότη-
τι, ἐπιεικεία, συνέσει, καρτερίᾳ, τῷ τῶν καλῶν ἔρωτι, τῇ πρὸς
τὰ σεμνότατα ὀρμῇ· ταῦτα γὰρ ἐστὶν ὁ τῆς ψυχῆς ἀκέρματος ὡς
ἀληθῶς κόσμος· λήσει δέ σε οὔτε παλαιὸν οὐδέν, οὔτε νῦν γενέ-
σθαι δεόν, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα προόψει μετ' ἔμοῦ, καὶ ὅλως
ἅπαντα, ὁπόσα ἐστί, τά τε θεῖα τά τ' ἀνθρώπινα, οὐκ εἰς μακράν
σε διδάξομαι. /

11.— Καὶ ὁ νῦν πένης ὁ τοῦ δεῖνος, ὁ βουλευσάμενός τι περὶ
ἀγεννοῦς οὕτω τέχνης, μετ' ὀλίγον ἅπασι ζηλωτὸς καὶ ἐπίφθονος
ἔσῃ, τιμώμενος καὶ ἐπαινούμενος καὶ ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις εὐδοκιμῶν
καὶ ὑπὸ τῶν γένει καὶ πλούτῳ προσυχόντων ἀποβλεπόμενος, ἐσθῆ-
τα μὲν τοιαύτην ἀμπεχόμενος, — δείξασα τὴν ἑαυτῆς· πάννυ δὲ
λαμπρὰν ἐφόρει — ἀρχῆς δὲ καὶ προεδρίας ἀξιούμενος, κἂν ποῦ
ἀποδημῆς, οὐδ' ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀγνώως καὶ ἀφανῆς ἔση· τοιαῦ-
τά σοι περιθήσω τὰ γνωρίσματα, ὥστε τῶν ὀρώντων ἕκαστος τὸν
πλησίον κινήσας δείξει σε τῷ δακτύλῳ «οὗτος ἐκεῖνος» λέγων. /

12.— Ἄν δέ τι σπουδῆς ἄξιον ἦ καὶ τοὺς φίλους ἢ καὶ τὴν
πόλιν ὅλην καταλαμβάνῃ, εἰς σέ πάντες ἀποβλέφονται· κἂν ποῦ
τι λέγων τύχης, κεχηρότες οἱ πολλοὶ ἀκούσονται, θαυμάζοντες καὶ
εὐδαιμονίζοντές σε τῆς δυνάμεως τῶν λόγων καὶ τὸν πατέρα τῆς
εὐποτίας· ὁ δὲ λέγουσιν, ὡς ἄρα καὶ ἀθάνατοὶ τινες γίνονται
ἐξ ἀνθρώπων, τοῦτό σοι περιποιήσω· καὶ γὰρ, ἦν αὐτὸς ἐκ τοῦ
βίου ἀπέλθῃς, οὐποτε παύση συνὰν τοῖς πεπαιδευμένοις καὶ προ-
σομιλῶν τοῖς ἀρίστοις. / ὄρας τὸν Δημοσθένην ἐκεῖνον, τίνας υἱόν

ἄντα, ἐγὼ ἠλίκον ἐποίησα; ὄρας τὸν Αἰσχίνην, ὃς τυμπανιστρίας υἱὸς ἦν; ἀλλ' ὅμως αὐτὸν δι' ἐμὲ Φίλιππος ἐθεράπευσεν, ὃ δὲ Σωκράτης καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆ ἐρμογλυφικῆ ταύτῃ τραφεὶς ἐπειδή τάχιστα συνῆκε τοῦ κρείττονος καὶ δραπετεύσας παρ' αὐτῆς ἠτομόλησεν ὡς ἐμέ, ἀκούεις ὡς παρὰ πάντων ἄδεται.

13.— Ἀφείς δὲ αὐτοὺς τηλικούτους καὶ τοιούτους ἄνδρας καὶ πράξεις λαμπρὰς καὶ λόγου σεμνοὺς καὶ σχῆμα εὐπρεπὲς καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ ἔπαινον καὶ προεδρίας καὶ δυνάμεις καὶ ἀρχὰς καὶ τὸ ἐπὶ λόγοις εὐδοκίμειν καὶ τὸ ἐπὶ συνέσει εὐδαιμονίζεσθαι, χιτώνιον τι πιναρὸν ἐνδύση καὶ σχῆμα δουλοπρεπὲς ἀναλήψη καὶ μοχλία καὶ γλυφεῖα καὶ κοπέας καὶ κολαπτήρας ἐν ταῖν χεροῖν ἔξεις κάτω νενευκῶς εἰς τὸ ἔργον, χαμαιπετῆς καὶ χαμαίζηλος καὶ πάντα τρόπον ταπεινός, ἀνακύπτων δὲ οὐδέποτε, οὐδὲ ἀνδρῶδες οὐδὲ ἐλεύθερον οὐδὲν ἐπινοῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα ὅπως εὐρυθμα καὶ εὐσχήμονα ἔσται σοι προνοῶν, ὅπως δὲ αὐτὸς εὐρυθμος καὶ κόσμιος ἔσῃ, ἡκιστὰ πεφροντικῶς, ἀλλ' ἀτιμότερον ποιῶν σεαυτὸν λίθων.

14.— Ταῦτα ἔτι λεγούσης αὐτῆς οὐ περιμείνας ἐγὼ τὸ τέλος τῶν λόγων ἀναστὰς ἀπεφηνάμην, καὶ τὴν ἄμορφον ἐκείνην καὶ ἐργατικὴν ἀπολιπὼν μετέβαινον πρὸς τὴν Παιδείαν μάλα γεγηθῶς, καὶ μάλιστα ἐπεὶ μοι εἰς νοῦν ἦλθεν ἡ σκυτάλη καὶ ὅτι πληγὰς οὐκ ὀλίγας εὐθύς ἀρχομένῳ μοι χθὲς ἐνετρίψατο, ἡ δὲ ἀπολειφθεῖσα τὸ μὲν πρῶτον ἠγανάκει καὶ τῷ χεῖρε συνεκρότει καὶ τοὺς ὀδόντας συνέτριε, τέλος δέ, ὡσπερ τὴν Νιόβην ἀκαύομεν, ἐπεπήγει καὶ εἰς λίθον μετεβέβλητο. εἰ δὲ παράδοξα ἔπαθε, μὴ ἀπιστήσητε· θαυματοποιοὶ γὰρ οἱ ὄνειροι.

15.— Ἡ ἑτέρα δὲ πρὸς με ἀποδοῦσα· Τοιγαροῦν ἀμείψομαί σε ἔφη, τῆσδε τῆς δικαιοσύνης, ὅτι καλῶς τὴν δίκην ἐδίκασας, καὶ ἔλθε ἡδὴ, ἐπίβηθι τούτου τοῦ ὄχηματος.— δεῖξασά τι ὄχημα ὑποπτέρων ἵππων τινῶν τῷ Πηγάσῳ εὐοικίτων— ὅπως ἰδῆς. οἷα καὶ ἠλίκα μὴ ἀκολουθήσας ἐμοὶ ἀγνοήσῃν ἐμελλες· ἐπεὶ δ' ἀνῆλθον, ἡ μὲν ἤλαυνε καὶ ὑφηνιόχει, ἀρθεῖς δὲ εἰς ὕψος ἐγὼ ἐπεσκόπουν ἀπὸ τῆς ἑω ἀρξάμενος ἄχρι πρὸς τὰ ἐσπέρια πόλεις καὶ ἔθνη καὶ δήμους καθάπερ ὁ Τριπτόλεμος ἀποσπείρων τι ἐς τὴν γῆν, αὐχέτι μέντοι μέμνημαι ὅ τι τὸ σπειρόμενον [ἐκεῖνο] ἦν, πλὴν

τοῦτο μόνον, κάτωθεν ἀφορῶντες ἄνθρωποι ἐπὶ ἡνουν καὶ μετ' εὐφροσύνης καθ' οὓς γενοίμην τῇ πτήσει, παρέπεμπον. —

16.— Δείξασα δέ μοι τὰ τοσαῦτα καὶ μετὰ τοῖς ἐπαινοῦσιν ἐκείνοις ἐπὶ ἀνῆγγαγεν αὐτῆς οὐκέτι τὴν ἐσθῆτα ἐκείνην ἐνδεδυκότα, ἣν εἶχον ἀφιπτάμενος, ἀλλ' ἐμοὶ ἐδόκουν εὐπάρουφός τις ἐπὶ ἀνήκειν καταλαβοῦσα οὖν καὶ τὸν πατέρα ἐσθῆτα καὶ περιμένοντα ἐδείκνυεν αὐτῷ ἐκείνην τὴν ἐσθῆτα καὶ μετὰ οἷος ἤκοιμι, καὶ τι καὶ ὑπέμνησεν, οἷα μικροῦ δεῖν περὶ ἐμοῦ ἐβουλεύσαντο· ταῦτα μέμνημαι ἰδὼν ἀντίπαις ἔτι ὢν, ἐμοὶ δοκεῖ, ἐκταραχθεὶς πρὸς τὸν τῶν πληγῶν φόβον.

17.— Μεταξὺ δὲ λέγοντος, Ἡράκλεις, ἔφη τις, ὡς μακρὸν τὸ ἐνύπνιον καὶ δικανικόν. εἶτ' ἄλλος ὑπέκρουσε, Χειμερινὸς ὄνειρος, ὅτε μήκισταί εἰσιν αἱ νύκτες, ἢ τάχα που τριέσπερος, ὥσπερ ὁ Ἡρακλῆς, καὶ αὐτὸς ἐστὶ. τί δ' οὖν ἐπὶ ἤλθεν αὐτῷ ληρῆσαι ταῦτα πρὸς ἡμᾶς καὶ μνησθῆναι παιδικῆς νυκτὸς καὶ ὄνειρων παλαιῶν καὶ [ἰῆδη] γεγηρακότων; ἔωλος γὰρ ἢ ψυχρολογία· μὴ ὄνειρων ὑποκριτῆς τινος ἡμᾶς ὑπέληφεν; Οὐκ, ὦγαθέ· οὐδὲ γὰρ ὁ Ξενοφῶν ποτε διηγούμενος τὸ ἐνύπνιον, ὡς ἐδόκει αὐτῷ καίεσθαι ἢ πατρῶα οἰκία καὶ τὰ ἄλλα, ἴστε γὰρ—οὐκ ὑπόκρισιν τὴν οἴψιν οὐδ' ὡς φλυαρεῖν ἐγνωκῶς αὐτὰ διεξῆλει, καὶ ταῦτα ἐν πολέμῳ καὶ ἀπογνώσει πραγμάτων, περιεστώτων πολεμίων, ἀλλὰ τι καὶ χρήσιμον εἶχεν ἢ διήγησις.

18.— Καὶ τοίνυν καὶ γὰρ τοῦτον τὸν ὄνειρον ὑμῖν διηγησάμην ἐκείνου ἕνεκα, ὅπως οἱ νέοι πρὸς τὰ βελτίω τρέπονται καὶ παιδείας ἔχωνται, καὶ μάλιστα, εἴ τις αὐτῶν ὑπὸ πενίας ἐθελοκακεῖ καὶ πρὸς τὴν ἡττω ἀποκλίψει φύσιν οὐκ ἀγεννῆ διαφθεῖρων, ἐπιρροσθήσεται εὖ οἶδ' ὅτι κακεῖνος ἀκούσας τοῦ μύθου, ἱκανὸν ἑαυτῷ παράδειγμα ἐμὲ προστησάμενος, ἐννοῶν οἷος μὲν ὢν πρὸς τὰ κάλλιστα ὤρμησα καὶ παιδείας ἐπεθύμησα μηδὲν ἀποδειλιάσας πρὸς τὴν πενίαν τὴν τότε, οἷος δὲ πρὸς ὑμᾶς ἐπανελήλυθα, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, οὐδενὸς γοῦν τῶν λιθογλύφων ἀδοξότερος.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

Ὁ Λουκιανὸς γεννηθεὶς ἐν Σαμοσάτοις τῆς Συρίας ἐν Ἀσίᾳ, ἔζησεν ἀπὸ τοῦ 120—200 μ. Χ. Μετὰ τὴν ἐγγύριον ἐγκύκλιον ἐκπαίδευσιν ἐπεδόθη εἰς τὴν γλυπτικὴν τέχνην, ἀλλ' ἔξ ἀρχῆς ἀστοχήσας ἐτράπη εἰς τὴν ρητορικὴν καὶ σοφιστεῖαν μεταβὰς πρὸς τοῦτο εἰς τὴν Ἰωνίαν. Εἶτα ἐδικηγόρησεν ἐν Ἀντιοχείᾳ. Ἐκεῖθεν φυγὼν περιῆλθεν ὡς σοφιστὴς, ποιούμενος διαλέξεις, τὴν Μ. Ἀσίαν, Μακεδονίαν, τὴν κυρίως Ἑλλάδα, Ἰταλίαν καὶ Γαλλίαν. Ἐν τῇ περιοδείᾳ ταύτῃ ἐγνώρισεν ἐν Ρώμῃ καὶ τὸν Πλατωνικὸν φιλόσοφον Νιγρῖνον.

Δι' ἀπορίαν χρημάτων, ἐν ἔτει 161 ἐπεχείρησε κἀθοδοῦν εἰς τὴν Ἀνατολὴν κατελθὼν εἰς τὴν Ἰωνίαν καὶ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ τῷ 163 ἔφθασεν εἰς τὴν γενέθλιον Σαμόσατα τῷ 164 κατεστάθη ἐν Ἀθήναις, ἔνθα διέτριψε μέχρι τοῦ 185 μ. Χ. Ἐκεῖθεν κατῆλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἔνθα διωρίσθη εἰς δημοσίαν θέσιν μὲ λαμπρὸν μισθόν. Ἐνταῦθα μετ' ὀλίγα ἔτη καὶ ἀπέθανεν.

Ἐκ τῶν 82 ἐν περὶ λόγῳ συγγραμμάτων αὐτοῦ διαπρεπῆ θέσιν κατέχουσιν, οἱ Νεκρικοὶ διάλογοι, ὁ Νιγρῖνος, τὸ Ἐνύπνιον, ὁ Ἀνάχαρσις καὶ ἄλλα. Τὰ πλεῖστα τῶν ἔργων συνέγραψε κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις διαμονὴν του, τὸν Νιγρῖνον δὲ καὶ τὸ Ἐνύπνιον συνέγραψεν ἐν Ἀντιοχείᾳ.

Ὁ Λουκιανός, ἅτε Σῦρος, δὲν εἶχε μητρικὴν γλῶσσαν τὴν Ἑλληνικὴν, ἀλλ' ὅμως ἐξέμαθε ταύτην μετὰ ζηλευτῆς ἀκριβείας ἤτο βαθὺς γνώστης τοῦ Ὅμηρου, Πλάτωνος καὶ τῶν λοιπῶν ἐγκρίτων λογίων τῆς ἀρχαιότητος. πολλάκις δλοκλήρους φράσεις

τῶν ἀρχαίων ἀπομιμῆται σαρκαστικώτατα καὶ χαριέστατα ἀποσπῶν.

Ἡ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἀφθονος χάρις, δι' ἣν δικαίως χαριέστατος ἐκλήθη, ἢ ἀμίμητος σάτυρα, ἢ μετὰ παιδιᾶς εὐτραπεία, τὸ ἐπίχαρι σκῶμμα ἐπικοσμοῦσι πάντα τὰ ἔργα τοῦ Λουκιανοῦ ἐν τῇ ζωγραφίᾳ τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν καὶ ἐλαττωμάτων. Γόητας, ἀλαζόνας, σοφιστάς, μάντεις, ἀθλητάς, προφήτας, διδασκάλους, θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, ζῶντας καὶ τεθνεῶτας, θρησκείαν, πάτρια ἔθιμα, φιλοσοφίαν κλπ. ὁ δξύνους καὶ βαθύνους Σαμοσατεὺς ἀνατέμνει διὰ τῆς σκωπτικῆς μαχαίρας καὶ χλευάζει μετὰ χαριεντισμῶν καὶ περισσῆς εὐτραπείας· ἀμείλικτος διώκτης πάσης ἀπειροκαλίας σκόπτει τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι οὐχὶ ἀπλῶς ἵνα προκαλέσῃ τὸν γέλωτα, ἀλλ' ἵνα ἀναδείξῃ τὸ ὑπέροχον τῆς Ἑλληνικῆς διανοίας καὶ φωτίσῃ τοὺς συγχρόνους, ἐφ' ὧν τῶν πλείστων τὰς ψυχὰς προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίαι ἐπεπόλαζον. Τὰ μέχρι τῆς ἐποχῆς του φιλοσοφικὰ συστήματα πάντα ἐσπούδασεν ἀλλ' οὐδενὸς ὑπῆρξεν ὁπαδός· μόνον τὸ ὄνομα τοῦ Νιγρίνου εὐλαβεῖται· τοῦτον καὶ μόνον νομίζει ὡς πυρσὸν πνευματικὸν τοῦ κλυδωνιζομένου ἀνθρωπίνου βίου. Ὁ Λουκιανός, ὡς ἐγένετο ἐκκεντρικὸς ἐν τῇ σκέψει, οὕτως ὑπῆρξε νεωτεριστὴς ἐν τῇ χρήσει τῆς γλώσσης· ὄχι μόνον δὲν ἐμιμήθη τοὺς τότε Ἀττικίζοντας συγχρόνους του ἀλλὰ καὶ δεινῶς αὐτοὺς ἐπὶ τούτῳ ἤλεγξεν· ὅθεν μεταχειρίζεται γλωσσικὸν ἰδίωμα ἀπλοῦν, ρέον, προσιδιάζον τῷ βίῳ τῶν τότε Ἑλλήνων, ἀλλ' αἰετοτε ἔχει ὡς ὑπογραμμὸν τὸ ἀρχαῖον πνεῦμα.

Τὰ συγγράμματα τοῦ Λουκιανοῦ μεγίστης ἀπολαύουσιν ὑπολήψεως. Ὡς ὁ Ὅμηρος εἶνε ἡ κρηπίς, οὕτως ὁ Λουκιανὸς θεωρεῖται ὡς ὁ θρυγκὸς τοῦ πνευματικοῦ οἰκοδομήματος ἐν τῷ πανθέφῳ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος.

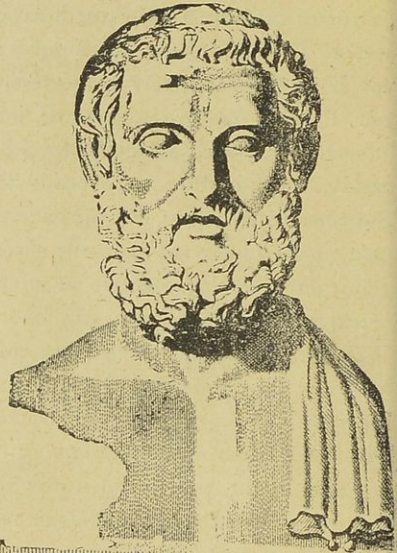
Ἐν Ἀθήναις κατὰ Δεκέμβριον φθίνοντα 1914

I. N. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

πρ. Γυμνασιάρχης

ΑΝΑΧΑΡΞΙΣ

ΔΗΜΟΚΡΙΤΗΣ
ΟΝΟΜΟΘΕΤΗΣ

W. L. Cook

J. M. L. ...